

ČASOPIS

PRO

KATOLICKÉ

DUCHOVENSTVO.

WYDÁWÁN

OD

KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ

KONSISTORĚ.

ČTRNÁCTÝ ROČNĚJ BĚH.

Swazek prwnj.

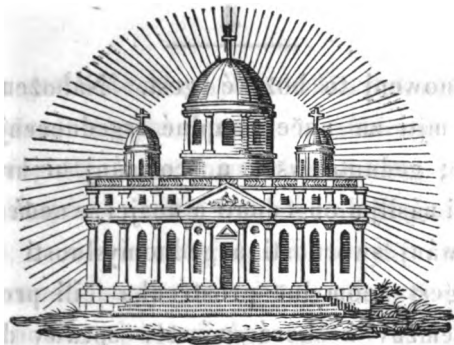
W PRAZE, 1841.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, u Wácl. Špinky.

Episcopus praesidet Dei loco, presbyteri loco senatus apostolici, et diaconi ut tales, quibus commissum est ministerium Jesu Christi.

S. Ignatius ad Trallianos.

P o g e d n á n j.

1. O samostatné důstognosti a neodwislosti Řjmského papeže.

Od

Jana Nep. Hlawáče,

tagemnjka vikariátu Bystřického, faráře Postupického.

Zkušenosť dotwrdila dostatečně, kterak i w monarchických i w republikánských občanstwech, k působenj a zachowánj gednoty, pokoge, řádu a bezpečnosti ředitelě aneb dozorce třeba. Prostředku takowého mnohem wjce při wjře a náboženstwěj že třeba gest, snadno se usaudj. Neboť pospolitost měšťanská, neb občanstwo politické snáže a spjše než společnost a obcowánj wěřjčjch obstáti a udržeti se může. Náboženstwěj čelj netoliko k skutkům zewnitrńjm, nýbrž také a mnohem wjce k smeyšlenj, k citu, k rozumu, k srdci člowěka, kterážto wěci gsau wnitrńj; a tudy s náboženstwěj spogena býti musj důstogná wážnost, k wznešenému geho ustanowenj docela směřugcj,

neb ustanowenj to božské gest. Náboženstwj má a musj mjti za aučel auplné sgednocenj wšech wěřcjcch ; gednota wšak a srownánj ni hrůzau, ni kážnj, ni násiljm obgednati a dosjci se nedá : a tudy k zachowánj swornosti a gednomyslnosti wěřcjcch potřebj gest neomylně prostředka čili prostřednjka, w němžby weskeré wýwěty spráwy duchownj opět se scházely w spogenj gedno. Pro tyto wěci Jezš Kristus Petra sw. a náměstky geho za hlavu cjrkwě ustanowiti ráčil.

Důstognost a moc hlavy cjrkwě patrně potřebná, předce oddělcům co trn w oku býti se zdá, an zlostně, uštěpačně zehrá na ni přemnohý. Znamenité wšak gest, že neymaudřegšj z nich a neyopowázliwěgšj, a hle ! i neywáženěgšj saudj předce, že důstognost i moc papeže Řjmského spjše utwřzena nežli zlehčowána býti má. Takto saudj Melancton (Boff. hist. des variat. L. 13. n. 6.), s úsudkem geho srownává se Grotius (annot. ad Consult. Cassand. ad art. 7. et in animadv. Řiweti). Že pak důstognost a wážnost papežskú w prwotnj cjrkwi nebyla tak obyčegná a slawná, gako za časů pozděgšjcch, w tom gsau přjčiny rozličené. Papež řjmský powždy, po wšecky časy za neywyššj hlavu cjrkwě, a wábec za otec wšech wěřcjcch se pokládal, a že tak wesměs národowé křestánstj wěřili, swěděj wšickni sněmowé wšeobecnej ; ano i prwnj stoletj křestánská hodných wjry důkazů o důstognosti a wážnosti papežské podáwaj nám. W počátečnj cjrkwi památka

Kristowa geště docela byla žiwa a takměř wěko-
 stegna, učej o wjře a mrawech mnohými příklady.
 teház se geště podporowalo znamenitě: toho času
 kolik biskupů a kněz, tolik takměř čtalo se
 Apoštolů a mužů swatých. I nebyloť ni třeba
 prawomocnosti papežské užjati tak přjsně, kdež
 kázeň a pokog cirkewnj bez aubony šetřil a za-
 chowával se. Pozděgi však, když horliwost a
 nábožnost chladla, když všeliké rozepře w cjr-
 kwi wynikaly, a bludowé w nj se wzljhli, když
 kaukol s pšenicj dobran se smjsil, a nábožen-
 stwj, wjra skrze rozmáhajcej se kacjrstwa ná-
 silj trpěla, tu owšem prawomocnosti ředitelě a
 prostředků přjsněgi a zgewněgi užjati tuhá po-
 třeba kázala. Tomu na odpor ni sami Protestanti
 státi nemohau nikoliwěk, neboť z nich Casaubo-
 nus pjše takto: Neque vero dubium mihi est,
 tantum istud studium quod videmus ab eo (Leone
 M.) adhibitum, ut sedes Romana in majus exten-
 deretur, ab uno principio fuisse profectum et ad
 finem optimum spectasse. Vastabant illa aetate
 Ecclesiam perditissimi haeretici, qui magnas quoti-
 die strages, velut apri vineam ingressi edebant,
 neque erant, qui progressibus eorum se oppone-
 rent, qui quidem causam bonam possent adjuvare
 praeter Romanum Episcopum. Nemo autem peri-
 tus rerum Ecclesiae ignorat, opera Romanorum
 Pontificum per multa saecula Deum esse usum in
 conservanda sartatecta fidei doctrina. Hoc intel-
 ligens Leo M. et quotidiana experientia edoctus

quantum verae fidei interesset, ut paratum illi semper esset in sede Romana praesidium firmis-
simum, modis omnibus, ut ita esset, procuravit,
etc. (Casaubo. exert. XV. ad annal. Baron.)

Tuto giž planá gest otázka, kteráž se co námjtkka klade: zdali prý k zachování důstognosti a vážnosti papežské, důstognosti i zemské, neboli samostatnosti knjžecj třeba? — Nebylabyť snad newyhnutelně potřebná: však dosti často wěc mnohá, byť tak potřebná nebyla, — předce nad mjru slušna a prospěšna gest. Tak i zde, gesto wěřcej audowé cjrkwě pod wládau mocnáfů rozličných rozptýleni gsau, nad mjru prospěšné, žádancj gest, by společný otec, a neyvyššj správce duchownj gich nebyl podroben právomocnosti některého wládce zemského. — Neboť deymež tomu, žeby papež buď králi Angličanůw, aneb Frankůw poddán byl, zdaliž od obau těchto národů rovná úcta a vážnost djti se bude osobě geho, gakož důstognosti geho slušj, a zastáwanj auřadu geho newyhnutelně potřebná gest? — Odpowěď podáwagj nám děginy nedáwno minulé, a domysl dalsj, že nikoli swobodně, neobmezeně auřad swůg konati nemohli tak gako u swé samostatné důstognosti w Řjme, dokawadž w Awignonu sjdlili papežowé. Od času toho, co wjra swatá po wšech swěta djlech gest rozšjřena, vážnost a důstognost papežská rovná a stegná musj býti s důstognostj a vážnostj swětských panownjků, za kterauž sobě wespolek ručj. Neboť náboženstwj

neb wjra sama w sobě weškerým a tak rozličným mocnárům a vládcům s strany náboženstwj přikazowati a gich nutiti nemůže; i musjt s důstognostj papeže duchownj i také slaučena býti důstognost swětská, tak aby samostatný, neodwislý byl, a tudy welebnosti geho náležitá a obecná uctiwost, a w této wolná poslušnost správci cjrkwe neyvyššimu se prokazowala. — „W monarchických zwlastě státech prospěšné gest, aby neyvyššj vláda zemská a cjrkwnej oddělena byla, a spráwa obau nikdy na osobě gedné neležela.“ (Montesquieu *L'esprit des Loix*, T. 3.)

Kterak ale prospěšná gest w skutku i w giném způsobu zemská neodwislost správce cjrkwe, dosti patrné gest. Spogenjt všech západnjch cjrkwj pod správau gednoho biskupa neyvyššjho byl onen aučinkugcej prostředek, genž tak mnohé rozličné powahy národy swedl, že w kupčenj a obchodu swém užitečně prospěli. — Ozdoba, zwelebenj chrámů křesťanských, stkwaucj se sláwa při službách Páně popudila horliwost, která se we vzděláwanj a zwelebowánj stkwestných uměleckých pracj a nálezů roznjtila: tak o tom saudj gedn z Protestantů. (Hume *hist. de la Maison de Tudor*. T. II. pag. 9.) —

Samostatná a nepodrobená důstognost římského papeže gest dále bezpečná hráz proti všem namjtagojm se w cjrkwí roztržkám; gelikož i ostatnj všecky biskupy gen w takowém stawu k tomu mjti může a má, by we věcech k wjře,

mrawfina a k zavedeným obřadám, slaukjcch steg-
ný řád, swornost, a gednotu w učenj, a nepo-
skwrněnau neomylnost wýkladu Pjsem swatých
wěrně šetřili a zachowáwali. „Má-li nábožen-
stwj mnoho slažebnjká neb kněžj: i tyto ged-
neho wrchnjho ředitele čili správce mēgtež; ten-
pak nevyššj kněz, neboli což gedno, Papež (Pen-
tifex, Papa, Otec wěřjcch) sluge.“ (Montes-
quieu l. e.)

2. Může-li prawá cirkew býti bez bisku- půw a pastýřůw?

Od téhož.

Nepřetržená a stála poslaupnost biskupůw,
kteráž hned od Apoštolůw až podnes w cirkwi
katolioké trwa, dowodj, že ona slowe cirkew prá-
wě Apoštolská, gelikož té poslaupnosti wšickni
stařj učitelowé užjwali za zřegný důwod ku po-
znánj prawosti cirkwe. Tertulián lib. de praes-
script. uwádj takto: — „Nechť kaojři ukážj po-
glj swých cirkwj, nechť rozwinau pořádek swých
biskupůw, a prokážj od počátku stálan poslaup-
nost gich, tak aby prwnj biskup některého z
Apoštolůw neb mužůw Apoštolských (— který
by wšak při Apoštoljch dokonce setrwal) měl

za půwoda a předešlého. Tak zagisté cirkew. římská dowodí, žeby Klémenta našel neb ustanowil Sw. Petr. Necht sobě ginowěrci něco k tomu podobného, gestli mohau, aspoň wymysl. — Sepsaliť Sw. Eusebius, Jeroným a Prosper in Chronico mnohau pilnostj poslušnost římských biskupůw, aby tudy stálost té cirkwe se označila. A Sw. Epifanias Lib. haer. 27., když byl wyčetl poslušný pořádek všech biskupůw římských, swědčj, že to proto učinil, aby poslušnost tatáž byla důwodem gístoty. — Optatus Lib. 2. contra Parmenianum též čjtá všechny biskupy římské od sw. Petra až do Syrycia, genž tehdaž biskupstwí římské držel, proto zvlášť, aby oswědčil, že cirkwe u Donatistůw nenj, poněwadž až k Apoštolům swé poslušnosti přiwesti nemohau. — Týmž také aumyslem sw. Augustin Epist. 195 ad Genuosum všechny římské biskupy až do Anastasia zegména kláde, a pjše proti straně Donátowě w ta slowa: — „Pojteyta, a od stolice neb sprawowánj Petrowa začnauce w tom pořádku setřte, gak gest geden po druhém dosedl. To gest ta skála, které nepřemohau pyšné brány pekelné.“ — A opět ginde Lib. contra epist. Fundamenti Cap. 4. prawj: — „Zdržuge mne w cirkwi pořádná biskupůw gecněch po druhých až do dnešnjho dne poslušnost na stolici sw. Petra Apoštola, genuž gest Pán Kristus owce swé pásti poručil.“ — I gestliže gsau Swatj otcowé ku prokázánj prawě cirkwe na poslušnosti dwanaći, dwadeci, neb

čtyřiceti nejvyšších římských biskupův tak mnoho sobě zakládali, kterak my nemáme sobě vážení nepřetržité poslušnosti více než dvou set římských biskupův? — zvláště pokudž víme, že jiné všechny Apoštolské stolice a Biskupstvy, jako Antiochenská, Alexandriinská a Jerusalémská již zhyuly, co se před gedenácti sty lety stalo, v kterýchžto, hned jak ta místa skrze Peršany a Saraceny Římanům byla odňata, téměř žádné poslušnosti již nebylo; a že v Římně, ačkoli způsob časného panování tolikrát gest změněn, a Římem někdy Římané, někdy Gothové, někdy Řekové, brzo cjsařové, brzo konsulové vládli, a krvavé války nastaly, stolice Petrova nikdy až posud není zkažena, ani vyvrácena, nýbrž zůstává nepohnutelná v základu svém.

A nikakž nemůže obstáti práva cirkve Kristova bez biskupův a pastýřův, jak učí svat. Cyprian lib. 4. epist. 9, že cirkve gest lid s biskupem sgednocený, a že gest biskup v cirkvi, a cirkve v biskupu. Též sv. Jeroným contra Luciferianos dj: že cirkve to není, která kněžj nemá. — A řeč sv. Pawla Efez. 4. zgewně to samé vyswětluge: „A on dal některé Apoštoly, některé Proroky, jiné pak Ewangelisty, jiné Pastýře a Učitele k dokonání swatých, k djlu služebnosti, k wzdelání těla Kristova, dokawadž bychom všickni newešli w cestu.“ — Tuť zagiště učí Apoštol, že pastýři až do dne soudného w cirkvi býti magj; neboť tehdaž „w cestu we-

gdeme“ — w gednotě wjry a poznánj syna Božjho, co muže dokonalého, a w mjru wěku plnosti Kristowa. — Žeby pak biskupowé téhož stáda pastýři byli, dokládá týž Apoštol Act. 20. Budžtež sebe pilni, i všeho stáda, w kterémž Duch Swatý ustanowil wás Biskupy, abyste spravowali cjrkew Božj, kteréž dobyl krwj swau. — Tomu ani sám Luther neodpjrá, nobrž raděgi znamenjm cjrkew býti prawj — „to, když prawé pastýře má“ — Lib. de Eccl. et Conc. Z toho všeho vyplývá, že nemůže býti prawá cjrkew ta, kteráž žádných neb prawých pastýřůw nemá.

Wždycky, i hned od počátku cjrkew držáni gsau za prawé biskupy, o kterých se wědělo, žeby od Apoštolůw skrze poslaupnost a swěcenj swůg půwod měli, a wcházeli dweřmi do owčince. Jan 10. — Pan Jezš, od něhož cjrkew nowého zákona založena gest, wywolilž zagisté dwanácte toliko Apoštolůw za biskupy a kněžj, a dal jim plnau moc pásti a spravowati cjrkew, a wědomo gest, že napotom Apoštolé giné biskupy a kněžj wolili a swětili, udělugjce jim gednostegnau práwomocnost giné také swětiti. Za tau přjčinau sw. Pawel, který mimo obyčegný pořádek Apoštolem od Pána gest učiněn, za takowého w cjrkwí gmjn by nebyl, kdyby byl prwé w cjrkwí pokrřiti se nedal, a wzkládánjm rukau od Apoštolůw nebyl přigat a poswěcen. Act. 13. — Podobně w starém zákoně žádný nebyl knězem, který z pokolenj Lewi skrze Arona půwod neměl,

neb židé s pilností welikau setřili rodů swých; tak též i w nowém zákoně žádný není biskupem, kterýby řádně na mjesto některého z nich, jako náměstkůw Apoštolských, nedosedl.

Poslušnost tedy a svěcení jsou ty dvě nevyhnutelné potřeby, aby kdo za pravého biskupa w cirkwi gmja byl; gakož hned půwodně z počátku na mjesto Petrowo wstoupil Klément, a Polikarpus na Janowo; neb aby se dostal na mjesto toho, genž od některého z Apoštolůw učiněn gest biskupem, gako Ignacius na mjesto Ewodia, Anzanas na mjesto Marka, kteří od sw. Petra na biskupstw jsou svěceni. Pakli potřeba žádá, kdesi zříditi biskupstw nové, za biskupa wystawen musí býti od toho, genž má moc Apoštolskau, a tentýž gest sám biskup římský, aneb komuž by on tu moc dal, gak dj sw. Augustin Epist. 162. w cirkwi římské vždycky gest Apoštolská wrchnost a kněžectw trwalo. — — Nowá biskupstw nemůž žádný giný wyzdwihnauti, leč ten, genž wšj cirkwi włádne, a gemůž přislušj o rozšířenj gegj se starati. Podlé toho pořádku gest onenno pobožný muž Ditmar učiněn prwnjm biskupem Pražským; sw. Wogtěch druhým; a podlé řádného svěcenj a poslušnosti všickni ostatnj až podnes mohou ukázati své pogiť od Apoštolůw.

Měli kdo podlé nejstarsjho awedenj státi se biskupem, buďž ode třech biskupů swěcen, kteří by od giných řádně byli poswěceni; a ti opět od giných předcích, až tak poslušně k Apo-

štolám se postupuje. Tomu chce Kanon Apoštolský prwnj. — Sw. Anakletus Epist. 2. swěděj, že sw. Jakub menšj na biskupstwj w Jerusalémě gest poswěcen od sw. Petra, Jakubá wětšjho, a Jana, a že tak ginj od těj magj se swětiti. Taktěz sněm Nicenský prwnj, a Karthaginenský čtwtý nařizugj. O tom sám i Apoštol sw. Pawel swědectwj dáwá, an k Timotheowí dj: I. 4. „Nezanedbáwey milosti, — kteráz gest dána tobě wzkládánjm rukau kněžstwa.“ Tuhle skrze „kněžstwo“ Apoštol rozumj biskupy shromážděné, kteří spolu s swětjcm na hlauu nowého biskupa ruce wzkládali. — Než sice, s powolenjm biskupa nevyššjho i také od gednoho biskupa se dvěma přjstogjcm opatomá, když se biskupůw nedostáwá, swětiti se může potřebný biskup nowý.

Nemůže-li býti cirkew bez řádných biskupůw, zdalž mezi sektáři může býti biskupůw prawých, gimžto že swěcenj i poslaupnost scházj, zapřjti se nedá? Magj owšem nowowěrci za to, že spráwcowé a staršj (což w smyslu gegich gsau biskupowé) — superintendenti, pastorowé od lidu, obce, neb wrchnosti na tuto důstognost gsau woleni; však namjtá se otázka, a otázka welmi důležitá, zdalž mezi wolenjm a řádným swěcenjm nestáwá patrného rozdjlu? — To ať rozsaudj wolenj, kteréz za starodáwna rozličně se dálo. — Wjmeť, že Apoštolé a starj biskupowé mnohdykrátě biskupy do měst a kragin gsau posjlali, neočekáwagjeb ani ohledu nemagjeb na wolenj lidu. Wofil někdy

lid s kněžstvem neboli biskupem, někdy kněžstvo samo; a gakkoliwěk wolenj se dálo, předce wolený ne od lidu a obce, ne od wrchnosti swětské, ale podlé ustanowenj Apoštolského ode třj řádných biskupůw byl swěcen. To že zádneho w starowěkosti zběhlého tagno býti nemůže, dowodj sw. Cyprian, genž dj lib. de simplicitate praefatorum: „Ti gsau, — kteřj negsauce od Boha k tomu nařzeni, se sami bez wšelikého swěcenj řádného za správce wydáwagj, a biskupy se gmenugj, an gich zádny na biskupstwj neswětil.“ Zde platj co dj Jeremiáš 23. „Neposjlal gsem gich, a oni běželi.“ — Neodwoláweyte se wy ginowěrci na to, že u katoljků též swětská wrchnost faráře dosazuge! — Nedosazuge, ale toliko předstawuge, neboť kteréhožkoli předstawuge, musj dřjwe knězem poswěceným býti, a na gmenowanau faru od biskupa práwo a powolenj, gakož i moc na duše sobě swěšené zádati.

A dokonce cjrkw katolická užjwá dřjwe gakýchsi zkaušek, když sedmero stanowj stupnj, podlé kterých skutečně swěcenj na kněžstvo dosjci se může.

Z toho gde, že biskupowé a kněžj w cjrkw katolické negsau samorostlj, ale z kmene Apoštolského řádně a poslaupně pocházegjej, učenjm a wěrau s neywyššjm biskupem řjmským od počátku založenj, a až posud neproměnitelě se srownáwagjej. Swatj Apoštolé, prwé než gaké město neb kraginu, kdež lidi wjře zjskali, opustili,

mjsto sebe učitele giné, správce cjrkewnj ustanowili; a zřizenj služebnjků cjrkewnjch stáwalo se wzkládánjm rukau, spogeným postem a modlitbau. Acta 14. — Týmž způsobem poručil sw. Pawel Timoteowi a Tytowi, zřizeným od sebe biskupům, aby služebnjky cjrkewnj a správce zřizowali a posvěcowali. II. Tim. 1.

Byliť gsau owšem i w starém zákoně od Kaifáše až do Arona biskupowé, však kněžstwj Aronowo bylo gest časné, a toliko až do wyhlášenj nowého zákona trwati mělo. Při geho skončenj začalo se kněžstwj podle řádu Melchisedehowa od Krista ustanowené, kteréhož kněžstwj, poněwadž Apoštolé byli prwotiny, neměli gsau na mjsto Kaifášowo wstaupiti, ale kněžstwj nowého začátek učiniti, kteréby potomně trwalo až na věky. Žalm 109. „Sed' na prawici mé, dokawadž nepoložjm nepřátel twých za podnože nohtwých.“ A sw. Pawel k židům 7. „Ten pak (Melchisedech), gehož rod nenj počten mezi nimi, desátky wzal od Abrahama, a tomu, kterýž měl zasljbenj, dal požeňánj.“ — Která slowa chtj řjci, že Lewj-towé toliko berau desátky od swých bratřj, ale Melchisedech wzal ge od Abrahama Patriarchy, a nadto gemu, s njmž Bůh giž smlauwu byl učinil, požeňánj dal; tedyť geho kněžstwj, a tak Kristowo mnohem gest důstognějšj nežli Aronowo.

A však i Apoštolé Aronowo to kněžstwj, aby se počestně pohřbilo, měli wždy w poctiwosti. A Pawel sw. stoge před knížetem kněžským Ana-

niášem nechtěl ho za knjze kněžské znáti. Haeb. 23. — Gakož tedy od Arona až do Krista Pána prawj gsau kněžj nebyli, kteří z něho nepošli: tak také od Apoštolů až do skonánj swěta prawj kněžj nebuda, kteří skrze swěcenj w Apoštolský ten auřad poslaupně newstauj.

Zdali kněžstwo zvlášť, i w provozowánj cjrkewnjch služeb, i w posluhowánj swátostmi hodno gest cti a wáznosti, důkazem stůg k závěrece gediný příklad prawdiwý. — Slavné paměti Rudolf hrabě z Habsburku bera se cestau k návstěwě gisté nábožné klášternj duchownj Panny, w zemi Šwegcarské, potkal duchownjho nesaučjho k nemocnému Swátost oltáfnj. To hrabě znamenage rychle se swěho koně dolů sstaužil, obětuge geg duchownjmu, ano donatě ho, aby na koně se posadil. Stalo se tak, a hrabě koně za uzdu wedl až na mjsto k nemocnému, kdežto před kněžem dolů sstupugcejm na kolena padna o pozehánj žádal. Gak mile duchownj po wykonané swé cjrkewnj powinnosti z domku od nemocného wysel, odewzdáwage zde gestě trwagcejmu hraběti koně s poděkowánjm, hrabě koně wjce přigmanť nechtěl řka: „Nepřjslašj wstaujiti wjce na koně, na kterémz sám Báb odpočjwal.“ Nechage koně duchownjmu, pěšky cestu konal do kláštera panenského. Dowěděwši se panna duchownj o příkladném skutku hraběte, takměř prorockým duchem nadšená ugišowala, že služba tato, kterauž hrabě Bohu nábožně prokázal, hognau odplatu

gemu i potomkům geho gisté přinese. — Prošlo dewět let, a hle! dotčený hrabě Rudolf z Habsburku wywolen byl za cjsaře Řjmského, od kteréhož všickni řjmsťj cjsařowé slawného a neyoswjcenějšho domu Rakauského swůg počátek brali.

3. Poslaupnosť papežů.

Přjdawek ku pagednání w minulém ročnjku.

Od

Jakuba Macana.

faráře we Slabcch.

Poněwadž w předcházejcjej obraně papežů mnozj se mlčenjm docela pomjgegj, protože se nám o některých, zwlášť z wěku prostřednjho zatmělého zpráv dokonalých nedostává: zdá se nám toho negedna důležitá potřeba, aby se k nj přiwťelilo úplné poznamenání *wšech prawjch* náměstků Kristowých, aby w něm w čas potřeby, kdy který papež na trůn dosedl, a gak dlanho panoval, w užiknutj každý shlednauti mohl. Neyprw tedy gmena papežů uwodjme:

1. wedlé letopisné poslaupnosti a počtu let cjrkewnj wlády,
2. kterj z nich byli swatj?
3. kterj slawili wšcobecné sněmj cjrkewnj, a proč?
4. kterj se z pokory zpěčowali brjmmě papežstwj na se wzjti?

5. kterj z njzkého rodu pocházeli ?

6. Proroctwj sw. Malachiáše arcibiskupa o budaucjch papežjch.

I. Gména papežů dle děgeptsné poslaupnosti, a čas cjrkewnj vlády gegich.

Počet	gména papežů	čas cjrkewnj vlády.			Počet	gména papežů	čas cjrkewnj vlády.		
		r.	m.	d.			r.	m.	d.
	I. stoletj.								
1	<i>Swatý Petr</i>	25	—	—	29	S. Kajus	12	4	5
2	S. Linus	11	2	23	30	S. Marcellinus	7	11	23
3	S. Kletus	12	7	2		VI. stoletj.			
4	S. Klement	9	6	6	31	S. Marcellus I.	5	1	25
	II. stoletj.				32	S. Eusebius	2	7	25
5	S. Anakletus	9	—	10	33	S. Melchiades	2	2	7
6	S. Ewaristus	9	3	—	34	S. Silwester I.	21	10	1
7	S. Alexander	10	3	20	35	S. Marek	—	8	—
8	S. Sixtus I.	9	5	—	36	S. Julius I.	15	5	17
9	S. Telesforus	11	10	—	37	Liberius	15	4	2
10	S. Higín	4	9	—	38	S. Felix II.	1	2	3
11	S. Pius I.	9	—	27	39	S. Damasus I.	17	2	26
12	S. Anicetus	8	5	24	40	S. Siricius	13	1	14
13	S. Soter	3	8	18	41	S. Anastas. I.	4	1	13
14	S. Eleutherius	15	11	23		V. stoletj.			
15	S. Viktor I.	9	1	28	42	S. Innocenc. I.	15	1	10
	III. stoletj.				43	S. Zosimus	1	4	6
16	S. Zeferin	18	—	18	44	S. Bonifac. I.	4	10	—
17	S. Kalistus I.	5	1	12	45	S. Celestin I.	8	5	2
18	S. Urban I.	6	7	4	46	S. Sixt III.	7	11	—
19	S. Poncián	4	4	25	47	S. Leo I. Wel.	20	10	28
20	S. Anther	—	1	—	48	S. Hilarius	5	10	3
21	S. Fabián	15	—	4	49	S. Simplicius	15	5	4
22	S. Kornelius	2	—	—	50	S. Felix III.	8	11	22
23	S. Lucius I.	1	4	—	51	S. Ĝelasius I	4	8	19
24	S. Štěpán I.	3	3	22	52	S. Anastas. II.	1	11	23
25	S. Sixt II.	—	11	12		VI. stoletj.			
26	S. Dionys	11	3	4	53	S. Simachus	15	7	28
27	S. Felix I.	2	4	29	54	S. Hormisdas	9	—	10
28	S. Eufichianus	8	6	4	55	S. Jan I.	2	9	14

Počet	jména papežů	čas			Počet	jména papežů	čas				
		cjrkewnj wlády.	r.	m.			d.	cjrkewnj wlády.	r.	m.	d.
56	S. Felix	IV.	4	2	18	92	S. Řehoř	III.	10	9	12
57	Bonifacius	II.	1	—	2	93	S. Zachariáš	—	10	3	15
58	Jan	II.	2	4	—	94	Štěpán	II.	—	—	4
59	Agapitus	I.	—	10	19	95	Štěpán	III.	5	—	29
60	S. Silverius	—	3	—	—	96	S. Pawel	I.	10	1	—
61	Vigilius	—	15	6	10	97	Štěpán	IV.	3	5	27
62	Pelagius	I.	4	10	18	98	Hadrián	I.	23	10	17
63	Jan	III.	12	11	28	99	Leo	III.	20	5	16
64	Benedikt	I.	4	1	28		<i>IX. stoletj.</i>				
65	Pelagius	I.	12	2	10		Štěpán	V.	—	7	18
66	S. Řehoř Wel. I.	I.	13	6	10	100	S. Paškál	I.	7	3	16
	<i>VII. stoletj.</i>					101	Eugenius	II.	3	2	10
67	Sabinian	—	—	5	19	103	Valentin	—	—	1	10
68	Bonifacius	III.	—	8	22	104	Řehoř	IV.	16	—	—
69	S. Bonifac.	IV.	6	8	13	105	Sergius	II.	3	2	3
70	S. Deodat	—	2	11	26	106	S. Leo	IV.	8	3	5
71	Bonifacius	V.	7	10	1	107	Benedikt	III.	2	6	10
72	Honorius	I.	12	5	25	108	S. Mikuláš w.l.	—	9	6	20
73	Sewerinus	—	—	2	4	109	Hadrián	II.	4	10	17
74	Jan	IV.	1	9	18	110	Jan	VIII.	10	—	2
75	Theodor	I.	7	5	19	111	Marinus	I.	1	—	20
76	S. Martin	I.	6	1	26	112	Hadrián	III.	1	3	19
77	Eugenius	I.	—	6	23	113	Štěpán	VI.	6	—	5
78	Vitalian	—	14	5	27	114	Formosus	—	5	6	10
79	Adrodatus	—	7	2	16	115	Bonifacius	VI.	—	—	15
80	Donus	I.	1	5	10	116	Štěpán	VII.	4	—	19
81	S. Agatho	—	4	—	—	117	Romanus	—	4	—	—
82	S. Leo	II.	—	10	17		<i>X. stoletj.</i>				
83	S. Benedikt	II.	—	10	12		Theodor	II.	—	—	20
84	Jan	V.	1	—	11	118	Jan	IX.	3	6	—
85	Konon	—	—	11	3	119	Benedikt	IV.	3	—	—
86	S. Sergius	I.	13	8	24	120	Leo	V.	—	1	10
	<i>VIII. stoletj.</i>					121	Křištof	—	—	8	—
87	Jan	VI.	3	2	12	122	Sergius	III.	3	—	—
88	Jan	VII.	2	7	17	123	Anastásius	III.	2	2	—
89	Sisinnius	—	—	—	20	124	Lando	—	—	6	22
90	Konstantinus	—	7	—	12	125	Jan	X.	16	—	—
91	S. Řehoř	II.	16	8	20	126	Leo	VI.	—	6	15
						127					

Počet	jména papežů		čas církevní vlády.			Počet	jména papežů		čas církevní vlády.		
	r.	m.	d.	r.	m.		d.				
128	Štěpán	VIII.	2	1	12	<i>XII. stoletj.</i>					
129	Jan	XI.	4	10	—	162	Paškál	II.	18	5	4
130	Leo	VII.	3	6	10	163	Ěelasius	II.	1	—	4
131	Štěpán	IX.	3	4	15	164	Kalixtus	II.	5	10	12
132	Marinus	II.	3	6	—	165	Honorius	II.	5	1	17
133	Aĝapitus	II.	9	7	10	166	Innocenc	II.	13	7	10
134	Jan	XII.	8	—	—	167	Celestin	II.	—	5	13
135	Benedikt	V. 1)	1	—	—	168	Lucius	II.	—	11	14
136	Jan	XIII.	6	11	5	169	Eugenius	III.	8	4	15
137	Donus	II.	—	3	—	170	Anastasius	IV.	1	4	21
138	Benedikt	VI. 2)	1	3	—	171	Hadrián	IV.	4	8	28
139	Benedikt	VII.	9	1	10	172	Alexander	III.	21	11	23
140	Jan	XIV.	—	9	—	173	Lucius	III.	4	2	18
141	Jan	XV.	10	4	—	174	Urban	III.	1	10	25
142	Jan	XVI.	—	4	—	175	Řehoř	VIII.	—	1	27
143	Řehoř	V. 3)	2	2	12	176	Klement	III.	3	3	9
144	Silvester	II.	4	6	12	177	Celestin	II.	6	9	11
	<i>XI. stoletj.</i>						<i>XIII. stoletj.</i>				
145	Jan	XVIII.	—	5	—	178	Innocenc	III.	18	6	9
146	Jan	XIX.	5	5	6	179	Honorius	III.	10	8	—
147	Sergius	IV.	2	8	13	180	Řehoř	IX.	14	5	3
148	Benedikt	VIII.	11	9	—	181	Celestin	III.	—	—	18
149	Jan	XX.	9	8	—	182	Innocenc	IV.	11	5	14
150	Benedikt	IV.	10	7	—	183	Alexander	IV.	6	5	4
151	Řehoř	VI.	2	8	—	184	Urban	IV.	3	1	4
152	Klement	II.	—	9	15	185	Klement	IV.	3	9	25
153	Damasus	II.	—	—	28	186	Řehoř	X.	4	4	10
154	S. Leo	IX.	5	2	7	187	Innocenc	V.	—	5	5
155	Viktor	II.	2	3	15	188	Hadrián	V.	—	1	8
156	Štěpán	X. 4)	—	9	28	189	Jan	XXI.	—	8	8
157	Mikuláš	II.	2	6	—	190	Mikuláš	III.	2	8	27
158	Alexander	II.	11	6	21	191	Martin II. ne- bo IV. protože		4	1	7
159	S. Řehoř	VII.	12	1	4		Marin I. a II. k				
160	Viktor	II.	1	3	24		Martinům při- čtení býwagj.				
161	Urban	II.	11	4	18						

1) Leo VIII. vzdoropapež se vypaňstj.

2) Bonifacius VII. vzdoropapež nebere se do počtu.

3) Jan XVII. obyčegně se z počtu wnechává.

4) Benedikt X. mezi vzdoropapeže se počjtá.

Počet	jména papežů	čas			Počet	jména papežů	čas		
		cjrkewnj	wlády.				cjrkewnj	wlády.	
		r.	m.	d.			r.	m.	d.
192	Honorius IV.	2	—	2	226	Marcellus II.	—	—	22
193	Mikuláš IV.	4	1	14	227	Páwel IV.	4	2	27
194	S. Celestin V.	—	5	9	228	Pius IV.	5	2	15
195	Bonifacios VIII.	8	9	18	229	S. Pius V.	6	3	24
	<i>XIV. stoletj.</i>				230	Řehoř XIII.	12	10	27
196	Bl. Benedikt XI.	—	8	20	231	Sixtus V.	5	4	3
197	Klement V.	8	10	15	232	Urban VII.	—	—	12
198	Jan XXII.	18	3	28	233	Řehoř XIV.	—	10	10
199	Benedikt XII.	7	4	6	234	Innocenc IX.	—	2	1
200	Klement VI.	10	7	—	235	Klement VIII.	13	1	3
201	Innocenc VI.	9	8	26		<i>XVII. stoletj.</i>			
202	Urban V.	8	2	13	236	Leo XI.	—	—	27
203	Řehoř XI.	7	2	24	237	Pawel V.	15	8	12
204	Urban VI.	11	6	8	238	Řehoř XV.	2	5	—
205	Bonifacios IX.	14	11	—	239	Urban VIII.	21	1	24
	<i>XV. stoletj.</i>				240	Innocenc X.	19	3	22
206	Innocenc VII.	2	—	21	241	Alexander VII.	12	4	15
207	Řehoř XII.	2	7	5	242	Klement IX.	2	5	19
208	Alexander V.	—	10	8	243	Klement X.	6	2	24
209	Jan XXIII.	5	—	15	244	Innocenc XI.	12	10	23
210	Martin V.	13	3	9	245	Alexander VIII.	1	3	26
211	Eugenius IV.	15	11	20	246	Innocenc XII.	9	2	25
212	Mikuláš V.	8	—	19		<i>XVIII. stoletj.</i>			
213	Kalixtus III.	3	3	29	247	Klement XI.	20	3	24
214	Pius II.	5	11	12	248	Innocenc XIII.	2	9	27
215	Pawel II.	6	10	26	249	Benedikt XIII.	5	8	23
216	Sixtus IV.	13	—	4	250	Klement XII.	9	6	25
217	Innocenc VIII.	7	10	27	251	Benedikt XIV.	17	8	16
218	Alexander VI.	11	8	—	252	Klement XIII.	10	6	28
	<i>XVI. stoletj.</i>				253	Klement XIV.	5	4	8
219	Pius II.	—	—	26	254	Pius VI.	21	6	14
220	Julius II.	9	3	20		<i>XIX. stoletj.</i>			
221	Leo X.	8	8	21	255	Pius VII.	—	—	—
222	Hadrián VI.	1	8	6	256	Leo XII.	23	5	6
223	Klement VII.	10	10	7	257	Pius VIII.	5	4	13
224	Pawel III.	15	—	18	258	Řehoř XVI.	1	8	—
225	Julius III.	5	1	16		wywolen 2.			
						Unora 1831.			

II. Kolik a kteří jsou mezi SVATÉ wpočteni?

Odpovídáme: 77, a sice:

mučedlnjků: z prvních třech století *wšickni*, totiž 30
 z čtvrtého století; Marcellus I,
 - - - Eusebius,
 - - - Melchhiades,
 - - - Felix II.
 ze šestého století; Jan I.
 - - - Silverius
 ze sedmého století: Martin I.

Ctj tedy Cjrkew sw. mezi papeži *mučedlnjků* 37

Potom má z nich sw. *wčitele*, Leona I. a Řehoře. 2;

Konečně počtá z nich sw. *wyznawačů*:

ze čtvrtého století: Silvester I.
 - - - Marek
 - - - Julius
 - - - Damasus I.
 - - - Anastasius I.
 z patého století: Innocencius I.
 - - - Zosimus
 - - - Bonifacius I.
 - - - Celestin I.
 - - - Sixt III.
 - - - Hilarius
 - - - Simplicius
 - - - Felix III.
 - - - Gelásius II.

z šestého stoletj :	Simmachus
- - -	Hormisdas
- - -	Felix IV.
- - -	Agapit I.
ze sedmého stoletj :	Bonifacius IV.
- - -	Deodat.
- - -	Eugenius I.
- - -	Agatho
- - -	Leo II.
- - -	Benedikt II.
- - -	Sergius I.
z osmého stoletj :	Řehoř II.
- - -	Řehoř III.
- - -	Zachariás
- - -	Pawel I.
- - -	Paškál I.
z dewátého stoletj :	Leo IV.
- - -	Mikulás I.
z gedenáctého stoletj :	Leo IX.
- - -	Řehoř VII.
z třináctého stoletj :	Celestin V.
z šestnáctého stoletj :	Pius V.

Odtud widjme, že gest w cjrkwí našj pa-
pežů :

wyznawačů	38
sw. učitelů	2
sw. mučedlnjků	37

dohromady 77:

Gaká to sláva cjrkwě katolické, choti Kri-
stowy! — Opět a opět se tázeme: Kde na světě

gest taková obec neb řjše, kterážby tolik swatých knjzat počjala ?

Ostatnj všickni, wygjmajjce skrowničký počet, cjrkw Páně chwalitebně spravowali, a o prospěch gegj horliwau péči měli. — Arci podlé křehkosti lidské také mnozj klesli, a pohoršliwé mrawy na sobě okázali; ale ty, který mrwy aneb i břewna papežů widjš a skaumáš, znameney také gegich horliwé pokánj, kterým pokljsky swé napravili; setř také gegich slawných činů, kteréž k prospěchu cjrkw a nuzného člowěčenstwa činili; uznáwey také wznešené ctnosti gegich, gimž se stkwěli, a co gasná swjce wěřjcm k wzdlánj swjtili; slowem *sprawedliwý saud suďme*, a welebme Boha, že cjrkw swé od počátku až do dnešnjho dne takové a tak maudré, nábožné, horliwé muže za ředitelc wzbazuge a posjlá.

III. Kterj papeži, a proč slawili wšeobecné sněmy cjrkwnej ?

I. Nicenský, na němž 318 otců shromážděno bylo, za sw. Silvestra I. roku 325. držán, kdež arcikacjř *Arius* odsauzen gest, který učil, že Bůh Syn menšj gest Boha Otce.

II. Konstantinopolitánský, na němžto 150 otců bylo, za sw. Damasa I. roku 381. zawřeno kacjřstw *Macedoniánské*, ano božstw Ducha sw. upjralo.

III. Efesinský, kde roku 341. za papeže Celestina od 200 otců *Nestorius* proklet byl,

protože učil, že Marie P. porodila Krista, toliko cō člověka a ne spolu Boha.

IV. Chalcedonský; tam roku 451, za papeže Leona Velikého 630 otců bludy *Eutychetovy* a *Dioskorovy* zawrženy, učejch, že w Kristu gen gедna přirozenost byla, božská totiž a ne spolu lidská.

Těmto čtyrem sněmům žádá sw. Řehoř Veliký takowan wju a poctiwost prokazowati, gako čtyrem Ewangelijm.

V. Konstantinopolitánský druhý, za papeže Vigilia roku 553, kdež od 165 otců kaejrské učenj *Origenesowo* prokleta bylo,

VI. Konstantinopolitánský třetj; tam za papeže Ađathona, roku 680, od 288 otců blud *Monothelitů* zawržen, učejch, že w Kristu gедna, toliko wůlo byla.

VII. Nicenský druhý, položen za Hadriána I. roku 787, proti bořitelům obrazů u přítomnosti 350 otců.

VIII. Konstantinopolitánský čtvertý rozhlásil papež Hadrián II., k němuž se roku 869 sešlo 383 otců, kdež *Focius* z Konstantinopole wywržen, a *Ignácius* zase dosazen.

IX. Lateránský prawnj, kde za papeže Kalixta II. roku 1122 u přítomnosti asi 1000 otců wygednán byl *pokog mezi cjrkwj a řjšj;* a rokováno o wálečném taženj proti Turkům, aby swaté země z gegich kruté moci wzaty byly.

X. Lateránský druhý položený od papeže

Innocencia II. roku 1139 w shromážděnj zase asi 1000 otců, proti vzdoropapežům Anakletowi a Viktorowi, a *pro naprawenj kázně cjrkewnj.*

XI. Lateranský třetj, za papeže Alexandra III. roku 1179, kdež 310 otců *kacjrstwj Waldenské a Albiženské* zawrhlo.

XII. Lateranský čtvrtj za papeže Innocencia III. roku 1215, kde opět přes 1000 otců *kacjrstwj Albiženské* proklelo; také gednáno o pokogi mezi křesťany a o *wydobytj swatě země.*

XIII. Lionský prwnj od papeže Innocencia IV. roku 1245 konán proti *cjsaři Bedřichowi II. buřiči cjrklave.*

XIV. Lionský druhj za papeže Řehoře X. roku 1274, kdež 1000 a wjce otců zawrhli bludy Řeků, kdež přispěnjm sw. Bonawentury *sgednocenj cjrklave latinské s řeckau wygednáno.*

XV. Wjdenské (w zemi francauzské) za Klementa V. papeže roku 1311, kde rozličné *kacjrské bludy a řád Templárský wyhlazeny* byly.

XVI. Kostnický za papeže Jana XXIII. roku 1414. začatý a teprw roku 1418 dokonánj, kdež *weliké roztrženj w cjrkwí* vzniklé třemi papeži *wpokogeno bylo,* a papež Martin V. wywolen.

XVII. Basilegský dobře a práwě za Ewgenia IV. roku 1431 byl započat; ale pak smutné na něm roztrženj vzniklo, nebo sněm chtěl nad papežem wládnauti.

XVIII. Florentínský za téhož Ewgenia IV.

r. 1438. držán na *wyhlázenj onoho roztrženj* předešlým sněmem powstalého.

XIX. *Lateranský pátý* za papežů Julia II. a Leona X. od roku 1512 až do 1517 konán byl, kdežto roztrženj sněmem Pjsenským způsobené zaraženo bylo.

XX. *Tridentský* roku 1545 za papeže Pawla III. počat, za Julia III. Marcella II. a Pawla IV. dále spravován, a roku 1563, dokonán za Pia IV., kdež *Lutherowc učenj prokleta*. Na žádném sněmu člankowé wjry tak gasně wyswětleni nebyli, a o naprawenj kleslé kázně a zhynulých mrawů učiněno tolik a nařženo gako na sněmu Tri-dentském.

IV. Kteřj se z pokory zpěčowali břjmně auřadu papežského na se wzjtí!

1. *Sw. Klement*, uředlnjk sw. apostolů Petra a Pawla, od sw. Petra wywolený za náměstka geho, z pokory postaupil to mjsto neyprw Linowowi, pak i Kletowi, až pak po gich smrťu ge přigal.

2. *Sw. Řehoř Weliký* gednohlasně za papeže zwolený wšjm úsijm se tomu wolenj protiwil. Wida, že zdrahánj geho nic neprospjwá, hleděl z Řjma tagně uteci; ale měšťané ostřjhalli wšeccky brány. Konečně se we welikém prautěném koši wen z města wynesti dal, kterážto lest tjm snáze se podařila, poněwadž kupci podobných košů k donášenj swého zbožj užjwali. Nyuj se skry-

wal w gedné geskyni. Nad geho zmizenjm Řjmané se upokogiti nedali; modlili se, postihse a s pláčem prosili Pána Boha, aby jim nawrátíl Řehoře. I wyslyšel Pán gegich úpěnlivé prosby, a ohniwým slaupem jim ukázal mjsto, kde Řehoř se ukryl; odtud ho s newymluwným plésánjm do města uwedli. Řehoř poznaw wůli Božj powolil a stal se prwnjm slaupem cjrkwě swaté.

3. *Řehoř III.* muž newšednj. učenosti, maudrošti a plaý wjry byl, zwlášť pak pokory, gž násilj gemu učiniti museli, aby vládu papežskou přigal.

4. *Benedikt III.* dlanho odpjrage a Bohem i Swatými se dokládage, že této důstognosti gest nehoden, posléz kljče sw. Petra wzjti musil.

5. *Mikuláš I.*, gako Řehoř I. nazwaný *Wěliký* také se ukřýwal w skreyši, gako on; odtud wyweden a na papežstw, plačej, poswěcen byl.

6. *Hadrián II.* giž dwakráte hodnosti papežské nepřigal, mnohých wýmluw užjwaw; ale po smrti Mikuláše I. gsa giž kmet osmdesátiletý předce na gednomyslau žádost kněžstwa a lidu to břjmě na se wzjti musil.

7. I *Štěpána VI.* pokora bránila, aby powýšen nebyl na stolici sw. Petra; čeho wšak do browolně učiniti nechtěl, nucenjm učinil.

8. *Leo VII.* čjm déle odpjral neywyššj spráwu cjrkwě přigjti, tjm slawněgi potom panowal.

9. Podobnau chwála má také *Štěpán X.*

10. Po smrti Damasa II. byl na snažnau zá-

dost cjsaře Gindřicha III. a římských vyslanců Brúno, biskup Toullouský pro swau horliwost a swatost na Řjšském sněmu we Wormsu za papeže wywolen. Brúno prosil pokorně, aby změnil úmysl swůg. Neobdržew toho, tři dni si na rozmyšlenau wyžádal. Tyto tři dni w pláči se modlil a postil, a weřegně se ze swých hřjchů wyznal, aby tak nehodnost swau okázal. Zatjm ějm wjce se pokofil, tjm wjce se ljbil; až přemožen gsa prosbami papežstw j přigal, wzaw gméno *Leo IX.*, genž napotom k Swatým přiwtělen.

11. Když po smrti Alexandra II. kněžstwo se w chrámu sw. Petra w Řjmě za přjčinau wolenj shromáždilo a s njm weliký zástup: ay tu lid wšecken zwolal: „Hildebranda, arcidiakona, wolj nám sw. Petr za swatého otce našeho.“ Při tomto hlasu pokora Hildebrandowa welice rauěna byla, který k lidu přistaupiw od žádosti té geg odwoditi se snažil. Než uslyšew lid, že arcidiakon w skutku zwolen gest, mnohem wjce wolal: „Swatý Petr nám ho za papeže wywolil.“ Hildebrand konečně po mnohém bogi s swým duchem a k weliké žalosti swé berlu papežskau přigal pod gmenem *Řehoře VII.*

12. Nástupce geho *Viktor III.* newýmluwuau taužebnostj ode wšech za papeže wolen byl; ale zdálo se, že odpjranj geho nebudau moci odolati.

13. *Paškál I.* uslyšew o swém powýšenj na

papežskou stolicí, utekl a dlouho se skrýval; byl ale vypátrán a posvěcen.

14. *Honorius II.* předstíral, že zvolení jeho se nekonalo podle řádu a obyčejů kanonického, a protož po sedmi dnech u přítomnosti všech kardinálů dobrovolně papežský úřad složil: ale kardinálové poznavše jeho pokornou úpřímnost bez prodlžení jej za řádného papeže uznali, genu se křtili, a povinnou poslušnost sljbili.

15. *Martin II.*, dle giných *IV.*, utjkal a plášť swůg roztrhnauti nechal, když ho papežským rauchem přioditi chtěli. Panowal s pochwalou.

16. Celá cirkew plésala nad wywolenjm *Pia V.*; gen tento swatý muž plakal, a mnohými prosbami žádal, aby hodněšj cirkwi dán byl za pastýře. Cjm wjce prosil, tjm wjce se zaljbil.

17. *Klement XI.* auplně tři dni se zpěčowal, a úpěnliwě prosil, aby tak těžké břjmě na slabá ramena geho se neukládalo. Powolil sice, když mu předloženo bylo, že hřešj, protiwege se wůli Božj: ale tak skljčen byl, že žiwotě geho nebezpečenstw nastáwalo.

18. Podobného náboženského předloženj třeba bylo, aby *Benedikt XIII.* neywyššj spráwu cirkwe přigal.

19. Po swém wywolenj za papeže padl *Pius VI.* k nohám wolenců kardinálů, a tak pohnutelně se modlil, že žádný z přítomných sljz tagiti nemohl; a pak k nim promluwil: „Ctihodnj

otcowé! dokonáno gest shromážděnj waše; ale následek geho — ach! gak gest pro mne žalostný!“

20. Podobně i *Leo XII.*: na swé wywolenj nařikal, a k wolencům řekl: „Proč gste za papeže wywolili člověka, který holá koš a kůže gest?“ Bylť totiž autlého těla a zdrawj chatrného. Zatjm horliwost geho w papežském auřadu gest nám známa.

V. Kterj z njzkého rodu pocházeli?

1. O *sw. Petru* všickni wjme, že od sjeti rybárské powýšen byl k apoštolstwj a papežstwj.

2. *Hadriána VI.* matka byla žebračka, která swau almužnu od swého chrámu farnjho přigjmala.

3. *Urban IV.* zplozen z otce, genž se nuzně žiwil opravowanjm bot a střewjců.

4. *Célestin V.* byl gedenáctý syn nábožných a počestných ale welmi chudičkých rodičů.

5. *Benedikta XI.* matka byla sprostá pradle-na, kterau potom gen sprostě přioděna za matku swau přigal a powinnau úctu gj prokazowal.

6. *Jana XXII.* otec welmi nuzně rodinu swau žiwil; bylť totiž hadrářem; pak zase nosičem; gindy opět podělkowal (denně po wýdělku chodil).

7. *Benedikt XII.* měl otce nuzného mlynáře, který se mu pak gakožto papeži toliko w oděwu mlynárském okázati směl.

8. *Alexander V.* ani rodu ani gména otce

swého neznal, gen co ze swého dětinstwj wěděl, ze se žiwil dům k domu wyžebraným chlebem.

9. *Mikuláš V.* měl sicé otce lazebnjka, ale tak nuzného, že manželka geho hokynařiti musela, wegce, máslo atd. na trh do města nosiwši.

10. *Sixtus IV.* z otce rybáře zplozený w mladosti mu w lowenj ryb nápomocen byl.

11. *Hadriána VI.* zplodil otec, který byl to-waryšem při stawenj korábu.

12. *S. Páus V.* byw syn owčáka pásl w mla-dosti, gako sw. Dawid, owce, a proto s njm řjci mohl: *Pán wywolil Pia služebnjka swého a wzal ho od stáda owcj — aby pásl dědictwj geho.* (Žalm 77. 70, 71.)

13. *Sixtus V.* wzat byl od sedláka za pasáka. Geduoho dne uzřew na pastwě Františkána blaudcjhjo běžel za njm a wjce se ho nespustil; nebo studowati — byla neysnažněgšj žádost geho. Znamenage wljdný mnich geho schopnosti uwedl ho do Askoli, a tam geg na studie dal. Ginoch ten potom sám do řehole Františkánské wstaužil, a byl professorem a doktorem theologie, generál té řehole, pak biskup, kardinál, konečně papež.

VII. Proroctwj sw. Malachiáše, arcibiskupa w Hibernii, o budaucjch papežjch.

Dle proroctwj toho máme geště mjti 11 papežů, gimž se následugjcj gmeua symbolická dáwa-gj, totiž po smrti Řehoře XVI:

1. Křjž z křjže.

2. Swětlo na nebi.
3. Oheň hořcej.
4. Řehole zpustlá.
5. Wjra bez strachu.
6. Pastýř angelský.
7. Pastýř a plawec.
8. Kwět kwětůw.
9. Z polowičnjho měsjece.
10. Z práce slunečné.

11. Sláwa oliwy; a ten bude *Petr*, toho gména *druhý*, Řjman, který w tom neywětšjm a neyposledněšjm protiwenstwj cjrkwě swaté pásti bude stádo Páně. Pak př skončeném sauzenj město sedmi wrchůw zkázu wezmie a sprawedliwý saudce sauditi bude lid swůg.

4. O stawu zádušj*) w Arcidiécesj Prazské, a gak se s nimi gedná.

Od

Jana Aloysia Rennera,

kněžownjka na hradě Prazském, konsistornjho rady.

Doswědčuge nám vlastenská historie, že swaté katolické Cjrkwi potkati se bylo w Čechách

*) Zádušj, také záduš : a) wše, co se koná za duši; b) nadánj, odkaz chrámu Páně, k faře a t. d. c) důchod, statek, neb zbožj samo, „Fromme Stiftung.“

Janym. Slowen.

od počátku s mnohými a těžkými nehodami. Wjmeť, že před wěky hustá mrákota modloslužebnosti kryla naši vlast, a že teprwa roku 845 po narozenj Páně gednotliwj toliko paprskowé prawého náboženstwj z Německa do nj wnikli,¹⁾ načez několik let pozděgi auplněšj swětlo swatého Ewangelium s strany Morawské se ukázalo. S rokem 864. počaly se tmy pohanské modloslužebnosti z Čech zapuzowati,²⁾ a swatá Cjrkew nabýwala radostněšjho wzniku. Po padesáti letech³⁾ ale zlehčena byla tato swatá Cjrkew od bratra prwnjho mučedlujka této země: ale smjřena gest opět horliwým pokánjm geho. Mnoho se ale gestě tehďáž nedostáwalo ke šťastnému a rychlému rozšjřenj milostného lůna swaté Cjrkwe, dokud nebylo vlastnjho biskupa w Čechách: a teu byl teprwa roku 971 w Praze usazen. Když ale swatá Cjrkew opatřena byla w Čechách swým vlastnjm wrchnjm pastýřem: tu nastal ten neyljtěšj bog mezi swětlem a temnostj, mezi prawau službau Božj a modlárstwjm; a snad nenj země, kde by historie tolikerými barwami ljčila s gedné strany pobožnost a práwě křesťanskau mysl: s druhé pak strany twrdosjgné zuřenj proti swaté cjrkewnj skále a proti newywratitelnému slaupu zgewené prawdy, gako w Čechách. A wjmeť, mnoho-li přetrpěti musela swatá Cjrkew w našj milé vlasti za času

---

1) *Skrze 14 wladyk, wiz Pelsla.* 2) *Wiz Balbin. Dubraw.*
 1lb. 4. *Hammerschmid.* 3) *Rok 926.*

strašných húsitských nepokogůw, a w oné zhaubné bauři w 16. wěku, kteráž z půlnočnj strany gi zachwátila. Nynj požjwá owšem úplného pokoge a bezpečestwj od mnohých let pod ochranau apoštolského cjsarstwj; a w našich dnech může zwlášť rozsjwati swé blaho w celém národě; anoť odewzdána gest péči práwě apoštolskau horliwostj nadšeného wrchnjho Pastýře: kdo ale powáží, s gakými těžkostmi, s gakými nehodami, s gakými nepřátely zápasiti musela od počátku: diwiti se nebude, když ke swé žalosti shledá, že w oněch bauřliwých časech mnohé památky zanikly, kteréž nábožná mysl w pokognějšjch dobách založila; a teprwa si wylóžj, proč we zdegšj konsistornj listowně toliko 83 zádušnjch knih gest a tři knihy erectarum parochiarum, a že nedosahuj tyto knihy dále než až do roku 1631., nepočjtáme-li k tomu těch knih, kteréž od Arcibiskupa Arnošta Wogtěcha z Harachů z rozptýlených nadacjch listůw w králowstwj Českém pracně snešeny byly, a nynj se chowagj w listowně wždy wěrné kapitoly u swatého Wjta. Z čehož wplýwá:

1. Že z nesčjslných zádušj mnohé ani podle gména nynj neznáme, anoť nenj žádného pogišťenj ani základnjho listu o něm. Genom sem tam nabýwáme slabého zdánj o nepowědomém zádušj; powážugeme-li, že se w některých kosteljch dle starobylého zwjku čas od času, rok od roku gisté kosteluj služby konagj, kterých ejrkewnj direktár

nepředpisuge, a při kterýchž udán býti nemůže ani počátek ani giná přjčina, než že ta, neb ona pobožnost konána byla od nepaměti, a že tedy konána býti má.

2. Ale i z pozdějšjch časůw mnoho gest zádušj, gimž chyb j základnj list, a kteráž se toliko zakládaj buď na austnjm podánj, buď na někákém zaznamenánjčku we farnj památnj knize, anebo na starých kostelujch aučtech.

3. Mnohé zádušj pogištěno bylo na domech a na statcjch, nestal se ale wýslovný záwazek pro budaucjho držitele, mnoho-li a pod gakým gménem kostelu bude powinen: a nynj se zdá, že to, což se někdy platilo z powinnosti, dávalo se toliko z dobré wůle, *modo precario*.

4. Ginde se dávaly za wykonané zádušj mjsto peněz potřebné wěci, pozděgi se to ale ljbowolně stáhlo na penjeze, a nynj ten penjz nestogj w žádném poměru se záwazkem, kterýž zakladatel učinil.

5. Při wyzdwiženj klášterůw a bratrstew přiwtěleny byly mnohé zádušnj kapitály k pokladu náboženstwj: ale záwazky za ně zůstaly zaznaménány při kostelu w zádušnjch tabuljch, kteréž zhotoweny byly na rozkaz Benedikta XIV.

6. Mnozj duchownj pastýřowé složili sice na auroky do zádušnj pokladnice peněžité přjspěwky, kteréž k témuž aučelu přigali ode swých osadnjkůw, powažowali ale zádušnj wýnos gako běžná stipendia. Počet mšj gest sice w zádušnjch ta-

buljch obsažen : ale neny wykázáno, mnoho-li z úrokůw náležj kostelu a geho služebnjům.

7. Ginde opět před rukama sice gest i zádušnj smlauwa i kapitál k zaprawenj záwazkůw gegich : ale neny řádného zádušnjho listu, a z kapitálu wýnos nehodau časůw ztenčen gest tak, že za něg ustanowené služby nižádným způsobem konány býti nemohau.

8. Při některých kapitálech, kteréz na weřegných statcjch pogištěny gsau, dá se sice dauřati, že swým časem aspoň doplněny budau ; u mnohých se toho ale nadjti nelze.

9. Ostatně též giné okoličnosti ztjžily, djlem a djlem nemožné učinily plněnj starých záwazků. Wečné swětlo w kryptách, kteréz nyny zcela zawřeno gest ; anebo slawné služby Božj w zaswěcené swátky, kterýchž se nyny neswětj,*) anebo processj, kteréz gsau dwornjm nařjzenjm zapowězena,†) a co těm podobného, nemohau se nyny owšem zachowáwati a konati dle wíle zakladatelowy. I to powážiti slušj, že u mnohých kostelůw tolik zádušnjch mšj ustanoweno gest, že duchowenstwo při tom negednau na rozpaky přicházj ; i toho podotknauti třeba, že duchownj pastýřowé, genž z pokladu náboženstwj nadáni gsau, na úmysl téhož pokladu gistý počet mšj slaužití musegj.

Celá pak tato zádušnj wěc má dle wyššjch

---

*) Wiz ballu Klementa XIV. od 22. Čerwna 1771 a dwornj nařjzenj od 8. Čerwna 1780. †) od 6. Čerwence 1788.

nařzenj do pořádku býti uwedena. Staré smlauwy magj se wyhledati a předložiti; nenj-li pak žádných, magj se nowé zádušnj listy zhotowiti, tak aby pogistěn byl netoliko zádušnj přjgem, nébrž i plněnj zakladatelowy wůle na wšecky budoucuj časy.⁶⁾ Mnoho se giž stalo i od duchownjch správčů i od slawné konsistoře, a wšak se mnoho geště nedostává. Každý zagisté přiswědčj, že při tom s mnohými překážkami zápasiti gest, zwlašť an při regulowánj *starých* zádušnj w manipulacj gistých prawidel třeba, aby wše podlé práwa i podlé swědomj spořádáno bylo a spraweno.

Gednal gsem nedáwno w konsistoři o podobné, welmi rozwětwené wěci, a u té přjlezitosti gsem byl dožádán od neydůstognějšjho Pana Redaktora přjtomného časopisu, genž se upřjmně snažj, welebnému duchowenstwu swé i mé vlasti užitečným býti, abych o té wěci do téhož mnohočjtaného časopisu něco zděлил. I přigalt gsem s tjm wětšj ochotnostj pozwánj toto, an se kojim tau naděgj, že náležitým poukázánjm na cirkewnj aumysl, i na politická nařzenj, genž směřugj k té wěci, welebným pánům bratrjm na winici Páně poslaužjmo budú. Nebude-li možná, naskrze bezpečný postawiti gim před oči wzor, dám gim aspoň upřjmně na ruku, gak by se při *starých* i také při nowých zádušnjch zachowati měli, aby s gedné strany neobtjžili swědo-

---

6) Nařzenj od 16. Srpna 1829, 25. Řjjna 1830.

mj; s druhé pak strany aby neuwázali své beneficium w něco, což by svým časem i gim i gegich nástupcům obtjžné bylo; anebo což by zbožnost gegich osadnjkůw uwésti mohlo w rozpaky a pochyby. Při tom ale zároveň každého poukazuji na spis pana J. U. D. Helferta: „Vom Kirchenvermögen“ 1. B. §. 26 — 32., poněwadž toliko beneficiata gakožto duchownjho správce považowati mohu, a krátkosti setřiti musjm. Gednáť se hlawně o to, aby se wědělo :

- I. Co gest záduš, a gaký gegj půwod ;
- II. Gak wcházj do žiwota ;
- III. Gak se změniti může, a
- IV. Gaký způsob wygednáwanj předeepsán gest při reğulowánj starých a při zawáděnj nových zádušj.

I. Gméno „záduš, neb zádušj“ welmi přiměřené gest, neboť znamená dle slowozpytu každý dobrý skutek, kterýž se koná „za duši“ a za spasenj gegj; následowně zwlášť nadánj neb odkaz k chrámu Páně, aby z úrokůw neb užitkůw geho konána byla mše swatá neb i giné pobožnosti „za duši,“ gj ku spasenj.

Gak zádušj powstala w katolické Cjrkwi, nikomu z welebných pánůw bratřj nebude nepowědomo. Neboť kdož newj, že prwnj křesťané den úmrtj swých spoluwěřjcejch, zwlášť swých přibuzných a přátel konánjm pobožnostj swětili, Koho milugeme za žiwa, toho milugeme i po

smrti, anať láska neumjrá. 7) Když se nawracel den aumrtj, dáwali za duši zemřelého bratra buď mši swatau slaužiti, buď modlitby a giné pobožnosti konati, což gim slaulo *aniversarium*. Zwoněnjm se lid zwal do kostela, by za duši zwěčnělého bratra se modlil; tam se rozžhalo swětlo, na znamenj, že zemřelý stále žige u wjře, pohřebnj slawnost se upřjtomňowala postawenjm tumbj, tjm gsa každý gist, že před obličegem Páně nenj žádné minulosti, ano tisjo let před njm gako wčeregšj den. 8) Obyčeg tento sáhá až do kolébky křesťanstwa. Giz Tertullian dj: „*Oblationem pro defunctis pro natalitiis annua die facimus.*“ 9) Aby se tato zádušnj památka na wždy zachowala, zřjdiy mnohé rodiny giz w neyprwněgšjch časech, hned gak Cjrkew Páně zewnitřnjho pokoge nabyła, zwláštnj kaplanstw j k témuž aučelu, aby se w nich předepsané modlitby a pobožnosti za ně a za gegich přjbuzenstwo konaly, pogistily k tomu polnosti aneb giné přjgmy: a tak powstala čas po čase netoliko rodná zádušnj, nébrž i gednotliwá zádušnj na mše swa-

---

7) Že modlitba za zemřelé lidskému srdci přirčzená gest, ano se tjm kogj, že ten, kdož nás předešel, nenj nám ztracen, nébrž že gešče náležj k našj rodně; a že se zakládá na přjkaze swatého apoštola, řkajcjh: „Modlete se za sebe wespolek!“ o tom nás přeswědčuge nábožné hnutj srdce králowské rodiny u rakwe nedáwno zwěčnělého pruského krále, kde všickni, ač nekatoljci, na kolena poklekli, a modlitby za zemřelého wylėwali.

8) *Zalm 88, 4.* 9) *De corona milit. cap. 3.*

té, na litanie, na modlenj a co tēm podobného ; zač předstaweným kostelům gistá summa peněz na auroky dána byla, aby z wypadajících aurokůw žádaná pobožnost ročně se konala, a kněz netoliko za swau službu, nébrž i kostel za propůgčenj potřebných k tomu věcj, gakož i přjslužnj akolyté, kostelnjk a zpěwáci atd. náležitě poděleni byli.¹⁰⁾ Z čehož samo sebau vyplývá, w čem záduš záležj.

I ten neysprostšj katolický sedlák welmi dobře wj, že když na výročnj den swého zemřelého přjtele k duchownjmu správci swému gde, a dle způsobu swého na mši swatau mu dáwá, že této mše swaté třidceti kregcary kaupiti nemůže ; nébrž že duchownjmu, genž tuto swatau obět na geho úmysl konati bude, přjspěwek toliko dáwá na wyžiwenau, neboli na přilepšenau. Giž swatý Tomáš Akwinský, gegž i

---

10) Mohli bychom se domnjwati, že za našich dnůw o zádušjch w Cjrkwi katolické wůbec, a o mešnjch zádušjch zvlášť i od bratřj u wjře s námi nesgednocených sprawedliwěgi sauditi se bude, a že se z nich nebude wjce bráti přjčina k auštěpkům a ku potupě katolického duchowenstwa, kteréž se tak rádo winilo ze soběctwj i ziskuchtivosti, a že tedy lid drželo w powěře a w hlauposti ; ale bohužel obnowuj se opět Chemnicowy (Böhmen in exercit. in pandect.) a giných autoky, zvlášť když nekatoljk ukazuge, žeby se do katolické Cjrkwe nawrátil ; obnowuj se tyto autoky i w *našj milé vlasti*, wýhradně téměř od wůdcůw odděleného stáda, přezwykuj se tak protiwným způsobem, a užjwá se gich co důwodu k odstrašenj w tak hrubých wýrazech, že gich ani gmenowati nechci, abych se něžného citu čtenářowa nelibě dotýkati nemusel,

sami protestanti wysoce sobě wážj, dj we swé zlaté knize : 11) „*Sacerdos non accipit pecuniam quasi pretium consecrationis, hoc enim esset simoniacum; sed quasi stipendium suae sustentationis.*“ Protož se dobře wúbec gmenuge to, což se knězi dáwá, kterýž na gistý úmysl mši swatau slaužiti má, „*stipendium*“ přjspěwek, neboli dárek. Dáwagjť zagisté i protestanti potřebuým almužnu, chtjce neb očekáwagjce, aby za dobrodince bylo modleno. A byť bychom za našich dnůw z kněze nesměli udělati přjgmatele almužny: rozhodnuto předce gest, že chudj zwlášť od něho pomoci očekáwagj, a že přjbytek geho gest wěnem chudých (*bona sacerdotum patrimonium pauperum*). Přihodilo se snad mnohému z pánůw bratrj, genž na pomezjch nekatolických pracugj na winici Páaě, gako se mně samému přihodilo, že i od nekatoljkůw *stipendia* byla obětowána, a když se gich přjgjtí nechtělo, že odpowěděli docela w katolickém smyslu: „Myť se společně gednomu a témuž Jezjši klanjme, račtež se tedy při swém neyswětěgšjm obřadu i za mne modliti, *abych slowu Božjmu náležitě rozuměl*, a nenj třeba, abyste ráčili obětowaného penjze pro sebe přjgmanti, ale gsaut chudj we Wašj osadě, gimž byste ho udělití mohli. (W prawdě pak se dokládám, že zde na slowo řeči gegich opakugi.) Zdalíž tu nenj, nedjm sice naskrze katolické,

---

11) *Summa 2. quæst. 100. art. 2. ad 2.*

wšak nikoli nedůstogno ponětj o mešnych stipendijch w našj Cjrkwi? a zdaž nenj welice k politowánj, an učitelowé nekatolických wyznawačůw i w našich státech podobných wěcj se chápagj, aby nenáwist a záštj proti katoljkům do srdce wštěpowali? Na ten způsob se wždy wjce vzdaluge doba, po kteréž dogista každý šlechetný celým srdcem taužj: *jubiléum* slawiti, kde by se bratřj po dlauhém a smutném rozdělenj srdečně obgali, a při němž by plésala dobrá matka Cjrkew.

Nálezitý a prawý tedy wolil wýměr slowút-
ný p. professor Helfert w dotčené knize §. 26. zpoléhage na §. 646. obecného měšťanského zákona; při čemž zwlášť šetríti slašj onoho wygádřenj: „*na wšecky budaucj časy*;“ neboť ač některj řadowé podobná zádušj přigali se záwazkem, na gistý toliko čas ge wykonáwati: nicméně Alexander VII. zawrhl takowau zásadu, dle kteréž se domnjwalo, že zádušnj záwazkové po desjti anebo po padesáti letech sami sebau přestáwagj; a swatý sněm Tridentský nařjdil sess. 25. *de purgatorio*, aby se takowá zádušj pilně a wěrně wykonáwala; i aby nad tjm biskupowé bděli, péči swé to poručeno magjce.¹²⁾

---

12) Curent autem episcopi, ut fidelium vivorum suffragia, Misarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynae, aliaque pietatis opera, quae a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiae instituta pie et devota fiant, et quae pro illis ex testatorum foundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus et Ecclesiae ministris, et

Zádušj gmenowáno býti může djlem dle kostela, k němuž odkázáno gest, djlem dle gistých užitekůw, kteréž se představeným chrámu Páně pogistily, aby za ně w ustanowené dni w roce na wšecky budaucj časy gisté duchownj a cjrkewnj služby wykonáwali. Ač podobné služby na prodeg negsau; nicméně wyswjta, že zádušj gsau prawé smlauwy, ano při ukládánj a plněnj gistých záwazkůw djlem věci mnohé kaupeny a zachowány, djlem osoby, genž w takowau službu uwázány gsau, odměněny býti musegj. *Do ut facias.*¹³⁾

Samo sebau se rozumj, že swolenj k této smlauwě dle §. 869. obecného měšťanského zákona wýslovně musj býti přigato; že zádušnj zá-

---

allis, qui hoc praestare tenentur, diligenter et accurate persolvantur.

13) Nenj zde mjsta wykládati, gak w katolioké Cjrkwi stipendia neb honoraria pro missis celebrandis powstala; neboť powědomo, že z počátku se přinášely k oběti chléb a wjno, z gegichž přebytku kostelnj služebnictwo wýžiwu mělo, že se na mjstě toho pozděgi penje (denarii) k zaopatřenj obětnejch částek a k wýžiwě cjrkewnjch osob na oltář kladli, že doba peněžité oběti gest nepowědoma, že se ale giž za časůw Chrodegangowých (IX. stoletj) kněžjm i kromě mše swatě penje na ten aunysl do rukau dáwali, že to ale tenkrát w křesťanstwu gako nálezeček bylo považowáno, čehož i sám papež Eugen II. nechwálil, ona pak zobecnělá domněnka: „*non esse contra justitiam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, et unum sacrificium offerre*“ od papeže Alexandra VII. r. 1665. že byla zawržena, a we zwláštjn sně. mu že bylo rozhodnuto, kdyžby menšj stipendium přigal, než od ordinaria dle okoličnosti času a mjsta bylo ustanoweno, že předce gest zawázán, žádanau konati oběť.

klad ke kostelnj vlastnosti musj býti přiwtělen, auroky pogišťeny, žádaná služba za to sljbená, že zápis o tom musj býti zhotowen, máli záduš práwojho žiwota nabyti.

a) Každá záduš může býti přiřgata, kteráž ani fysičné ani mrawnj nemožnosti wzhledem na wymjněnou službu nepožaduge; následowně:

α) na *mše swaté* a výročnj památky, máli kostel dosti kněžj, a negsau-li tyto mše swaté w gistých dnech cjrkewně zapowězeny; u př. slawné requiem na hody Božj; a gestliže mjsto, kde slauženy býti magj, weřegným gest chrámem, aneb aspoň takowá priwátnj kaple, kdež slauženy býti mohau.

β) *Na pobožnosti*, kteráž neodporugj cjrkewnjmu ritu.

γ) *Na zachowánj* swatých (nikoliw ale swět-ských, tjm méně kacjrských) *soch* a *obrazůw* u wnitř kostela, anebo wně.

δ) *Na swětlo* před těmito sochami; nenj-li obci nebezpečné, aneb odstraněno-li gest wšecko nebezpečenstwj.

ε) *Na spráwu* kostelnjch *ornátůw*, a na wýžiwu kostelnjkůw (při čemž ani psi, aby w noci w kostele hljdali, zhola wylaučeni býti nemo-hau; wšak prozřetelnosti zde třeba, a takowá záduš přiřgata buď genom tenkrát, když kostelnjch klénotůw a wzácnostj žádným giným způsobem před krádežj ochrániti nelze.¹⁴⁾

14) Nikdosa nad tjm nepozastawug, že i psi w gakémsi spogenj

č) *Na almužnu* pro chudé s tjm záwazkem, aby gisté *modlenj* konali buď w kostele, buď na hrobě.

b) Ke každé záduši musj býti *gisté gměnj* wykázáno, a kostelu za plněnj záwazkůw wymj-něných přiwtěleno. Takowé gměnj budtež *kapi-taly*, genž na auroky položeny býti mohau, neb pole, lanky, lcsy, neb užjwánj přjbytku, neb gisté služebnosti, gichž užitek za gistau sumnu peněz považován býti může; nikoliw ale takowé věci, kteréž sic bez ceny negsau, ale žádného auroku nepfínášej, u pf. zbjrky nerostůw (mi-

gsau se zádušemi, a neklad' prostředku za aučel.— Aučel zagisté gest ochráněnj kostelnjho statku před laupežnau rukau; a nenj-li giného whodněgšjho prostředku k tomu leč hljdky ostražitých zwjfat; newidjm, coby na tom protimyslného bylo, a pročby přigatá gednau smlauwa zachowána býti neměla; zwlašť au q to postaráno, aby swatyně nebyla zneuctěna, a w obci aby se tjm nedělo žádného pohoršenj. Potřebugeť katolická Cjrkew *poswatných nádob* k službám Božjm, co ale mezi nimi stkwestného gest, ráda obětuge, může-li tjm pomoci w obecných potřebách; což opět w nowěgšjch časech dokázala, a čjmž spolu na gewo wyšlo, že katoličtj panownjci w státnjch nanzjch magj poklad, k němuž protestantštj panownjci w protestantských zemjch sáhnanti nemohau, poněwadž se do giných rukau dostal, a k giným aučelům byl obrácen, než k ukogenj důležitých potřeb státu (wiz Reichsabschied Augsburg 1530 §. 30. 31). Ačkoli ale swatá Cjrkew ráda obětuge swé poklady k zachowánj státu, když toho potřebj gest: nicméně gj nemůže lhostegno býti, aby gi snad swatokrádežnjci řočnjm wlaupenj pokladůw těchto zbawili; a protož gj práwě tak nenj nedůstogno, zádušně přigjmati prostředek k ostraze gegich, a byt to bylo i bedliwé zwjře, gakož nenj nedůstogno protestantských modlitebnic, přigjmati nadánj na nedělnj wlásenku a na pudr pro kostelnjka.

neralij), obrazárny, ozdoby řádové, a co těm podobného. Takowéto stkwostné a cenu do sebe magj wěci budtež kostelu darowány; žádá-li se pak, aby kostel za ně gisté s wýlohau spogené záwazky přigal, musej býti prodány, a co se za ně stržj, považowáno buď co zádušnj základ. Knihowny mohau sice býti zádušnjm základem, gelikož gich užjwánj duchownjmu pastýři znamenitý prospěch poskytuje. Odkázané podjly na radných horách (kukusjch) a na smlauwách takowých, kteréž záwisj od pauhé nábody, gen tak dalece mohau býti základem zádušj, gak dalece poskytuwj čistý přjgem; wymjnečně pak mohau býti gegich základem wzhledem na čas, dokud přjgem poskytowati budau.

c) Přjgem neboli gistý wýnos zádušnjho, kostelu odewzdaného základu musj býti náležitě pogistěn; totiž: kapitál musj býti pragmatikalně uložen; čistý wýnos toho statku po odrážce danj a hospodárských wýloh slušně oceněn; brjmě služebnosti, kteráž se od téhož statku požaduge, wyšetřeno, atd. než zádušj do žiwota wstapiti může.

II. Zádušj wstupuge do žiwota zhotowenjmu zádušnjho listu (Stiftsbrief), při čemž se podrobuge i cjrkewnjmu i politickému wygednávánj, a duchownjmu pastýři se ukládagj zwláštj powinnosti, nechať se gedná o *staré* neb o *nowé* zádušj.

Při starých zádušjch, kteréž *práwně* do žiwota newstapily, gest buď zádušnj základ, ale

žádného zápisu; anebo gest sice před rukama zápis, základ ale není v zádušním gměnj wytknut; anebo se koná zvláštnj gakási pobožnost dle starobylého návyku, a není před rukama ani zápisu, aniž se najti lze gakého základu.

a) W prwnj případy zakládá se často zádušnj powinnost na pauhém domněnj anebo na powěsti w osadě; zvlášť týká-li se to užjwánj pole anebo gistých práw, u př. něgakého *compassivum*. Takowau powěst swědomitě sledug duchownj pastýř k swému vlastnjmu upokogenj, tak aby řjci mohl: „Wšecko gsem učinil.“ Nedá se zapřjti, že nesnadná to úloha; wšak nahlédnutj do starých ģruntownjch knih, do listin poslednjch wůlj a do starých radnjch protokolů poskytuje časem w té wěci něco swětla. Geště bezpečněgšj pak býwá prohlédánj zádušnjch pokladnic, anebo kostelnjch sklepů a tagných schránek, kteréž ustanoweny gsau k zachowánj kostelnjch wěcj před ohněm a w čas wálečných bauřj; anebo kteréž zakladatelowé sklenauti dali před wlaupenjm buřičů po čase tak nazwané reformacj.¹⁵⁾

---

15) Případnost, kteráž mně samého potkala, ukáže, že pokynatj tato užitečná gsau. K faře Swatého N. náležj kus pole pod 1/2 korce wýsewku, na gehož konci stogj stará zbořená kaple u cesty. I šla w osadě powěst, že ten kus pole k opravě té kaple náležj. Wšecko prohlédáwánj bylo marné, až se konečně we wěžnjm sklepe, k němuž tagný přjstup za policj se ukřýwal, mezi starými cedulkami týdenmj mzdy pro pastora a hrobnjka a mezi ginými drobnůstkami i řádný zápis o záhadném onom poli nalezl. Barb. L. odkázala to pole na gedru mši swatau na

Nelze-li gakého zápisu dopjditi se, pouchyl se duchownj pastýř na slawnau konsistoř, wšecky okoličnosti wyložiw, s prosbau, aby w zádušnjch knihách bylo hledáno, zdali by w nich byl pohřešený zádušnj list; a gestliže skutečně gest, aby mu opis byl sdělen k uloženj do zádušnj pokladnice. Tato prosba se má wůbec při wšech starých, listem neopatřených zádušnjch státi; neboť opominutjm stalo se giž negednau, že na gednu a tutěz záduš dwa ano i tři listy zhotoweny byly; což napotom zmatek nesmjrně zwětšuge, an tato listowna konečně w pořádek uwedena býti má. Nenj-li pak w zádušnjch knihách u konsistoře žádného zádušnjho listu: musj *Tabella foundationum in Sacristia*, anebo poznamenánj we starých zádušnjch aučtech, anebo we farnj památnj knize gakožto nadacj zápis platiti, by zádušj do žiwota wstau pilo, a článek sem náležegcej připogj se w spisu k ostatnjm zádušnjm aktům.

b) Gsaw-li zápisy před rukama, zádušnj pak kapitál z celého kostelnjho gměnj nenj wytknut; musj býti z něho wylaučen; toto pak wylaučenj musj netoliko na zádušnjm listu, nébrž i na obližacj od patronátujho dědice, od zádušnjho aučet-

---

den wšech wěrných dušj, farář pak dala dwa woly mimo gistaň sumnu peněz, aby se za ni modlil. Pozděgi pak se našlo, že ten farář pomocj dobrodincůw tu kapli wystawěl; aby se w nj okologdaucj modlili, zímnjho pak času při wánicjch aby se měli podlé čeho spravowati, by nezblaudili, i aby měli mjstečka; kde by w mrazjch pookřáli.

njho (Rechnungsführer) a od vikáře společně býti poznamenáno; což se zbytečným sice býti widj, potřebné pak gest, aby se každému wykázalo, co mu náležj. Při některých chrámech se to sice stalo roku 1811. Otázka ale gest, zdali se tjm bezpečnosti docjlilo i pro budaucnost, a zdali to gest na zápisech náležitě zaznamenáno; při čemž pány bratry na winici Páně pozorný činiti musjm, že w tom čase od některých aučetnjch mnohé *per cessionem* přešlé, anebo s doloženjm: „od otce přigaté, anebo na se ugaté“ obligacij podlé datum vyhotoweného dluznjho upsánj počjtány, a tak chybně ke škodě zádušnjho a kostelnjho gměnj do skaly wtaženy býti mohau; gakož by se bylo skutečně při gednom chrámu 422 zl. wjd. čjsl. ztratilo, kdyby byl duchownj pastýř wšecker gestě gednau bedliwě neprohlédnul.

c) Nenj-li konečně ani zápisu ani kapitálu před rukama, nébrž wykonáwá-li se gistá pobožnost gen dle starobylého náwyku: nenj owšem žádúe zmjny, aby zádušj uwedeno bylo w práwnj žiwot; wšak radj a welj pastýřská opatrnost, aby se gj zachowáwalo; pro nástupce pak zaznamenalo w památj knize, gak to s tau wěcj stogj. Neb ať nic nedjm, žeby nábožný takowýmto zrušenjm meyleu a pohoršen býti mohl: rozumně se dá domnjwati, že takowé, owšem ejrkewně dowolené pobožnosti, litanie, požehnánj a giuě vlastnj základ počátku swého mjtí musegj; a gestliže duchownj pastýř gest we swých práwjch

hágen, ano tu neuj před rukama žádného zápisu :
swoboduau mu to zůstává powinnostj, takowéto
zwláštnej, bezzápisné funkcej stále wykonáwati.

(Pokračowánj.)

5. Taženj křížácká.

Od

Dra. F. J. Smetany,

kapitulara Teplského, professora fysiky w Plzni.

(Dokončenj.)

4. Taženj Bedřicha II.

W tak smutně zmařené naděgi gediná ge-
ště pozůstávala útěcha, *cjsař Bedřich II.* ; který
giž dáwno k taženj swatému se zawázaw zasnaube-
njm s Jolantau, dcerau Jana krále, ku koruně Je-
rusalémské byl sobě práwo zjskal. Léta 1228
připlaul na ostrow Cyper a spořádaw geg, přistál
w Akre, kdežto s welikau radostj přiwjtán byl.
Brzy však utichla radost tato, když se rozhlásilo,
že Cjsař od Papeže do klatby dán, a když přišli
wyslanci Řehoře IX., aby patriarchowi, rytjřům a
wšem křesťanům poslušenstw j k Cjsaři we gmenu
Swatého Otce zakázali. Gen Němci, Pisanštj a
Genuezštj zůstali wěrnj; ostatnj štjtili se prokla-
tého, a Templári zřegný mu kladli odpor. Tjm
se stalo, že gen deset tisjo a osm set oděnců
čjtalo wogsko křesťanské, tak že Bedřich wjce
na rozbrog mezi Kamelem sultanem a Dawidem
synowcem geho spoléhati musil, nežli na branné

rámě swé klatbau papežskau ochromené. Když pak uslyšel, že Papež i wogsko proti němu gedná, ano wálčěně že giž do Apulie wtrhl, uzawřel rychle přjměťj s Kamelem, giž prwé sobě nakloněným, w články tyto: „Jerusalém, Betlehém, Nazareth, Rama a wše kraginy mezi Jerusalémem Akkonem, Tyrem a Sidonem křestanům se wydaj, celé králowstwj Jerusalémské, gako před dobytj Saracenů býwalo. Staré pewnosti mohau křestané obnowiti, žádně pak nowé nesmj Sultán zakládati. Mešity neporušeně zůstanau, a přjstup do chrámu Jerusalémského bude Muhamedanům powolen, kteřj geg w uctiwosti nawštěwowati chtěgj; gen beze zbroge musegj pficházeti a wně města bydleti. Zagaté z obau stran se wydaj, a přjměťj na deset let trwati bude. W sobotu, dne 17. března léta 1229, we dwa a čtyřidecátém roce po dobytj Saladinowě drzel Cjsať Bedřich II. wjtězoslawný wgezd do Jerusaléma, wstaužil do chrámu, a pogaw korunu s oltáře wstawil gi na hlau swau. Wše plésalo radostj, že nawrácena křestanům země swatá. Tu se wyskytl nenadále arcibiskup Cesarienský w Jerusalémě, a wložil klatbu na chrám Božjho hrobu, a wšecká mjsta swatá. Pohnútká k neslýchanému činu tomuto byla nesmjrná hrdost arcibiskupowa, který si přednost w Jerusalémě osobowal, mjr se Saraceny za neplatný udáwage proto, že bez wůle geho uzawřen byl. Wšickni nestrannj zehrli na takowé zpupné si počjnánj, strana wšak papežská

schwalowala to a Templáři zřegný strogili odpor proti Cjsaři, zwěstugjce Kamelowi Sultánu, že s malým počtem lidu swého Bedřich k Jordánu putowati bude, a tam že geg snadno zagmauti neb usmrtiti může. Sultán ale odeslal zrádné psanj Bedřichowi pro výstrahu, čímž tjm upřjmnějš mezi oběma náklonnost zrostla. Potrestaw zrádců Cjsař, a odewzdaw vládu Jerusaléma maršalkowi swému, odebral se nazpět do Apulie, kdežto Papežem počatá wálka přjtomnost osobnj gehu na neywejš žádala.

Sotwa že se vzdálil z Paléstinj Cjsař Bedřich, protiwili se šlechticowé a řádowé rytjrstj rozkazům wládaře gehu, obtjžnost sobě naň u Papeže wedauce. Neboť gen každý swého vlastnjho zisku pilen gsa nedbal o dobré obecné, tak že sobětnostj zplozená neswornost poslednj východnjho křesťanstwa sjlu potřiti musela. Patriarchowé se hašteřili o meze diécesj swých, an ge zatjmh Mohamedané wždy wjce zaujmali; řádowé branj ustawičnými wespolek rozepřemi wjce hubili než podporowali křesťanstwo, a když Sultán Kamel, wěrný přjtel Bedřichůw, zemřel, spogili se Templáři se Sultánem z Damasku proti sultánu Egyptskému, a Johanité s tjmto proti onomu. Léta 1240 připlaul hrabě Richard z Kornwallu, pozděgi král německý, s četným wogskem a pokladem do Syrie křesťanům ku pomoci; nemoha však smjřiti řády rytjrské, nawrátíl se, ničehož newyřjdiw, kromě upewněnj Askalonu, gegž wládaři

cjsarskému odewzdal; který však brzy od Filipa z Montfortu z něho vypuzen byl.

Metlu zaslubowali křesťané východnj za ne-swornost a tolikerá bezprávj; a hle! nenadále hrozně dolehla na ně. Záhubná powodeň Mongolů na západ i k gihu se rozwalugjejch hnala před sebou polodiwý národ *Chowaresmitů*, kteřj nemohauce odolati dawu takowému s rodinami a stády do přednj Asie ustaupili. U wzteku strašném se přihnali do Paléstiny, dobyli dne 17. zářj 1244 Jerusaléma, wylaupili chrámy, zbořili Božj hrob, otewřeli hroby královské a wmetali ostatky do ohně. Kdo se za otroka nehodil, byl bez prodlenj zabit, aby prý se krwj smyla bezbožnost křesťanů, kteřj Bohu ukřižowanému wjnem slauzj. Pozdě konečně spogila se sjla křesťanská proti nepřjtelj wsezhaubnému; dne 18. řjgna 1244 swedena bitwa u Gazy, w které křesťané na hlawu poraženj gsau. Gen tři a třidcet Templářů, sest a dwadcet Johanitů a třj němečtj rytjři wychwáceni; oba welmistři, arcibiskup z Tyru, biskup z Ramy, a mnoho giných znamenitých osob padlo na bogišti. Na to se obrátili Chowaresmité k Egyptu; a bywše zde odrazeni, wrátili se do Syrie nazpět, plenjce gi tak dlauho, až z nedostatku potrawy odtáhnauti musili.

§. Taženj swatého Ludwjka.

Tu dobu, co Chowaresmité zemi swatau plenili, ležel na smrt nemocen swatý Ludwjk,

král francauzský. Giž geg u welikém zármutku co mrtvého rauskau přistějti chtěli, když nenadále oči otewra prawil: Swětlo východu milostj nebeskau rozgasnilo se nade mnau a wzkrjсило mě z mrtvých. Tu se zasljbil k pauti swaté, poznamenal oděw křížem, a uzdrawiw se schystal taženj. Poručiw vládu Blance, maudré a wážné matce swé, wytáhl 12. čerwna 1248 z Paťjže do Lyona, aby se s Papežem rozžehnal; načež wyplawiw se w srpnu měsji s wogskem swým, w zárj na Cypru přistál. Odtud se obrátil proti Egyptu, an w Syrii přjměřj se Saraceny trwalo. Na osinnácti stech nagatých lodjch benátských, pi-sánských a genuezských wyplauli Křížáci dne 15. kwětna 1249 z Cypru, a w pěti dnech zakotwili bez odporu bljže Damiaty na pomořj Egyptském. Zrádně a bogáčně opustili wůdcowé Saracenů přepewné a zásobami dobře opatřené město, tak že gako zázrakem křesťanům do rukau dáno býti se zdálo. Bosýma nohama wešel tam Ludwj, zprowázen wyslancem papežským, králem Cyperským a weškerým urozenstwem w čele wogska křjžowého, zaměřiw přede wšjm kroky ku hlawnj mešitě, která rychle wyčišćěna, Marii Panně zaswěcena a k slawným slůžbám Božjm spořádana byla. Nawrácenj Palěstiny a zagatých křesťanů podáwal za Damiatu Eyub Sultán Egyptský. Křížáci wšak, opowrhše mjrem, wytáhli proti Kairu, lákání gsauce wládařem hlawnjho sjdla tohoto, odporným Sultánu, smrtj potrestaného zrádce Da-

miatského bratrem. Giž plésali nad brzkým dobytjm celého Egypta, když zapudiwše několik oddělenj Saracenských o smrti Sultána dostali zpráwu; nekrotitelnau kwapnostj přebředl wětšj pramen Nilu ohniwý hrabě z Artois, bratr Ludwjkůw, až k Manouře stjhage ustupugjej Egypčany; tu hrozná uchwátla geg záhuba, strašliwý potkal celé wogsko osud. Neboť nenadále wywinul zde celau sjlu swau syn a nástupce Eyuba, Sultán Moatam, porazil a zabladil oddělenj hraběte, wpadl w zad wogska hlawnjho, spustil stawidla a prorazil hrázo Nilu, a obkljčiw ze všech stran Křížáky sečj hroznau wzdáti se ge přinutil. Ze 2300 rytjřů, 15000 pautnjků gen gednotliwým do Damiaty prchnauti se zdařilo, neywětšj djl usmrčen, ostatnj a s těmi také král Ludwjk a druzj dwa bratřj geho, hrabě Alfons z Poitou a Karel z Anjou do zagetj uwezeni. Smrt gegich žádali horliwý moslemjuowé. Sultán však mjrnějšj, w tuto smlawu propustiti gich swolil: aby král Damiatu wydal, 800,000 byzantinů zaplatil, zagaté Saraceny wyprostil, a přjněřj na deset let uzawřel. Uražení však takau mjrnostj a nowotami Sultána Mamelukowé zbauřili se proti němu a zabili geg, z čehož nowé křesťanům protiwenstwj wzešlo. Gen neswornost odbognjků žiwoty gim ochránila; po mnohých nesnážjch přiwedeni konečně do Damiaty, a wyplatiwše se, odplauli do Akkonu. Rádby odtud byl aspoň putowal do Jerusaléma Ludwjk; nemeha toho však wykonati, putowal aspoň do Nazaretu,

hledě zatjm upewněnjm Cesarei, Joppe a Sidonu křestanům východnjm přispěti. Rozbroge však mezi těmito neustálé a nepřátelstwj Pisanských i Genezských, kteří we přjstawjch Syrských Francauze gjmali a laupili, nedaly žádného prospěchu dosáhnauti; pročež se swatý Ludwjk, když Blanka w Paříži zatjm zemřela, beze všeho an-žinku domů nawrátiti musil (1254). Geště však neustydla horliwost geho, podniknul druhé taženj, a sice tenkráté do Tunisu, chtěge wládce země této na wjru křestánskau obrátiti. Naděge však geg sklamála, mor vypukl we wogště před Tunisem, na něž i Ludwjk zemřel. (1270.)

6. Konec taženj křižáckých, ztráta Země swaté.

Brzy po smrti Ludwjkowě přitáhl *Eduard*, kralewie anglický s wogskem křižáckým k Tunisu a spěchal odtud do Syrie proti Saracenům. Wše ale hrdinské činy geho, giniž gako někdy Richard Lwjsrdce proslul, nebyly s to zlepšiti bjd-ný staw králowstwj Jerusalémského, ani ochrániti od neomylného pádu poslednj runy geho. Wrátil se bez prospěchu, a po něm nikdo wjce z mocnátůw rukau brannau do Paléstinj newtáhnul; Země swatá zanechána osudu swému. W několika pewnostech pomořnjch, z nichž hlawnj Tripolis a Ptolomais, záležela geště moc křestánská na východu. Řádům rytjrským hágiti gi zanecháno; kteří však w krwawjch wespól rozbrog-jch trwagje wjce proti sobě, než proti newěřj-

ejm bogowali. Malátné pak plémě domácj w mrzkém se plazilo soběctwj, hašteřje se otázkau, kdoby králem Jerusalémským slauti měl. Hužo král Cyprský a Maria, oba poslaupnj od Isabelly, Balduina IV. sestry, byli přednj dědicowé práwa králowského, gež si osobowali oba. Maria pak postaupila Karlowi z Anjou, králi Neapolitánskému, práwo swé; od něhož názew: „Král Jerusalémský“ rozličným domům panujcjm se dostal. Gešte dobu wedli rytjři se Sultánem egyptským nerowný bog; pewnosti klesaly gedna po druhé, wždy aužegi swjrány ostatky křesťanůw, i poslednj zástita, draze dobytá Ptolomaida padla (18. kwětna 1281), a Země swatá křesťanům ztracena na wždycky.

Uhasl konečně plamen horlłowosti křižácké; dwausetletá namáhánj národů ewropských se rozplynula w niweč. K sedmi millionům křesťanů padlo proti Saracenům, nebo zahynulo nemocemi a bjdu na východu; nesčjslné rodiny uwrženy w zármutek a chudobu, celé země wyssáty, prunedbány a nepořádku zanechány, z čehož po mnohá stoletj sotwa se wyšínauti mohly. Asie wpády tak náramnými nemálo trpěla, západuj kraginy gegj zhubeny, rozličné řjše wyvráceny, giné pak porauchány tak, že swětoboričům mongolským wjce odolati nemohly. Co se o Hrob swatý zasazowala Ewropa, wpadli diwochowé tito až do srdce gegjho a whnjzdili se na dlouhý čas na východu w nj. Wšickni tito následkowé zlj

mizej ohledem dobrých; kteří, ač ne bezprostředně a kwapně, přece prostředně a zponenáhla z taženj křížových Ewropě i celému člowěčenstwu vyplynuli. Gednotnj, odloučenj od sebe žili potud národové Ewropštj, nezdjlegjce wespól ničehož, co newyhnutelná potřeba nekázala; taženjmi však křížowými žiwé se roznjtilo mezi všemi společně obcowánj, seznaly se cizj krage, powahy, mrawy a řeči, newjdaného a neslýchaného mnoho poznáno, nowých ponětj zásoba hogná zjškána, a tak swětlo wzdělanosti zponenáhla probleskowati se počalo. Obchodem syrským a přewáženj křížáků bohatla města wlaská a zmužila se k obraně swobody swé. Duch wolnosti wanul odtud přes Alpy, a mnohé okolnosti křížáctwa přály gemu. Pauč do Země swaté žádnému se nesměla zbraňowati; gjžto tedy mnohý použil, aby z otroctwj wywáznuł. Pánové nesměli wjce tak obtěžowati robů swých, nechťeli-li ge taženj křížáckým ztratiti. Na pauci samé wjce než doma se přibljžil newolnj k pánu swému, a před Bohem, k gehožto cti pospolně wálčili, oba sobě rowni se obgewili. Proto zakázána přjnsně wšecká swéwole proti podrobeným na pautjch swatých, a tábory křížácké býwaly autočistěm utlačených. Knjzata a pánové, potřebugjce peněz na cestu, zastawowali a prodáwali statky a práwa městům a poddaným; čjmž tito polnosti, weysad a swobod nabýwali. Mnohé rody panské zahynuly w zemi swaté, a statky gegich připadly k rjši. Tjm se rozmáhala moc

královská, přewaha aristokratů klesala, města obchodem a swobodami wykwétala, roboty ubýwalo a staw střednj měšťanský wznikati počal. S njm se probudila teprw prawá národnost, duch společenský spogowal geg proti násilj šlechty; gež ona z pewných hradů swých obyčegně provozowala. Brzy mizely zámky rytjřů z okolj pewných a mocných měst, boženy buď násilně neb opauštěny dobrowolně od pánů swých, kteřj w městech lepszjo pohodlj nalézali. Tak dosáhli králowé mjsto nepokogných wazalů a newolných robů, zponenáhla prawých poddaných, poslušných zákonům zemským tjm spjše, čjm lépe gimi proti útiskům šlechty hágeni byli. Duch rytjřský, neywlastněgšj znak středowěkosti, uslechtil se tahy křjžowými, wyššj, ideálnj na se znak přigaw; zábogowé wespolnj přestáwali, čjm wjce neprawost gegich a naproti tomu zásluha bogů swatých wyswjatala. Co se zisku w umách a wědách týče, patrno sice gest, že se Frankowé od Saracenů, rovně polosuwowých mnohému naučiti nemohli: předce wšak se rozšjřila známost gegich we mnohých předmětech wědeckých. Zeměpis obzwláště tahy křjžowými wzděláwan; až do východnj Asie konány cesty a posjlána wyslanstwj z ohledu obchodu a obracenj na wjru křesťanskau. Wšecky téměř země gižnj a střednj Asie za časů těchto nawštjweny, wyspány, a gakkoli omyluě, wyobrazeny se nacházegj. Neobyčegně udalosti a činy křizáků podaly předmět historii zwláštnej, kterau i w gazycejch národ-

njch spisowati giž započato gest; rozmanitost dobrodružstwj rytjrských zbudila musu romantickau; dobytj Města swatého, zbožnj hrdinowé, i wěrná láska oslawowána hudebnými pjsněmi putugjcjch básnjků a pěwců (trubadurů); wilnost asiatská, ač nakažliwá a záhubná mnohým, obměkčila surowost západu, a horkým gihem ohřát gest studený sewer. Ze wšeho tedy patrno, že, ačkoli z podiwných tahů těchto mnohé vyplynulo zlé: předce následky prospěšné ono daleko přewyšugj, gesto se gimi připrawowali užsj spolkové národnj, odstraňowala newolnost a budila oswěta Ewropy, odkud se po celé zemi budaucně rozsjřiti měla. Zdrawé tedy rostlo owoce na krwawé půdě, ač pozdě teprw dozráwagjcj, neboť pocházelo ze semena, které po dvě stě let rozsjawáno bylo.

---

6. Řeč pohřebnj

nad rakwj

Geho Oswjcenosti Wysoce Urozeného

Pána Pana

**ARNOŠTA HRABĚTE HARRACHA
Z ROROWA,**

*Geho c. k. apoštolské Milosti skutečného komořjho, c. k. dědičného
vrchnjho konjrnjka w Rakausjch nad a pod Enžj, Pána na Bran-
né, w Glemnici, w Sluknowě, welkém Březnu, w Štežerách w
Čechách, Janowicjch na Morawě, w Pruggě na Litaze, w Alachu w
Rakausjch, w Párnici w Uhřjch atd.*

a

weleušlechtilého mládenka,

Arnošta Hraběte Harracha z Rorowa ;

držaná na Branné, dne 22. prosince 1838.

od

Josefa Mir. Krále,

faráře na Branné.

*Zuljbenu byla Bohu duše gehu, protož wywedl geg
z prostředku nepravosti. Maud. IV. 14.*

Nenadálá kormautliwá udalost na poswátnau
kazatelnu tuto wstaupiti dnes mi welj. Tento
smutečným rauchem zahalený oltář, tyto planau-
ejmi swjcmi obestřené rakwe, tento nad obyčeg
četný truchljcj zástup, gjmá duši mau ; tak že
wjce wzdechy, wjce slzami nežli ústy mi mluwiti
gest. — Když před kratičkým časem Geho Oswj-
cenost, wysoce urozený Pán hrabě František z
Harrachu a z Rorowa zde mjsto k založenj

hrobky, pro oswjcenau welemilowanau rodinu swau ustanowowal, kdož by — ó nezpytatelnj saudowé Božj! kdož by se byl nadál, že po několika na to dnech, dvě Geho srdci weledrabých osob, co mrtwoly sem přiwezeny budau.

W této těsné studené rakwi odpočjwá bezdušné tělo Geho Oswjcnosti, wysoce urozeného Pána Arnošta hraběte z Harrachu a z Rorowa, c. k. skutečného komořjho, cjs. král. dědičného wrchnjho konjrnjka w Rakausjch nad a pod Enžj, Pána na Branné, w Gilemnici, w Sluknowě, welkých Březancech, w Štežerách w Čechách, w Janowicjch na Morawě, w Párnici w Uhřjch, w Pruggu na Litaze, w Stanfu a w Ašachu w Raukausjch, atd. genž narozen byw l. P. 1757. we 82tém roce swé wekowitosti 14. prosince 1838. we Wjdni usnul w Pánu. O gehu úmrtj řjci se může to, co o smrti každého nábožného wyřkl Šalomaun: *„Zaljbená byla Bohu duše gehu, protož wywedl geg z prostředku nepravosti.“*

Tato wedlejšj owěncená rakew kryge uslechtilé tjlko hraběte Arnošta z Harrachu, syna Geho Oswjcnosti wysoce urozeného Pána Františka z Harrachu a Rorowa, a Gegj Oswjcnosti wysoce urozené Panj Anny hraběnky z Harrachu, rozené kněžny z Lobkovic, wéwodkyně Raudnické, genž w autličkém osmiletém wěku swém, 10. listopadu 1837. co něžné růžowé paupátko do rukau smrti klesl. Na toto spanilé weleslawného Harrachowa rodu paupátko, směřujj slowa Apoštola Páně:

„*Wzešlo slunce s horkostj, a usušilo bylinu, a kwět gegj padl, a ušlechtlost obličege geho zhynula*“¹⁾

Zde spočjwá weleslawný děd s welemilowaným wnukem swým! — Ach, gakéto myšlénky, gacj citowé dogjmagj nás hledjcejch na rakwe tyto! — Rakew, průwod pohřebnj, hrob, zwlášt rakew a mrtwola takowáto, tak mocně dorážj na srdce naše, že okem lhostegným a nepohnutým duchem patřiti na ně nemožno gest.

Patřjce upřenými zraky na rakwe tyto, všech wezdegšjch wěcj marnost a pomjgitelnost poznáwáme; tu na nebenosnau ctnost, a na blabau naděgi žiwota nesmrtelného podpjtrati se učjme.

Křesťané! co pociťujete w srdcjch swých patřjce na toto dvě drahých obětj, gichž neukogitelná smrt si tuto wywolila? — Ach, waše zarmaucené twáře, z oěj wašich kanaucj slzy mi oswědčuj, gacj citowé pogali wnitřnost waši. — Wy důstognj, welebnj páni bratřj weleslawného patronátu Harrachowského! — Wy wysoce wáženj páni úřednjci, genžto welikau přjchylnostj a láskau weleslawnému Harrachowskému domu oddáni gste! — Wy wzácnj z okolnjch sausednjch państw přjchozj, a wšickni zde shromážděnj poddanj Harrachowštj, wy wšickni hledjce slzjcjm okem na rakwe tyto s neymaudfegšjm Šalomaunem wzdycháte: „*Widěl gsem we všech wěcech marnost a trápenj ducha, že nic netřwá pod sluncem.*“²⁾

1) S. Apoštol Jakub I., 11. 2) Kazatel II., 11.

Ach! we všech věcech marnost, a nic trvanlivého pod sluncem, to hlásá nám owěšená rakew tato krygjej autlé tjlko spanilého mládenka Arnošta hraběte z Harrachu. Zde spj snem smrti gediná útěcha a sladká naděge oswjcených rodičů geho. Ljbezné powahy duše geho, sličná geho twář, a denně wjee se rozwjgegjej dobrota srdce, čilost, ostrost mysli a wtipu geho, neukogná geho chtiwoť gak k liternjmu tak i k ginému uměnj, bndaucnosti neykrásněgšjho slibowala owoce. Ale, — ó hoře plná uďalosti! — smrt, ta neuprositelná smrt, wztáhla studenau ruku swau — a to spanilé paupátko, prwé nežli se bylo rozwilo, — kleslo, — uwadlo. — — Tak ani mladistwoť, ani různé twáře, ani přednost a urozenost rodu, ani naděge, ani očekáwanj před smrtj nás neochránj; garobugný mládeneč a růžowá panna, gako shrbený třesaucj se kmet, do tmawého klesá hrobu. — Ó, nespolehejte na mládj swé, nespolehejte na růže ljcj swých; ty co kwět polnj odkwétagj ryehle, a strastmi wnitřnjmi wadnau co růže, w njž skrytý čerw hlodá. Sličnost a garobugná sjla okamženjm ku hrobu dozráwá.

Alc co gest smrt blahé naděge plných rozkwétagjejch djtek, kwotaucjch ginochů a panen? — Co gest gegich časná smrt? — Důkazem a neoklauným hlasem nás poučugujem, že pro tento wezdegšj hodínkový žiwot stwořeni negsme; že láska a neskončená maudroť Božj schopností

w antlém wěku umjragjcech w giném lepšjm, wěčném žiwotě rozwine, a k wyššj dokonalosti uzráti nechá; že tjm, čjm dle powahy a schopnosti ducha a srdce swého zde státi se nemohli, stanau se tam w nadhwězdném domowě blaženosti. Že se tak stane, za to nám ručj neobmezená láska, maudrost a nezpytatelná prozřetelnost twá, všemohaucj Stwořiteli, genž každé stwořenj swé swau láskau blažjš, maudrostj swau řjdjš a zachowáváš. — Rozlomen gsj, spanilý kwjtku weleslawného rodu Harrachowa, rakau smrti neuprositelné! — S tebau klesla do hrobu naděge a útěcha oswjcených těžce truchljejch rodičů twých. Po všem gest weta! — Ale gaký-to slyšjm s sjdla angelů zněgjej ljbezný hlas: „Neplačte! — Co gste pohřbili, gest prach; ale krásná nebeským swětlem ozářená duše geho gest zde mezi námi w planinách swětla wěčného. Co gste pohřbili, mrtwé gest; co oplakáwáte, žige! — Wznesenj přemilj rodičowé neplačte! — Ztratili gste djtko swé w obydlj zemském, ale máte krásného angela w obydlj nebeském! — Co djtko waše opustilo na zemi, gest marné a pomjgegjej: co mu Bůh dal w domě swém nebeském, gest wěčné!“ —

Ach! owšem že vše, co má a dáwá swět — čest, sláwu, důstognost a bohatstwj, gest dým, gest bublina mýdlowá, která za okamženj se třpytj a — zmizj. — Ach! nemůželi kazatelna slanti rakew tato, w njž bezdušné tělo Oswjceného wysoce urozeného Pána Arnošta hraběte z Harrachu odpo-

čjwá? — Z truchlé rakwe této rozljhá se hlas: „Wezdegšjch pomjgegjcjeh wěcj prawě ceniti se učte! — Marným bleskem a marnochlubnými sliby swěta omámiti se nedáwajte; negsau tjm, čjm wám býti se zdagj; nepropůgčugj toho, co sli- bugj. — Nespolehejte na to, co pomjgj; nepod- pjreyte se na třtinu slabau a křehkau. Nespo- lehejte na bohatstw; toť pomjgitelnosti a tisj- cerych zhaubných náhod gen kratičkau gest hřič- kau: ani zlatem, ani střjbrem, ani kmentem šar- latowým, ani korunau mocnářů smrt uplatiti se nedá. Nespolehejte na lesk cti, wážnosti, hodnosti, dů- stognosti a přednosti; tyť gsau pomjgegjcj; ne- sějslné přjhody ge zatemňugj, a i tu neystkwě- legšj přednost a důstognost. nenadále tmawý hrob pohlcage. Nespolehejte na oslawu mandrosti a uměnj swěho; i také to gest pomjgegjcj. Nespo- lehejte na radosti a rozkoše swěta; ty gsau kra- tičké, a powždy s trpkým utrpenjm smjšené. Ne- spolehejte na swůg žiwot, na mnohočetná leta budaucnosti; žiwot čłowěka gako na pjď dlaný, gen rannjmu snu podobný — negistý a krátký gest. — Každý den, každá hodina, každé oka- mženj může býti dnem, hodinau a okamženjm twěho wezdegšjho žiwota poslednjm. Nespolehejte na nic, co pomjgj, tak gakoby to wěčnau do sebe mělo trwanliwost; sice sami sebe ošáljte. Ne- podpjreyte se na swět, nepokládejte se za obywat- le, nýbrž gen za cizince gsaučj pohostinu na zemi této. Statky swé, bohatstw swé a radosti we-

zdejší, co statky wydlužené, co radosti rychle pomjgej, ano celý swět tento co neyweyš proměnné diwadlo uwažte, kde žalost s radostj, štěstj s nešťestjm neustále se střídá; kde mizerný klam a šalba s šalbau neustále se stjhá. Nehledejte tužebně toho, co má a dává swět, ale swatau tužbau a roznjcenau stálau horliwostj hledejte a pewně se držte křesťanské ctnosti a prawé křesťanské nábožnosti. Ó, gen ctnost, gen křesťanská nábožnost gest neykrásnějšj ozdoba naše. Gen w ctnosti urozenost, hodnost, wážnost a sláwa; we ctnosti záležj všeco! — Pomjgj obraz tohoto swěta, wolá swatý Apoštol. Pomine krása, pomine důstognost, pomine moho-witost, pomine štěstj, pomine střjbro, zlato, perly; ale ctnost ostane na wěky; tu mol a rez nézkazj, ani zloděgowé nepokradau. *) Ctnost gest potěšenj w zármutku, potěšenj w slzách, potěšenj w nešťestj, potěšenj w anzkostech, potěšenj w časech teskljwých! — Kdo miluge swět a žádosti geho, ljbj se swětu, má odměnu swěta, marnau a krátkau gako swět sám; ale ctnostný, nábožný, wěrně wůli Božj plnej ljbj se Bohu, a geho domow, geho wlast nenj zem tato, nýbrž nebe; geho odměna gest, gako Báh, sám wěčná. K těm Boha a nebenosnau ctnost wraucně milujcjm, k těm, gichž duše Bohu milá a přjgemná gest, náležj tuto w Pánu odpočjwagcjj oswjcený

*) *Sw. Mitaud 6, 19. Sw. Jan psanj 1. 2, 17.*

a wysoce urozený Pán Arnošt hrabě z Harrachu a z Rorowa.

Newystaupil gsem na poswatné mjsto toto co chwalotečnjk žiwota geho; nepotřebuget ten wznešený w Pánu zesnulý slabé chwály mé: ale wzorné duše geho powahy a dokonalosti mlčenjm také pomínanti nechci; powahy a dokonalosti, které negen domy rodin slawných, nýbrž i chatrče a chyše ozdobugj.

Milá a přjgemná byla duše geho Bohu, pro geho prawau neljčenau nábožnost. Mysl geho wsady k nebeským žádostem se pozdwihowala; Boha wraucně wzywál; Bohu sebe a swých wždy poraučel. Každau strast žiwota neohrozenau myslj snášel; gen na Boha wládcu a ředitele swěta všemohaucjho všecky starosti swé skládal, a gen od něho pomoci a ochranny očekáwal.

„Bohu poručeno! — Gak se ljbj Bohu! Bůh všeccko dobře činj; děg se wúle geho.“ Totě bylo heslem žiwota geho.

Ó, krásná swatá wjro w Božj, všewláduaucj, w neymaudřegsj a w neydobrotiwěgsj Prozřetel-
nost! Této wjry swětlem nebeským ogasněná duše i srdce geho poznáwalo a cjtílo, že i wznešenj a mocnj lidé poddanj gsau toho, gehož rozkazu podlehá všeccko, genž Pán nad pány, a Král nad králi gest. Milý a přjgemný byl žiwot geho Bohu pro geho wzornau manželskau a otcowskau ctnost. Onť byl manželem, gegž negen manželské kněžské požehnánj, nýbrž láska a srdečná upřjmnost s we-

lemilowanau: chotj auzce społčowala. Žiliť gsau pospolu co srdce gedno a duše gedna. Gak do-
brým, gak laskawým, gak srdečným byl manželem,
to žalostně hlásá Oswjčená, nynj owdowělá Panj
hraběnka z Harrachu, Teresie, rozená z Ditrich-
šteynu; to hlásá gegj težkým zelem sewřeně srd-
ce; to hlásagj gegj bolné slzy plačejj oči; to
hlásagj gegj k nebi sepiaté ruce. Wj, cjtj, ach!
bolestně cjtj srdce gegj, co ztratilo, gak neče-
něného pokladu, gaké přesladké útěchy neukogné
smrti ruka gi zbawila! — Gak swatau otcowskau
láskau zanjeno bylo srdce geho, to progewugj
bolné slzy oswjčeného welemilowaného Františka
hraběte z Harrachu, slzy horké láskau synowskau,
gimiž skropil otcowskau rakew tuto. —

Nenjt ho wjce! Milá a přjgemná byla Bohu
duše geho pro wljdnost, přjwětíwost a ponjženost;
pro geho tiché a pokogné obyčege, kteréž po-
wždy na sobě progewowal.

Ljbila se Bohu duše geho, utrpné, chudým
dobročinné srdce. Dary Božjmi, gichž sám mjrně
užjwal, giných nauzi trpjcejch hogně podělowal.
Gea skrytě, aby lewice newěděla, co prawice dá-
wá, tisjce slzj težké bjdy a krutého nedostatku
osušil; tisjce bolestmi sewřených srdcej štědotau
swau ukogil, a žalostné wzdechy gegich upokogil;
mnoho, mnoho swých poddaných djtek ošťastnil.
— Ó, nenj to hlas pochlebenstwj, nýbrž sauzwač-
ný geho poddaných, hlas prawdy. Mluwte wy
mjsto mae, chudé wdowy a sirotci; wy chudobaj

Štežeršij; wy nuznj panstwj zdegsjho. Ach! častokráte slyšel gsem na uši swé wás mluwjcej w słowa tato: „My nemáme pána, nemáme wládce, ale máme otce, genž o swúg poddaný chudý lid, co otec o swé djtky se stará. Bože! rač nám geg zachowati, a dny žiwota gehu prodlaužiti!“ — A dowěděwše se, že ten dobrodinec, že ten otec wám umřel, rukama lomjce narjkáte: „Ó běda nám! — Co bude z nás chudých, opuštěných? — Kdo se nás ugme? — Kdo se nad námi smiluge? — Otec náš umřel, zdrtila se podpora naše! — Ó smrti! cos učinila!“ —

Ó nenarjkeyte! To neučinila smrt, ani slepá náhoda: ale wúle Božj, dobrá swatá wúle Otce nebeského. Co Bůh činj, wždy dobře činj. 4) Dobře wšecky wěci činj, i když dáwá žiwot, i když geg béře! Ó otěna, welebena budiz od nás wšech gehu Božská prozřetelnost a otcowská láska! Odňal wám Bůh dobrodince a otce welemlowaného; ale tu bolestnan ztrátu zase hogně wám nahradj wznešeným, wysoce milowaným nástupcem, Františkem hrabětem z Harrachu a z Rorowa, genž od swého w Pánu zesnulého oslaweného otce, negen statky pozemské, ale i to, co nad pozemskost zasáhá, dobré, poddaný lid otcowsky milujcej srdce, zdědil gest. —

Odlančil se od nás, ale na čas kratičký nás předešel z žiwota časného do žiwota wěsného;

4) Sw. Marek 7, 37.

z života plného utrpenj do života věčně blaženého, kam i my geg následowati budeme, tam kde rukau smrti roztrženj zde swázané láskey ruka Otce nebeského poznowu spogj, a pro celau věčnost upewnj. Tam w té řjši blahoslawených nebeštanů, sešel se giž tento wznečený wysoce milowaný w Pánu zesnulý, s otci weleslawného rodu Harrachowa, sešel se tam s militkým wnukem swým Arnoštem, po němž se mu steyskalo na zemi této, tam věčná spogila ge láska; tam pozjwagj blaženosti, gakéz swět dáti nemůže. Tam nwidjme se zase, a radowati se bude srdce naše, a radosti té nikdo na wěky nám neodegme. — Ó nenj to naděge klamná, nýbrž na Bohu, nesklamné věčné prawdě založená. „*Nezanechám wás sirotků*“ — řekl Kristus Pán učedlnjkům swým, i nám. — „*W domě otce mého mnozj gsau přjbytkowé. Gduť abych wám připravil mjsto. A když odegdu a připravjw wám mjsto, zase přjgdu, a wezmu wás k sobě, abyste, kde gsem gá, i wy byli. Opět uzřjw wás, a radowati se bude srdce wašo; a radosti wašj žádný neodegme od wás.*“⁵⁾ Tak mluwil Kristus, prawda věčná, na to šel k smrti, — na to na křjži umřel, — to zasljbenj swé zapečetil neydražšj krwj swau. —

Ó tjmto ústy božskými nám daným zasljbenjw, že gen na kratičký čas wás smrt odlučge, těšate se rodičowé, když milené umjragj wám

5) Sw. Jan XVI, 22, a XVI, 16.

djtky; maličko, a užijte ge zaso! — Tjnto zasljbenjm těšte se srdčěnou laskau spolčěnj manželé, když smrt wás rozlučuje; maličko, a zase se užijte, rukau Otce nebeského zase spogeni budete; tjnto slastným zasljbenjm těšte se sirotkové, když rodičowé wám umjragj; maličko, a zase k nim se přiwinete. Ó tjnto zasljbenjm těšmo se my wšickni. —

Tam nad hwězdami gest vlast naše, domow náš; tam w těch přjbytcjch swětlem wěčným ogasněných mjsto připrawil nám Kristus! — Maličko, a zase se tam shledáme a spatřjme; — tam, tam setře Báh wšelikau slzu nářku a bolesti s očj našich; a smrti nebude wjce, ani kwjlenj, ani křiku, ani bolesti nebude wjce.⁶⁾

A nynj k tobě, ó Ježši! gemažto vlastně zemřelých sauditi náležj, k tobě zpytateli srdce a ledwj lidských, wzdychá modljcj se duše má:

Smaž, smaž neyswětěgšj krwj swau každau poskwrnu hřjchu s duše tohoto služebnjka swého Arnošta; aby očistěna gsano, do králowstwj twého, do něhož nic poskwrněného newegde,⁷⁾ přigata byla.

Spogte i wy, Neymilegšj! s modlitbau mau, wraucné modlitby swé, aby tento oswjčený wysoce urozený w Pánu zesnulý, panstwj zdegšjho wládce, sladce odpočjwal; a až zawznj hlas archangela Páně, aby na wzkfšěnj žiwota wyšel.⁸⁾

⁶⁾ Zgowenj sw. Jana XXI. 4.   ⁷⁾ Zgowenj sw. Jana XXI, 27.   ⁸⁾ Sw. Jan V, 29.

Modleme se za weleslawnuu hraběcj rodinu Harrachowskau : Uděl gj, neyweyš dobrotiwý Bože, útěchy a sjly duchownj, aby tento smutný pád smrti, kterýmž gi nawštjwiti gsi ráčil, s oddanostj křesťanskau snášela; aby útěchu a upokojenj těžkým želem sewřeného srdce swého gen a tebe, gen w přeutěšeném učenj syna twého Jezjše Krista, gen w blažené naděgi nesmrtelnosti, w naděgi opětného w žiwotě lepšjm shledánj se hledala, nalezla; a powždy poznávala, že milugjcjm Boha! wšecky wěci k dobrému napomáhaj. 9)

Modleme se za wšecky w Pánu zesnulé audy weleslawného rodu Harrachowského, aby až wzegde krásné gitro wzkrjšenj, w těle oslaweném powstali k žiwotu wěčnému.

Odpočintj lehké rač gim Pane dáti, a swětlo wěčné ať gim swjtj. Amen.

7. O smjšených manželstwjch,

in foro conscientiae.

(Dokončenj.)

Či gste se ginák umluwili? Magj se synowé dle otce a dcery dle matky řjdiiti! Gsau djtky

9) Sw. Apoštol Pawel w psanj k Řjmanům VIII, 29.

waše něgaké zbožj, které se dělití dá? Gest to stegnost a sprawedlnost? Gedná se takto u věci tak důležitě a swaté? Tjm-li se rozwáže uzěl a urowná rozepře? Má se pře tato, gako wěc swět-ská urownati? Má zde wše dle mjry, počta a tjže wáženo a wypočteno býti? Synowé půgdau do chrámu s otcem, a wás budau následowati dcery; synowé wěj gen dvě swátosti a doery budau wěřiti gich sedm; synowé wěj toliko we wyobrazitelnau, a dcery na skutečnau přítomnost Krista w neyswětějšj swátosti oltářnj; dcery se powedau k tomu, aby byly přítomny swaté oběti, aby ctily Swaté, modlily se za mrtwé, hřjchy swé wyznávaly knězi; a práwě co se dcerám gakožto swaté, ctihodné schwaluge: bude se synům co powěrečné a páuhá foremnj služba popisowati; a přede gen bydlj pod gednau střechau a stolugj společně. Gak může zde swornost panowati a pokog přebýwati? Náboženstwj, anož vlastně pokog přiněsti má, bude zde přjčinnau mnohé různice. Takowé rozdwogenj nemůž žádný schwalowati, gemůž blabo domácj a djtek swých na srdci ležj.

Manželé, kteřj takto gednagj, newědj, co jim prospěšno. Magj tedy wšechny djtky w gednom a tom samém náboženstwj wychowány býti. Gest to giž dosti smutné, že otec a matka u wjře rozděleni gsau, proč by mělo rozdwogenj i na djtky přecházeti, a takto se dědičným w rodině státi? Proč by měly práwě djtky, genž lásku k sobě chowati se magj, zrowna náboženstwjm;

půwodem wšeho pokoge, gako nĕgakau hroz-
 nau propastj rozdwogeny býti? Gedna tedy wjra,
 gedna cjrkew budiž pro wšechny djtky. Která
 wšak wjra a která cjrkew to býti má, snadno u-
 hodnauti lze. Proto samé neswolugte k sňatku
 manželskému, genž by djtky waše k cizjmu wyzná-
 nj zawedl.

Namjtnete mi snad, že muž co hlawa rodiny
 má práwo určiti náboženstwj djtek swých; gakož
 w mnohých zemjch muži práwo to přiřknuto gest.
 Než, gste wy giž oddaná? Wždyť gste dosawad
 swobodná, a můžete geště swĕdomj swého po-
 slechnauti. Nikdo wám nemůže zbraňowati, aby-
 ste onoho požadowánj nečinila. A byřbyste od-
 daná byla: což negsau djtky i také waše djtky?
 Nemáte i wy k nim práwa? Žádné zákony zem-
 ské neobmezuj wašj swobody, byste w sroz-
 tmĕnj s chotĕm náboženstwj djtek určila. A wjra
 wám nemá býti lhosteguá, neboť se týká spasenj
 newinných tworů, kteřj magj to neysprawedliwĕgšj
 požadowánj k wašj laskawé péči. Wšeliké giné
 ohledy nemagj wámi włádnauti. Geli choti na
 wašj náklonnosti skutečně záleženo, gsau-li geho
 sliby wĕčné wĕrnosti a lásky upřjmaé: bade wa-
 še přeswĕdčenj ctjti, a ničehož od wás žádati, což
 bez porušenj pokoge vlastnjho swĕdomj připustiti
 nemůžete.

Gsau bohužel maozj, genž tuto wĕc za leh-
 kau považugjce zcela gen dle zewnitřnjch ohledů
 se řjdili. Oni snad uznáwali za lepsj, by djtky

w protestantském wyznánj wychowány byly, proto že manžel neb manželka gen toto za prawé drželi, a djtky swé bludu zadati nechtěli? Ó nikoli, taková myšlónka w nich nikdý newznikla. Owšem bylo protestanské wyznánj gedenkráté to neyvwáčnějšj a neypodporowanějšj, a gestliže djtky w tom samém wychowány byly, mohly s gakausi gistotau očekáwati šťastnějšj budaucnost, totiž: stranu zaopatřenj, stranu snadnějšj wýžiwy a wýnosnějšjch auřadů. Toť byly pohnútky gegich gednánj.—Byloby mi ljto, kdybyste i wy podobně smýšlela. Chléb, auřad tedy má rozhodnauti nad náboženstwjm djtěte, a snad i nad lepšjm osudem geho na wěčnosti? Od toho má záwiseti spasenj geho? *Co prospěge člowěku, by celý swět zjshal, na duši pak swé škodu trpěl*, prawil Kristus P. Na tom nezáležj, co gest člowěk zde na swětě, zdali bohatý neb chudý, wznešený neb njzký, zdali knjže neb žebrák, nýbrž na tom, gakým gest před Bohem. Co wám prospěge, že waše djtky skrze wyznánj neywětšjch hodnostj tohoto swěta dosáhnu, když duše gegich w záhubu padne? A wy máte z dušj gegich někdy Bohu počet klásti. Chcete-li tedy we swém aumyslu setrwati, musjte též na tom státi, aby všecny djtky w katolickém náboženstwjm wychowány byly. Gestit to mogj powinnostj, abych wás k tomu přidržel.

Gen pod těmito wýmjkami může kněz nad wasjm manželským swazkem požehnánj pronesti. Rozvažte tedy geště gednuu bedliwě wěc tuto,

abyste mi o tom w prwnj zpowědi auplného wy-
swětlenj dáti mohla. — Newáhá-li zpowjdagcej se k
lepšímu prospěchu katolické wjry se wygádfiti,
uděliž mu zpowědnjk, má-li ostatně náležitau přj-
prawu, swátostného rozhřešenj.

Těžsj a smutněgšj to býwá, když wšecká
napomjnánj marná zůstawagj, a žádného rukogmj
se nedá, že djtky katolického wychowánj obdr-
zj. W takowém přjpadu musj se katolický farář
wšeho wystřjhati, čjmby takové se chowánj ka-
tolické strany schwalowati neb dowolowati se
zdál. Cjrkewnj zasnaubenj nesmj předsewzjti;
gen *assistencia passiva* gest mu dowolena. Gak
se má ale chowati, když katolická strana před
tjm swatých swátostj přjgmauti žádá? Smj gich po-
skytnanti? Smj k swaté zpowědi připustiti? Ođ
zpowědi nemůže beze wšeho uwáženj zapuditi, ný-
brž musj wyznánj hřjchů wyslyšeti. Geli wšak
zpowědnjk spola geho pastýřem, a má-li auplné
gistoty, že žádostem cjrkwě ani w tom neymen-
šjm zadost učiněno nebude: musj mu s cjrkwenj-
mi oddawky i swaté swátosti odřjci. Gak mile
zpowědnjk gist gest, že djtky w cizjm wyznánj
wjry wychowány budau, a že katolická strana
welkau lehkomyšlnost a newýslownau lhostegnost
při této tak wytečné wěci na gewo dala: nesmj
gj též kněžského rozhřešenj udělití.

A gak by mohl býti takowý náležitě při-
připrawen? Ležj-li mu tak málo spasenj swých
djtek na srdci, gak bude o wlastaj pečowati? Za-

pudiž geg tedy zkrátka, a považug za djtě neposlušné opowrhugcej hlasem cjrkwě. Bez tohoť nesmj takowého manželstwj cjrkwěně potwrditi. Napotom nenj zagisté hoden, by swátosti přigal, gehož manželstwj bez přestaupenj cjrkwěnjho předpisu kněz požehnati nesmj. Neb kdo žádostem cjrkwě zadost neučinj, ano gimi lhostegně opowrhuge, ten gest nehoden swátosti manželstwj, tjm wjce swátosti oltářnj. Gsauť cjrkwěnj oddawky s udělowánjm swátosti pokánj a swátosti oltářnj auzce spogeny. Musj-li se mu ono odějci, musj se i tyto. Zpowědnjk má tedy přede wšjm skaumati, zdali takowému smjšenému páru požehánj cjrkwěnj uděleno býti může, a gen tenkrátě, když katolickau stranu náležitě připrawenau shledať, může rozsauditi, zdaž k sw. swátostem připuštěna býti může. Chtěla-liby wšak vlastnjho pastýře podwesti a na cizjm zpowědnjku, genuž tyto poměry zaúmy negsau, rozhřešenj wylauditi, tu by gen winu swau rozmnožila. Odtud vlastnjmu faráři přináležj rozhodnati, zdaž swátosti manželstwj hodna gest, čili ne.

Nynj přikročme k posauzenj přjpadnosti druhé, gak se totiž s takowými osobami w zpowědnici zacházeti má, genuž w smjšené manželstwj wstau-pily; neb docela giž skrze daťsj čas w něm žij. Zde musjme opět wjce přjpadů pozorowati. Budťo se nowomanželé gešte před oddánjm o wychowánj swých djtek wygádřili, neb ne. Wygádřenj to, stalo se k prospěchu katolické neb nekatolické

strany. Odtud vychovánj w náboženstwj katolickém neb nekatolickém. Konečně se ono před oddánjm dané wygádřenj vyplnilo neb opominulo; a to zcela, neb částečně. Ačkoli se dle daného wygádřenj djtky w katolické wjře wychowati měly, vychowaly se w cizjm wyznánj, nebo se měly w protestantském náboženstwj wychowati, a vychowaly se w katolickém; a to sice všechny neb některé. Gak má we všech těch případech zpovědnjk s katolickau stranau w zpovědnici gednati?

Wychowáwagj-li se všechny děti w náboženstwj katolickém, tu gest práce pro zpovědnjka velmi lehká. Nic však méně gest radno, aby w zpovědi častěji na ten předmět zřenj měl, a zpovídajcjh se napomenul, aby sobě na vychovánj djtek swých zvlášť záležeti dáwal. Powzbud a upewn ho wjce a wjce w tom úmyslu, aby všechny djtky w lúno cirkwe přiwedl, a pouč ho, že gen tjm powinnosti swé zadost učinj. Nech ho poznati radost a zdjlnost nad swau a djtek swých spásau, a napomeň, aby se žádnými ohledy w tomto powinowaném chovánj mýliti nedal, ano nikdy nedopustil, aby snad djtky cirkwe swé odcizeny byly. Řekni: „Gak pokogně můžete nynj do-budačnosti patřiti, a gakaw útěchau a zaljbenjm na djtky pohlednauti. Ačkoli gste při wstapenj do takowého manželstwj dle wúle cirkwe docela negednala, a snad pauze puzenj srdce swého uposlechla: nynj však gste se opět s nj smjřila, když

toliko w gegjm lúně, w gegjm obcowánj wšech djtek wychowati dáte. Nic, ani celý swět nesmj wás k ginému gednánj pohnauti. Tjm způsobem zachowáte mjr a pokog swědomj swého, ginák byste musela ustawičně wýčitky sobě činiti. Cjrkwe byste se byla odcizila, kterážto by asi takto zwolala: „Smjm tě geště mezi swépočjtati? Nemusjm se domnjwati, že mi wjce přináležeti nechceš? Giž wjce nestogjš samotna wě swětě tomto, a přede tě wjdám samotnu, wjdám tě tak zřjodka; kde gsau maličtj, gichž gsi obdržela? proč neklečj po boku twém? kterak gsem to zaslaužila, že mi ge odcizugeš? Neprokazowala gsem ti wšecku lásku a dobrotiwost, neobohatila gsem tě milostmi? a ty gednáš přede proti mně tak newděčně a newěrně?“ Takowan řeč musela by cjrkew, swatá máti, wám westi. Nynj wšak, gešto gste gj wěrnau zůstala, musj ona waše gednánj schwalowati, než zůstaňte gj powždy wěrna. Ať si wám domlouwagj, a ze wšech stran na wás doléhagj, abyste aumysl swůg změnila: nepowolugte; nýbrž rozpo-meňte se na swé dané slowo. Slowo to musj wám býti vždy drabé a swaté. Tak zachowáte sobě vždy pokognau mysl, a vykročjte z tohoto swěta s onjm utěšeným wědomjm, že žádně z djtek wašich od prawé cjrkwe odlaučeno nebylo.

Od této chwjle bude péče o nábožné wychowánj djtek wašich wýhradně wám zůstawena; manželu bude gen malého podjlu dopřáno. Za to ale musjte wy péči a horliwost swau zdwog-

násobiti. Těžké gest to, djtky křesťansky a nábožně vychowati, než Bůh ulobčj břemenu našemu, když magje opravdowau vůli, vše sečkoliw gste, na to wynaložjte. — Takýmto způsobem hlediž zpowědnjk na katolickau stranu aučinkowati, aby wěrně dostála powinnostem swým. Za přjčinau w takowýchto manželstwjch častého obcowánj s cizjmi wyznawači, gest potřebj, aby djtky prawé a důkladné známosti swého náboženstwj obdržely, a záhy k oněm nábožným cwičenjm, gakáž w katolické cjrkwí uwedena gsau, přidrženy byly.

Ge-li matka katolička, tjm snadněgšj prospěch; neboť matka obcuge neywjce s djtkami w gegich autlém wěku, ona gen může prwnj ponětj o Bohu gim wštjpati a ge modlitbě naučiti. Matku tedy přiměg k tomu, aby se we wšj horliwosti powinnosti této podrobila, a djtky swé k nábožným cwičenjm přidržowala, neb gen ona má to neywětšj působenj na bohumilé wzdelánj a wychowánj člowěka. Na dobrém domácem wychowánj záležj welmi mnoho, kteréž se gen tenkrátě neygistégi docjly, když obě strany w chwalné swornosti gednostegně aučinkugj, k čemuž zwlášť zapotřebj gest, aby sami prawdami náboženstwj proniknuty byly, a wšak přede gen neywjce matka w prwnjch letech činiti může.

I zde ukazugj se škodliwé následky smjse-
ných manželstwj. Důkladné domácí vychowánj
gest téměř nemožné, aspoň se zde welké překáž-
ky namjtagj. Wždyť zde nemůže mjtí aučinkowánj

rodičů k gednomu a témuž cji žádného mjsta. Neprjgenné výstupky gsau newyhnutelnj. Gediné to by se od gedné neb druhé strany žádati mohlo, aby se stala neustrannau a nábožnému vychowánj žádných překážek w cestu nekladla. Než, byby měl manžel sebe wjce trpěliwosti, musj ho to konečně přede boleti, že se djtky we wjře wychowáwagj, kterau on newyznává. Nemá-li ustatwicuá rozepře obě strany rozdělowni, musj gedna neb druhá ke swé wjře lhostegnau se státi. Gak se může žádati, aby k wychowánj swých djtek w cizjm wyznánj aučinkowala; a kdyby toho i z lásky k djtkám dopustila, kterak se může žádati, aby k takowému wychowánj přispjwala, gesto ge sama nezná. Zde musj opět katolická strana w té neywětšj péči wynikati. Ge-li otec katoljk, buď musegj djtky onoho náboženského wychowánj, kterěz vlastně matce přináležj, ozeleti; matka-li katolicka, nedostává se gj opět w dospělegšjch letech oné silné podpory, gjž djtkám wjra otcowa poskytuje. Odtud wyswjta, že se při wšj wůli nábožného wychowánj tato péče tak wěsti nemůže, gako w manželstwj katolickém. Wždycky chybj ono krásné sanzwnukugjej spoluančinkowánj; a welmi lehce se stane, že katolická strana wzhledem na nekatolickau, méně činj, a že djtky bez důkladného domácjho nábožného wychowánj zruštaj. Zde gest opět powinnostj zpowědnjka, katolickau stranu před tauto lhostegnostj chrániti, a gj powinnosti gegj na srdce wložiti. On mēg

tedy katolickau matku k tomu, aby sjmě křesťanstwju co možná nejdříve w srdce djetek wštipila; on měg spolu i otce k tomu, gelikož se ze strany matky málo pro djetky státi může, ano k obáwanj gest, aby gim nepravé newštipila; zvlášť k tomu ho měg, aby djetky swé pravidelného podjlu bráti nechal we cwičenj katolickém, při tom aby gim pomáhal, ge připravowal, a s nimi spolu pracowal. Napotom musj straně katolické cestu ukázati, kterau nastaupiti má; djlem aby swé wjře nic nezadala, a přede při tom powinnostem manželským zadost učinila. Než i při tom se nedagj wšecky hádky lehkou odstraniti. Oprawdowě wrančj a nábožná láska nemůže nigak obadwa spogowati; neboť právě to, co tuto lásku zbuditi, podporowati a udržowati má, chybj w takowémto manželstwju. We wzájemné strpenj a wáženj obapolného přeswědčenj bez srdečného schwalowanj musj konečně wše přegjti.

Zpowědlujk napomjney tedy stranu katolickau, aby při wšj wěrnosti k swé cirkwi, a při wšj stálosti u swé wjře wšech urážegjčjch a zarmucogjčjch námjtek proti náboženstwju strany druhé se zdržela; gegj přeswědčenj, ačby ho schwalowati nemohla, ctíla, a podobně i djetek k tomu měla, aby neohlžegjce se na wjru otce neb matky, w nich swého otce i swau matku sobě wázily, ctily, a sice tak, gakoby gednau a tauže wjrau spogeni byli. Dále napomjney zpowědlujk stranu katolickau, aby se k straně nekatolické se zvláštnj

laskau a přjwětíwostj chowala; we wšech náboženstwj se netykagjećjch wěcech wolnau, ochotnau a horliwau se prokazowala; a i tenkrátě, když něčeho proti wjše geho požadowati bude, raděgi s mjrnostj to odřekla, slowy laskawými chotě swého o bezprávj swých žádostj přeswědčila, než aby s hřmotem do toho prala a sprostými autoky se njzila. Powzbudíž choť katolickau, aby se zcela bez auhony chowala, s tau samau manželskau wěrnostj nekatolického chotě se držela, s kteraúž swé ejrkwi oddána býti má. Tjnto způsobem zachowá i sobě lásku i wěrnost chotě swého.

Napotom musj gj geště následugjećj napomenutj wzhledem wzágemuého se chowánj udělití: „Warugte se všemožně, abyste na náboženstwj chotě swého nedorážela a ge nesnižowala, ne trpte ale též, aby si on zarmucugjećjch wygádřenj proti vašemu dowolowal. Neopomíňte nikdy powinnostj, gež wám náboženstwj ukládá; a chtělily wám manžel w tom překážeti, ponkažte ho s laskau a šetrnostj na newljdné geho chowánj. Nemluwte o swém náboženstwj nigak, nežli s neywětšj wáznostj, o obřadech s dětinnau úctau; hleďtež nekatolického chotě zbawiti předsudků, s nimiž zápasj, hleďtež geho neprawé a chybné náhledy zlepšiti; pakliž on sám započne o vašem náboženstwj rozmlauwati, přičiňtež se, wše krásné a božské, což w něm skryto gest, wšude wyznačiti; dokažte mu, že wjrau gsauc proniknuta, toliko pro ni žigete. a že gen wěrné gj se přidržowánj wás w

w plněnj manželských slušnostj utwzruge ; nechtěgte ale wjru geho, když gj horliwě oddán gest, a kdyby z toho smutných následků obáwati se bylo, w slowech, posuňkách neb ginák zřegně haněti. Mjrnostj, lásky plným se chowánjm, a wěrným plněnjm ostatnjch powinnostj manželských dowedete toho, že choť wás proti náboženstwj wašemu tak mocně podgat nebude.

On počne zponenáhla aspoň wašeho náboženstwj sobě wáziti, proto že gest to náboženstwj swěctnostné a milowánj hodné manželky, a tjm méně bude namjtati, že se djtky geho w tomto náboženstwj wychowáwagj.

Abyste však w swornosti s swým chotěm žila, musjm wám geště něco na srdce wložiti. — Patřjte na mne, gako byste se tázati chtěla, coby to as bylo? Mysljm, abyste w nábožné modlitbě častěgi swého chotě pamětliwa byla. Dle wašeho přeswěděnej kráčj, ačkoliw bez winy, cestau neprawau, nenacházj se w gediné prawé katolické ejrkwi. Gedenkaždý stogj sice a padá pánu swému. Hospodin bude nás wšecky sauditi, nám saud nepřináležj. Kdož bez winy w bludu žige, mysle, že kráčj cestau prawau, nemage prostředku, přjlezitosti neb schopnosti k nahljdnutj bludu swého, a poslauchá při tom hlasu swého swědomj, může naleznauti, a nalezne smilowánj u Boha. My ale, genžto gsme o prawdě našj wjry přeswěděni, a wjme, že Kristus gednu toliko ejrkew založil, musjme nad to srdečně přáti, aby všickni, genž w bludu kráčegj, giž zde gediné prawau k žiwotu

wedaucj cestu našli. Toť musj býti stálé přánj každého katoljka, a w tom musj swau prosbu s prosbau cjrkwě spogowati: aby Bůh všem bludům a roztržkám konec učiniti, a blaudcej owce do gednoho owčince pod ochranu prawých pastýřů uwesti ráčil. Nemusjm wás k této modlitbě powbuzowati, samo srdce waše wám gi častěgi w ústa wložj. Kdo wám zazlj to přánj, aby choť wáš přišel konečně k pozuánj prawé wjry wašj? Kdož wám to za zlé pokládati bude, že k modlitbě autočistě béřete a neydobrotiwěgšjmu i tu prosbu předkládáte, aby chotě wašeho swětlem božským oswjtiti, a tam přiwesti ráčil, kde wy se nacházjte. Wždyť gest on choť wáš, s njmžto neyswětěgšjmi swazky spogena gste.

Tak prosila sw. Monika za obrácenj swého syna Augustina, tak prosila sw. Klotilda za obrácenj swého manžela Klodwika; ano mnohá manželka prosila nápodobně za obrácenj manžela swého, a mnohá se giž dočkala té šťastné doby, w njž se neywraucněgšj žádosti a gediné prosby ty vyplnily. Warngte se ale wšj dotjrawosti a přenáhlené horliwosti.

Má sice přigjti manžel wáš k pozuánj wjry wašj, ale pauhým přeswědčenjm; nikoliw však prostředky nedowolenými. Hledtež pomalu sprostiti geg wšj nechuti k wašemu náboženstwj; hledtež zničiti geho předsudky, a wšjm wašjm gednánjm toho docjliti, aby manžel zponenáhla naučil se ceniti, ctjti a wážiti wjru waši. Ostatně wše

zanechte nevyššjmu Slitowujku, aby geho všemocná milost na srdce geho aučinkowala; neopomeňte však za geho oswjcenj a nawrácenj se w lúno prawé cjrkwě srdečné prosby zasjlati k nebesům, a geg, když sám počne a wolným se ukáže, w duchu lásky a mjrnosti poučowati.“—

Pláčete, gak widjm; co znamenagj slzy tyto? Chcete mi řjci, gak tušjm, že gste giž častěgi to-
muto přánj dostála, a mnohau zbožnau prosbu před trůn Neyvyššjho zaslala. Ó gistě, toť mi prawj slzy we vašem oku. Než gak pozorugi, slzjte dosawad; gsau to slzy zármutku, že se geště newyplnilo přánj vaše? či gest toho giná přjčina, genž wám působj zármutek tento; neb gsau dokonce slzy tyto ginau bolestj w nuceny? Ó, znám gá dobře, co vaše srdce kljčj. Z vašeho wyznánj seznal gsem, že gste nenalezla onoho pokoge w manželstwj, gakého gste pohledáwala. Negste sice auplně nešťastuá: negste ale také šťastná. Rozdjlnost náboženstwj chotě vašeho ležj wám na srdoi, a kalj mnohau utěšenau hodinu. Nynj snad giž nahljžjte, že gsem prawdu měl, zrazowaw wás od takowého spogenj; ale tenkrátě, když gsem wám škodliwé následky takowého manželstwj představowal, gste na mne zancwřela.

Domýslela gste se, že gsem předmět ten z neyhorsj stránky powažowal a přehroznými barwami ljčil. Ačkoliw wás pozornu činjm, že gste tomu sama ohtěla, nemysljm předc gaké wýdítky wám nynj činiti. Ale i wy nesmjte žádného wi-

niti, neb někomu wytykáti; wám toliko nad
 sebau samau žalowati gest. Ode mne však
 budiž vzdáleno, abych wám někdy neposlušnost
 waši předhazowal. Gá beru srdečného djlu w o-
 sudu wašem a welice mne to bolj, že gste nešťast-
 ně wolila. Ale i tomu nechce Bůh, abyste se
 těžkomyslnosti přjlišně poddala: nýbrž abyste swé
 powinnosti wěrně a swědomitě pluila, manžela
 swého sobě wázila a geg milowala, a djtky swé
 křesťansky wychowala. To však, že djtky waše
 katolického wychowánj obdržugj, má wám wždy
 welikau útěchau býti. Odewzdeyte se tedy s dě-
 tinnau pokorau do řjzenj Wšemohaucejho; přidržte
 se tjm aužegi Boha a cjrkwě; kteřj wás nikdý
 neopustj. Křehkosti manžela snásejte s křesťan-
 skau trpěliwostj, důwěřugte se w Pána Boha;
 djtky waše mezi tjm dorostau, a wy sama, kteréž
 gste ge zjškala pro wjru swau, w nich gako z
 nowu žjti budete.“

Než proč pláčete opět tak silně a uscdawě?
 co znamená to wzdychánj, usedánj a bėdowánj?
 Manžel wám dal slowo, že wšecky djtky w kato-
 lickém náboženstwj wychowány budau. Upokogte
 se tedy, ostatnj se nedá změnitj, swazek se
 nedá rozwázati, na wěky giž spogená zůstanete,
 k čemu se rmantiti a žiwota swého ukracowati?
 co změnitj nemůžeme, musjme trpěliwě snášeti.
 Což gest přjčinnau wašeho tak welikého zármutku?

Mysljm skoro, tichá bolest, tagný zármutek
 hlodá na srdci wašem; změnil snad manžel au-

mysl swůg? Nechce swého slibu držeti? Chce djtky do školy protestantské poslati a ge w protestantském wyznánj wychowati dáti? Co tedy přjčínau tak welikého zármutku? Nynj poznávám staw wás; ach, ten gest w skutku smutný a kalný! I wy gste tedy zakusila, gak nestálá gest mysl lidská, a že lahodným slowům a sladkým řečem wěřiti nelze. Gak můžete připustiti, aby djtky w protestantském wyznánj wychowány byly? Wždyť wám dal před sňatkem weřegný slib; a nynj nechce manžel držeti, co gako ženich sljbil?

Wy nemáte hlasu pozdwihnauti, slowo waše nemá šetřeno býti? Tiše na to hleděti máte, gak se na wzdor slowu danému djtky cjrkwí wašj od-cizugj? Nepřipamatowala gste manžela na slowo geho? Nepředstawowala gste mu, gak kořen žiwota wašeho podrývá, a pokog duše wašj zničuge? A to wše nebylo s to geg obrátiti? Prosby waše se tedy neslyšj, námjtky nepozorugj; bėdowánj se pauze rozljhá, a slzy waše nepohnau? On gest pánem, hlawau rodiny; on předcházj, a wy musjte následowati; on chce a wy musjte mlčeti, geho wůle gest wám zákonem?! Smutné poměry, w nichžto žigete! Když gste mu při oltári ruky podávala, nemyslela gste, že to tak daleko přigde. Nynj to giž přišlo tak daleko. Negste snad nigakž winna, že nynj mysl swau zcela změnil; zacházela gste s njm wždy laskawě a uctiwě; dala gste si na práci, abyste ho k lepšjmu smýšlenj přiwedla? K tomu wás aspoň ted' napomj nám,

wynaložte všecko, abyste ho opět obrátila. Neupusíte drjwe, až wás opět uposlechne a sliby swé vyplnj. W gakém náboženstwj waše djtky wychowány budau, nesmj wám nikdý lhostegné býti, onau láskau a wěrnostj, kterau wám při oltáři slibowal, musjte geg zapfísáhnauti, aby swé slowo držel. A když ani nynj swébo daného slowa držeti nechce, smjte se s njm rozwesti? Nikdý a nikdý! při něm setrwati a gemu wěrnau býti musjte až do smrti. Když ale on se s wámi rozwesti dá, můžete snad tehdáž i wy k ginému manželstwj přikročiti? Gak dlaubo prwnj manželstwj smrtj rozdwogeno nenj, na wěky ne. W prawdě, w takowých okolnostech musj žiwot všech rozkosj pro wás zbawen býti.

Než setrweyte, obraťte se k Pánu Bohu, gemu swěťte swau bjdu, pod geho ochranu poručte djtky swé; prosby waše budau snad předce wyslyšeny. Ostatně neodwracngte i nynj od djtek swých lásku a péči materskau, bledte raděgi, gak byste zwláštjnjm cwičenjm alespoň cestu do cjrkwě katolické pro budaucnost usnadnila. Nenj-li manžel tyran, a opravdu-li wás miluge, nebude s wámi tak kruté nakládati; a gisté wám powolj, pakli gen záležitosti swé opatrně započnete. Manželka může předce mnoho nad mužem swým; a pročez nesmjte ani wy se odstrašiti, pakli se hned prwnj pokus nepowedl; musjte spogiti lásku s opravdiwostj; a budte gista, že se wám na konec wše podaťj, neudusil-li manžel všecken cit, a

nenj-li pauze časnými ohledy zaweden. Musjm wás napomenauti, abyste spasenj djtek dobře u-wázila, a všech dowolených prostředků, gimíž by se gegich katolické wychowánj pogistilo, se uchopila. To-li mi sljbjte, uděljm wám kněžského roz-hřešenj.“

„Zcela ginák musel bych k wám mluwiti, kdyby se to stalo s wašjm přiwolejm. Musel bych wás na wás slib upamatowati, a se tázati: proč gste tak náhle aumysl swúg změnila. Tázati bych se musel, zdaž se vaše přeswěděcenj změnilo, wjra se zgináčila, zdaž nenj teď prawé, co gste tenkrát za prawé držela, ptáti bych se musel, zdali gste onen slib gen proto učinila, abyste ob-držela požehnánj cjrkewnjho, a zdaž wám na wy-chowánj djtek w katolickém náboženstwj méně záleženo bylo. Tož bych mohl na takowé obo-getné gednánj, když se ginák smýšlj, ginák mluwj a slibuge, gen s opowrzenjm patřiti; ano musel bych ge zoela zawrhnuti. Nemohl bych wás za poslušnau dceru cjrkewe považowati, nýbrž musel bych wám vaše neyswětěgšj powinnosti opět w paměť uwesti. Kdybyste wšak i tenkrát nechtěla swého bezprávj uznati, a mně, owšemť s upřjmným srdcem slib obnowiti, že chcete budaucně swým powinnostem lépe zadost učiniti, nemohl bych wám uděliti kněžského rozhřešenj: neboť bych byl w nebezpečenstwj nehodně uděliti swátost, a mohl bych se státi aučastným wašeho vlastnjho hřjchu. Ať gsau gakékoliw přjčiny wašeho dosawadnjho

gednánj, gest předce dosti zřegmo, že gste to s wychowánjm swých djtek opravdowě nemyslila, a že gste sobě ani práce nedala, manžela swého k tomu nakloniti. W takowéto přjpadnosti nemohl bych wás připustiti k swatým swátostem, leč byste mi dala gistých a neomylných důkazů, že gste nad swau lehkomyšlnostj želela a smýšlenj swé zničnila. Neylepšj ale důkaz, kterého mi dáti můžete, gest skutečné wychowánj wšech djtek w náboženstwju katolickém.“

Gestě přjsněgi musel by mluwiti zpowědnjnk k manželu katolickému, který na wzdor swých wygádřenj djtky swé w protestantismu wychowati dáwá. Tomu by musel trestu hodnost toho gednánj w auplně mjře předstawiti; neboť geg zde patrně gen časné ohledy k takowému powolowánj pohnuly; kdežto nesmj býti nic zágemněgšjho pro každého prawého katoljka, gako spasenj duše. Když tedy takowý manžel welkau lhostegnost gewj, tak sice, že se zdá, gakoby mu na cjrkwí a spasenj djtek málo záleželo, když při tom toliko gen časné důwody následuge, ačkoliw w mnohých zemjch samó swětské práwo proň mluj: může mu zpowědnjnk gen tenkráté rozhřešenj udeliti, když swého trestu hodného gednánj litowal, a důkazy šlechetněgšjho smýšlenj w prawokatolickém duchu podal.

Podobným způsobem musj se zpowědnjnk chowati k těm, gimžto se giž dřjwe z nedostatku potřebných záwazků, cjrkewnj spogenj odepřjti

muselo. Měl-li zpovědník již před uzavřením manželstva gistotu o nekatolickém djtek vychování, a musel-li z té příčiny cjrkwijnho požehnání odepřít; má tjm samým již wzor swého dalšího gednání. Gak dlauho ty samé okolnosti panuj, nemůže i on swé gednání změnit. Musel-li tenkrát katolickému choti aučastenstwí swatých swátostj odepřít, nemá ho i nynj dřjwe k nim připustiti, dokud se newygádřj, že gest wolným všem žádostem cjrkwě zadost učiniti. W takových osobách gest zřjdeka všecken cit katolický udušen; gegich odpjranj, potřebných slibů dáti, gest často následek swéhlawosti, wzdora a lehkomyšlnosti, neb přeweliké zaljbenj na choti nekatolické.

Pozděgi wsak se nawrátj pokog, nechce se swé wjry docela odřjci; třebas by se djtky protestantsky wychowávaly, žádá předce býti geště sám křesťanem katolickým. Nynj se přiblizuge čas welikonočnj; wjcekrát již prošel, aniž byl katolický choť, dřjwe zapuzen gsa, přikázanj cjrkwě vyplnil; než on se nechce předce docela od cjrkwě odtrhnauti, přišel opět alespoň w čas swátý k lepšímu poznání, a pročež se stawj mezi ostatnj, přiblizuge se k zpovědníci. Zpovědník geg owšemť zapuditi nesmj, on se musj ptáti po prawé příčině tak dlauhého se wzdalování od sw. swátosti; a dále se musj tázati, zdali gest hotow podrobiti se přikázáním cjrkwě. „Cjrkw gest máť dobrotiwá, řečj k němu, gi bolj welmi, když gegj djtky na neprawých a přewrácených

cestách kráčegj; než ona nemůže swých pokladů otewřiti těm, genž se gich swým lehkomyšlným gednánjm nehodnými činj. Nápodobně nedowolila i wám bráti djlu w swátostech, protože gste zřegmě dokázal, že zákony gegjmi wázán býti nechcete. Zlepsil gste ted' aumysl swůg? Nahljzjte nynj, gak opowázliwě a trestuhodně gste tenkrátě gednal? Nebeského požehnánj musela wám odepřiti cjrkew swatá, an gste gj djtky nepřiwedl, gimíž wás obdařil Pán, aby w kaupeli nowozrozenj očištěny byly od hřjchů swých. Zdálo se, gako byste nám wjee přináležeti nechtěl. Ach gak hluboko gste klesl! Gak málo gste pamatoval na swé a djtek swých spasenj! Ano cjrkew a kněze gste pohanel. Ačkoliw gste se proti mně nepřátelsky wygadřowal, genžto gsem gen předpisům cjrkewe dostál, nezapomněl gsem přede na wás, wěřte mně pewně, že mne vaše lehkomyšlnost, vaše lhostegnost welmi trápila; s gakau radostj bych byl wás přiwedl k lepšjmu smýšlenj, ale wy gste se mi wždy wyhýbal; pročěž musjm ted' mysliti, že se přede gednau probudilo swědomj vaše. Welni často modlil gsem se k Bohu, aby wás oswjtil a poznati dal vaše bezprávj. Nynj, daufám, gest wyslyšána modlitba má. Ógak bych se radowal, kdybyste se ted' auplně cjrkwí přiwtlil, a gak slowem, tak i skutky počal býti křesťanem katolickým. Mjnjte se opravdowě polepšiti? Pán žádá opravdowé polepšeuj. Bylo by mi ljto, kdybyste gen na oko k wůli lidem aneb

gen prozatjm, pro upokogenj swého swědomj swaté swátosti přigmanti chtěl. Ach, tuž by bylo lépe, kdybyste i hned zpět zůstal. Z té přjčiny táži se wás, zdali nynj předpisům cjrkwe zadost učiniti chcete? Musjm opět předešlých wýmjnec připomenauti. Co tenkrát rozhodlo, musj i nynj rozhodnauti. A wšak nesmj se lichými sliby a pauhými přjpowědmí upokogiti, nýbrž musjm důkazy žádati, že gste aumysl swůg změnil. Gste-li hotow těch důkazů mi dáti, a swé djtky w katolickém náboženstwj wychowáwati, cjtjte-li srdečnau ljtosť nad tjm, že gste dřjwe u wěci pro wečnosť tak důležitau docela lehkomyšlně gednal: mohu wás opět gakožto poslušné djtě našj cjrkwe powážowati, mohu wám kněžského rozhřešenj uděliti. W každém giném přjpadu musel bych ho wám odepřjti, aneb tak dlauho zadržeti, až důkazy lepšjho smýšlenj podáte. Ostatně dal gste poslednjkrát swé neymladšj djtě w lůno cjrkwe našj přiuesti, aby obdrželo křest swatý, dle toho mi uzawjrati lze, že i wy opět nám přiuáležeti chcete. Než musjm wás dále připamatowati, abyste pomněl na spásu prwnějšjch djtek, musjm wás powzbuditi, abyste i tyto w katolické cjrkwí wychowáwal. Toho dobrodinj, kterého neymladšj aučastno gest, nesmjte těmto odnjti. O to musjte teď pracowati, o to musjte dbáti, aby wšechny djtky waše bez wýmjnky katolicky wychowány byly. Dle toho musjte ge ustawičně do katolické školy, do katolického cwičenj náboženského posjlati. Musjte

wšecko wynaložiti a nesmjte se obáwati nepřj-
gemných následků, které snad tento krok přinesti
může. Co mi prospěj wšecky poklady tohoto
swěta, ztratjm-li při tom duši swau. Budaucně ne-
mohu žádných wýmlew přigmauti; nekatolickau
choť musjte k tomu mjti, aby wám powolila, a
katolické wychowánj djtek připustila. Tak-li do-
statečných dáte důkazů, budu i gá mjti to pewné
přeswědčenj, že opět prawým žádáte býti kato-
ljkem, s radostj zapomenu na wše, s radostj wás
přigmu do společnosti našj, a Bohu budu děko-
wati, že duši waši od záhuby zachrániti ráčil.“

Co má ale zpowědnjk tenkrátě činiti, když
djtky w protestantském wyznánj wychowány byly, a
giz tam wečeři Páně přigmaly? Gak má nakládati
s katolickým chotěm, genž se z toho wyznává?
Nemá geg snad k zpowědi připustiti? Tomu Kristus
nechce; neb přišel, aby wšechny spasil, opustil
dewadesát dewět owcj, a hledal gednu, která byla
zablandila. Musj geg tedy laskawě přigmauti a se
wšj šetrnostj s njm nakládati. Mlůw k němu asi
takto: „Opět wás spatřugi na mjstě, tak dáwno
wám clzjm. Mnoho let minulo, w kterých
gsem na wás, bohužel! bez prospěchu myslil, sta-
rostliw gsa o waše spasenj; gá wás hledal, ale
wy gste se mi vyhýbal, opowrhoval gste hlasem
cjrkwě swaté. Daufám wšak, že gste nynj k
zdrawějšjmu smýšleuj přišel. Gak gste mohl tak
lehkomyšlně s djtkami gednati? kterak gste mohl
toho dopustiti, aby mimo prawau cjrkwě wycho-

wány byly? ony gsau s wašjm swolenjm wychowány we wyznánj protestantském, ach, gaké zodpowďánj gste na sebe uwalil! kdyby w nich nebyl Protestantismus wkořeněn, musel bych wás k tomu mjti, abyste aspoň mladšjch, dosawad k posuzowánj prawdy neschopných, w katolické wjře cwičiti dal. Z čehož bych také poznal, že swého předešlého gednánj litugete, a wůli máte truchliwé následky toho přenáhlenj zničiti.

Swolejte djtky a rcete gim, gak nepókogen gste nad gegich wychowáwánjm nekatolickým, nechte ge poznati, gak welice toho litugete, že w katolické wjře wychowány negsau. Nutiti ge owšem nesmjte, ani zewnitřnjmi zásadami k wjře katolické přemlauwati; můžete ge ale k tomu mjti, aby wjrn katolickau, genž gediné dle prawého přeswědčenj prawá a spasitelná gest, opravdowě žkaušely, a do gegjho lůna bez předsudků se wšj hodnostj a přeswědčenostj se wrátily. Tomu ge musjte neydrjwe sám poučiti, a modliti se, aby gim Bůh wšecká přečinněj odpustiti ráčil, ge pod swau ochranu přigal, a prawdu náboženstw katolického poznati nechal. Gen pod těmito wýmňnkami wás mobu přigmauti do společnosti cirkewnj a wám uděliti kněžského rozhrěšenj.“

Zde se nehledj na to, zdali katolický otec, aneb katolická matka tak lhostegni gsau. Owšemť gest wina otce wždy trestu hodněšj, poněwadž gest blawa celé rodiny, a w mnohých zemjch

gemu swětské zákony k prospěchu slaužj. Wšak ale ani matka neuj wšj winy prázdna, pročež hlediz zpowědnjk gi k tomu přinutiti, aby chotě swého k dosaženj wychowánj djtek w katolickém náboženstwj připravila; nebť ona ani neměla do takowého manželstwj wkročiti, kde se gj vyplněnj této žádosti nesljbilo. Uzawře-li pak proti záměru cjrkwě našj, tu dokazuje, že gj wjra neuj swata, a padá wždy do wětsj lehkomylnosti. Ať tedy sama sobě připjše, gestliže se gj kněžského rozhrěšenj a požehnánj cjrkwijnjho odepře. Pozná-li pozděgi swau chybu, musj gj zpowědnjk na srdce wložiti a oznámiti, čeho k dosáhnutj katolického wychowánj djtek zapótrebj gest, a gak se o takowé starati má. Gestli k tomu vyplněnj powolna, uděliž gj rozhrěšenj; nikoliw ale bez ljto sti a opravdowého předsewzetj k naprawenj činu zpáchaného, w kterémžto příjpadu gak rozhrěšenj tak i pódjlu při sw. swátostech se gj odepřiti musj.

Welká přjsnost, gak gsem byl giž wjcekráte podotknul, odwratj djtky od matky tak, že konečně docela odpadnau a k Protestantismu se přiwtlj. Když se byli gedenkrátě mnozj nad slowy Kristowými zhoršili a geg opustili, newolal ge zpět, nýbrž prawil k ostatnjm: Chcete i wy gjti? Kdo nás tak kwapně opustj, ten nebyl zagisté nikdy opravdowě při nás. Na množstwj neuj záleženo, neboť gsau mnozj powoláni, ale málo wywolených. Lepšj málo prawých katoljků, než mnoho nakažených a chladných nágemnjků. Zpowědnjk se

musj vždy říditi podle předpisu cirkwe; při tom pak musj gewiti maudrost a skromnost, kterau byl Kristus swým Apostolům uložil. Za našich časů gest tato wěc welmi důležitá a opravdiwa. Pros tedy Boha o milost, aby tě oswjtil a posilnil u vyplněnj tak těžkých powinnostj. Zwlášť při mládoži gest potřebj weliké opatrnosti, aby nepadla do oné lhostegnosti, kteréž při smjšených manželstwch obáwati se gest.

(Z Katoljka přeložil Wišin.)

8. Wyswětlenj §. 72. městské zákonnj knihy, wzhledem na dwogj bludný wýklad.

Od

Jana J. Raisa,

doktorátu theologického kandidáta a kaplana w Kopidlně.

(Powolenjm cjs. k. dworské censury.)

Dotčený §. znj takto:

Gestliže zasnaubenci, aneb geden z nich we färe, w kteréžto manželstwj uzavřeno býti má, šest neděl gestě nedomujj, musej se ohlášky také na mjstě gegich poslednjho se zdržowánj, kdež déle než tento určenj čas bydleli, předsewjzli, anebo musej zasnaubenci swůg domow na tom mjstě, kdežto se nacházegj, skrze šest neděl prodlaužiti, aby tam prohlášenj gegich manželstwj postačowalo. *) —

*) „Wenn die Verlobten, oder Eines von ihnen, in dem

Kdožkoli tento zákon pozorně čte, nenahlídně zagiště tak snadno, gakby o pravém geho smyslu něgaká pochybnost býti, aneb něgaký spor powstati mohi ; a předece wjm wje případů, kde za příčinau bludného tořto §. wykládánj duchownj pastýř w nebezpečnstwj přišel, neplatné manželstwo uzawřiti, a tak težké odpowjdánj na sebe uwaliti. Wjm totiž :

1. že se duchownj pastýřowé sem tam zpěčugj, zasnaubencům, w gegich faře domow magjcjm, gestliže se tam geště celých šest neděl nezdržugj, byřby i we faře, kde se naposledy přes šest neděl zdržowali, byli ohlášeni, swátostj sw. manželstwj přísluhowati, domnjwagjce se, že práwo k tomu onomu faráři přjslušj, pod gehožto duchownj správau déle šesti neděl se byli zdržowali. — Wjm ale též :

2. že ginj toho domněnj gsau, že wšeligaké na gistém mjstě se zdržovánj zasnaubenců, pakli gen déle než šest neděl trwalo, duchownj práwomocnost tamnjho faráře nad zasnaubenci opodstatňuge, a gemu práwo k ohláškám i k oddaw-

---

Pfarrbezirke, in welchem die Ehe geschlossen werden soll, noch nicht durch sechs Wochen wohnhaft sind, so ist das Aufgeboth auch an ihrem letzten Aufenthaltsorte, wo sie länger als die eben bestimmte Zeit gewohnt haben, vorzunehmen; oder die Verlobten müssen ihren Wohnsitz an dem Orte, wo sie sich befinden, durch sechs Wochen fortsetzen, damit die Verkündigung ihrer Ehe dort hinreichend sey.“

kám dáwá, bylby i zasnaubenj skutečného aneb prozatiimnjho domowa *) w geho faře neměli.

I.

Co se prwnjho domněnj týče, musjnj připomenauti, že w nadřečeném §. 72. m. z. k. nikolj nenj řeč o tom, gak dlauho domow trwati má, aby duchownj právomocnost faráře nad domugjcjm opodstatnil; alebrž gen se ukazuge, čeho strany ohlášek šetřiti gest třeba w té přjpadnosti, když zasnaubenci we farnjm okresu, kde oddawky býti magj, geště šest neděl nedomugj, a následowně tak známi negsau, aby pauhým ohlášenjm gegich obmýšleného manželstwj w této farnj osadě gisté wypátránj wšech tomuto sňatku snad na odpor stogjcjch překážek a záwad očekáwati se mohlo. Giž na slowo wzatý c. k. p. professor Helfert **) poukázal na to, že opodstatnil-li kdo usazenjm se na gistém mjstě swúg domow, tamnj farář *přjslušnau sobě právomocnost w úplné mjře hned prwnj den geho usazenj nad njm prowoditi, a náledowně — nenj-li giné překážky — i swátostj stawu manželského mu přisluhowati může; a že se to z pauhé samowolnosti, a beze wšeho zákonnjho základu stáwá, požaduge-li farář prodlaužileho pře-*

---

*) Co domow gest, gak se opodstatňuge, a kdo skutečný (verum domicilium), kdo prozatiimnj domow (quasi domicilium) má, o tom wiz důkladné pagednánj w ročnjku XI., swazku 3. a 4. tohoto časopisu.

**) Wiz nadřečené pagednánj.

býwánj , aby přjchozjho něgaké cjrkewnj milosti, zvláště pak oddawek zúčastnil.

Požadovánj ale faráře, aby zasnaubenci celých šest neděl w geho faře se zdržowali, chtěj-li tam oddáni býti, negenom w zákonu žádného základu nemá, ale zákon mu zřegmě odporuge. Anebo když w §. 72. m. z. k. čteme: „Gestliže zasnaubenci, aneb geden z nich, we faře, w kteréžto manželstwj uzavřeno býti má, šest neděl gestě nedomugj, musej oblášky“ atd. — což giného dáwá se nám na rozum, nežli že podlé zákona manželstwj i w té faře, w kteréžto zasnaubenci, aneb geden z nich, skrze celých šest neděl gestě domowem negsau, uzavřjti se může, a že následowně prodlauzenj obywánj až do šesti neděl k opodstatněnj domowa; a odtud záwisjcej cjrkewnj právomocnosti zapotřebj nenj? Kdyby tedy farář, pod gehožto právomocnostj se zasnaubenci — oba aneb geden z nich — nynj, že ne gestě šest neděl, zdržugj, oddati ge se zpěčowal, a náhodau onea duchownj správce, w gehožto faře dále nežli šest neděl domowali, z gehožto právomocnosti ale se giž wyhostili, k oddawkám se wolným býti prokázal: muselo by owšem tak uzavřené manželstwo za neplatné uznáno býti; poněwadž negenom Trident. Sess. XXIV. cap. 1. de Reform. Matr. ale i §. 75. m. z. k. coll. §. §. 69. a 94. též knihy, k platnosti manželstwj předpisuge, aby zasnaubenci swé obapolné swolenj před swým řádným duchownjm pastjřem aneb geho

náměstkem progewili; gegich řádný duchownj pastýř nenj ale onen, z gehožto fary wystaupili, alebrž ten, pod gehožto právomocnostj nynj se wynacházegj.

II.

Druhó swrchu uwedené bludné domněnj zakláda se w omylu těch, genž §. 72. m. z. k. nikoli o *domowu* w práwnickém smyslu, ale o všelikém přebýwánj wúbec, gakéz i *bez domowu* mjsto mji může, wykládagj; gešto se patrně dá dowoditi, že w nadřečeném §. *domow*, buďto skutečný, anebo prozatimnj se mjn. A sice:

a) Nenj-li w §. 72. m. z. k. o *řádném domowu*, ale o všelikém giném bydlenj *bez domowa* řeč: tedy zákon sám zasnaubencům, gegichžto sňatku snad ledacoš překážj, na ruku dáwá, gak odeberauce se do ciziny, kde gich a gegich okoličnostj žádný nezná, a zdržugjce se tam šest neděl, ančel nařjzených ohlášek zmařiti, a na wzdor všem překážkám žádaného manželstwj do-
cjliti mohau. Neboť to samo sebau patrno gest, že i šestinedelnj na něgakém mjstě, bez skutečného aneb aspoň prozatimnjho *domowu* obýwánj (k. p. na hospodě w něgakém wětšjm městě, aneb na návštěwě) k dokonalému poznánj všech okoličnostj takových osob, a záwisjcgjo odtud wy-pátránj gegich sňatku na odpor stogjcgjch záwad a překážek nepostačge, zwlášť uwážjme-li, že takowé osoby všeho užšjho s lidmi zacházenj střjci se budau. Nechceme-li tedy twrditi, což owšem

nesmjme, že zákonodárce, příkázaw w §. 71. m. z. k., aby pro snadnějšj wyšetřenj všech překážek, každý manželský sňatek se po třikráte we farnej osadě gak ženicha, tak newěsty ohlásil, hned zase w následugjejm §. 72. m. z. k. gako dwjřka otewřel, kudy by všickni, gimžto §. 71. gakkoliw gest obtžžen, uklauznauti mohli: musjme newyhnutelně připustiti, že w §. 72 řeč gest ne o wšeligakém obýwánj, ale o *domowu* w práwnjm smyslu, kterýmžto, ať gest skutečný aneb prozatimnj, člověk wždycky w gisté poměry městského žiwota wstupuge, a protož i se swými okoličnostmi u giných lehčegi w známost přicházj.

b) Zákonodárce užjwá w tomto §. po třikráte wýznamu, genž podlé obyčegného způsobu mluwenj o *domowu*, *domicilium*, se rozumj (*wohnhaft seyn, gewohnt haben, Wohnsitz*). Čteme tam owšem také slowa širšjho smyslu: „Aufenthaltsort,“ genž může také znamenati mjsto, kde se kdo gen náhodau, bez domowu, zdržuge; a wšak, aby žádné nemohlo powstati nedorozuměnj, obmezuge se hned i onen obsjrnějšj wýznam na práwnj pogem *domowa* tjm co následuge: „kde déle než šest neděl *domowal* (*gewohnt haben*).“

c) Giž z prwnjch slow onoho §. 72., gakož giž swrchu zmjano, wplýwá, že manželstw j w té faře, aneb u přítomnosti faráře té osady, kde zasnaubenci gestě šest neděl nebydlj, může uzavřjao býti. A wšak §. 75. m. z. k. předpisuge, že obapolné swolenj zasnaubenců před řád-

ným duchownjm pastýřem ženicha aneb newěsty musj se wygáďřiti, to gest, před tjm duchownjm pastýřem, pod gehožto práwomocnostj zasnaubenci aneb geden z nich stogj. Duchownj práwomocnost ale neopodstatňuje se takowým obywanjm, při němž člověk hostem aneb cizincem zůstává, byť by sebe déle trwala, k. p. nawštjwenjm, roznemoženjm se, aneb zdržowanjm se obchodnjka w městě, gak dlauho trh trwá atd., alebrž gediné domowem w práwnjm smyslu. Z toho vyplývá, že §. 72., genž mjstnjmu faráři práwo dáwá, ony osoby w sňatek manželský spogiti, toto práwo na té okolnosti zakládá, že zasnaubenci, aneb geden z nich, w geho faře swůg skutečný aneb prozatimnj domow magj.

d) §. 74. m. z. k. prawj, že k platnosti ohlášek, a odtud závisjcej platnosti manželstwa postačuge, gestliže se aspoň gedenkráté we faře gak ženicha tak newěsty staly. Z toho se samo sebau rozumj, že k platnosti ohlášek, a odtud závisjcej platnosti sňatku manželského zapotřebj gest, aby se nastáwagjcej manželský sňatek aspoň gedenkráté we faře gak ženicha tak newěsty ohlásil, a že ohlášenj na wšelikém giném mjstě nepostačuge, nestalo-li se také we faře ženicha i newěsty. Poněwadž ale gedenkaždý swau faru tam má, kde gest domowem, nikoli ale tam, kde se za přjcinau nawštjwenj aneb ginák gako cizinec aneb host zdržuge; a poněwadž §. 72. m. z. k. ohlásky předsewzaté w té faře, kde se zasnaubenci giž

šest neděl zdržuj, za *postačitelně* pokládá: nelze pochybowati, že tento §. o takowém *bydlenj* gedná, kterýmžto zasnaubenci pod právomocnost gistého faráře se dostali, to gest o *domowu* w práwnjm smyslu.

e) Konečně předpisuje §. 71. m. z. k., že *ohlášky před obyčejným kostelnjm shromážděnjm farnj osady, a domuj-li zasnaubenci každý w giné osadě, tedy obau farnjch osad, státi se magj.* Tato slova poukazuj na mjsto, kde každé manželstwj musj ohlášeno býti. Gest to totiž kostel té farnj osady, kde — gakož prawj Dolliner *) — *zasnaubenci swüg skutečný aneb prozatimnj domow magj.* — S tjm se dobře srownává i obecné cjrkewnj práwo, dle kteréhož tomu farári, w gehožto faře zasnaubenci skutečný, aneb prozatimnj domow magj, práwo pñináležj, nastáwagjcej sñatek manželský ohlásiti; neboť on gest *wlastnj* farář zasnaubenců, gakehož Trident. Sess. XXIV. cap. 1. de Reform. Matr. žádá, an prawj: *Idcirco sacri Lateranensis concilii, Innocentio III. celebrati vestigiis insis-tendo praecipit (sancta synodus), ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium parrocho* tribus continuis diebus festivis in ecclesia inter missarum solemnia publice denuntientur, inter quos matrimonium sit contrahendum. Musegjt owšem zasnaubenci, nedomuj-li geště šest neděl we faře, kde magj

---

*) Handbuch des in Oesterreich geltenden Eherechts I. B. §. 74.

oddání býti, dle §. 72. m. z. k. také w té faře, kde déle než šest neděl domowali, tedy od faráře, genž nynj giž nenj gegich *wlastnjm* duchownjm pastýřem, se dáti ohlásiti; a však tyto ohlásky negsau *hlawnj* a newyhnutelně potřebné; gelikož dle §. 74. m. z. k., ačkoli se bez trestu opominanti nesměgj, předce gich zanedbánj uzařwřený sňatek manželský nerušj; an k platnosti geho postačuge, pakli ohlásky aspoň gednau we faře (owšem nyněgsj) gak ženicha tak newěsty se staly.*) —

Ze wšeho toho, co gsem až posud přednesl, gakž se domnjwám, patrně wyswjťá, že §. 72. m. z. k. o *domowu* mluwj, a nikoliw o wšeligakém bydlenj bez domowu; a že následowně ohlásky předsewzaté gen we faře, kde zasnaubenci toliko bydlj, nemagjce tam domowa, byřby se tam sebe déle zdržowali, k platnosti sňatku manželského nepostačuj; ano že farář této osady k ohláškám ani práwa nemá, a tjm méně k oddawkám, kteréž zákon w §. 75. m. z. k. zřegmě odkazuje *řádněmu duchownjmu pastýřowi ženicha aneb newěsty*, to gest duchownjmu pastýřowi, w gehořto osadě ženich, aneb newěsta, aneb oba, swůg — ař skutečný aneb prozatimnj domow magj. —

---

*) Porowney Dolliners Handbuch des in Oesterreich geltenden Eherechts I. Band §. 77.

9. Nawrženj k opravě wykazowačů matričnjch.

Od

Josefa Wotýpky,

duchownjho správce w Popowicjch.

Matriky a wýpisy z nich gsau listiny we-
řegné. *We všem, co gich se tkne, — na čistotu
i aukhlednost dbáti, w nich ne-li pěkně alespoň bez
chwatu zapisowati, — u wedenj gich co jen možná
bedlivě a řádně pokračowati, — i w neymenšjch
wěcech přjsně dle swědomj se spravowati, — a o
uchowanj gich péči mji: toť pastýřům tuze na
srdce klade giž i důstognost i čest gegich, požá-
dugjc, by vše, k čemu takowému sáhnuu, zahan-
biti se nedali nikoli; wjže ge k tomu i čestná dů-
wěra občanstwj, kteréž gim tuto nad mjru zname-
nitau stránku předůležitých důkazů bez rozpaků
swěřugjc, od nich — na stránce takowých důle-
žitostj samogediných — ani přjsaby nežádá, nýbrž
gim na slovo wěřj; a upowiňugj ge k tomu i
rozkazy mocnárowy, přjsným odpowjdánjm i po-
kutami gim co občanům hrozjce, pakliby se čeho
neprawého shledati mělo.*

Má-li pak se s nimi, čehokoli kdy třeba,
snadně, spráwně, bez wady a bez pohřešku vša-
kého dařiti: gestič při každé matrice wykazowaš,
čili tak řečený Index aneb Extract, Elench wěoj

wjce než gen prospěšnau. Kolikrátkoliť se matriky potřebuge, tolikráte wždy wýkaz onen práci a hledánj náramně ulehčuge. Od geho wšak swedenj přečasto záwisj, zdali se s osobau, o njz se gedná, nestane omyl; a to ne w gediné přjpadnosti tolik, ani hrubě možná nenj nechybiti, nenj-li po ruce wýkazů řádně zřjzeného.

Co matrik i wýpisů auřednjch z nich se týče, tolik owšem nawedenj máme, žeby skutečně bylo se čemu diwiti, kdyby se kdos hrubsjch nespráwností w nich dopauštěl. Gináče to s wykazowači těmi. Ti z wětšjho djlu na každém mjstě wedau se beze změny, bez oprawy, w tom způsobu, gak na počátku založily se. A to proto, že pro ně zwláštnjho předpisu nenj, — obstarlý, neb mnohými pracemi obklopený duchownj sobě wěci té gakožto wedlejšj, a méně přjsný dohled připauštěgjej nedowsjme, — a od mladšjho nawržených oprav nerád přjgjmá.

Gá sám se k tomu přiznati musjm, že gsem posawad na wykazowače ty matričnj, kde ne lhostegně, předce ne prozřetelně hleděl; a weda ge, kamkoli gsem přišel, gak gsem ge nalezl, dále, gen tjm gsem se spokogil, abych na wlas každau udalost k matrice patřjcej, nizádné neopomina, do wýkazu wtáhl: kterézto spráwnosti mne mrzuté a dosti trapliwé hledánj některých od předků we wýkazu neuwedených osob wýborně wučilo. Následgjej teprw přjpady mne donutily, abych na wýkazy matričnj pozornějšjm se

stana, pomýšlel, gakby se wěc nastrogiti dala, by aučelů, gimž oni slaužj, i *gistégi* i *snadněgi* se dosáhlo.

Neyprw. Mám na osadě nemálo stegných přjgmj. „Čerwů, Wosádků, Pěkných, Zdwihalů, Dwofáků atd. dosti mnoho. Od prwnjch dwau zegmena dvě celé wesnice, a geště sem tam po giných. Při křtu sw. nazwjce též i stegná wždy gmóna se žádagj; gakož gsau František, Jan, Josef, Mária, Anna, Kateřina. Zwyk pak tento činj, že we škole mnohokráte i tři děti stegného gména i přjgmj čjtám. Gakéhož tu hledáaj, přewracenj, a nahljženj z wykazowače do matriky, z matriky do wykazowače, kdy se takowá osoba hledá, pod gegjmž gmenem deset a wjce gich znamenáno? — Dokonce chce-li tomu panj náhoda, že se drjwe wšickni neprawj prohladagj, a na prawého až na posled se uhodj? A gaká tu teprw geště mrzutěgšj práce, gaké skutečné mařenj času, s njmž duchownjmu plýtwati nepřáno, když se musjm ubezpečiti, zdali osoba ta, w matrice nalezená, skutečně tatáž na žiwu gest, a nezdědili po nj mladšj bratr neb sestra gméno gegj: bych totiž matričnj wýpowěd nepřenesl z mrtwého na hezky mladšjho, ale dal tomuto wýpis gemu ne mrtwému swědějčj, gakýž také on žádá i obdržeti má? Kterak tu i wýkaz i kniha aumrtnj nemusj prohljžena a srownáwana býti s knihau zrozených, až se netrpěliwost w každém klaubu ozývá? — Dokonce, nenj-li žádného při ruce, kdo-

bý mne na prawau stopu přivedl, a práci ulehčil, kterau při tolika stegných přjgmenjch, a ba i při gménech, samogediné hledánj w matrice, pozornost unawugje, rádo časem gen wjce zamotává. Přjkladu skutečného k tomu ani neuwedu, gakkoli by nebylo mi třeba daleko gji pro takowý. Událoť se giž každému snad, gako mně častěgi, i teprw nedáwno.

Dále. Djtky ke škole schopné neylépe z matriky se wytahugj, má-li i tato wěc důkladně se sprawiti. Registřjk welikonočnj gen o přistěhowancjch gakés neauplné a prozatimnj toliko swědectwj dáti může. Hledati ale každé z matriky, gest-li na žiwě, toť zase obsjrné. Musjť se státi buď z registřjku, aneb doptánjm. A hle! tu práwě se událo, že se děwčátko ke škole připsalo, o němž stal se potaz, magj-li rodičowé ti djtko toho gména? Oswědčeno, že magj; pročez se w školnjch zápisech wěsti počalo. Že wšak do školy nikdy nepřicházelo: rodičowé k pokutě potahowáni bywše, teprw se wykázali, žeť magj oni djtě toho gména, ale o tři léta mladšj, než ona nebožka, kteráž i po smrti z matriky do školnjch zápisů byla přešla. Z čehož pak u lehčejch posměch, škole nehrubě swědčej, a s rodiči, že hrubšjho pásma byli, mrzutost.

Wjce goště. Obzwláště nynj žádaj se zhusta wýtahy z matrik, ku podpoře a k nápomoci popsánj občanů. Žádá se wýtah po tři leta zrozených. Wystawj-li se w něm který zrozenec, genž

w běhu času toho opět byl zemřel, gakých marných pletek nezpůsobj se auřadu světskému? A nemá-li toto se státi, gakého tu netřeba sem tam nahlíženj a aumrtuj matriky přirownáwánj, zvlášť kde osada silná aneb kde wjce auřadů, s nimiž co činiti? Žádalo se, aby byli 16., 17., 18-letkové wyznamenáni. Tu opět nawlas tak. Chce-li se duchownj záwady wystřjhati, a nemá-li den i noc samým hledánjm w matrikách mařiti: což mu počjti? Registrjk welikonočnj stačj při některých; ale což, kteřj w cizině gsau? Zawolaj se rodičowé. Dobře; ale co, kdyby se gim uzdalo, welebuému pánu geště nemnoho známému djtě zapřjti, gešto konskripecj předce gen we mnohých geště hlawách strašidlem gest? A byť se toto hned tak lehko nestalo, gakých tu předce gen oklik, a wěru marných potahowánj a zdržowánj. Taktěž, když by se který wypustil, a auřad teprw na nowo zase o něm dopisowati musel.

Neykrásněgi však slaužj wykazowáč matričnj sauměrně wywedený, kdy se wykaz rodinný wydati má. Ohledeymež následujcjj přjpad. Otec „Čerw“ měl dwanácte djtek. Třj synowé zemřeli, po nichž ginj zase gich gména dostali. Na osadě gest Čerwowských rodin dwanácte, wšecky na djtky četné. Po úmrtj rodičů djtí, sotwa že powzbikli, roztrausili se gedno sem, druhé tam. Po dwadccjti letech, když se na osadě rodu gegich na ně, gich gména a giné okoličnosti bylo zapomnělo, ba i oni sami gedno o druhém, neb o wšech ostatnjeh slowa newědj, strýc z ciziny se wrátiw, bez poslednj wůle zemře, znamenité pozůstawiw gměnj. Dwě djtí nabywše powědomosti o dědictwj u práwa se hlásj. Auřad pak práwnj požaduge rodinný wýpis, gakožto základ opráwněnj k podjlu z toho gměnj sirotčjho. Ať medle pastýř duchownj wydá takowý, nemage wýkazu ma-

tričnjho co neyweyš gen možná swedeného! Owšemť, zeť přjpad tento takowý neudá se hnedky zase roku každého: přicházegjť ale za to mnohé w něm uwedené přjpletky tjm hustěgi a wýpis ten po každé obtěžugj.

I gakž tedy nesnázem těmto předejti, aby se na budaucnost nám a zwlášť nástupnjkům našim nadlehčilo ?

Myslilbych že snad as takto :

a) Ku konci každého roku přegděme amrt-nj knihu, a z nj we knize zrozených pozname-neyme wšecky až do roku 20 neb raděgi 24. zemřelé. Měnití nedá a nesmj se w matrice bez úkazu wyššjho owšem ničeho: ale také se za chybu nesmj počjsti, když w rubrice „čjso domu neb obydlj“ neyspodněgi udělá se křjzek, aneb se poznamená „mort.“ K čemu toto se učiuiti má, z uwedených čtyř pletek dosti wyswitá, a patrné gest, gak wěc ta i k usnadněnj slaužj i gistotu u wydáwanj wýpisů podporuge. Lépeť owšem byloby, wšech do roka zemřelých takto poznamenati; než, k aučelům zde wytknutým dosti bude na pomezj času wykázaném; a *entia non sunt multiplicanda*.

b) Zároveň také i we wykazowači, k matrice zrozených patřejm, z této onino pozname-nanj rownau čárou tak se přegdaw, aby znáti zůstalo co psáno, ale také widěti bylo, že zro-zence toho na žiwě wjce nestáwá. Čjnz se mrt-wým tēm, kdyby se kdy potaz gaký po rodu gich stal, ničeho neugme, w ohledu wšak na žiwé nad mjru mnoho se zjšká.

c) Na třetj pak myšlěnkú přiwedl mne saus-ednj weleb. pan kaplan Fr. Rádlo; totiž: aby se matričnj wykazowač tak swedl, by w rubrice 1. přjgmj a gměno zro-zence, (přjgměnj dle začá-tečnjho pjsmena, každé na swém gemu wykázaném

místě, ovšem nepřiměřeněgi se zaznamenagj ;*)
 2. místo rodu, 3. číslo domu, anoť toto tak tuze často k určitosti přispjvá ; we 4 pak rubrice gméno otců — a mateře s přjgmjm, — dále pak rok, den, měsje zrozenj, číslo listu a i swazku neb známky matričnj se uwedlo.

Wlastnj gména rodičůw nad mjru mnoho a tuze často rozsuzgj, a nablédnutj do matriky při každické potřebě usnadňgj. Přjgmj pak mateřino tu znamenáné mnoho sice wůbec obgasňuge ; zvláště ale při dětech před sňatkem zplozených whod slaužj : aby se z manželských dle přjgmenj mateře w rychlosti mohlo přjgjtí na toto, notorie sice za manželské platjčj, legitimacj však de jure buď zaumysla, buď zapomenutjm špatně opatřené.

We wykazowači aumrtnj matrice slaužjčjm, zdá se, žeby k obyčegným gedinká geště rubrika měla přidána býti, w nž by totiž i wěk zemřelého wykázati se mohl ; což by pochybnostem w negediné přjpadnosti nadcházelo.

W kopulačnjm pak wázná určitost požaduge, aby gak gméno a domow ženichůw, tak i gméno a domow newěstiu uweden se spatřowal : čehož tam zvláště třeba, kde stegných přjgmj wjce panuge.

---

*) Ničemně nesnáze plodj při tom křiwé psanj gména. Gmenuge-li se kdo „Ziegler,“ a napjše se „Cikler,“ komuž pak by napadlo, že by sám wel. pán tak nemáudře k literě C přifa-dil ? Německá přjgmj pište se, gak Němci ge pjšj : ale za to také nechte Schindelarze gen Šindelářem — Ruschiczku gen pěkně Rá-zičkau — Schischalu gen sprostau Žjžalau býti. Gahodowé pak neračte se psáti Jahody — Girowé ne Jiry : zase pak Janochowé, Janauškowé, Jaroljmowé až dotud nikdý Ganochy, Ganaušky, G-aroljmy, pokud české g swého dosawad platjčjo práwa jotě nepo-pustj. Leč raziž we gménech wždy na půwod ohled se mjtí ; tak aby w přjgmjch tvořených ze gmen pauze českých, kde náležj, také gen „G :“ w oněch wšak, genž z cizjch řečj pocházegj, kde patřj „j,“ a wesměs wšecy té cizj řeči slušjčj mjsta swého po-držely. Tak na přjklad ne Šmjđ, — ale gak spráwnost káže, Schmied. Na osadách pak českých, c a č, h a ch, s i š, z i ž zvláštanj každá a wlastnj swé stránky měgtež : q wšak, x a y, krom skutečné potřeby, dočista za wystaupenau dostati můžete.

Pjseň ke křtu swatému.

Od

Josefa Ehrenbergra,

králowéhradeckého biskupského alumna w IV. roce.

Zdráwa budiž wodo žiwá
Swatého křtu studnice !
Sjlu, milost do tě wlywá
Neyswětěgšj Trogice !
Spašenj, gež smrtj drahau
Ježš trpce wydobył,
Swatá wodo ! twogj wlahau
Nehodným nám udělil.

Tebau Kristu zaswěceni
Do swatyně wcházjme,
S prawau Cjrkwj sgednoceni
Wjce w tnách neblaudjme ;
Dědicemi nebes bydla
Učinił nás mocný Bůh,
Těla naše za swá sjdla
Wywolil si Swatý Duch.

Zdráw būď, praude Swatoswatý,
Smýwagjčj hřjchů škwrn !
Tebau z našich dušj wzatý
Adamowa pádu trn.
Tebau z nowa narozeni
W Duchu Swatém w milosti,
Tebau gsme i wywoleni
K sláwě Swatých k radosti !

O z n a m o w a t e l .

A) LITERATURA.

1. *Zdrávas Maria. Kniha modlitebnj pro ženské pohlavj. Dle J. Silberta od Wáclawa Mich. Pešiny, kanownjka na hradě Pražském, knjž. arcib. konsist. rady, děkana u sv. Apollináře, a t. d. W Praze 1841. Nákladem Jana Host. Pospjšila. Wel. 12. Weljnsk. pap. str. 408. s velmi čistým obrázkem Panny Marie a s rytým titulem, za 48 kr. na strjeb.*

Přjtomná modlitebnj kniha nepotřebuge zvláštnjho schválenj, nébrž toliko ohlášenj, aby k duchownjmu užitku prawowěrného lidu brzy rozebrána byla; neboť za gegj dokonalost ručj netoliko gméno p. Silberta, kterýž co nábožný a spolu učený muž wůbec gest znám, nébrž i gméno wysoce důstogného p. kanownjka Pešiny, velmi zaslažilého redaktora Časopisu pro katolické duchowenstwo a dědictwj Swatojanského, kterýž na dobrém základu páně Silbertowě dle potřeb zbožného lidu Českého přjtomnau modlitebnj knihu vzdělal. Má-li býti gaký spis dokonalý, žádáme, „*Nonum prematur in annum.*“ Wysoce důstogný p. kanownjk Pešina pracowal ale na tomto spisu ođ roku 1826, gsa geště farářem w Blučíně na Morawě, gakož se w předmluwě přiznává. Nedostávalo se owšem p. překládateli z prwnjho počátku úplné wyspělosti we spisownjm gazyku Českém; a když za kanownjka na hrad Pražský byl powolán, pro mnohé giné, geště důležitěgšj práce potřebného času, aby rychlegi započatau práci přesně Českým slohem dokonal: wšak každému gde samo sebau na rozum, že na čemž se čtrnácte let, ač pohodlněgšjmi toliko dobami pracowalo, a když k wydánj této knihy, tak na slowo wzatý spisowatel, gakého w důst. Fr. Wackowi, farāři Teyneckém ctj, horliwě přispěl, že nenj

a nemůže býti pracj zběžnau, powrohnj, nedokonalau. Tolik gisto, že by každý w giných modlitebnjch knihách darmo hledal, což zde w hognosti a w tom neypěknějšm pořádku nagde. A protož vyplněná gest tauto modlitebnj knihau weliká mezera, kteráž posud w křesťanské pobožnosti obecného lidu prázdna byla. Zaležjť tato modlitebnj kniha

1. Z wyspánj žiwota neyblahoslawenějšj Rodičky Božj we čtrnácti kapitolách od str. 1—30., a zákładem geho gsau: sw. Ewangelium, austnj podánj a učenj sw. cjrkwjnich Otcůw, Giž pro tento žiwotapis zasluhuge přjtomná modlitebnj kniha lidu poraučena býti, poněwadž žiwot Rodičky Božj welmi málo komu zúplna a tjm méně w pořádku gest powědom,

2. Z gednánj o počtě Matky Božj w Cjrkwi katolické. Tento článek obsahuge pro toho, genž ho nábožnau myslj pogal, spolu mocnau obranu proti nerozumným auštěpkům těch, kterjž swatau Cjrkew katolickau z powěry a z modloslužebnosti winj.

3. Z obecných pobožnostj na čas dennj, ke mši swaté, k sw. zpovědi a k sw. přjgjmánj. A wšak i zde se dělj přjtomná modlitebnj kniha od giných tjm, že wetkány a připogeny gsau modlitby Swatých. Swatj se dogista swaté modlili. Dokonalj budeme, a u Boha wyslyšenj dogdeme, budeme-li se modlitj gako oni.

4. Z pobožnostj zwláštjnich na wšecy tak řečené *fiesta fori* i *fiesta chori* Panny Marie. A každá tato slawnost záležj opět ze šesti částek: z wýkladu té slawnosti, z přiměřené pjsně, ze čtenj swatých Otcůw, z rozgjmánj, z modlitby, a poslednj částka obsahuge wždycky: „Kwjť na wěnc Mariánský,“ kdež se uwodj zwláštjn ctnosti neyblahoslawenějšj Panny této. Pjsně gsau nazwjce wzaty od Swatých, z nedostatku genom pjsnj od Swatých složených sáhlo se k pjsnjm nowějšj. W této částce nagde kazatel Mariánský hogný pramen, aby na rozdjlné slawnosti Rodičky Božj wždycky s užitkem kázati mohl.

5. Ze zwláštjn pobožnosti k Marii Panně, kdež chwalného podotknutj zasluhuge: Trogj pozdrawenj blahoslaweného opata Ludwjka Blosia.

6. Z pobožnosti k sedmibolestné Rodičce Božj; každá částká záležj opět ze zpěwu a modlitby.

7. Z modliteb, giniž rozličnj Swatj a Swětice wzywali Rodičku Božj.

8. Z modliteb zvláštnjch stawů ženského pohlawj k neyblahoslaweněgšj Panně Marii; zde pak nenj přehlédnuto ani gedné připadnosti; i djtě i panna i manželka i matka i wdowa nagde zde uwe-denj. gakby se w rozličných potřebách swých k Bohu utjkaly, a do orodowanj Rodičky neyswětěgšj poraučely. Práwem tedy napsal p. wydawatel we swé předmluwě: »Nezdá se mi potřebj, abych knihu tuto přijliš schwalowal; přeswěděj se každý hned prwnjm dnem, že gest ze wšech dosawadnjch pobožnostj Marianských neywyborněgšj.« A protož ani mně giného potřebj nebylo, než přjchylně čtenárstwo přjtomného Časopisu s obsahem této modlitebnj knihy poněkud seznámiti, aby spěchali sami očitě se přeswědčiti o wybornosti gegj.

Wyborný obsah spolu se podává we formě welmi slušné a tiskem čistým.

Fr. Hawránek.

2. *Das Christenjahr, oder Abbildungen und Legenden der Heiligen auf alle Tage im Jahre; geordnet nach dem katholischen Kalender, mit Bezug auf das röm. Martyrologium; nebst beigefügten Sonntagsevangelien. Zum besonderen Gebrauche frommer Familien; verfasst von Jos. Raab, ersten Kaplan an der prager Hauptpfarrkirche zu Sct. Heinrich. Herausgegeben von Joseph Rull. Prag, 1839. Bei Gottlieb Haase Söhne. 8. str. 276. za 1 zl. 12. kr. str.*

Gakého že obsahu spis tento gest, komu k wůli a kým se složil, kde tisknul a na ój náklad? wygadruge se zřetelně samým názwem. Hlawnj cena této knihy záležj w gegjch obrazjch, gichž se tu a sice dewjtitabulkowých 48 tak uspořádaných nalezá, že gich na každý týden osm padá, genž se kolem obrázku na nedělnj ewangelium narážegjcgjho rozkládagj. Gako pak se obrázek nedělnj swým čtenjm z pjsma swat. wyswětluge, tak magj zase kratinké legendy obrazy Swatých na každý den padagjcgjch wykládati. W čele

knihy widěti obraz předstawugjej našeho milého Pána, an na kříži pñj, wedlé kteréhož dwa angelé klečej, onen palmu tento wěnc palmowý držjce; mezi onjm a lewým břewnem kříže snášj se kalich hořkého umučenj gako na oblaku. I tento obraz má swúg pěkný wýklad hnedle po předmluwě. Gest pak spis ten Óswjcenému knjžeti panu Janu Karlowi z Lobkowic a geho Wysoce Urozené Panj choti wěnowán.

A hned tu nemohu utagiti, že mne užitj německé dobropjsemnosti při wygmenowánj usedlostj této našj Óswjcené Wrchnosti, — buď si we spisu německém, — welmi nelibě w oči padlo. O Žinkowě, o Křimicjch, o Nekomjři wjme w Čechách; nikoliw ale o »Schinkau, Kržimitz i Nekomierži nebo Zeltschi a Konopischti.« Že pak naši němeđtj spisowatelé ani po tom klassickém příkladu, gegž gim náš neocenitelný děgepisec p. Palacký we swé historii o dobropjsemnosti českých osobnjch a mjstnjch gmen podal, geště zmaudřeti nechtj! Newědj-liž, že si nikterý národ swých vlastnjch gmen do tworidla cizogazyčné prawopjsemnosti sljwati nedá; že Němec k wůli Čechu swúg Würzburg nikoliw »Wircpurkem,« Francauz swúg »Dijon« k wůli Němci nikoliw »Dischonem« nebo Angličan swého Shakespeare k wůli nám nikdy Šekspjrem nenapjše. Nač tedy podobná powolnost ba skutečná bázliwost u nás Čechů gediných? Čili u nás lewau gest, která giným wšechném za prawau platj? Ať si třebas cizinec naše vlastnj gméno materskau prawopjsemnostj psané chybně wyslowj, proto-liž se máme trápiti, a hned hlawu si lámati, gakých můstků a mostnic by se do našich gmen nastrokati mělo, gen aby se gazyk geho přes ně šťastně přeplazil? Proto-liž snad Welington sestárnul a sšediwěl, že gméno geho půl Ewropy Uelingtone nečte? — Dobráť gest přjtnost, neb gak bych ginák tu latinskau akkomodacij po česku wygáďil; ale gen do gisté mjry a w některých wěcech. Národnj gména ale náležejj giž do těch wěcj, we kterých se bez prohřešenj nade ctj národnjho gazyka akkomodowati k cizině nemůžeme. Cizina zná wlast a gazyk náš teliko z map a podobných spisů německých; an pak tam mjsto našeho č hned čtyry spoluhlásky (tsch), mjsto ř brzo rz, brzo rž, brzo také rsch; mjsto ž, sch; a mjsto c, tz w každé koncowce našich mjstogmen na ic spatřuge; musjť giž

gazyk náš za barbarský, drzj a přenechutný vyhlašowati: musj podle powědomého w cizině úslowj: »*das sind mir böhmische Dörfer,*« řeč naši w gednu řadu s uzlem ěordickým klásti, s kterau leda oheň a meč býti mohau. —

A však nikoliw našim pauze německým spisowatelům, gak gsem se nahoře prostofečně překwapil, neyméně pak ctěnému a pobožnému panu spisowateli, nezná-li se do češtiny, nýbrž zase gen Čechoněmcům gest tento na vlasti spáchaný hřjch k přísauzenj. Naši slawnj kancelářowé drzj to pod swau ctj i pod swým powolánjm k wůli tomu sprostému lidu bez toho dobře a prawidelně česky se psáti naučiti, a mohauce lid ten řjdi, byť se s njm ani dorozuměti nemohli; domnjwagj se welmi důsledně, žeť řeč geho pjsmem hyzditu owšem nepatrným komárem wědlé giných hřjchů gest; a tak ani newědauce stawj gazyk náš we swých zprávách, w každé wesnj tabulce a w každém pasu na pranýř.

Ale gaká tu pomoo? Hřjch tento giž nenj špjnuu toliko na kozi, genž by se smýti dal něco málem nainydlené wody; onť s kožj giž téměř srostl; a poněwadž lidé kůže gako had každým rokem neswléka-gj, budeť wjce než celého pokolenj třeba než tento bezřád pomine, a školau zdrawá prawidla i z té strany w obecné upotřebenj přegdau. Ale škola práwě —. Daufeyme; negsmeť w této zemi podruhy, a máme Krále, gehož heslo: »*Recta tueri*;« tedy také: »*Suum cuique.*«

Nynj pak wratme se k swrchu zmjnné knize, Domnjwámť se, že gest to dobré znamenj wěku našeho, že se pěkná uměnj opět w službu náboženstw wracegj; w čemž se zvláště maljrstwj a hudba chwálibně wyznamenawagj. Gsauce buď dětmi, buď aspoň schowančí našeho náboženstw, nečinjť owšem nic leč swau powinnost, a konagjoe gi nemohau ani dost horliwosti wywinauti, gen aby napravili, čjm se proti tomuto neyswětěgjmju pokladu ołowěčenstwa, zvláště w osmnáctém a gestě na počátku běžjcgjo stoletj prowinilo. Také ale nemohau pěkná uměnj ani wznešeněgšj aniž sebe hodněgšj mety sobě wytknauti nad Boha, ctnost a prawdu. Kreslenj těchto obrázků stalo se rukau pana Rudla při weliké pilnosti, w duchu weskrz katolickém, tak že pohled na kaž-

dý z těch obrázků cit opravdivosti a pobožnosti zbu-
zuga, což právě účelem našj úcty k obrazům gest; a
poněwadž i všemožné zewrubnosti a čistoty při oti-
sku na pěkném a tuhém papjru se šetřilo, můžeme
daufati, že se gimi také zlepšenj vkusu w maljrským
uměnj mezi lidem dosáhne.

K obrázku všudy swým potřebným znakem opa-
třenému dopadá kratinký žiwotopis, či vlastně legen-
da swatých a swětic Božjeh podlé pořádku kalendá-
ře; nebo kde třeba, vyswětlenj swátku s myšlénkami
welmi wzdělawatelnými. Opatrně a chwalitebně ge-
dnal pan spisowatel, že w legendy tyto, leč kde se
uhnauti skoro nebylo, nigakých diwů a zázraků hi-
storickau hodnowěrnostj nepotwrzených nepřigal, a
že také málo kde takowé tahy z žiwota Swatých u-
wáděl, gake zdrawý mrawopis našeho náboženstwj k
následowánj schwáliti nemůže. Legendy negsau o-
wšem žádné Ewangelium; a gako Cjrkew swatá neru-
čj, zdaž ten neb onen obraz některého swatého neb
swětic Božj žiwotně a na wlaš předstawuge (fides pe-
nes pictorem): tak ani za hodnowěrnost nigaké le-
gendy rukogmjnj nenj. A však lid wěrčj nerozezná-
wá tak přjnsně rukogemstwj hodnowěrnosti. Co tiště-
no, dokona w knize nábožné, to vše pokládá za sw.
prawdu, za wýrok neomylné cjrkwe. Gižť pak ne-
můžeme ginák, leč bolestně se přiznati, že se w té
stránce některj z našich starsjch legendopisců těžce
prohřešili; diwové a zázraky Božj všemohaucnosti a
hospodárnosti nehodnj; činové a nekony hnedle
směšnj, a ne giž chudobu ale hlaupost ducha gewčj
ano opravdu hřjšnj nalezagj se tu tam slátani a w
žiwot Swatého waeseni, widj se welikým swětlem
chwály ogasněni; a lid požjwá podobné báchory i
se slupinau.

Buď si úmysl podobných legendopiscůw gakyko-
liw; nad tjm rozsaudj Bůh. Že však žiwot Swatého
na ten způsob neoslawili, ale zešpinili, gest na gewu;
že ctnosti křesťanské služby prawé neprokázali, plyne
z nenásledowných tu tam přjkladů, gimíž sprawedliwé-
ho Páně na odiw swětu postavili; že ale swatému ná-
boženstwju a Cjrkwi Křisowě welice, ano náramně u-
bljžili, nemůže pochybnostj byti. Máť se wšeliká lež
tak ku prawdů, gako geď ku pokrmu; a každá trá-
wenina, neusmrcuge-li docela, zemdljwá, ohromuge

aspoň žiwotnj sju, nebo wystrikuge wředy nad kůži a ostauzj tělo. Ctnost na podwodu založená gest wěčně stawenj m sypkým, a náboženstwj na klamu upewněné neodolá nigaké pochybnosti. Negsauť přátelé, ale horšj nad zgewné a úhlawnj protiwnjky swaté cjrkwě, kteřj gi tak mečem z papjru hágj a kaukolem w pšenici přemalowaným žiwj! A předo, kdoby pomysliti mohl, i w našem wěku nemáo těch zelotů, genž wšecky ty šutky lidu nowě by w mysl cpali, a tak že gen cjrkwě swatá žiwot swůg ubezpečj, hlasiťe wolagj; nic neodigjce, že strašliwé úkazy na poli náboženstwj, gaké se z hlawy Dra Straussa, Dra Gfrörrera a gich starého arciwůdce Dra Paulusa posledně. wyljhly, swůg počátečnj půwod z podobných bágek wzaly; nic na mysl neuwažugjce slow Zgewenj sw. Jana 22, 18. „*Gestli žeby kdo přidal k těmto wěcem, přidat Bůh nu něho ran napsaných w knize této.*“ *)

Což nenj milost pána našeho Ježjše Krista w žiwotě sprawedliwého sluhy Páně dost oslawena před očima wěřjčjch i newěřjčjch, když se k neywýš možné dokonalosti člowěcké powznesl: břitké meče welikánů swěta co tupé ba haubowité řemenj si wážil; řetězy a okowy gegich we tmawých žalářjch za růzowé wěnce w ragských zahradách a ohně za chladjčj kaupele pokládal; nebo, což wětšj gest, když nikoliw co kamenná socha na soše po 10 nebo 20 let stál; nýbrž po 60 po 70 let bez unawenj před se kráčegě, na skutky sprawedlnosti za sebau se neohlžel, gen k tomu zřenj mage, co gešťe před njm dobrého k wykonánj gest, a předo na tá dlawé cestě ani w prawo ani w lewo od sprawedlnosti neustaupiw, tu giž angela satana w sobě, hned ku pýše a lakomosti, hned zase k wilnosti a pohowě wábjcjho přemáhá; tam opět z tuhého zápasu se swětem co nepřemožený wjtěz wystupuge, a kudy koliw kráčel, stopy na

*) Newiňme cjrkwě, ad nj ta newyšlo; nýbrž buď od lidj, ginák nábožných ale lelkowěrných: ginák od zisku žádostiwých, nepowážliwých, aneb neswědomitých. A wjme, že sprostý člowěk wše, co tišťěného gest, proto, že to tišťěno gest, za prawdu držj. Nenj ani wěk náš prázděn této wady a wýčitky. Mohli bychom na klam takowý prstem okázati. Newiňme w tom kněžstwa; an swěťstj to gsau, genž se tak proti lidstwu, a proti cjrkwě, a proti náboženstwj prohřežugj. Red.

dlauhé wěky oblažugjcy po sobě zůstawuge? Oslawj-
li Bůh žiwot takowého sprawedliwého nad to i zá-
zrakem; gest to owšem neocenitelný pro nás hlas, že
se Gemu w sluhowi tom dobře zaljbiło: ale cena
ctnosti sprawedliwého pro to o mák zvýšena nebude.

Tak o legendách swatých a swětic Božjch smý-
šlege, tak celým srdcem žádage, aby se lidu wěřj-
mu mléko prawdy bez otrawugjcyh mydlin, a ehleb
žiwota bez nadýmawých kwasů podáwal: musjmt w
prawé prawdě řjci, že gsem swrchu psanau knihu z
té stránky welmi spokojeně po přečtenj odložil. Tu
se nenj báti, že čtenář mysljcy báchorau urazen i
prawdau wedle stogjcy pohrdne: a ge-li předce někde
cos, o čem by přjsnějšj historik, nebo zas mrawopi-
sec pochybowal, nemohlo se tomu skoro uhnauti, an
se předce něco o tom Swatém řjci musilo, a zásoby,
odkud čerpáno, mnoho na wýbor nepodáwaly. Nad
čjm ale duše křesťana. při čtenj žiwotů Swatých roz-
košj neyčistšj nezaplésati nemůže, gest to: že nenj
nigakého šlechetného, čistě lidského podniknutj nebo
účelu, o který se náš wěk ugjmá, aby giž w dáwné
minulosti w dušjch těchto reků a rekyň křesťanských
byl neznikal, nebo gimi skutečně w žiwot uweden ne-
byl. Toť swědectwj, že Ježšowo náboženstwj zde
i na wěčnosti gediné na rozmnoženj blaha zaměřuge,
a nepřicházj-li kdys ta blahoplná sja k dozralosti,
gen mrazům a bauřjm wěků se to přjčjsti musj.

Sloh pana spisowatele gest k účelu i pro obe-
censtwo, gemuž k wůli se psalo, welmi směrný, sroz-
umitelný, totiž: prostý, úsečný a takořka cjrkewnj;
mjstem — ač na třech toliko mjstech — bylaby se ná-
městka »er« bez ubljženj swětlosti w gednu sadu
stáhnauti, a ginde zas gako na str. 51 na 22. Března
w žiwotě sw. Oktawiana, w čtwrtém řádku, na str. 68.
w žiwotě sw. Theodora, w řádku 8., na str. 124. w
řádku 3, žiwota swat. Heliadora dosaditi měla. Ze
wšech gmen, gimiž cizina západnj naši milau wlast
okřtila, gest »Böhmerland« asi neyzwučnějšj, ale i
neyneobyčegnějšj a nám neynemilejšj. Z toho bych
saudil, že pan spisowatel dobrým Čechem nenj, an
swau wlast ginák pogmenowati nechťel; což i při wý-
kladu gména sw. Ludmily, a našeho Nepomuka na
gewo dal. Žiwot sw. Prokopa str. 125. by se přes
přjliš nerozšjřil, bylo liby i geho rodné mjsto »Cho-

tuň« přigalo; čemuž zbytečné »der« am Flusse der Sázawa mjsto: am Flusse Sázawa něco prostory bylo by uwolilo. (Wlastně by se bylo ale mělo psáti »Sázawa;« neboť gest strach, že některý němec řeku tu »Sacawa« wyslowj; a řeka ubohá nebude wěděti, že se na ni narážj; nebo dozwědauc se toho, kalněgšj wody Wltawě podá.)

Maličkosti giné, gako: »nich nahe ankömmen« mjsto: »mir nahe ankommen,« »bewiess,« mjsto »bewies« — ač na gednom toliko mjstě — musegj se při weskrz šetřeně pravidelnosti mlwnické, genž w té knize panuge, práwem na účet sazečůw uwaliti; aniž. bych gich také dotýkal, kdyby hlasu nebylo, že chwáljwáme, nebo zas tupjme, čeho gsme ani nečtli. Úmysl pana spisowatele gest čistý, nábožný; a poněwadž ze zkušenosti wjm, gak zhusta se lid wěřjčj poptává, kdo ten neb onen Swatý byl? co dobrého wykonal? gaké příklady k následowánj nám zůstawil? a poněwadž mi též powědomo, že tato zwědawost wěřjčjho lidu řjdčegi a řjdčegi k ukoženj přicházj, čjm totiž řjkánj hodiněk wjc a wjc z mody vycházj;— a to nikoliw tolikěž z wlažnosti gako z newyslyšenj hlasů u přjmných o gegich potřebnau opravu prosjčjch, i dáwno prosjwšjch: tudžj mohu daufati, že práce pana spisowatele netoliko mezi německým obecenstwem, alebrž i mezi kněžstwem welewjtána bude, a mnoho dobrého způsobj; a to tjm wjce, an cena gegj při tqlika obrázkách, u přirownánj k giným německým spisům, neobyčegně lewna gest.

Frant. Jos. Sláma.

3. Školka čili prwopočátečnj, praktické, všestranné wučowánj malých djtek k wěcnému wybraušenj rozumu a ušlechtěnj srdce; s nawedenjím ke čtenj, počjtánj a reysowánj pro učitele, pěstauny a rodiče; od Jana Swobody, učitele prwnj a wzornj školky w Praze na Hrádku. W Praze 1839. W knjž. arcib. knihtiskárně u Wácl. Špinky. Cena 1 zl. 20 kr. stř.

Ač o tomto spisu giž w negednom z našich časopisů s pochwalau zaslauženau se zmjnilo, klademe

si předce za powinnost i tady o něm zprawiti. Gest to gednák půwodnj česká — a prawjm s chloubau — welmi podařená práce, kteráž pokud wědomo, giž do třech cizozemnjch gazyků přewedená, wlasti milé i w cizině k ozdobe slaužj; přes to ale sahá do okresu wychowatelského, a tud' giž ničeho zvláště na domácj njwě urostlého býti nemůže, co by se čtenářů našeho časopisu bljzko netýkalo.

Kdo pana spisowatele w geho učitelském působenj byl poznal, toho mu neupře, že gest k úřadu pěstaunskému swrchowaně powolán. Žiwau laskau k wlasti nadšen, — a bez té neopowažug se nikdo swatyni wychowatelské co dělnjk se bljžiti, — cjtj hluboko, co za naděgné poklady se w mládeži wlastenské geho — wjc u Boha než u lidj — odpovědnému úřadu swěřugj; to cjtě, chowá tjm samým k swé přeútlé mládeži neljčenau a od obyčegné rodičovské, gen tjm se lišjcj lásku, že w nj žádného mazlenj, žádné slepé strannosti znamenati nenj. Přesvědčjš se o tom, ať pana spisowatele w kterau koliw hodinu geho úradnjho působenj překwapjš. S tauže wřelau laskau k wlasti i k mládeži gednotnj p. spisowatel u wykonáwanj swého úřadu neunawitelnau trpěliwost; gjž owšem každý učitel potřebuge, nižadný ale w té mjře gako pěstau mládeže tak útlé.

Poslechněš-li pak maličko přednášenj geho, shleďáš beze sporu, že sobě p. sp. kromě práwě dotčených gakoby zaražených powah gestě hognau zásobu rozmanitých známostí přiswogil, a zvláště přjrodopisu a dušeslowj newšednjm přjtelem gest.

Tak Bohem nadán, tak wlastnj snahau wzdělán přegjmá p. sp. wedenj djtek prwnj opatrowny, neřku w Čechách, ale w celé Ewropě. Až potud gen paubých žádostj w gemněgšjm srdci lidomilů o tu wěc stáwalo; a bylo-li co wzďalenosti nebo dáwné minulosti podobného w skutek uwedeno, nebylo lze z chudých o tom zpráw čeho gasného se domysliti. Byloť tu tedy wšudy celem giti; nikdež cesty proraženo; krom něco analogických ukazowadel, genž téměř w každém nowém počjnánj za neybezpečněgšj mağnet slaužj. I podařilo se panu sp., wzepřenému o swau dobrau wůli, šťastně ku břehu přistáti. Obecna spokogenost mužů i wznešených swými hodnostmi i do pěstaunstwj se znagicjch hlásala nám hned w prw-

njm roce po založenj Hradčanské opatrowny páně Swobodowau zásluhu.

Ač by giž tenkrát welewjtáno bylo, aby p. sp. swůg způsob a zacházenj s těmito paupaty člowěčenstwa weškerému obecenstwu tu co prospěšnou rukowěť pro učitele a pěstauuny, tu co milau zábawu pro přátely člowěčenstwa tiskem byl oznámil; ač dost příkladů před očima měl, gak zvláště wenkowštj pěstauuni sotwa že několik měsjců úřad wychowatelský zastawagjce, ba někteřj ani oň geště nezawadiwše, giž knihu za knihau do swěta wysjlagj; neučinil toho, dokud swých wychowatelských náhledů a darů napřed na průbjrském kamenu mnoholeté zkušenosti byl neokusil. Až co, na srdci a hlavě neyrozmanitějšjch djtek podlé gich tělesných i dušewnjch powah za nezawržitelné a ze wšech stran za dobré byl shledal, ručiti za zdar swého wychowacjho způsobu může, to přenesl konečně do swrchu zmjneného spisu, gegž slušně a prawě »Školkau« nazwal.

Taktě žiwě, tak gasně a tedy i zanjmawě se swými djtkami w tomto spisu p. Swoboda gedná, že se čtaucjmu hnedle u prostřed geho žáčků na Hradku býti, weškeré gich twářenj widěti a hlasy gich slyšeti uzdá, že opravdowau školu nikoli pak knihu před očima mjtj se domnjwáme. »Rozmanitými rozmluwami, prawj p. sp. w předmluwě ke swé Školce, cwiďj se tuto djtek *mluwa* a paměť, brausj se rozum a budj se gegich pozornost a obraznost. Názorným způsobem podawagj se djtkám prwotnj pogmy o řemeslech a přjrodninách. Z přjrody učj se djtky Boha, co dobrotiwého, mocného a laskawého otce poznawati, ctjti a milowati.«

To p. Swoboda w předmluwě slibuge; ale přečetše školku geho celau, znamenáme s potěchau, že negen slib swůg wěrně naplnil, nýbrž do něho, šetře krátkosti, množstwj předmětů nezahrnul, gegž byl w 57. cwiđenjch swého spisu wyborně byl rozebral. Neywětšj zásluha, giž sobě p. Sw. tjmto spisem dobýwá, záležj, podlé mého zdánj, w tom, ze *swé djtky mysliti učj*. A to prawě neywětšj wada, swrchowaný, skoro obecný a neoželitelný nedůstatek našich národnjch škol. Myslitj prawidelně, blud od prawdy, dobré od zlého rozeznawati má člowěk. To geho

powołanj, w tom ležj wšecken základ čłowěčj důstog-
nosti i geho mrawnj odpovědnosti a záslužnosti.
Čłowěk nemysljej gest slepým pautnjkem na cestě
zdegšjho žiwota; kráčj-li po cestě prawé, náhoda
gest; blaudj-li, bez winy gest. Čłowěk ale, gehož
mysljej oko gen tam se otwřrá, kde časný zisk, tě-
lesná rozkoš a požitek láká, nestogj ani o stupeň
výše, než která koliw nemá twář z řjše zwjřrat, wsu-
de a we všem pitomých, mimo tu a těch předmětů,
kde gim čich, oko a pud požitek slibuge. Tráwu a
wodu, maso, kost a třebas i mléko to powažuge ně-
má twář za wrch swé blaženosti, všeho giného pi-
tomě pomjgegje, gen po tom se shánj; weškerý
obor swěta. se swým pod- i nadzemským bohatstwjm
gest gj zbytečen. Bude-li čłowěku rovněž tak gen
klas na poli, poleno na ohništi wedlé egyptského
hrnce a kausek blýskawého kowu se zarytým nápi-
sem, — bude-li gen to čłowěku předmětem přemý-
šlenj hodným, a pitomě-li se swým spolutworem ro-
hatým a pernatým, pomine všeho, co se do břichá
wljti a sežwýkati nedá, co těla nezahřege, w kapse
po zwuku stříjbra neznej: ach, nač geho hlawa gestě
k obloze přjmo zdwižená? Nač w geho hlavě ten
duch s tau ohromnau silau, která mysljejmu čtvero
spřeženj koňů nahražuge, s tau rychlostj, která ptá-
ka w powětrj stawj, hromowý blesk srážj, s tau o-
strozrakostj, která w krúpěgi wody schowaných po-
lewnjků žjlkj pozoruge a powahy obywatelů sluneč-
ných widj? Nač prostjřrá twůrce welemaudrý ten pe-
řešty koberec přepodiwných rostlin na swrchku zemiě
a nebo tu spanilau nočnj oponu nad swým wysokým
nebem? Nač to wolánj Kristowo, aby oči magcej wi-
děli, uši magcej slyšeli, čjtagcej rozuměli, slepj sle-
pými woditi se nedáwali? Čili možná newiděti, ne-
slyšeti zdrawýma očima a ušima, co widitelného
a slyšitelného gest? Či tak sprosti byli sawěkcj
Páně, že by k tomu s nebe poslaného raditele byli
potřebowali, aby gim powěděl, že slepý slepého wé-
sti nemůže? Bůh tady sám, rozum i přjroda saublas-
ně a s nevyššj zřetelnostj to za swrchowané určenj
čłowěka stanowugj, *aby se geho mysljej moc co ney-
možněgi na tomto podlunárnjm swětě wywinula*. Ne-
máť čłowěk w tom Božjm stwořenj tak pitomě-krá-
četi, gakoby mjsto duše kus mrtwého mazu w hlavě

nosil; seznámiti se má s bytostí a podstatou obklopující ho přírody; rozuměti hlasům svých sautworů, písnu na obloze, působení přírody i samými radami svého Nebeského otce, pokud tuto postihnuty býti mohou. Růsti a mocněti má duše, jako roste a mocní tělo; a poněwadž do tlaustky a výšky to nelze, tedy do snadnosti, gasnosti, pravidelnosti a síly moci myslěj to býti musj. Ze swěta, z plamene wywinuge se teprwé teplo záhřevné; a rovněž tak gest gasné swětlo poznáwanj teprwé gediné možným krj-sitelem a zahřjwatelem wíle lidské. Tau prawdau gest p: Sw. skrz na skrz proniknut; a protož wsecek záměr geho »Školky« tam se schyluge, aby geho žáčkové, gak tomu gegich útlý wěk pauštj, giž také podle duše tu geni »pánem štáti,« za chwjli, byt i koljbowě, krůček dělati; a konečně také, třebas zdlatowě, pewně a přjmo choditi, neboli mysliti se naučili. K tomu cji užjwá wšeho, cokoliw gen do smyslů dětských padá, ať gsau to řemešla, nebo přwotní stwůry přírody, žiwé nebo nežiwé, gen aby se zaslebnuty koneček myslné nitky djtěte na ně přiwínut: počjnná w okresu wěcj dětem nejbližšjch, přecasto wjdaných, ať podle gegich wlastnostj nepowšjmnutých; a tak prawě přewábnau barwu nowosti gim udělíw, w mysli djtek napřed udiwenj, že gsau samy těch wlastnostj newiděly, potom pozornost, a konečně i žádost budj, zdaž by snad samy o sobě něčeho podobného na těch wěcech dopatřiti se mohly.

Tak zasaukaw tu sám, — stana se často maličkým mezi maličkými, — tu klaučkem nebo děwenkau, gichž prstjčky k tomu časem schopněgšj býti widj, prwnj nitku na myslěj wřetěnko svých žáčků, postupuge krokem zpowným ku předmětům geho žáčkům neznáměgšj, zdáleněgšj a těžšj; odkrywá pořad nowé wlastnosti na předmětech nowě spatřených ku přisaukánj na nitku prawě wytazenau, až konečně z widitelných předmětů na bytosti newiditelné a gich obogjch swrchowaného půwoda Boha — přicházege, djky tauhau neuhasitelnau naplňuge, aby též tuto, wšudy se gewjej, swrchowanau a newiditelnau bytost myslj swau co neylépe možná poznati mohli. O by djky takto připrawené, a pž známosti s Bohem roztaužené, překročiwše do škol normal-

njch nebo triwiálnjch hned prwnj daušek ku známosti té slowy těmito pjti nemusily: »*Christkatholisch glauben heisst* etc. !

An p. Sw. na takový způsob neypřednějšmu i neytěžšmu úkolu učitelskému, gehož rozluštění ani nesljbil, swau *Šolkau* výborně dostičinj, učj ge též počátkům čtenj, počjtánj a reysowanj; cwičj hlasy gegich ku zpěwu; brausj důwtip lehkými hádankami a posiluge mrawnj cit tu powjdkami, tu pjsněmi, nebo střjdmaw pochwalau a pokáranjm práwě wyskyltých na žaku některém ctných nebo nectných powah. Čistoty, slušnosti, zdrawj a sauměrného rozwinowanj těla šetřj se, gakož w těch letech potřeba welj, s neywětšj swědomitostj. Wšeho toho dosahuge pan Sw. přednášenjm tazawým — newlastně »sokratikau« řečeným, a že ten wěk djtek — gako u zwjřat skokům a průgewům blahocitu, — tak u člowěka hrám a radosti náležj, střjdá se w našj školce také hra se hrau; ale tak opatrně, že mrawnost, na gegjž útraty wšecky hry dětské wjce méně giž w těch letech se zakládaj, ničehož netraj; bodrost ducha se žiwj, saucit a duch spolnosti rozmáhá, tuhost⁴ i mrštnost tělesných audů wywysuge. Tau cestau stáwá se *Šolka* žáčkům pana spisowatele mjstem přemilým, shromáždístěm neydražšjm; a — nenabudau-li školy triwiálnj, normálnj ano i gymnasiálnj brzo potřebné oprawy wěcné i formálnj, — dlauho, předlauho prawým ztraceným rágem. —

I mohu s dobrým swědomjm říci, že *pan Swoboda swau Šolkau o národ česko-slowanský záslužným se stal.*

Frant. J. Sláma.

4. *Malý pjsař, čili praktické nawedenj ku prwopopočátečnému psanj pro učitele a pěstauny; od Jana Swobody, učitele prwnj a wzornj Školky pro malé djtky w Praze na Hrádku, za 24 kr. stř.*

Od polowice měsjsce Zářj ležj *tento rukopis* na mém stole, přečtený owšem, ale neposauzený. Příčina toho nešťastný osud wenkownjch farářů, genž žiwobyť naše ku škodě wlasti, k neblahu náboženstwj a k našj wětšj nespokogenosti na polnj — we wsjch neprona-

gatelné — hospodařenj wjže. To při giných neódlóžitelných pracjch úradnjch wymlauwá mne owšem z hřjchu: ale nemjrnj proto bolesti, že tudž tisk spisu tak užitečného o tolik měsječů opozděn, tolik užitku vlastenské mládeži školnj a tolik rady horliwým swého učitelského úřadu zastawatelům nepodá, kolik by se z něho wyčerpalo, kdyby gen o dwa měsjece dřjwe pod lis se byl dostal. A lépe někdy, než nikdy.

Zaslaužilý ō wychowánj mládeže našj p. spis prawj, uwádege swého *«Malého pjsaře»* do swěta, takto: »Položiw základ k všestrannému wučowanj malých djtek spisem, tak zwaným *Školka*,*) předsewzal gsem sobě po dráze započaté pokračowati a prakticky poukázati, gakby se dle nadřečeného spisu wučowane ku psanj nawáděti měly.«

P. sp. těmito slowy předpokládá u swých malých kandidátů pjsařstwj poněkudnj známost rýsowanj, či kreslenj. Toť owšem cesta gediné prawá a přirozený most ku pjsnu. Každé djtě dřjw než temného gen ponětu o psanj mocno býwá, giž obyčegně rýsuge nebo reysowalo. Křjdau, brudkau, uhlem po stěnách a po stoljch, prutem w pjsku, w sněbu, a může-li se kde k peru s inkaustem dostat, i tjm na papjru nápodobj domy, stromy, koně i wogáky a všecko, co se mu koliw k očim namane. Prwnj lidské pjsmo neslo ráz téhož djtěčjho pudu. Neystaršj pjsmena Čjnůw, celá slowa wyražegjce, anó všecka pjsmena starých gazyků nesau do dnes ráz podobného nápodobenj, čili rýsowanj. Dobře tedy že p. sp. swé učenj we psanj na této přirozené, tedy i bezpečné a neysnadněgšj cestě zakládá. Reysowanj či nápodobenj, wěcj widitelných gest dětem rozkošné, bystrj gich pozornost ano i wtjip, a poskytuje ruce potřebnau lehkost a obratnost ku psanj, bez gakéhož cwičenj se malý pjsař i w začátku i

---

*) Bylot by k žádánj, aby nobylo učitelů ano i katechetů a zvláště pomocnjků školnjch, gežto by spis ten mnohokrát bedliwě přečetše, všecken geho způsob wěrně si přiswogili, a kde mohau co bezpečné pravidlo následowali. Nalezáme-li w giných spisjch gen čemu učiti, widjme w tomto co neyzřetelněgi čemu a gak učiti slušj. Dobrodincowé školnj opatřiwše gjm školnj knihowny dobýwagj si bytelné zásluby o národnj wychowánj.

na těch nejsnadnějšich písmech až do upocenj uondá.

Počjnagje naopak djtky naše bez předcházejcjo cwičenj w rýsowanj hned ku psanj poháněti, pomněme, gakeho protiprirozeného skoku se dopauštjme! Kolik tisjč let prošlo, než gest dáwnowěkost gen na písma nápodobniwé či rýsownj se dostala. Toto písmo gim — předkům našim — podávalo ale předc něgaké ponětj, nebywši z písmen složeno, a představugje každým tahem nástin wěci. Naše ale z písmen skládané slowo nepodává ani w swých častečkách (písmenech) aniž slowem něgaké podobnosti k wyraženému ponětj, naše psané slowo gest toliko usnešenjm přigatý obraz gměna wěci hlasem wyražené. Gaká to těžkost! gak široká to pro dětskau mysl propast, genž mezi wěcj a gegjm gmenem ležj!*) Musjť takým způsobem cwičenj w psanj dětem na začátku dluho, předdluho welmi obtjžné býti, a čas ten wšecek gako za zmařený pro gegich mysl se pokládati, což se pozděgi sebe wybornějšjmi látkami předpisnjmi nenahradj.

Než mylil by se, kdoby se domnjwal, že nema-ge djtek w rýsowanj pocwičených nemůže swé žáky podlé prawidel »Malého písáře« w psanj cwičiti. Gako w Školce tak w tomto »Malém písari« nawadj se djtě zwolna, snadno s rozkošj téměř a s čerstwým prospěchem ku psanj krásnému, rychlému a tudjž i čitelnému. Každé písmenko se usadj takořka w péro djtěte se swými podstatnjmi znaky, gimjž se ode wšech giných rozeznává, že ge djtě skoro gen wyliti potřebuge; wsudy se počjná u snadného, pokračuge kméně snadným, až se u nevtěžšjho končj, a djtě téměř newj, gak se to stalo, že giž psáti umj, že se giž ničemu w psanj přiučiti nemá.

Šťastně odstraňuge p. sp. swým *Malým písářem* to mechanické, hyboměrné nápodobenj písmen, při kterémž žáci naši k nenabytné ztrátě tak drahého času praničehož nemyslj; neywjš, aby písmenko k gaké takéž podobnosti s písmenem na tabuli na papjř přenesli. Htjch to smrtelný, z něhož by se předc

---

*) I přes tuto propast gest w Školce pana Swobody bezpečný a wolný most pro děti wystawen.

množstwj škol zpowjdati mělo. A také toho nebude se žádný učitel, cwiče podlé *Malého pjsaře* djtky swé w psanj, nkdý obáwati, by geho žáci, pjsjce z ciziny rodičům, ba gen gména swá se swým stawem a bytem podepisngjce, ani seslabikowati neuměli, která pjsmenka w slowu předcházeti nebo následowati magj. A to přede často, přčasto následek sedmiletého chozenj do školy w našich wesnjch ano i w maloměstských tak často i úřadně schwalowaných školách! — Dobře p. sp. tak učinil, že swého „*Malého pjsaře*“ dřjwe k latinskému než ku *šwabachskému* pjsmu nawádj; byť by giných přjčin nebylo, gest tato postačitelná, že se tištěná a psaná pjsmena latinská od sebe nelišj, kudyž djtě pogednau w obém prospjwá.

Zwláštňj cenu nabýwá *Malý pjsař* swými čtyrmi předpisnými tabulkami a swau hognau zásobau ku předpisům djlem z historických památek, wlasti se týkagjcejch; djlem z mravných průpowědj a rýmowaných přjslowj sestáwagjcej.

Frant. J. Sláma.

5. Odpolednj pobožnosti na neděle a swátky weskerého katolického cjrkewnjho roku, pro biskupstwej Litoměřické. W Litoměřicjch, u K. W. Medana w 8. str. 142. cena 10. kr. stříbra.

Krásný to gisté býwal pohled, když w prwnj cjrkwí biskup u prostřed swé osady sám wše konáwal co *Kněz Páně* a *prawý náměstek Apoštolů swátých*. Když swým podržzeným duchowenstwem podporowan „*obět smjřenj*“ před obličegem weskeré osady swé přinášjwal, sám slowo Božj hlásáwal, sám „*ohléb žiwota*“ lámáwal, a sám swazky hřjsných rozwazowal. Než změněné okolnosti změnily a musely změnit i způsob pastoracj (konánj úřadu pastýrského); a mnoho z toho, co při skrowném počtu wěřjcejch státi se mohlo od biskupa samého, bylo nutno, přeněsti na kněžstwo podržzené. Co však bezprostředně nenj možné, stáwa se až dosud aspoň prostředně, a to zwláštně w tom, co se wyučowanj týče. Dle slow Páně: „*Docete omnes*“ — gedná co neyhorliwěgi i Neydústogněšj Arcipastýř Litoměřický.

Geho šlechetné snaženj nezná žádných mezej, každá příležitost bývá od Něho použita k utvrzenj swých swěřených u wjše, k rozmnoženj prawé nábožnosti a tudž i bohabognosti a k rozšjřenj »králowstwj Božjho« na zemi. Nynj obrátil swau pozornost na předmět důležitý a wšeho uwáženj hodný, a hleděl vyplniti mezeru welikau, na niž dáwno giž, a to sprawedliwě ode wšech žalowáno, gimž uctěnj Božj »w duchu a w prawdě« a blaho lidu křesťanského na srdci leželo. Týkáť se to *odpolednjch služeb Božjch*. Nemjnj se owšem tjnto, gakoby to, oeho až dosud stáwalo, bylo se snad docela minulo s cjem swým: ale toliko, že změněný duch časůw i změnu požaduge u wěcech *změnitelných*, a že se wždy k wyššj a k wyššj dokonalosti spěti má. To prawě aukon neyswětěgšj gakt každého gednotliwce, takť i wěškeré cjrkwě.

Aby se po wšj biskupské osadě w ohledu odpolednjch služeb Božjch wěšj gednota docjlila, w pobožnosti pak rozsáhlegšj panowala rozmanitost: ráčila Milost biskupská wydati knjzku, swrchu podotčenau. Wznesený úmysl, z horliwosti w prawdě pastýrské plynaucej gest wygádřen w listu, wšem swěřeným osadnjkům zaslaném. Kladeť se w něm wšem wějcejm na srdce swatoswatá powinnost náležitého swěcenj dne poswatného, k čemuž owšem že i odpolednj služby Božj patřj, se wyswětluje, a k swědomitému nawštěwówánj lid křesťanský se powzbuzuge. Tak poukazuje *Neydůstogněgšj spisowatel* we Swém listu na hlubokau maudrost cjrkwě swatě, gakauž proukázala w rozdělenj roku swého. Než raděgi podáme slowa listu samého: — »Podiwenj hodnau maudrostj rozdělila cjrkwew swatá cjrkwewnj rok na gisté weyročnj časy, slawnosti a swátky, kterj w překrásné rozmanitosti wespolek se střjdaj, a křesťanům wšecky články wjry, wšecky příběhy a skutky ze žiwota Kristowa gedem po druhém, až i na konci roku přjštj Páně o saudném dnu na paměť uwozugj. — — Podobným způsobem předstawuge cjrkwew swatá wějcejm čas od času w gistých dnech bohabogný a přjkladný žiwot Marie Panny a giných Swatých a Swětio Božjch.« — — Gakož rozgjmánj žiwota Kristowa, takť i nábožný pohled w žiwot Panny neyswětěgšj a wšech oslawených přátel Božjoh nemůže ginák leč spasitelně aučinkowati na

srdce křesťanské.« — »Aby však,« prawj se dále, »toto maudré a spasitelné ustanowenj cjrkwě swaté tjm spjše ku ponaučenj a k wzdělanj křesťanského lidu slaužilo, sepsali gsme takowau odpolednj pobožnost, která těmto rozmanitým časům a slawnostem přiměřena gest, atd.« Djlo to posuzowati nenj owšem a nemůže býti ohled můg, toliko pozornost wzbuditi zamýšljm oznámenjm »*Odpolednjch pobožnostj*»; neboť že se plodem tjm, z ducha nábožného pošlým i w domácnosti každý křesťan wzdělati a mnohau chwjli w prawém i w utěšném obcowánj s Bohem w den zaswěcený ztráwiti může, nenj žádné pochybnosti. Aníž chci z knihy uwedené čehos zde gako na ukázkau klásti, gak se to w oznámenjch djwá. Negen že to těžko, anbych celau některau pobožnost wypsati nucen byl, nýbrž w případu tom platj gediné ono staré: »*Tolle, lege et fac!*« Zwlašť pak přjgenně překwapuge každau nábožnau mysl rozmanitost w »*Pobožnostech*« panugjcj, an gsau w tři částky rozděleny: 1) Pobožnosti na neděle a swátky Páně (wesměs 23 pobožnostj). 2) Pobožnosti na swátky Marie Panny a giných Swatých (wesměs 15); a 3) Pobožnosti we wšelikých cjrkwěnjch přjčinách, (wesměs 7). Giž z toho widno, gak silnau podporu nacházj odpolednj pobožnost w této rozmanitosti, a gak se gj mechanismu w často opětowané pobožnosti tak snadno se wkrádagjcjmu předcházj; an každý ze zkušenosti wj, že gednotwárnost zwlašť u lidj trjdy nižšj, k rozgjmánj nepřjliš schopné, gedem býwá poslednj nábožnost otrawugjcjm. Druhá tež tak důležitá přednost Pobožnostj nadepsaných, ležj w tom, že se w nich nalezá celek, weškeren cjrkwěnj rok w sebe pogjmagjcj. Gest to wúdce wěřejcej od čekánj prwnjho přjštj Páně, až k přjprawě na přjštj druhé — od významného Adwentu až do poslednj neděle w roce cjrkwěnjm; w který den každau myslj zachwěge angelská trauba dne poslednjho. W takowém průwodci kdožby medle nespátřowal prospěch veliký? Ó kdo swau Matkau weden takto kráčj, s nj žige, s nj smeyšlj, s nj žiwot Kristůw, Gcho blahoslavené Rodičky a Swatých procházj: wěru, ten a takowý shledá mnohau přjčoinu k zwelebowánj maudrosti swé cjrkwě; a mnohý podnět, by gi wraucně milowal a swědomitě plnil wšecku gegj přikázanj.

Gest to, gak wúbec známo, zžjrawy rak našich dnúw — lhostegnost, chladnost a newšjmawost cjrkw e a cjrkwewnjuh ustanowenj. Za tau přjõinau gest tjm wjtanéšj každému katoljku, každému wěrněmu synu, cokoliw směřuge k zwyšenj sláwy duchownj geho matěre, cokoliw cjrkwewnjuh lhostegnosi stawj se w odpor.

Budtež tedy wraucj djky wzdanj *Neydústog-něšjmu Spisowateli »Odpolednjch pobožnostj«* za Geho newšednj horliwost a péči arcipastýrskau! Ó by práce ta takého požehnánj přinesla, s gakovýmž srdcem byla podniknuta! Ó by ale Wsemohaucj též milostiwě wzhlcd na prosby naše, a cjl žiwota tak účcniwěho, tak o blaho swých swěčených pečliwěho, daleko, gak gen možná daleko wytknauti ráčil! Gisté že pak pod spanilým panowánjm *Pastýře tak horliwěho*, gestě mnoho, přemnoho dobrého zkwele.

A. A. R.

B) ROZLIČNOSTI.

List pastýrský,

Daniele, syna Zdislawa, swobodného pána z Ljpy, který po smrti Ottona biskupa Pražského od krále Wladislawa a stawú Českých a duchowenstwa r. 1118 za XIII. biskupa Pražského zwolen, a od Miroslawa, kapitolnjho Děkana, za takowěhož prohlášen byl. Když byl k cjsařowi Konradowi II. poslán, tu od Gindřicha arcibiskupa Mohuckého na biskupstw poswěcen byl. Cjsaři Bedřichowi I. tak byl wzácny, že Cjsař u něho často radu bráwal, ano i pod králem Wladislawem II. roku 1158 k obležej Mediolánu s sebou ho wzal. Zemřel we Wlašjch 9. Srpna 1167. a nynj u sw. Wjta w Praze odporčjwá. — Od téhož učeněho, horliwěho a slawněho Neywyššjho pastýře w Čechách, kteréhož Žiwotopis z historie Palackého časem swým obšjrněgi podáme, nacházj se list pastýrský; který, ačkoliwěk na 700 let starý, předce se také i pro náš čas hodj, gakoby práwě pro nás sepsán byl. Což spolu důkazem gest, že cjrkw Božj we swě kázni a we swě přjnsnosti wždy tatáž zůstává; tjm tedy také wěrněgi od nás slyšena býti má. — List tento wzácny co starobylau památku giž zde klademe.

Redaktor.

De sacerdotibus.

Fratres presbiteri et sacerdotes domini, cooperatores mei estis. (III. F. 6. fol. 42. v.) Nos quidem, quamquam indigni, locum Aaron tenemus: vos autem locum Eleazari et Ishamari. Nos vice XII. Apostolorum fun-

gimur: vos autem ad formam septuaginta discipulorum estis. Nos pastores vestri sumus: vos autem pastores animarum vobis commissarum. Nos de vobis rationem reddituri sumus summo pastori, Domino Jesu Christo: vos de plebibus vobis commendatis. Et ideo, carissimi, videte periculum vestrum. Ammonemus itaque et obsecramus fraternitatem vestram, ut quae vobis suggerimus, memoriae commendatis et opere exercere studeatis. (Fol. 43.) Inprimis admonemus, ut vita et conservatio vestra irreprehensibilis sit; scilicet ut cella vestra sit juxta ecclesiam, et in domo vestra feminas non habeatis. Omni nocte ad nocturnas surgite. Cursum vestrum horis certis decantate. Missarum celebrationes religiose peragite, Corpus et sanguinem Domini cum timore et reverentia sumite. Vasa sacra manibus propriis abluite et extergite. Nullus cantet, nisi jejunus. Nullus cantet qui non communicet. Nullus cantet sine amictu, alba, anone et cassula. Et haec vestimenta nitida sint, et ad nullos usus alios sint. Nullus in alba, qua in suos usus utitur, praesumat cantare. Nullus in ligneo aut vitreo calice audeat missam cantare. Nulla femina ad altare Domini accedat, nec calicem Domini tangat. Corporale mundissimum sit; altare sit coopertum de mundis linteis. Super altare nihil ponatur, nisi capsae et reliquiae aut forte IV. evangelia, aut pyxis cum corpore Domini ad viaticum infirmis. Cetera in nitido loco recondantur. Missale, plenarium, lectionarium unusquisque habeat. Locus in secretario aut juxta altare sit praeparatus, ubi aqua effundi possit, quando vasa sacra abluuntur; et ibi vas nitidum cum aqua dependeat, ut ibi sacerdos manus lavet post communionem.

Ecclesiae sint bene coopertae et cameratae, et atrium sit sepe munitum. Nullus extra ecclesiam per domos, nec in locis non consecratis missam cantet. Omnis presbyter clericum habeat, vel scholarem, qui epistolam vel lectionem legat et ad missam respondeat et cum quo psalmos cantet. Infirmos visitate, et eos reconciliate, et juxta apostolum sancto oleo inungite, et propria manu communicate; et nullus praesumat tradere communionem laico aut feminae ad deferendum infirmo. Nullus vestrum pro baptizandis infantibus, aut infirmis reconciliandis, aut mortuis sepeliendis, praemium vel munus exigat. Videte, ut per negligentiam vestram nullus infans sine baptismo moriatur. Nullus vestrum sit ebriosus et liti-

giosus, quia servum Dei non oportet litigare, (fol. 44. v.) Nullus arma ferat in seditioe, quia arma nostra spiritualia debent esse. Nullus canum aut avium jocus inseruiat. Nolite in tabernis bibere. Unusquisque vestrum, quantum sapit, plebi suae de evangelio et de apostolo die dominico vel festis diebus adnuntiet. Verbum Domini debetis praedicare. Curam pauperum, peregrinorum et orphanorum habete, et eos ad prandium vestrum invitare. Estote hospitales, ut a vobis alii exemplum bonum sumant. Omni die dominico ante missam aquam benedictam facite, unde populus aspergatur, et ob hoc solum vas habete. Sacra vasa et vestimenta sacerdotalia nolite in vadimonium dare negotiatori aut tabernario. Nullus vestrum minus digne poenitentiam cujuscunque rei gratia ad reconciliationem adducat, et ei testimonium reconciliationis ferat. Nullus vestrum usuras exigit et conductor sui foenoris existat. Res et facultates, quas post diem ordinationis vestrae acquisitis, sciatis ad ecclesiam pertinere. Nullus absque scientia et consensu nostro ecclesiam acquirit. Nullus per potestatem secularium ecclesiam obtineat, Nullus per pecuniam alterius ecclesiam supplantet, (fol. 44 c.) Nullus ecclesiam, ad quam titulus est, dimittat, et ad aliam quaestus gratia migret. Nullus plures ecclesias teneat sine adiutorio aliorum presbyterorum. Nullatenus una ecclesia inter plures dividatur. Nullus alterius parochianum, nisi in itinere, velut sibi placitum fuerit, ad missam recipiat. Nullus in alterius parochia missam cantet absque proprii presbyteri voluntate et rogato. Nullus decimam ad alium pertinentem recipiat. Nullus poenitentem invitet carnem manducare et bibere viuum, nisi pro eo ad tempus elemosynam faciat. Nullus praesumat baptizare, nisi in vigilia paschae et pentecostes, nisi pro periculo mortis. Unusquisque fontes lapideos habeat; et si non potest habere lapideos, habeat vas aliud ad hoc paratum, in quo nihil aliud fiat. Videte, ut omnibus parochianis vestris symbolum et orationem dominicam insinuetis. Jejunium quatuor temporum et rogationum, et letaniae majoris plebibus vestris omnimodis observandum insinuate, (fol. 45. v.) Feria quarta ante quadragesimam plebem ad confessionem invitare, et eis juxta qualitatem delicti poenitentiam injungite, non ex corde vestro, sed sicut in poenitentiali scriptum est. Tribus temporibus in anno, id est in natali Domini, pascha et pentecoste omnes fideles ad com-

unionem corporis et sanguinis Domini accedere admoneat. Certis temporibus conjugatos ab uxoribus abstinere exhortamini. Eulogias post missam in diebus festis plebi tribuite. Nullus vestrum induatur vestibus laicalibus. Nullus rem aut possessionem aut mancipium ecclesiae vendere, aut commutare, aut quocunque ingenio alienare praesumat. Diem dominicam et alias festiuitates absque opera seruili ab uespera in uesperam celebrare decet. Cantus et mulierum choros in atrio ecclesiae prohibete. Carmina diabolica, quae super mortuos nocturnis horis uulgus facere solet, et cachinos, quos exercet in contestatione Dei omnipotentis, uetate. Cum excommunicatis, nolite communicare. Nullus illis praesumat missam cantare; sed et plebibus uobis commissis hoc adnuntiate. Ad nuptias nullus uestrum eat. (fol. 45. v.) Omnibus denuntiate, ut nullus uxorem accipiat, nisi publice celebratis nuptiis. Raptum omnimodis prohibete, et nullus ad proximam sanguinis sui accedat; et ut alterius sponsam nemo ducat. Porcarios et alios pastores uel dominica die ad missam facite venire. Patrini filioliis suis symbolum et orationem dominicam insinuent, aut insinuari faciant. Chrisma semper sub sera sit, aut sub sigillo, propter illos infideles. Volumus autem, fratres carissimi, quatenus, quae nostra percepistis traditione, quantum humana patitur infirmitas, bonis studeamus operibus adimplere, praestante Domino nostro Jesu Christo, qui cum patre et spiritu sancto uiuit et rognat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

**Poslaupnost kapitolnjch děkanů
při neystarožitnějšjm kolleģiátnjm kostele SS. Kosmy
a Damidna w Staré Boleslawi.**

O d

Josefa Prokopa Horóice,
sjdelnjho kanownjka Staroboleslawského.

(Pokračowánj.)

33. *Jan Gindřich hrabě z Frankenberku.* Dřjwe byl proboštem u Všech Swatých na Hradě pražském; pámátku tam pozůstawiw, že stawěl kostel w Koteči na statku k dotčené kapitole patřjcm. Děkanem w Staré Boleslawi učiněn byl 10. Čerwna 1755, po smrti Fřikowě.

O tomto p. děkanu co o žádném giném knihy paměťuj zachowaly, že po wšeecka léta, co důstognostj děkanskan se stkwěl, se swými kaplany s nemalau horliwostj a taužebnostj po spasenj dušj lidských tak nazwané rekollekce gest konal. *) R. 1759 poslednjho Kwětna opustil děkanstwj Boleslawské, gmenowáu gsa w 33. roce wěku swěho za arcibiskupa Maljnského (Meehelu) w Belgii, Pozděgi byl i učiněn kardinálem sw. katolické cjrkwě. Cjrkewnj historie o něm swěděj, že když ku konci osmnáctého stoletj rozličnj nepřátelé proti cjrkwě powstali, gj práw Bohem daných laupjce, náš Frankenberk neohroženě se opřel, nemalau zmužilostj a srdnatostj pewnost cjrkwewnj hágiw. Postawil se totiž w čelo wšech obránců cjrkwě, a byl gak prorok Jeremiáš 1, 18. prawj: *město hrazené, a sloup železný, a zeď mēděná*. Stalo se pak genu gako wšem wrancjm zastupitelům cjrkwě, že pro ni i trpěti musel. Když totiž Francauzowé, pozdwiha se proti swému králi a proti Ewropě, w Belgii wtrhli, přinucen byl sjělo swé arcibiskupské opustiti. Čas pak, kdy tento horliwý obránce cjrkwě z toho swěta sešel, nebylo mi možné posud wypátrati. Báh odměnil mu zagiště za geho práce, kteréž pro cjrkwew podnikl.

34. *Emmanuel Arnošt, hrabě z Waldšteyna*, r. 1759, 20. Čerwence byl učiněn děkanem a proboštem Staroboleslawským; odkud po čtyřech měsječch stal se biskupem Litoměřickým. Byl to muž, gehož ctnosti wěškerá země Česká rozhlašowala. Skonal w Litoměřicjch r. 1789, 7. Prosince.

35. *Jan Ondřej Kayser z Kayseru*, narozen w Čechách we Wenstátě r. 1716, 29. Listopadu. Byl neyprwé farářem w Klecanech, pak na Frydlandě, napotom kanownjkem na hradě Pražském, a pozděgi negen prélatem a wikářem generálnjm a úřednjm: ale i r. 1759 swětjcm biskupem, a spolu děkanem kapitolnjm w Staré Boleslawi učiněn byl. Klement XIII. geg r. 1760 ustanowil biskupem Themiseirenským, a koadjntorem arcibiskupstwj pražského. Antonjn Petr hrabě Přichowský geg 13. Dubna téhož roku na neděli prowodnj w kostele u Woršulinek na Hradčanech poswětil. O Starau Boleslaw ot-

---

*) Takowé rekollekce sem tam w Rakausjch, Bawořjch, awo i we Francauzjch se konaj. Duchownj z gistého okrsku se segdau, a u přjtomnosti swěho biskupa duchownj cwičenj k nemalému prospěchu před se berau.

cowsky pečoval. R. 1764 12. Zárj w kolležiátnjm kostele SS. Kosmy a Damiána z nowa pozdwihl oltár mramorový, a geg založenjm tam ostatků sw. Wáclawa a SS. Kosmy a Damiána posvětil. Nápodobně hlawnj oltár w kostele Panny Marie posvětil ke cti též blahoslawené Panny a Wšech Swatých. R. 1772 opatřil pro kostel sw. Wáclawa nové warhany za dva tisjce zlatých. Dal také chodbu neb ambit okolo kostela Panny Marie od Wáclawa Kramoljna, maljře z k. m. Nymburka, malowati. Týž pán dal pěkný stůl Páně, a mramorové zábradlj před hlawnjm oltářem postawiti. R. 1775 6. Srpna opustil děkanstwj Staroboleslawské, gmenowán gsa od Marie Theresie za biskupa Králowéhradeckého, kteréžto hodnosti swau nábožnostj, učenostj, wážnostj a opatřnostj dostogným se učinil. Byl wšak w Králowé Hradci toliko dewět měsíčů, nebo giž 5. Kwětna r. 1776 w 60 roce wěku swého, oplakán gsa ode wšeho lidu, běh žiwota dokonal.

36. *Josef Pawel ze Seddeleru* 5. Srpna r. 1775 děkanstwj Boleslawského dosáhl. Byl spolu kanowjkem a kazatelem na Hradě pražském, na wysokých školách pražských rektorem, a 13. Listopadu dotčeného roku co biskup Lykopolitský a sufragán Pražský od arcibiskupa Pražského Antonjua Petra w kapli domácíj posvěcen byl. Nedlaugo wšak těmi hodnostmi se stkwěl. Neb když r. 1776 w měsíci Čerwenci geden a padesáte far w arcidiécesj Pražské nawštjwil a wyšeřil, 33,000 katolických křesťanů biřmowaw, w neypěknějšjm wěku učený a zaslawilý pán 4. totiž Zárj r. 1776 skonak.

37. *Frant. Xav. Twrdý*, byw dřjwe prélatem arcijáhnem na Hradě pražském, r. 1776 5. Zárj stal se děkanem Staroboleslawským. Co biskup Hipponenský a swětjcej biskup pražský byl 14. Ledna r. 1777 od arcibiskupa Pražského posvěcen. W Staré Boleslawi w kostele kolležiátnjm sw. Wáclawa dal dwa oltáře, a sice oltár swat. Křjže a bolestné Panny Marie obnowiti. Když roku 1778 Prusowé do Čech wtrhli, dal milostný obraz Staroboleslawský k sobě do Prahy přiweztí, a s njm do Berauna před nepřjtelem se odebral, kde mezi 9. a 10. dnem měsíce Zárj přenocowal. Umřel náhle 22. Března r. 1779 w klášteře u Minoritů na Starém městě pražském; byw kanowjkem na Hradě 28 let, radau konsistornj 20 biskupem a děkanem boleslawským dwě léta; powěšř nábožného a rozšářného žiwota po sobě zanechaw.

38. *Matauš Jan Šweiberer*, drjwe nežli se stal děkanem Boleslawským, byl wychowatelem hraběte z Wrthy, pak présesem w arcibiskupském Seminárium, farářem w Sonnenberku, pozděgi děkanem w Žebráce, a odsud děkanem w Brandeyse a spolu kanownjkem čestným w Staré Boleslawi. Sotwa minulo sedm roků, byl učiněn při kostele sw. Wjta kanownjkem, w kteréžto hodnosti postawen byl as 26 let. Byl to učený pán, mrawů welmi stkwělých, milowný gsa zvláště při gjdle wtipných prápowjdek. Poslednj dvě léta swého žiwota byl i děkanem na hradě Pražském, a od r. 1779 a sice 1. čerwence i děkanem Boleslawským, biskopem Antipatrským a suffraganem Pražským. W Staré Boleslawi co památku po sobě zanechal rozličné ostatky Swatých w stějbrných nádobkách, a pěkný apparat, který po dnes se *Šweiberowský* ginenuge. *) Zemřel po dokonáném 71. letu wěku swého 27. čerwna 1781 w klášteře Zbraslawském, když láznj w Chuchli užjwal.

39. *Erasmus Diwiš Krieger*, narozen byl w Mašawě. Drjwe byl farářem w Radonicjch w kragi Zateckém, w 38. roku wěku swého učiněn byl kanownjkem na Hradě pražském, napotom proboštem téhož kostela, a 28. čerwna 1781 děkanem Boleslawským. Téhož roku Piem VI. biskupem Tiberiadekým učiněn, 28. Rjgna od Antonjna Petra, arcibiskupa Pražského w kapli domáej posvěcen, suffraganem Pražským, a spolu wikářem generálnjm a úřednjm prohlášen byl. Slynul za swého času swau wýmłownostj a způsobnostj w gednánj w rozličných důležitostech. R. 1791 co řečnjk poslán byl od stawů Českých do Wjdně k cjsaři a králi *Leopoldowi II.*, a k nemalé radosti wyššjch i nižšjch Čechů z Wjdně korunu králowstwj Českého 9. Srpna dotčeného r. s sebau přiwezl. O zwelebenj kostelů Boleslawských byl tento pán welmi starostliwý. Oboj totiž chrám, gak Panny Marie tak sw. Wáclawa dal wyhliti, obrazy a sochy očistiti a z nowa pozlatiti. Za téhož času w Praze mnoho klášterů zrušeno bylo. Týž pečliwý biskup z těch wyzdwizených klášterů rozličné věci chrámowé, oltáře, kazatelnice, zpowědnice, berle, obrazy zakaupil, a gimi Staroboleslawské chrámy ozdobil; toho spolu tjm docjliw, že ty poswátne

---

*) Až po tu dobu panowáwal ten záslužný způsob, že geden každý p. kapitolnj děkan slušný apparát kostelům Boleslawským obětowal, kterýžto gich guénem wyznamenán byl.

wěci do rukau swětských nepřišly. Nápodobně muohé knihy ze zrušených klášterů zakaupil, ke knihám po děkanech a jiných mužich zanechaným přidal, a tjm způsobem zakladatel byl nynějšj knihowny Swato-Wáclawské w Staré Boleslawi. Z lásky k tomuto mjstu chtěl také po smrti zde odpočjwati, čehož si také wyžádal a došel. Sešel z tohoto swěta w 55. roce wěku swého, 27. Prosince l. p. 1792, pohřben byl w Staré Boleslawi w chodbě za kostelem Panny Marie. Na hrobě gest widěti krásný památujk, na němž wypodobněno gest truchljej náboženstw j a žebrák. Wybornát to práce Josefa Malinského, umělce pražského. — Nápis nad hrobem geho zj takto: *Ferventi Religionis Vindici, Pauperum Patri Optimo Erasmo Dionysio Krieger, Epis. Tiberiadensi, S. M. E. Praeposito, Antiquiss. Colleg. Eccles. Vet. Boleslav. Dec. Cap. et Celsiss. Princ. Archiep. Pragens. Suffragan. Vic. Generali et Officiali. Amici et cultores posuerunt. Anno MDCCXCIII. Obiit die 27. Decembris An. 1792. aetat. 55.*

40. *Norbert Wjt, hrabě z Klebelsberku*, od knjžete arcibiskupa Pražského, wěwody Salm-Salma, děk anem kapitolujm w Staré Boleslawi byl gmenowán. Dřjwe byl děkanem w městě Hradišti, w kragi Mladoboleslawském, a pozděgi kanownjkem a radau důstogné Konsistoře Králowéhradecké. Za geho děkanowánj mnohé potřebné wěci pro kostely od zádušj byly opatřeny, dům od obywatele Staroboleslawského kaupen, a we školu pro mládež proměněn, gakož i ústaw pro chudé rozmnožen byl. Stalo se též porownánj mezi obei Dřjskau, Chotenskau, Konětopskau a Sudowohlawuj strany obecnyh pastwišt, o kteráž se giž přes padesát let gednalo. R. 1797 wšickni kanownjci Boleslawštj se sgeli, o kapitolujch wěcech pospolu gednagje, od kteréhožto času kapitola Boleslawská sessj neměla; ačkoliw za našich dnů, kde opět náboženstwj rozkwétá, hyloby zapotřebj, aby se i kapitoly zpamatowaly a zwelebily. Po šestnácti letech, gež co kap. děkan a pastř duchownj osady Staroboleslawské stráwil, nastaupil cestu wěčnosti 12. prosince r. 1809.

41. *Jan Rychlowský*, narozen w hornj kragině Gičinské, bljže Gizery, w Ponikli 24. Prosinci r. 1752, kde otec geho učitelem byl. R. 1776 na kněžstw byl poswěcen, a následugjcjho roku do Čerweného Opočna, města pod ochranau Koloreda-Mansfelda, na winici Páně

odeslán byl, kteranzto po dewatenácte let vzdělával. R. 1796 byl za kanownjka a kazatele na Hradě pražském zvolen, a později i doktorem w bohoslowj učiněn. Za swého wěku w celé našj milé vlasti byl neyslawnějším a neyzwelebenějším kazatelem; gehož wšecká města Pražská s wřelau tauhan, a srdečnau radostj poslaucháwala; tak že při geho kázanjch chrám Páně arcibiskupský každokráte přeplněný býwal. To též se gistiti může o wšech místech, kde koliw Rychlowský co swatořečnjk wystaupil; i sausednj Kladsko by mohlo swědčiti. R. 1808 kujžé arcibiskup Salm tohoto gak sličně roztlého, tak také nad mjru přjwětiwého a ljbezného pána sobě za suffragana zwolil, a G. Swat. pap. Pius VII. sw. paměti za biskupa Thermienského prohlásil. W Staré Boleslawi byl teprw po smrti hraběte z Klebelsberku děkanem učiněn, a přjliž krátce panowal, by si byl mohł weliké zásluhy o toto mjsto zjškati. Neb giž r. 1811, 26. Čerwence w 59 roce wěku swého na wěčnost se odebral. Po smrti wšecky geho nedělnj, swátečnj a postnj kázanj w 13ti swazcích, Florian Milčinský, křižownjk s čerwenau hwězdau a farář u swat. Františka w Praze bljže mostu s nemalau wynaloženau pracj wydal. Gak mnoho tato kázanj k n-powněnj náboženstwj katolického w Čechách, a k vzdělánj dobrých mrawů napomohla, negen gich nábožnj čtenáři, ale zwlášť mladj duchowanj by nám doswědčiti mohli, kteří se z nich naučili, gak k složenj gadrně katolické řeči negen suchých prawidel pastorálnjch potřebj; aniž že k tomu něgaké protestantské kázanj panze mrawoučenj obsahujicj postáčj; ale i toho se wyhledáwá, abychom do staršjch kazatelů a zwlášť SS. Otců nahlédli, odtud, gako Rychlowský řjkáwal a činjwal, drjwj a kamenj k stawenj zhjragjee. Lid náš katolický wždy poznal, kdykoliw mladšj hlasatelé slowa Božjho dle Rychlowského kázali, neb geho pracj použili. Budiž Bůh tomu slowúnému řečnjku odměnítelem! —

Po smrti Rychlowského od roku 1811 — 1815 děkanstwj Staroboleslawské bez děkana bylo. W týž čas i stolice arcibiskupstwj Pražského uprázdněna byla, nebylo tedy patrona, genž by děkanstwj Boleslawské zadal. To však připomenantí dlužno, že Stará Boleslaw w čas swého osiřenj gak w duchownjm tak w hospodárském ohledu nemálo trpěla; gakož wšec škodné gest, duchowanj hodnosti a úřady neosazené necháwati.

(Dokončenj.)

Powzbuzenj slowanských katoljků k podporowánj strážců sw. hrobu w Jerusalémě.

Od

Josefa Prokopa Horéice,
sjdelnjho kanownjka Staroboleslawského.

Od času, co swaté naše náboženstw opět se křjsj, a powinná mu wáznost se prokazuge, křestané ohlédagj se na kolébkku swau, totiž *Zemi swatau*, odkud se wjra naše po celém swětě rozšjřila. Zwlastě pak od oněch dob, co muži slowútnj, *Berggren, Clarke, Richardson, Bukingham, Chateaubriand, Lamartine*, z Němců ejs. kr. rytjř *Prokeš, Michaud*, dwornj baworský rada *Schubert*, a Maria Josef z *Geramb*, býwalý generál rakauský a napotom aud neytužšjho řádu Trapistického, posledně Wjdenský pán nám popsánj mjst sw. w Palestině pozůstawili: Ewropa zřenj swé wjee a wjee k wýchodu obracj. Magj prý ale ta swatá mjsta dle dotčených spisowatelů tolik dogemu a půwahu do sebe, že kdyby i mudre z našich časů, genž toliko swému rozumu se klanj, a geho wýroky za neomylné má, cesty Sionské procházel, na Golgotě stál, aneb před Božjm hrohem, — we wnjštnostech swých nad tjm diwadlem by pohnut býti musil. Gestli tak na newěřej, řjm wjee na prawowěrné křestary ona mjsta působiti budau! Kdo rozwážj wšecky přjběhy, které se tam dle staro- a nowozákonujch pjsem staly, — tam že se Spasitel swěta narodil, božskému zákonu učil, a konečně ta mjsta krvj swau pokropil a zaswětíl: ten a takowý musil by přestati býti křstanem, nechťel-li by si země swaté wysoce wážiti. Protož také naši poctiwj a statečnj předkowé, slawnj Čechowé a bez pochyby i ginj Slowané tu Zemi swatau nawštětowali, zanechawše nám popsánj swých cest tam wykonaných, gak wúbec známo ze spisů p. *Haranta z Polžic, Wratislaw*, a giných wjee. Než za našich dnů ta mjsta swatá w politowánj hodném stawu se nalézagj. Něgen newěřej nad nimi wladnan, ale i ten gediný řád, který z katolické strany dosawáde ty swaté paměti zachowal, a pautnjky od západu tam přišlé, neohljžege se na rozdjl wjry, ošetřowal, totiž řád welebných otců sw. Františka, s nemalými nesnázemi bogowati mosj, nemage prosjředků k wyžiwenj swému. Co rozličné přjspěwky ze Španiel, z Portogalu, a z gižnj Ameriky pro wypuklé tam hanře politické gim se nezasjlagj: nepřestali sice ti dobročinnj muži s ne-

malau odhodlanostj swé powinnosti plniti, gak to sám králowský haworský princ *Max* minulého roku widěl a zkusil, ale i o tom se přesvědčili všickni, kteří tam ty poslednj časy cestu konali, gak podpory západnjho křesťanstwa gmenowaný řád zapotřebj má. Za tau přjčinau nynějšj nábožný král baworský *Ludwjk*, gak mile se o tom truchliwém stawu oněch strážců sw. hrobu dowěděl, negen powolil, by po celých Bawořjch sbjрка k podporowánj gich se státi směla, ale i sám na sobě přjklad daw, ze swého wlastnjho gměnj nadánj učinil, položil totiž kapitál. 10.000 zl., chtěge, by budaucně auroky z něho Arcibiskupem Mnichowo-Freysinským dwogj ctihodným Otcům co strážcům sw. hrobu odsjlány byly. W též zemi Baworské giž minulého roku w měsjei listopadu 2000 zl. toliko z hořegšjho baworského krage k gmenowanému cji se sešlo. — Náš Neymilostiwějšj země pán, *Ferdinand*, genž spolu s předky swými až po tu dobu gménem krále Jerusalémského ozdoben gest, milostiwě se propůgčil k tomu, by w zemjch žezlu Geho podrobených ti dobročiunj Otcowé podporowáni býti směli; gako nezapomenutelný cjsař *František* ustanowenjm řádu neb ústawu Leopoldinského, wzrůstagcej křesťanstwo w Americě podporowati powolil. Za času sw. Pawla přispjwali všickni sborowé křesťanštj weselým srdcem „Swatým w Jerusalémě,“ magjce za to, že dobré gest, časnau službu gim prokazowati, by za to duchownjch statků Jerusalémských účastni byli; a Apoštol sám přinášel ty sbjřky. (Řjm. 15, 26. Kor. I. 16. II. 9.) Kdybychom každý slowanský křesťan každoročně toliko kregcarem gim nápomocni byli: gak mnohau slzu bychom utišili, a ewropejskému křesťanstwu hany uspořili. — Bůh nakloň srdce naše, a žehney tomuto podniknutj! —

Sbjřka pro Maronity.

W Pražské arcidiécesj učiněná sbjřka ku podpore katolických Maronitůw na Wýchodě přewyšuge summa 4700 zl. sř. Ačkoli k témuž utěšenému výpadku mimo horliwosti duchownjch pastýřůw, ta okoličnost přispěti mohla, že tenkrát se ta sbjřka stala na spogenu žádost Neyvyššj i cjkewnj i státnj právomocnosti: nedá se nic méně autrpnost přehlednauti, kteráž se we všech zbožných srdcjch pro Swatau zemi progewuge, ano se i

w chudých farnjeh okresjch hogné dárky sešly. I tento na oltář křesťanské lásky položený dar zdá se gewiti obecnau žádost, aby swatá wjra na Wýchodě opět zkwj-tala; aby se našim bratřjím w Palestíně polehčowalo; a pautnjkům cesta k mjstům swatým aby se bezpečněgšj stala.

Hron.

Tomáš More.

O d

Wacławawa Geljńka,

duchowńjho správce w Chotěši, králowéhřradecké díećesj.

(Pokračowánj.)

O wychowánj německé princezny z šestnáctého stoletj.

„Kristina, gediná princezna wolence Ludwjka VI. Falckého, byla zagisté gakožto gedinká dceruška podlé obyčegů času tehdegšjho co neyšetrněgi a neyšlněgi wychowána. Poslyšme tedy, kterak gsau toto knjžecj djt-ko na duši i na těle, před Bohem a lidmi, zdokonaliti a wzdělati hleděli.

Nawedenj k wychowáwánj gegjmu bylo žiwotńjmu lé-kaři a bibliotekáři wolencowu, Dru Struppisuu, k sepsánj uloženo; kterýžto také šestnácte prawidel s některými přjdwky dne 1. w adwentě l. P. 1581. napsal, kterýchž neyšnamenitěgšj tuto podáwáme; spolu však připomenau-ti slušno, že princezka ta tehďáž teprw 11 let počjtala.

Dr. Struppis — gednaw wšbec o tom, kterak potřebj u wychowánj gistých prawidel položitj, a podlé prawidel těch pokračowati, aby se z princezny bohabog-ná, nábožná, laskawá matka ejrkwj i národu wychowala; a aby se obzwláštňě gazyku německému, spolu i také některým latinským hlawnjm průpowjđkám z biblj a giným krásným regulis vitae (prawidlům žiwota) o mrawjch, ctnostech a počestnosti wučila: tak aby tato gegich sr-dečně milowaná dceruška rovně giným knjžecjím djkám mnohé wěci wěděla, a mnohému nád dcerky městské roz-uměla; — udáwá pak gednotliwá prawidla, djlem w o-hledu lékarském, takto:

1. „Princezna ať rok po roce denně ráno o hodině sed-mé we gměnu neyšwětěgšj Trogice wstáwá; tělo mytjím a

10*

všim jiným očistj a vyčistj, slušně se přioděge, pomodlj se, procházj se, a poljwky, často giné a giné posnjdá.

2. Princezna ať poučiwši se od 8 do 9 hodin, opět se procházj; w zimě w pokogjch, na gaře a na podzim po sjnjch, w létě w zahradách, a sice zwolna, aneb ať se šitjm, přádlem, raubenjm, pletenjm kragek a t. d. zaměstnává. —

3. Princezna ať se za stolem ctně a slušně chowá; měkké požiwné pokrmy, na drohno rozkrágené, náležitě rozkausá a požjwá; ať střjdmě pige: silného wjna, syru a silného kořenj se wystřjhá, proto žeby sjlu gegj stráwily; spolu ať se při stole po katolicku rozmanitým rozmlauwánjm s pěstaunkami a pannami obweseluge, šlechtickým a knjžecjm způsobům a twárenj od nich se uěj, se nemrzj, nehoršj, nehněwá, neškaredj, atd.

4. Po obědě ať se až do půl druhé šitjm, přádlem, raubenjm atd. objrá; slušno a chwalitehuo by bylo také, aby se gegj Knjžecj milost hudbě a zpěwu učila.

5. Po druhé hodině ať swačinku požjwá; až do hodiny třetj ať se sama pro sebe uěj; od hodiny třetj až do půl čtwrtě ať s učiteli opakuge; a každé uřenj s Veni sancte Spiritus (Přigď swatý Duše) počne, a s Gloria Patri (Sláwa Otci) skončj.

6. Při hořmistrni ať w kuchyni přjležitě se strogiti uěj; krom toho ale také, a sice obzwláštně ať se i w dworské lékárně wšelikému připrawowánj a mjchánj domácjch léků a mastiček, pak w dworské zahradě užitečnému poznánj prospěšných a škodných bylin ewičj.

7. Wečer o hodině osmé ať wečernj modlithy wykonává, některé žalmy zpjwá, aneb ge zpjwajge na harfu hrage: pak ať také některau kapitolu z biblj i s wýkladj pro zostřenj wtipu a pro wyswětlenj temného smyslu čjtá.

8. Každého téhodne, obzwláštně ale w sobotu, ať hlawu čistj, nohy myge, aneb se kaupá, pro čistotu na knjžecj djtě slušnou, a gak toho pro zachowánj zdrowj počteba káže.

9. W neděli ať se ewangelium nazpaměť naučj w gazyku materském, spolu také argumentum ewangeliu (obsah) we dwau latinských weršjch od Nigdiha pěkně zkrátka napsaných wyložiti aneb z latinského přeložiti se uěj; spolu i latinskau průpowěď z téhož ewangelium.

10. Každého dne po celý týden ať se něgakau částku z katechismu s wýkladem w gazyku materském a latin-

ském naučj, krom toho denně gedn z sedmi kagjeh žalů, item kapitolu gednu w biblj čjtá.

11. Ať se i se wšj společnostj swau, a to sice s nejwětšj pečliwostj a pilnostj, wšech lehkomyšlných pjsnj, přjslowj, škádenj a pošklebků, gakož i wůbec ode wšech bohaprázdných, nemrawných a neslušných řečj wystřhá; atd.“ —

Poskytowel pravidel těchto, přirownáwage wychowánj princezek wěků minulých s wychowánjm dcerek prostřednjho i wyššjho stawu (honoratiores) wěku našeho, činj tu otázku na dcerky ty naše: Co se wám zdá o takowémto wychowánj princezek wěků minulých? — Uhlazené a zkadeřené wlásky waše se nad tjm gežj, a sešněrowaný duch wáš se tjm dusj! —

(Pokračowánj.)

Arnošt, prwnj arcibiskup pražský.

Dobře wěda, že každý prawdy milowný redaktor, kdekoli sezná, že do geho časopisu gakýs wlaudil se omyl, milerád geg pooprawj; tauto puzeu přeswědčenostj Wašj Wysoké Důstognosti w přjtomném listu oznamugi, že u wyobrazenj proslaweného Arnošta z Pardubic, prwnjho arcibiskupa Pražského, w swazku prwnjm gedenáctého ročnjho běhu tohoto wzácného Časopisu (1838) též se nacházj omyl, an w geho podpisu predikát „ze Skáry“ chybně gest napsán, mage půwod ze spisu našeho slowtůného Balbina: *Vita Venerabilis Arnusti, Primi Archiepiscopi Pragensis etc. Praga 1664.* — Gest tam na str. 10. psáno: „*Arnestus, cujus vitam scribimus Patrem Arnestum, seu ut solebat scribere, Arnustum de Pardubicz et de Scara etc. habuit.*“ — Knihtiskař w tom slowě Scara mjsto „t“ chybně pjsmena „c“ wytiskl, kdež to tedy *de Stara* slauti má.

Otec arcibiskupa Arnošta, též zwaný Arnošt, pán na Pardubicjch, měl také panstwj *Starau*, čili Staré Hradj, (Altenburg) w bydzowském kragi, genžto nynj geau pars integrans panstwj Kopidlenského, s kterýmž r. 1672 dne 27. řjgna w gedn majorát srostly. Na Staré, neb Starých Hradech, otec arcibiskupůw Arnošt též r. 1311 dne 29. prosince udělal swé pořjzenj, a na to tam zemřel. — W témže pořjzenj ustanowil Arnošt pán

na Staré manželku swau Adeličku za užíwatelkyni téhož panstwj, pod ochranu syna swého Arnošta, tehdegšjho kapitolnjho děkana w Praze, gi poručiw, kterýž napotom po gegj smrti pánem téhož panstwj se stal. *) —

Ze Arnošt otec a tudž i syn geho arcibiskup se psawali ze Staré a ne ze Skáry, patrně widje z giného spisu Balhinowa: *Divi Montis Sion historia, Auctuarium II.* kdež wýslovně zaznamenáno: „*Pardubicium arx et civitas huic stirpi appellationem dedit, quamvis Ernesti pater se de Stara maluerit appellari.*“ —

Ten zde dotčený omyl tisku nikoliw Balbinowi, alehrž knihtlačiteli se přičisti musj, odkudž pak i ginam přešel; neboť onen po mnohá léta w blžké Gičjuské kolegi co Jesuita bydlel, a tam též historiam Collegii Giczinensis gest složil, kterýžto wzácny rukopis, obsahuge do sebe též historii celé zdegšj kraginy; nynj w českém Museum w Praze se chowá. Dobřeť bylo tedy Balbinowi známo, že Stará a ne Skará psáti se má; gelikož w řečeném rukopisu Staré Hrady (Altenburg) latině *Antiquae Arces* gmenuge, a kněžj z Gičjuské jesuitské kolege za onoho wěku, protože weliký swětského katolického duchowenstwa nedostatek byl, na panstwj Starohradském duchownjm přísluhowánjm začasťe musili služby činiti, dobře tudž wědauce, gak témuž panstwj se řjká! —

Wiz we 2hém swazku letošnjho českého Musegnjka moze pagednánj: „*Oesta z Kopidlna na Staré Hrady r. 1839.*“ —

Giný důkaz, že panstwj Stará (Staré Hrady) arcibiskupowi Arnoštowi z Pardubic náleželo, w tomtě widěti gest, že w téže swrchu uwedené „*Vita Venerabilis Arnesti lib. III. pag. 234 a 235 gest psáno; „In Liban (quod oppidum Arnesti Majores tenuerant, quodque Archiepiscopatu deinde donasse creditur, **) nosocomium*

*) Wiz tohoto časopisu swazek 4rý desátého ročnjka str. 564 a 565. O slawném šlechtickém rodu Pánů z Pardubic a na Staré psal gsem obšjrněgi w *Hesperu* (1816) w swém historickém pagednánj: „*Die Herrn von Pardubic und Stará.*“ Nro 34 bis 40.

**) Omyl to, co Balbin prawj, že Liban od arcibiskupa Arnošta Pražskému arcibiskupstwj byl darowán. Ne Liban, ale přjgmy ze dwau wesnic na panstwj Starohradském, ze Řmenjna a Wazic, obnášegje 500 zl. ročně, k zaraženj bohoslowné učitelské stolice u Pražského metropolitánského kostela bylo wěnowáno. — *W. Abhandlungen einer Privatgesellschaft in Böhmen 6. B.*

aedificavit, atque munivit necessariis et competentibus impendiis.“ — Liban gesti město na panstwj Kopidlno-Starohradském ležej, kteréž wšak před udělaným z těch dwa panstwj majorátem k Starým Hradům přináleželo: gjmž arcibiskup Arnošt co gruntownj pán vládl, a tudjž tam špital pro poddané swé založil gest. —

Ze wšeho, co tuto řečeno, wyswjtá ta prawda, že w swrchu nweđeném lujm swazku 11ho ročnjka tohoto časopisu w nápisu pod obrazem arcibiskupa Arnošta, a pak na stránce 151 mjsto ze „Skáry“ — ze „Staré, aneb na Staré,“ — a pak na str. 152 mjsto na zámku „Skárech“ budto na zámku „Staré aneb na Starých Hradech“ — ne bljže Hostina, alebrž bljže Gičjna — má státi. —

Frant. Al. Wacek

c. k. dwornj kaplan, bisk. kopidlenský Vikář a Děkan.

Žiwotopisowé

w přjtomném stoletj zemřelých spoluauďů theologické fakulty na universitě Pražské.

Od

†**Dra. Maximiliana Xav. Millauera,**

cjs. král. rady, professora pastorálky, emerit. rektora university.

(Pokračowánj.)

XLVIII. Linhart František. Narozen w Nowém městě nad Metugj 11. ledna 1796; co pacholjk nawštěwowal tamuj městskou českou školu, a w 11. roce byl do města Žirece (Schurz) poslán, aby se tam německému gazyku přiučil. Wrátiw se asi po 15 měsječch opěť do swé otčiny, oddal se pod nawodem mjstnjho pomocnjho kněze pana Samuele Tupy studium gramatikalnjch třjd, načež pak poetiku w Bruč, rhetoriku na gymnasium kněžjřádu nábožných škol w Rychnowě w Králowéhradecku odbywal. Poslednj okolnost pohnula ho, že i on do řádu toho wstapiw nowiciát w Benešowské kolegi bljže Prahy přestál. Načež předměty drahé normáluj třjdy w Slaném, následgjcj

dvě léta v normální škole Buděgowské koleje přednášel, a spolu při tom studium filosofických odvětví se zanášel; načež z nepovědomých příčin rád opustil, v podzimku 1818 co čekanece světskoduchovního stavu Buděgowsko-biskupské diecese theologická studia na tamním učilišti započal a po ukončení gich 24. srpna 1821 na kněžství posvěcen gest. Pro svou náchylnost k vyšší bohoslovecké literatuře byl již 1. listopadu toho roku za prefekta tamního alumnátu jmenován, kterýžto úřad nejen po pět let zastával, noprž s ním i nábožensko - učitelský při nejstřednějším hrdelním saudu spogoval. Mimo to zastával r. 1823. po sedm měsíců také učitelskou stolicí dogmatiky; od máje 1826 až do března 1827 ale úřad wikáře při tamním katedrálním chrámě, načež od 1. dubna stolicí všeobecného křesťansko-náboženského a cirkewního dějepisu s cirkewním právem na tamním biskupském diecesálním učilišti obdržel. — Po zdařilém odbytí k theologickému doktorátu potřebných přísných zkoušek, gímž se již co prefekt podrobil, a 7. listopadu 1829. držané veřejné disputací, byl 10. t. m. v malém karoljnském sále na onu hodnost promovován. — V prázdných hodinách bawil se sbíráním za slavného panování Geho Milosti cjsaře Františka I. in publico - ecclesiasticis a studij týkajících se vyšších nevyšších nřizenj. — Gakož tato s mnohým namáháním spogená práce tak i nadobyčejná horliwost v přednášeni we škole přitáhly mu v hrzce pljcnj neduh a sauchtiny, na něž r. 1828 i geho otec zemřel. Sám však gimi přes půl léta sklječen gsa zesnul 5. ledna 1834, přednášew čjtánj swá až do poslednjch dnů prosince 1833. Od nahoře zmjněných pracj vyšly pauzo následující tiskem.

- 1) Sammlung der für das Königreich Böhmen im Jahre 1827 in publico - ecclesiasticis und in Studiensachen ergangenen k. k. Verordnungen. W Buděgowských 1831. u Martina Zdarsy. str. X. a 108, w 8.
- 2) Též na rok 1828. str. VII. a 64.
- 3) Též na rok 1829. W Buděgow. 1833, u wdowy Zdarsowé, str. VIII. a 150.

XLIX. Pfeiffer Benedikt Jan Nep. Ačkoliw ney důležitějšj pamětnosti žiwota tohoto w každém ohledu neyvyš ctihodného a nezapomenutelného muže již w tištěném geho slavným řadem wydaném nřvěštj o geho

smrti obsaženy byly: budiž mi popřáno pro rozličnost mezi těmito životopisy onu úmrtní zprávu zde opět uvést, a k doplnění jí spolu potřebnými přídávky opatřiti. Zněluť as v tato slova: „Královský Prémonstrátský kanonický řád na Strahově dává tímto slušnou zprávu o úmrtní svého velectěného a wraucně milowaného opata, wysoce důstogného, blahorozeného a wysoce učeného Pána Benedikta Nepomuka Pfeiffra, doktora a roku 1821. býwalého děkana theologie, r. 1826 rektora pražské university, královského almužnjka, infulowaného zemského preláta a přisedejjho rozmoženého stawowského výboru, několika Prémonstrátských řádů opata a ustawičného wisitatora, arcibiskupského konsistorijnho rady, aučinkujcjejho spoluauada společnosti vlastenského museum w Čechách — narozen 19. dubna 1780. (*) — Nábožně gak žil, zesnul také w Pánu w tichém odewzdánj se do božské wůle dnes 31. března o 3tj hodině giřnj zaopatřen swátostmi umjragjjejch, w 51. roce swého činného, Bohu a ctnosti zaswěceného žiwota, a 18tém swého pastýrského auřadu, po dlouho trwagjjejch bolestném utrpenj na wysjlenost gakožto následek sauchotin. — Cjrkew oplakáwá we zwěčnělém swého neyhorliwěgšjho sluhu a pastýře dušj, stát swého neyważeněgšjho občana, chudoba swého neyautrpněgšjho dobrodince, a řád Strahowský netoliko swého předstaweného, nobřz spjše swého otce. — Pozemská schránka zwěčnělého bude we čtwerťek 3. dubna we 4 hodiny odpoledne dle řadowého obřadu w klášternjm chrámě slawně pokropena, pak dle mnohokrát progewené žádosti zesnulého na Malostranské swaté pole, po boku swých wraucně milowaných roditelů, zemi odewzdána; slawné exekwie ale budau w pátek 4. dubna w 10 hodin ráno w chrámě řadowém držány. — W Praze, w král. Prémonstrátském kanonickém klášteřo na Strahově dne 31. března 1834.“ (**)

(*) *Prvníj přídavek.* Otčinau geho bylo hlawnj město samo, kdež i také studia swá konal; — 6. řjgna 1805 w gmenowaném král. ústawu řadowý slib složiw, 19. prosince nato poswěcenj kněžské obdržel. We všem, cokoliw wyššj theologické literatury se týkalo, se wyznamenaw, byl od swého tehdegšjho předstaweného slawného opata Milona Grüna napořád za učitele dogmatiky na domácjm učišti swého řadu ustanowen, kterýž auřad pak, gak každoročnj tišćeně zkanšebnj sady swěděj, po mnohá leta, gak s obzwláštnj schopnostj, tak s žádaucjm pro-

spěchem swých žáků zastával, přitom ale swé vlastnj přjnsné zkaušky i s inauguralnj disputacj z weškerého bohoslowj s takowau pochwalau složil, že 25. listopadu 1809 na doktora bohoslowj dospěl. — Po wyzdwiženj onoho domownjho theologického učiliště zanášel se djlem pracemi prozajtj mu odewzdaného sekretárstwj w řádu, djlem wyučowánjm náboženstwj w knjžecjm domě Kinských; až konečně 24. zárj 1816 mimo swé a obecné nadánj giž w prwujm sezenj a skoro gednohlasně za opata swého řádu wywolen byl; kteraužto hodnost s welikau rozwahau a gen proto na sebe přigmanti se odhodlal, poněwadž w přenešenj gj na něho prst Božj zřegmě widěti se domnjwal. — Čjm w ohledu tomto swým řádowým braťjm byl, tito giž často a zgewně, ano částečně i w těchto listech, progewili; protož se opět k geho literárným a akademickým úkonům obrátjme, kamž přede wšjm udánj náležj, že učitelskau stolici filosofického náboženstwj na uniwersitě giž r. 1814 a 1815, pak opětně gakož opat r. 1820 za giného zastával: a co arcibisk. konsistornj rada po mnohá léta mnoho času a sjly požadugjcj ordinariátnj censuru wšech náboženských spisů obstaráwal. — Co děkan theologické fakulty r. 1821 byl gak obyčegno, zároveň přjседjcjm akademického senátu, čjmž se napotom, ač w giném ohledu, gešič gednau stal; když totiž od 31. ledna 1823 až do 18. dubna 1826 prozajtj theologický c. k. direktorát nad studiemi a fakultnj présidium zastával, až pak zwolenj k neyvyššj akademické hodnosti, totiž za rektora Karlo-Ferdinandské vysoké školy pro rok 1826, též k onomu na této uniwersitě spogenému mjstokanc-ljrstwj a présidium akademického senátu dospěl. — Gakoli četné byly práce powolánj geho, a mnoho hodin ano dnj nábožně smeyšlegjcjm dušjm, genž ho za rádce swědomj swého wywolily, gakož neméně náboženským funk-cjm a slawnostem obětowal, o gichž wykonáwanj pro swau přjkladnost w chowánj a wznešenost w obrowánj často a důtkliwě žádán býwal: nezanedbal předce z žiwé lásky k wědám spisowatelstwj, zanechaw mimo některých welmi zdařilých pagednánj we wjdenském theologickém časopise, w přjteli mládeže, a g. gešič následugjcj gadrné tištěné spisy, swědčjcej o geho učenosti, wzdělanosti a nábožnosti.

- 1) Versuch einer historischen Einleitung und eines Grundrisses zur Prüfung der theologischen Demon-

- strationen. Prag 1811. Haase. in 8., připogeno zkaušebnjm thesjm theologického domownjho učiliště na Strahowě od téhož roku.
- 2) Der heilige Franciskus von Sales, Fürstbischof von Genf. Dargestellt nach seinen und seiner Zeitgenossen Schriften. Ein Erbauungsbuch für gebildete Christen. Angsburg 1820. Kranzfelder, in 8.
- 3) Anleitung zu dem innern Gebet: dargestellt in mehreren Gebeten nach dem Bedürfnisse eines römisch-katholischen Christen. Prag 1830. Spurny, in 12.
- 4) Christkatholisches kleines Gebetbuch zum häuslichen und kirchlichen Gebrauche; für Kinder von 8 bis 12 Jahren aus den gebildeten Ständen. Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben von Hieronymus Josef Zeidler, Dokt. und k. k. Professor der Theologie. Prag 1834. Spurny. in 12.

(**) *Druhý přjdawek.* O geho pobtebnjm průvodu a exequijch nacházj se we zvláštnjm (nepochybně od geho nástupce w opatswj p. dokt. Hieronyma Zeidlera, tehdáž weřegného řádného profesora dogmatiky na uniwersitě a spolu řádowého tagemjka, zhotoweném) wypsánj gich w Pražských nowinách od 17. dubna 1831, číslo 60, následugjcej udánj, kterážto negen proto zde uwádjme, že se nehožtjka týkagj a opět něgaké žiwotopisné zlomky obsahuj: nobrž i proto, že podjl, gegž obecnstwo a zvlášťe wyššj stawowé při pohřbu některého slowůtného muže magj, neygistěgšjm gest měřjdekem oné wážnosti a lásky, giž zwěčnělý za žiwa pro zásluhy swé požjwal; gakož i neméně, že ono wypsánj i neobyčejnostj swého výkonu w mnohém ohledu zagjmawý obraz času podává, co zatjm půwodnj pramenu téhož, totiž nahoře zmjnněný list Pražských nowin, giž dáwno k wzácnostem náležj: „Geho (totiž zemřelého opata) předcházejcej laskawost, gakauž se ku každému i neyuepatrněgšjmu naklonil, geho neobmezená dobročinnost, w njž sám na sebe zapomjnal, gestliže to podporowánj nužných se týkalo; geho hluboké, čisté uměnj, z něhož každému rady a útěchy udělowal, kdož gj u něho hledal; a při tom geho skromná pokora, gjž se wždy ostýchawě, gako ten neyemenšj straniti obyčej měl; pak geho wraucj, nepřetwářená nábožnost — obrátily k němu za geho žiwobyť srdce všech, gegž přjležitost měli geg bljže poznati. Nebyloť tedy diwu, že giž w geho dlouhé půl druhého leta trwagjcej bolestné nemoci všeobecná autrpnost se gewila,

ano i onino, genž ho nikdy osobně, lež toliko dle powěsti znali, rádi a často se na geho wynacházenj saucitně po-
ptávali. Wšak neyzřetelněgi progewila se vysoká wážnost,
genž se pro něho chowala, po geho smrti. Giž po ony tři
dni, kdy mrtwola geho weřegně wystawena byla, hrnul se
lid od rána až do wečera, aby zwěčnělého geště gednau
spatřil, a wětšj djl přjchozjch při pohledu naň pocjtili
gakési wnitřnj hnutj; i nebylo nikoho, kdož by se byl
srdečně za zemřelého nepomodlil. Když wšak se čas
bljžil, kdy opět mělo býti zemi dáno, co ze země wzato
gest, totiž 3. dubna odpoledne: tu počaly giž we dvě
hodiny klášternj chrám na Strahowě, wnitřnj nádwořj
a Strahowské prostranstwj naplňowati se lidstwem chtějícím
býti swědkem pohřebnjho průwodu, kterýž dle mjněnj
geho něco obzwláštnjho do sebe mjtí měl. Nemýlil se
w očekáwanj swém, ačkoliw sám to byl, genž k zwý-
šenj slawnosti hlawně přispěl. Když konečně we 4 ho-
diny pohřebnj průwod se započal, byla giž wšacka pro-
stranstwj a chrám přeplněny. Zwěčnělému stala se ta
obzwláštnj, co Strahow stogj neslychaná čest, že Geho
knjžecj Milost neydůstognějšj knjže Arcibiskup (Ondřej
Aloys hrabě Skarbek-Ankwič z Poslawice, džjwe arcibiskup
Lwowský, teď po něgaký čas knjže arcibiskup
Pražský) dobrowolně se propůgčiti ráčil, negen mrtwolu
geho w kapitolium, kde wystawena byla pokropiti, nébrž
i průwod dle obyčege po prostranstwj westi, pak w klá-
šternjm chrámě pohřebnj slawnost dle předepsaného řá-
dowého obřadu osobně wykonati, ano i po skončenj gich
z chrámu opět až k hlawnjmu průgezdu u Řjžské brány
prowoditi a geště gednau poswětiti sobě nezťžil. — Ač-
koliw několik Strahowských opatů biskupy bylo, ano ge-
den z nich (totiž známý Lohelius w prwnj polowici 17.
stoletj) i Pražský knjžecj arcibiskupský stolec držel:
nebyl předce geště nikdy klášter tak šťastnj, aby který
opat geho arcibiskupem pohřben byl; to bylo poneypřw.
Nelzeť zapřjti, že powěst takowého wyznačenj mnoho
zwědawých přilákala, panowal předce u wětšj části ga-
kýsi bolestnj cit, genž ge pudil, aby welebnému nebož-
tjku poslednj zaslauženau poctu prokázali.“ Nynj ná-
sleduge obšjrně wypsánj průwodu samého, který u hrobu
wysoce důstogným panem kanownjkem Wácl. Pešinau a
po wykropenj hrobu od něho zwláštnj drženau modlitbau,
která přjtomných k přehogným slzám pohnula, slawně skon-
čen byl. K záwjrcce této pohřebnj slawnosti geště takto znj:

„Dne 4. dubna w 10. hodin předpolednem byly w Strahowském chrámě za zemřelého exequie držány, gimž i Geho Excellencj náš wysoce ctěný pán neyvyššj purkrabj, Karel hrabě Chotek, gakož i wjce c. k. pánů guberniálních rad, mnoho wznešeného paustwa a giných znamenitých osob přítomni býti ráčili. Geho kněžecj Milost pan kníše arcibiskup konal opět osobně slawnau zádušnj o-
hěť, při njž gednoduchý a wážný warhanami prowázený choráluj zpěw, gakž geg řádowý obřad předpisuge, na zkormancenau mysl přítomných neobyčegnj dogem působil a ge nad mjru slawně pogal. Praze se neudá tak brzy takowý pohřebuj práwod a takowau pohřebuj slawnost spatřiti.“ —

Třetj přjdawek. Od gehu wysoce důstogného pana nástupce na Malostranském hřbitowě, a sice nahore w prawo kříže w březnu 1835 postawený gemu náhrobek obdržel následugjicj nápisy:

Z předu: Reverendissimo: Amplissimo: Eximio: Spectabili: ac Magnifico D. D. Benedicto Joami Nep. Pfeiffer: sacri ac canonici ordinis Praem. etc. nato 19. Aprilis 1783. vita functo 31. Martii 1834. Patri ac Praesuli piissimo: in gratae memoriae monumentum, pii posuerunt filii: Abbas successor, et fratres Sionei. Memoria illius in benedictione est. Requiescat in pace.

Z zadu, dle zanechaných k ejli tomu rukopisů: Nach dem Wunsche des Verblichenen zugleich gewidmet dem Andenken seiner hierorts ruhenden Eltern, des H. Franz Caspar Pfeiffer, bürgerlichen Handelsmannes, † 1802 alt 52 Jahre: und der Frau Theresia Pfeiffer, gebornen Mayer, † 1819. alt 62 Jahre.

Kdež podobným způsobem mimo děda a bábu také geště čtyři ginj přjbužnj uwedeni gsau, an při něm samém ono weleznámé „*Multis ille flebilis occidit!*“ w neyuzžjm smyslu se potwrdilo.

(Pokračowánj.)

Hlas spolnaua Dēdictwj Swatojanského k ostatnjm Spolnauům.

Důstogné gest powolánj naše: swětlo wěčné prawdy lidu hlásati, mrawy gehu nšlechtiti, a w nebeském obcowánj a spogenj s Bohem na tomto swětě geg westi. Wšestranné překážky na cestu se nám stawj. Hřjch

wábjejj lahodnostj, blud mámjejj lichotnostj; mocně na srdce i mysl lidskau dorážj, a za zpozdlé mudrlanty se zasazuje, tak že kdyby možná bylo, i wywolenj zachwáceni by gjm byli. Nám Bůh co wůdcům lidu geho na odpor stawiti se welj, onť našjm zástupcem a pomocnjkem. Tak činil sw. Jan Nepomucký za času swého a co oslawený vlastenec mocným přjmlowcem gestiť našjm; onť i mocným patronem nábožného sgednocenj našeho. K geho korauhwi, na niž w taužebném očekáwánj západnj Slowansko patřj, se utjkeyme; pod geho korauhwi w statný bog vstupugme. Sgednocená sjla u sworná aučlniwoť dobude nám geho zaljbenj, nápomoci, a namáhánj naše blažjejj aučinky doprowázeti budan. Heslem bdiž nám: „Sgednocená láska k náboženstw j a k wzdělaností lidu!“

K tomu dopomáhá nám bedliwé rozšjřowánj Swatjanskýchj knih. Odwrhněme i ten předsudek, gakoby na rozšjřowánj knih mezi lid málo záleželo aneb zcela nemožné bylo. My co kazatelé, zpowědlnjeji, něitelé, rádcowé, pastýři dušj, a utěšitelé swých bližnjch swatěmu powolánj swému při rozdáwánj tagemstwj Božjch a přjkladném žiwotě rozšjřowánjm užitečnjch knih o wzdělanj a spasenj swěřeného farnjho lidu welikan zásluhu si založjme. Lid w prázdňjch dobách taužj po čtenj nábožnjch knih. Gak mnozj sotwa gednan za týden w neděli a we swátek do chrámu Páně přjgiti mohau, zmjnkj zimujho času ani nečině; ostatnj čas, nemagjce dokonalých knih, tráwj welkým djlem buď w kartách. w hospodě neb u wyráženj, neb zahálce. Gwj nedělnj a swátečnj den gen k swému wyraženj wynakládagj; gwj w zahálce k neywětšjm neprawostem přicházegj, nad kterými pozděgji se děsj; a mnozj w newědomosti swé ani na Boha, ani duši swau nezpomenau. Naproti tomu mnozj, kterj slowo Božj w chrámě Páně slyšj, geště w domácnosti wjce zwěděti dychtj; a mnozj na lůžko bolestné uwrženi po nemoci swé, nawedenj gak by s Bohem zacházeti měli, do rukau obdržeti sobě žádagj.

Gak neduh ten uzdrawiti nám ginák možná, leč rozšjřowánjm nábožnjch i zábawných katolických knih? Co ze starobylosti sem tam se uchowalo, potrhané, rozedrané neb nedokonalé, neb času našemu nepřiměřené gest. Nenj diwu, že mnozj tjm kogj se domněnjm, že dosti na tom, magj-li něgakau chatrnau sbjrkku starých pjsuj, některau byť nekatolickau biblj; neb giných nakaž-

liwých knih, které od odpůrců našich sankromě, gak řjkáme pod rukau, w neylewněgšj ceně, u welkéu množstw se rozširugj, neb dále žiwoty Swatých, neb ledagaké giné powjdky; anebo že knih potřebj gim nenj. Dobřeť potřeby té uznali cizozemci, a lid swůg wšesnažně knihami opatřugj, a w ruce mu uwáděgj. An lid gegich gimí oplýwá, lid náš po nich lačnj. A my bychom při tom lhostegni býti měli?

Čte-li co wzděláwagjeho hospodář neb kdo giný w neděli, rád celý dům i sausednj geg poslaucháwagj; domácj geho netaužj tak snadně po giném wyraženuj; i sami pak rádi čtau, a domowu se držjce, ucházj mnohým hrjchům a mrzutostem; pakli kam wygdau, i podlé naučenj, které doma slyšeli, se i spravugj. Nábožné knihy gsau gim k poučenj; činj ge poslušné swým rodičům a hospodářům, duchownjm i swětským předstaweným, náchylné k Bohu, k slowu Božjmu a chrámu Páně; dodáwagj gim rady, káragj ge z proviněnj, wedau k etnosti a pobožnosti; činj w zármutku a protiwenstw ge trpěliwé, w lásce k Bohu horliwé, k bližnjm upřjmné, a w práci sprawedliwé. Každá marná řeč býwá pak gim protiwná, každé uraženj nesmyslné, a zlá společnost nad wraždu hrozněgšj. Čtenj nábožnych knih budj, sjlj a utwřuge lásku k Bohu a bližnjmu, ono ošlechťuge celé gednánj, smeyšlenj i žádsti člowěka. Gedna kniha tať gde z ruky do ruky, a rozumněgšj dle owedenj gegjho aučinkuge pak mnohem wjce na bližnj swé. Tak blaženě působj, kdož nábožné knihy rozširuge mezi lid; i tuť, když práchniwj w hrobě.

Patřmež na nekatolické duchownj učitele. Oni wšemožně usilugj, knihy mezi lid swůg rozširowati, a s njmi přiodjti i blud, gegž uměle zastáwagj; oni tak řka rozdáwagj knihy, genu aby aučelo swého dosáhli. A při tom máme my, mjstodržej Božj, zwěstowatelé a hágitelé prawdy Páně býti lhostegni? Lid gegich čte a zpjwá w neděli, we swátek i we wšednj den w dobách prázdnych; a my bychom lid náš lačněti, nebo po lječně osnowaném bludu se sháněti, a w nákaze té, neb w nenasycené lačnosti hynauti nechati měli?—

Ó powstaňmež. Patřme na slawné předchůdce naše, gak působili geště před 60 lety Dědictwjm Swatowáclawským; gegich horliwost následugmež. Komu ge statek pozemský: newáhey ústaw tento wlastenský wlastenskau štedrostj wšemožně podporowati. Gestř

celé pozornosti našj hoden, že wšestranně k časné i wěčné blaženosti vlastenců dopomáhá. Naš swými dary i odkazy w poslednjm pořjzenj pamatujce, k němu zámožných nakloňujce, snažně k wykwétánj geho napomáhejme. A nemůžeme-li penězy, aspoň rozšiřovánj geho knih. Muohých z ohledu toho nalezneme přježitostj u vyučovánj školnjm i opakujcejm, u skaumánj učedlujků, ženichů a newěst, u wenkowském křesťanském cwičenj, nawštjwenj známých i okolnjho duchowenstwa. K tomu powzbuzgmež se u našich schůzkách; rozesjlejmež knihy ty mezi známé a horliwé vlastence, k tomu též ge laskawě napomjujce. Kýžby i rodičowé, když ženj neb wdáwagj swé djtky, kýžby přátelé a známj, když k slawnosti té gich obdaruj, s nimi společně žjti nemohancee, nábožné knihy co rádee, wúdee, a ntěšitele u budaucj žiwosti gegich, gim spolu památkau wěnowali. Sgednoťmež swau sju. Gedna wjra a láska nás spoguge. Tatáž wed' nás k překrásnému a důstognému přičiněnj wšecky, swětlo božské wjry a krásu wjtězjej ctnosti w gasnost zanjiti, w plápol rozžhnauti, a k obecnej wzdělanosti wšemožně dopomáhati.

Kdožkoli s to gsi, wynakládey wšecko přičiněnj k spisovánj českých knih; w nich důstognost božského nčenj, krásu ctnosti a ohawnost hřjehu předstawug. *) Rauchem zagjmawým odjwey práci swau. Gednomyslne předkládejmež práci swau Dědictwj, totiž sw. Janu Nepomuckému. Pakli práce naše tam přigata nebyla, z odměny od tiskarů obdržené wýtisky obětugmež Dědictwj. Wšecko wynakládejme, gakbychom nábožně a mrawně wzděláwagjej huihy rozšiřowali. Tjm způsobjme wjce, nežli slowem a příkladem; dopomůžem k poučenj, utwrzenj we wjře a ctnosti, k potěšenj a radosti; w tichý byt našich swěřenců uwedeme spokogenost, lásku a nábožnost, — čehož dosjci našeť powolánj. Při tom pozdwihugmež očj i srdcej swých k Pánu, který na winici swau nás powolal; upřjmným srdcem, o pomoc geg prosjce, snažme se, gednotu lásky w swazku pokoge wespolek zachowati. Bůh pak, kterýž působj chěnj, dodá nám i dokonánj a žádaného požehnánj.

J. Nep. Nowáček,
Spoluzakladatel.

*) Redakcj byla právě žádána, powzbuzenj a powzánj na spisowatele naše učiniti, by buď w formě postnjch kazánj, neb w formě wyprawowaného přjběhu, sepsán byl obraz člowěka ctnostného, a člowěka neprawého, a to gak w žiwobyťj, tak při smrti, ano i na wěčnosti; s powzbuzenim k prowozovánj ctnostného obcowánj, a ku konánj prawého pokánj.

P o w ý š e n j .

Shromážděnj *Montserratské* řádu sw. *Benedikta* v Pražském Nowoměstském klášteře blahoslavené P. Marie z Montserratu, vůbec *Emmaus*, gindy pak *Sw. Jaroljma na Slowanech* řečené, letošnjho roku swátky, gak sw. Arci-Otce swého, tak i Nawšijwenj Fanny Marie s obzvláštnj stkwostnostj a newyslownau radostj gest slawilo. Neboť trwawši po smrti čtrnáctého opata swého *Leopolda Žalady* — gehožto památka w požehúauj wždy zůstane! — skrze téměř 23 let oširelé a mnohým zármutkem obkljčené, nynj se opět Opatem swým dlaho žádaným w osobě Weledůstogného Pána, pana *Františka Xaveria Částky* honosj a blahoslawj. —

Byltě on narozen w Kosmonosjch, dne 9. listop, 1801; studia gymnasiáluj w Nowé Boleslawi, filosofická pak a theoplogická w Praze chwalitebuým prospěchem skončil.

Do řádu wstapiw, Benediktinské profesaj složil 8. prosince 1827, a 21. téhož měsjece a roku na kněžstwj poswěcen byl. Brzy na to stal se wychowatelem mladého hraběte z Kuenburgu, kterýžto domáčj úrad však toliko po geden rok zastáwal; gelikož pak na weřegnuu professuru při gymnasiálnujm ústawě Klatowském powolan byl, kdežto skrze 7 let grammatikáluj a skrze 5 let humanitaj předměty přednášel.

Gak neunaweně a štědrě on z drahého pokladu uměnj swých swěřeně sobě mládeži tam udělowal, a gak horliwě o vzděláwauj mrawů gegich — přjnost učitel-skau otcowskau-laskawostj mjrnjw — po celý ten čas pečowal: to úsudkové předstawených geho každoročně doswěděowali, a wděčná učeneůw geho srdce gistě powždy doswěděowati budau. Neljčenau swau zhožnostj, swau upřjmnostj k bratřjm a wljdnostj ku každému, gak i prawočeskau šlechtnostj zjškaltě on sobě newětšj Klatowského měšťanstwa, obzvláště w dobách rozlaučenj na gewo danau wážnost a čest, a spolu i bratřj swých náklonnost w takowé mjře, zeť oni geg konečně za otce swého i správce wywolili. Toto ze strany arcibiskupského ordinariátu *Neydůstognějšjm Pánem panem Františkem Tippmannem*, suffraganem Pražským, řjzené wolenj drželo se dne 3., strany pak zemského řjzenj giž následujejjho dne, totiž 4. srpna m. r. pod správau cjs., králowských k tomu ustanowených kommissarůw, a c. k. guberniálujch rad, weleurozeného pana Františka Janko a

wysoce důstojného kanovníka, pana Wogtěcha Lidman-
ského. — Wolitelůw bylo 24, totiž 9 skutečných gymnas.
professorů, plukownj kaplané 2, lokalista 1 a konventuá-
lůw 12. Nato zaslán byl presentačnj list k *Neygasněg-
šjmu země pánu, Cjsaři a králi Ferdinandowi I.*, ga-
kožto k neymilostiwěgšjmu patronu kláštera Emmauského,
po gehožto neylaskawěgi uděleném neyvyššjm potvrzenj
wysoce wážený onen a přemilowaný muž — dosáhna
wznešené hodnosti *Préláta w králowstwj českém, a
Opata kláštera Montserratského*, od téhož pl. tit. pana
biskupa, u přítomnosti p. p. gak guberniálnjch tak i kon-
sistoriálnjch kommissarů, a radostj slzjcejch synů swých,
dne 21. března b. r. dle předepsaného způsobu slawně
installowan byl; načež pak dne 25. t. m. slawná bene-
dikej následowala, od *Geho kněžecj Milosti Neydů-
stogněgšjho, wysoce urozeného Knjžete a Pána, pana
Aloysia Josefa, Swobodného pána z Šrenku w Notzingu,
Knjžete Arcibiskupa Pražského*; — při arcibiskupské
assistencj, wysoce důstojných p. p. Josefa Wernera arcijahna
a p. p. kanownjků, Petra Kregčjho a Františka Dittricha;
a u slawné ozdohné přítomnosti assistentů nowého pana
Opata, wysoce důstojných p. p. Wáclawa W. Wáclawjč-
ka, kapitolnjho děkana, c. k. guberniálnjho rady; a Jaro-
ljma Zeidlera, Opata prémonstrátského na Strahowě.

Budiž o Něm někdy praweno, co Jesus, Sirachůw
syn, kap. 50. w. 1. o Šimonowi, synu Oniášowu napsal:
*Kněz weliký, který za žiwota swého podepřel dům, a
we dnech swých upewnil chrám; — který pečowal o
lid swůg, a wyprostil geg od zahynutj. — Gako slun-
ce stkwaucj, tak on stkwěl se w chrámě Božjhm, — a
wůkol něho zástup bratřj, gako štjpenj cedrowé na
hoře Libanské!*

Dne 30. čerwna 1840 disputowal po složených čtweró
přjsných zkauškách pro doktorát *bohoslowj* na universitě
Pražské, wašnost pan *Jan Duchek*, rodem Pražan, kněz
cjrkewnj, kaplan na Pražském swatém poli we Wolšanech,
načež dne 23. března 1841, pod rektorátem urozeného a
wysoce učeného pana *Antonjna Karla Mudrocha*, dok-
tora práw a práwnika atd., weledůstojným, a wysoce uče-
ným panem Janem Smutkem, doktorem *bohoslowj*, c. k. pro-
fessorem cjrkewnj historie, fakulty theologické práwě
dekánem, senátu Akademického přjседjcem, za doktora bo-
hoslowj slawně installowan byl.

Hrana z Krkonošů.

Dne 18. února 1841.

Josefa Krále giž nenj! — W chladném rowě odpočjwá giž tento kněz nábožný, vlastenec horliwý, přjtel upřjmy, hostimil štědrý, otec chudých! Wčera, we středu dne 17. února r. t. wyprowodili gsme geho mrtwolu k hrobu. O půl desáté předpolednj počal se ten přežalostný průwod, hera se wázným krokem z farnjho domu okolo špitálu do kostela Branského.*) Sedm a dwaceti kněžj a nesčjslný daw lidu gak domácjho tak přespolnjho wyprowázelo tu draha mrtwolu. Kamkolis pohleděl, wšude oči slzjcj, wšude uplakané twáře. A což teprw když duchownj řečnjk, welebný pan farář Gablonecký, Karel Wrána, gal se mluwiti o šlechetných powahách a zásluhách zesnulého miláčka! — Toť ay, w prawém slowa smyslu, z weškerých oěj tekan slzy potokem; z oěj djtek, z oěj mládenců a panen, z oěj mužů a žen, z oěj kmetů a stařen, z oěj swětských auřadnjků. Slyšeti gen hlasité wzlykánj, pláč a kwjlenj, mluwu kazateli dusjcj. A to úpěnj se opětnge u hrobu, an rakew dolů spauštegj. „Ach totě dobrý otec náš, to pastýř náš; ach Pane na wýsostech potěš nás w tom tak welikém zármutku!“ Tak ze wšech stran lkagj zarmaucených osadnjků želné hlasy. — Než musjm přestati od ljčenj tohoto diwadla smutného; neboť slzy mé walem se hrnau.

Ó! totě to neykrásněgšj wyswědčenj o žiwotě přj-

---

*) Farnj osada, mjli od Wrchlaby, diécesj Králowehradecké kraje Bydžowského, panstwj Gilemnického, patronátu hraběte z Harrachu.

kladném, wzorném, pobožném: to znamenj neomylné, že ten, gehož tak walně, tak žalostně, tak srdečné owečky oplakáwagj, musil býti pastýř *dobrý*!!

S žalným srdcem oznamugi tuto zarmaucenau nowinu všem milým přátelům a známým *w Pánu zesnulého*, podáwage spolu, pokud muě známo, kratičký žiwotopis geho.

Josef Mirowit Král, narodil se na Opočně w Hradecku, kdež geho otec, potomek urozených Králů z Dobré Wody, mlynářem byl, dne 16. února 1789. Otec geho, muž wážený a šlechtěný, znamenage nemalé schopnosti na synáčku swém, oddal geg na učenj literuj, w němž sobě *Josef* tak wýtečně počjnal, že odbyw s dobrým prospěchem gymnasium, filosofická studia a bohoslawj, dne 12. srpna 1811. w Hradci-Králowé na kněžstwj byl poswěcen. Hned po wyswěcenj dostal se za kaplana do Hrádku nedaleko Opočna, rodiště swého, a tu wykonáwal powinnosti swé tak horliwě, že ho lid wúbec wraucně milowal, a když do Gilemuice byl přeložen, s welikým pláčem daleko geg wyprowázel.

Giž w Hrádku pilně zbjrál starobeské knihy, a gsa gednoho času we Slézku — gak wyprawowal — napadl tam u německé hokynářky welikanu knihu českau „Kosmografii“, která giž na kornautky byla odsauzena; i kaupiw gi, nesl domů co zlatý poklad.

Za bytu swého w Gilemuici též sobě, horliwým slowa Božjho hlásánjm a k chudině dobročinnostj, všeobecna zjskal lásku i náklonnost, tak že i když odtud za vysokým welenjm odcházel na nowau stacj do Brauné, lid walný s pláčem geg wyprowázel.

We Brauné, nesa břjmě dne i horka wěrně a snažně, dosáhl roku 1832 auřadu farářského; kterýžto po osm let swědomitě zastáwage, mnohá dobrodinj chudým prokazuge, mnoho set knih wzdělawatelných pobožných mezi lid prodáwage i rozdáwage, králowstwj Božj rozšiřowal, wjru samospasitelnau upewňowal, a sám několik spisů důležitých na swětlo wydal, které zde gakož i co w rukopisech chowal, uwedeny budte. W Praze a w Hradci-Králowé tiskem Pospjšilowým wydanj, gsau: 1) Rozmlauwánj s Bohem, kniha modlicj, prwnj a druhé wydanj, 2) Sláwové, praoctowé Čechů, a bytedlná sjdla gegich. 3) Geden awčinnec a geden pastýř, 4) djly. (Spis tento gest prý do anělického gazyka přeložen.) 4) Průwodce po biskupstwj králowéhradeckém, tři swazky. 5) Dokonalý žák;

spisek mrawoučný pro školnj mládež. 6) Wypsánj žiwota sw. dwau bratrj, Crhy a Strachoty.*) Mimo to podal rozličné články w časopisjch. — W rukopisech, pokud mně známo, zanechal: 1) Wečer žiwota, modlicj kniha pro starý wěk. 2) Polabský hospodár. 3) Wlast Čechowa, neb popsánj památnjch wěcj česk. králowstwj. 4) Kwětiny swatého pjsma. 5) Láska k vlasti, promluwa k učitelstwu. W poslednjm čase započal psáti obšjrné Žiwotopisy Krista Pána a Swatých. — Giž co pilný a schopný spisowatel wydobyl sobě muž tento čestného gména w literatuře našj; a však gešě wjce oceniti wědj ztrátu geho, kterj znali s a u k r o m n é geho působenj — ti, gimž on wěrným přjtelem, ochotným rádcem, štědrým dobrodincem byl; — ginj, kterýchžto duši i ducha laskawě a swědomitě pěstowal — a opět ginj, kteréžto ze sna odnárodnosti budil a k milowánj vlasti a přirozeného gazyka přiwáděl. Daloby se mnoho, zvláště w poslednjm ohledu o horliwosti a činném geho žiwotě psáti. Požjwalť obzwláštňj přjzně a wáznosti u wrchnosti swé (hraběcj rodiny Harrachské), gakož i u swěšeného sobě lidu. — On netoliko český, alebrž slowanský národ wúbec z celé duše milowal a nářetjm geho se přiučowal, a s podobnau wracnostj wěšho prawého a dobrého se ugjal. We zbjránj českých starožitnostj obzwláště sobě libowal, zapisuge a poznamenáwage předychtiwě wšelike památky. — Tu w Branné to bylo, kdež gá, seznámiw se s njm a shledaw ho býti bratra bezelstného, rok do roka aspoň gednau geg gsem nawštěwował, blažené chwjle w geho družebnosti tráwil, s njm gako bratr s bratrem kratochwjlil, rozmlauwal, se radil, těšil a přjgemně bawjwal.

Rozkoš gemu byla neywětšj po česku rozmlauwati, a o rozmáhánj se literatury českoslowanské howořiti. Zde za swého farářstwj mnoho dobrého působil, chudé a

---

*) Wstapil gsem s zwěčnělým záhy na Morawě w literárnj dopisowánj, a na žádost mau, a pro potřebu Morawanů sepsal a Wlasti Morawské dedikowal wypsánj žiwota swatých dwau bratrj, Crhy a Strachoty r. 1825. Letos byl si wyžádal, aby řeč geho pohřebnj nad rakwj wysoce uroz. pana hraběte Arnošta z Harrachu w tento swazek přigata byla. Pohowělo se mn. Ale bolužel! nedožil toho potěšenj, gi časopisem našjm widěti rozšjřenau. Chtěge ho letos w Branné nawštjwiti, aumrtjm geho dwogj ranau gsem raněn.

nuzné domácj šatil i krmil, a w čas zhaubné morowé rány — cholery — přjčinau byl, že geho prostředkowánjm tak nazwaná „rumfordská poljwka,“ mezi neyčubďšj horaly byla rozdáwana, a tak mnohý ubohák od smrti ochráněn. Pro to swé welikomyslné a milolidské přičiněnj, gakož i pro horliwé mezi lidem swěřeným knih užitěčných rozšjřowánj, dostal pochwalu pjsemnj od Ney-wyššjho řjzenj zemského roku, nemýljm-li se — 1838.

Tu w tom tichém a musám zaswěceném přjbytku geho, mage w úmyslu i letošnj zimu geg nawštjwiti, uslyšjm w náhle tu přežalostnau nowinu, že skonau w Pánu! Gakau bolestj probodla srdce mage zpráwa ta, nelze powědjti! — I gel gsem hned, abych přjtelu u-přjmně mjlowanému a welewáženému poslednj čest pro-kázal, a přigda, i u rakwe za geho duši se modle, horké wyléwal gsem slzy. Poptáwage se na způsob a přjčinu geho nenadálé smrti, slyšjm, že giž před pěti lety neduh zwěč-nělému mnoho bolestj způsobil, tak že giž tenkráté w nebezpečenstwj gsa, stroge k osudné operacj se osřily; ale Bůh a snažnost opatrných lékařů z nebezpečenstwj oswobodili ho, tak že drahuý čas mage pokog, pracowati mohl, a náklonnost oswjcené Wrchnosti blažila dni geho žiwota činného. Giž od podzimku se přemáhal, co snad neywjce si uškodil, že pásku nenosil. Gaké to zapřenj sebe samého, neb se o bolestech giž ani nez-mjnil. Churawost předce pak geg na lůžko upau-tala. Opět ale zotawil se, a ku práci swé horliwě zasedal, gakoby wěděl, že třeba gest pospjšiti; ale weselost a rozmar předešlý nenawrátíl se wjce do srdce geho, při tom předce se přemáhage nepřestal pracowati. Že na sobě změnu cjtíl z toho lze sanditi, au častěgi při gjdle ponawrhł: „Gá brzy někomu postaupjm mjsta, gen aby wynasnaženj zahradné s wděčností přigato bylo. „Dne 9. února naposledy oddáwage nowé manžele snad ustydutjím zhoršil churawost swau, nebož welmi těžké bolesti pře-trpěl tuto noc, 10. bylo wšecko tjše. Ale gak truchliwý byl topohled 11., au pan kaplan zawolán byl, aby křticj list wyhotowil; ku kterému řekl: „Račte wzjti pečet kosteluj, snad gj déle potřebowati budete. „Wida tento geg tak strýzněného, co cjtílo přitom srdce geho, nelze wyslowiti; on pak mage nábožnau knihů w ruce s Bohem se objral. Nynj i pro lékaře do Gilannice posláno; ale tenč přigeda to neywěšj nebezpečenstwj shledal; co mohl se přičinil,

nebo i on by rád přítele svého byl zachoval. Ale ach! všecko namáhání, každá zkauška byla marná, neb nemohl vystauplé wnitřnosti na patřičné místo wprawiti. Nebezpečenstw wzrůstalo; to wida rozumný lékař záby o této věci s jinými lékaři se poradil, a pak nemocnému zdělil, že giné pomoci není, nežli operacj; načěž odhodlaně odpověděl trpěj: „Děleyte se mnau co chcete!“ Auřednictwo rychlau přjlezitost pro okresnjho lékaře odeslalo, který do Branné přigda od lože trpějho mučedlnjka neodstaupil, až giž w poslednjm taženj ode všech milowaný přítel s smrtj zápasil. Mezi tjm dělali se přjprawy k oné osudné operacj: stůl se prostjral, swětlo se rozswěcowalo, ostrý ocel w hognosti se leskl: gak muselo býti při uzřenj takowých přjpraw tomu. genž na žiwot a smrt nežen byl a na teu bolestný stůl položen? Wšickni přjtomnj se odstranili. — We gménu Páně počal okresnj lékař, a co tichý beránek snášel rány ubohý mučedlnj; za takowého geg lékař uznal, řka: „*So einen christlichen Helden habe ich nicht gesehen, als wie sie sind Herr Pfarrer! Sie haben gute Grundsätze.*“ Toť prawdiwé, nebo ani w té neywětšj bolesti sobě newzdechl, mage oči swé k nebesům obrácené, s Ukřižowaným Spasitelem se těšil. To bylo všecko, co gsme od něho slyšeli: *Wir d e s bald fertig?* Šťastně se zpočátku dařilo; ale ach! tuť přišli na zastaralý a zkrupkawatělý kus, pro který wnitřnosti nikdy wjce do pořádku by byly nepřišly, tak že kdyhy se bylo s počátku napomáhalo, bolestné dni kráčekho žiwota by byl zakusil. Byl to giž zastaralý neduh, a welice se tomu nárostku obdiwowali, kterýž mu ty neywětšj bolesti působil. Tuť se dal zaopatřiti swatými swátostmi; udal geště připomenutj o swých přjbuzných, ačkoli giž poslednj wůli od roku 1835 zhotowenau měl. Nynj se odewzdał do wůle Božj; pan kaplan se s njm modlil a po obětowané za něho mše swaté, rozlaučil se tjše z tohoto žiwota a do blaženého se odebral! — Sotwa že zwuk zwonu ztrátu milowaného pastýře oznamowal, se všech stran zbjhali se lidé najkagjce: „Ach! předobry náš pastýř není wjce.“ Slawný pohřeb dle geho zásluh chtěli gemu zřjdiť. Tak i stalo se, dne 16. gsme mrtwolu zwěčnělého do welického pokoge na wywýšené, černým sukem potažené místo wystawili, swětla okolo rakwe postavili, na gedno okno průswětljik připrawili, co někdy nebožtjčk panu hraběti Arnoštu zřjdił; do ruky byl mu dán gedon djlek Owčince, kterau wysoce

prospěšnou knihu v 4 swazcích tiskem byl vydal. Celý den naplněn byl od lidu pokog ten ; nebylo gednoho, by zemřelému byl slza ljtostí newygewowal.— Umřel vlastence, otec chudých, a dobrý pastýř. — Bůh bude odměnitelem gemu. „Pokog libý budíž twému praehu, a spasenj wěčné spanilé twé duši!“

Fr. Petera,
farář w Bělohradě.

K Bědictwj swat. Jana Nepomuckého
w Listopadu a Prosinci roku 1840 za spoluandy
přistaupili:

P. T. P. a p.	zlatý	řídý	w št. podán
<i>Mnichowská škola, dobroč. p. W. Krameriusa, děk.</i>	20	III	1
<i>Matěj Roswald, far. w Blažicích w Buděg. diéc.</i>	10	III	1
<i>Filip Pillman, kapl. w Chwalenici w Arcidiéc.</i>	10	III	1
<i>Girj Ryba, kaplan, w Táboře Buděgow. diécesj.</i>	10	III	1
<i>Anna Procházková, wdowa w Táboře Bud. diéc.</i>	10	III	1
<i>Karel Zambauer, arcijáhen Krumlow. Bud. diéc.</i>	10	III	1
<i>Štěpán Strer, student na gymnas. Gičjnském.</i>	10	III	1
<i>Karel Semeneč, forstmistr w Kunžwartě w Arc.</i>	10	III	1
<i>Ferd. Macker, nadpolesný w Kunžwartě w Arc.</i>	10	III	1
<i>Ant. Maršálek, důchodnj w Kunžwartě w Arc.</i>	10	III	1
<i>Ant. Hauška, obročnj w Kunžwartě w Arcidiéc.</i>	10	III	1
<i>Josef Kiessl, podwrochnj w Kunžwartě w Arcid.</i>	10	III	1
<i>Fil. Lerchl, domow. na poště w Mar. láznjch w A.</i>	10	III	1
R o k u 1 8 4 1.			
<i>W měsječch Lednu, Unoru a Březnu.</i>			
<i>Frant. Dittrich, kanow. konsist. rada w Praze.</i>	10	III	1
<i>Frant. Suchý, vik. tagem. děkan Rokic. w Arc.</i>	10	III	1
<i>Jos. Suda, vik. w Bělčici Buděgow. diécesj.</i>	10	III	1
<i>Adolf knjže z Šwarzenberku, pro školu Trboňskou.</i>	20	III	1
— — — — — pro školu Hlubočkan.	20.	III	1
<i>Frant. Holub, kragský děkan w Naměsti Buděw.</i>	10	III	1
<i>Wogt. Maršálek, vik. a děkan w Kamenici Bud.</i>	10	III	1
<i>Fil. Auer, duch. správce w Aubislawicích K. d.</i>	10	III	1
<i>Jos. Kuřš, duch. správce w Libnici, Bud. diéc.</i>	10	III	1
<i>Jos. Brejšl, kaplan w Plaňanech, w Arcidiéc.</i>	10	III	1
<i>Jos. Kruch, far. w Mrakotině, Brněn. diéc.</i>	10	III	1
<i>Isid. Dietrich, Cyst. kaplan w Borešowě, Bud. diéc.</i>	10	III	1
<i>Tom. Podlaha, kap. w Hornj Cerkwi, Bud. diéc.</i>	10	III	1
<i>Wácl. Horáček, far. w Ondřejowě w Arcidiécesj.</i>	80	Zak.	4

sem přináleželo proslawo spoluzakladatele za spoluandy.

Poznamenánj

oněch duchownjch w Arcidiécesj,

kterjoh

Neyoswjceněgšj náš Arcibiskup,**Knjže Pán,****A L O T S J O B E T ,**

pro mnohočetné výtečné gegich zasluby w obtjžném vikariátnjm dozorstwj, w správě duchownj a wedenj mládeže, w lonském 1840 roce milostiwě wyznamenati ráčil.

**Za čestné kanownjky w Staré Boleslawi
zwoleni byli :**

Antonjn Burger, arcijáhen kragé Kaufimského, arcibiskupský wikár, školdozorce, konsistornj rada, děkan w Brandeyse, od G. C. K. Majestátu zlatým penjzem wyznamenánj, Spoluand Dědictwj Swatojanského.

Jan Hopf, arcibiskupský wikár, školdozorce, konsistornj rada, děkan pro osobu swau a farář w Lidici; spoluand Dědictwj Swatojanského. —

Které wolenj Geho cjs. král. Milost dne 13. února b. r. potwrditi ráčila.

Knjžecj Arcibiskupský notariát obdrželi :

Herrmann Dobner, kapitulár řádu Prémonstratů a farář w Teplé.

Kaspar Lička, farář w Kladně.

Josef Schamm, préfekt na c. k. gymnasium we Chbu.

Powyšenjm w hodnosti poctěni byli :

Aug. Bott z Pierot, arcib. notář, farář we Walči, za osobnjho děkana.

Křižt. Grassold, far. w Albenreitě, za Chebského wikáře, konsist. radu.

Giřj Pecher, duchownj správce w Kumerawě, za osobnjho faráře.

**Za vikariátnj tagemnjky od 26. února b. r.
1841, zwoleni byli :**

Ignac Časlawský, děkan w Benešowě, pro vikariát Bystrický.

Pawel Haas, farář w Hostiwici, pro vikariát Pražský.

Jan Hlawann, farář w Čisté, pro vikariát Rakonický.

Josef Král, farář w Goslawě, pro vikariát Tauzetinský.

Wogt. Krameriuss, děkan Mnichowský, pro vikariát Mnichowský.

František Putz, farář w Hradišti, pro vikariát Strjbrský.

Giřj Steckner, děkan we Chbu, pro vikariát Chebský.

František Striegel, osobnj děkan w Heidě, pro vikariát Heidský.

Josef Wlček, farář w Gíneci, pro vikariát Příbramský.

Wysoce důstojnému

pánu panu

Antonjnu Burgrowi.

arcijáhnu krage Kauřimského, arcibiskupskému vikáři, školdozorci,
konsistorijnmu radowi, a děkanu w Brandeyse, od G. C. K. Maje-
státu zlatým penjzem wyznamenánému, Spoluaudowi Dědictw
Swatojanského.

Wábny býwát wě nec, uwitý z wawřjnu,
Wjtězi, genž zdoj čelo zbrocené;
W lesku gehu wšak negedna stránka stjnu,
Mnjš-li na wzdech mnohé duše zhrocené;
Byť se w něm i stkwělo wnadné plesu kwjtj;
Wšak se slze želu mnohdy na něm třpytj. —

Leč znám wě nec, genžto krásněg zdoj týmě,
Wě nec, switý *Wůdci dušj* střežených,
Genž umjrnjw žalů, pěstj blaha sjmě,
Láskau wjtězj we srdcjh blažených:
Krasšj m leskem wě nec z něžné *palmy* kyne,
Genž pro zásluhy se *lidomilu* wine.

A taký-to wě nec w dnešnj slawné době
Podán **Tobě** též, *Pastýři milený!*
Každý gehu ljtsek lásku šepce **Tobě**,
Tichau oblažených slzau zrosený;
Řád welebný drahá prsa **Twoje** kryge,
W nichžto k Bohu, k lidu wřelé srdce bige.

Tam, kde wlasti záhy wzešla wjry záře,
Twá ku wlasti láska swé mzdy docházj,
Tam co *wěrný sluha* zdo ben's u oltáře,
Tam **Tě** s plesem wraucj přánj prowázj;
Dlauho s námi buď ku zdaru cjrkwě, wlasti,
W srdcjh wěrných zgednaw chrám si *tichých slastj!*

František Daucha,
kněz cjrkwěj.

Obsah swazku prwnjho.

Pogednánj.

	Str.
1. O samost. důstog. a neodwislosti Řjmského papeže	3
2. Můželi prawá cjrkw býti bez biskupůw a papežůw	8
3. Poslaupnost papežů	17
4. O stawu zádušj w arcidi. Praž., a gak se s nimi gedná	33
5. Taženj křižácká	51
6. Řeč pohřebnj nad rakwj p. Ar. hrah. Harracha z Ror.	62
7. O smjšenyh maužels. in foro conscientiae (Dok.)	74
8. Wyswětlenj §. 72. městské zákonnj knihy . .	100
9. Nawrženj k opravě wykazowačů matričnjch . .	109
10. Pjseň ke křtu swatému	116

Oznamowatel.

A) Literatura.

1. Zdráwas Maria, od Pešiny.	117
2. Das Christenjahr, od Raaba	119
3. Školka čili prwpočáteč. wyuč. mal. djtek, od Swobody	125
4. Malý pjsař, od téhož	130
5. Odpolednj pobožnosti na neděle a swátky cel. roku	133

B) Rozličnosti.

a) List pastýrský Daniele z Ljpy, biskupa Pražského	136
d) Poslaup. kapitolnjch děkanů u sw. Kosmy a Damiána	139
c) Powzbuzenj katoljků k podporowánj strážců s. hrobu	145
d) Shjrka pro Maronity	146
e) Tomáš More (Pokračowánj)	147
f) Arnošt. prwnj arcibiskup Pražský	149
g) Žiwotop. w přjtom. stolet. zemřel. spol. theol. fakulty	152
h) Hlas spoluauda Dědic. Swatojan. k ostat. Spoluaud.	157
i) Powýšenj	161
k) Hrana z Krkonošů	163
l) Zpráwa o Dědictwj Swatojanském	168
m) Pozn. duchownjch, gichž Knjže Pán wyznam. ráčil	169
n) Wysoce důstognému Pánu panu Antonjnu Burgrowi	170

Spisowatelové
kteřj w roce 1840 pracemi swými k Časopisu tomuto
přjspějwali.

W Praze.

- Hawránek František*, křižovník, kaplan u sw. Petra.
Holubář Gotthard, kapit. duchownj správce na Strahowě.
Hora Antonjn, kaplan w Teyně.
Hrabal Bedřich, adjunkt theolog. fakulty.
Krbec Jan, rektor u sw. Girj.
Millauer Max., professor pastorálky. †
Pešina Wácl., kanow. na hradě Praž. ředit. Časop. a Děd.S. Jana.
Picek Wáclaw Jar., kandidát práwnjho auřadu.
Procházka Wogtěch, farář u sw. Wogtěcha, řest. kanow. Wyšehr.
Renner Jan A., kanownjk na hradě Praž., kons. rada.
Slawjček Antonjn, katecheta w ústawu osiřelých djetek.
Sommer J. W., faktor arcibiskupské tiskárny.
Wišjn František, neomysta.

W Arcidiécesj Pražské.

- Hlawě Jan*, farář w Postupicjch.
Horčice Josef, kanownjk w Staré Boleslawi.
Jabulka Frant., duchownj správce w Kosogedech.
Jirsjk Jan V., kandidát theologie, arcib. notář, farář w Minicjch.
Kadlyk Hugo, kapitulár Teplský.
Keil Antonjn, farnj administrátor w Kosowé Hoře.
Kust Josef, kaplan w Nowé Wsi u Koljna.
Smetana Jos., doktor libomudretwj, kapit. Tepl. profes. w Plzni.
Sturm Josef, administrátor děkanstwj Manetinského.
Wobornjk Sewerin, bakalár sw. písma, duch. správ. w Křečowicjch.
Wotypka Jos., duchownj správce w Popowicjch.

W Litoměřické diécesj.

- Palme Josef*, farář w Schönlinde.
Řehák Antonjn, kaplan w Daubrawici.
Wetešnjk František, děkan w Sobotce.
Zuman Wogtěch, biskup. vikář, kons. rada, farář w Chorušicjch.

W Králohradecké diécesj.

- Ehrenberger Josef*, alumn IV. roku.
Gilowskj Hynek, farář w Krásné Hoře †
Hájek Antonjn, lokalista we Welkém Řetowě.
Král Josef, farář w Brauně. †
Lukeš František, kaplan w Jaroměři.
Reis Jan, kandidát doktorátu theol. kaplan w Kopidlně.
Stárek Jan, kand. theol. prof. morálky w Král. Hrad.
Wacek Frant. c. k. dworský kaplan, vik. kons. rada, děk. wKopidlně.
Zahradnjk Wáclaw, duchownj správce w Sendražici.

W Buděgowické diécesj.

- Körner Jan*, dkt. theol. prof. a Sen. rek. w Buděgow. pro D. S. J.
Sláma František, farář w Chrasticjch.

We Wjdni.

- Němeček Jakub*, kněz cirkewnj, wychowatel hrabat z Černjnu.

We Lwowě.

- Jáchim František*, cjs. auředlnjk.
Negmenowanj.

P o g e d n á n j,

kterými v roce 1840 k Časopisu pro katolické
duchovenstvo přispjváno bylo.

<i>Ehrenberger Jos.</i>	alumn. w Hradci.	O křtu swatém, báseň.
<i>Gilowskj Hynek, †</i>	far. w Krásné Hoře.	Parenes při oddav. smjř. manž.
<i>Hajek Antonjn,</i>	lok. w Velké Řet.	Rozdělenj 10. božjch přikázanj.
<i>Hawránek Frant.</i>	křižovník.	Dwořáká káz. na swat. cel. rok. R.
"	"	Predigt. an d. Fastens. v. Lusman.
<i>Hlawáč Jan,</i>	far. w Postupicjch.	Pomněnky na to waryšst. Ježíšow.
"	"	Může-li práwá cjrkl. býti bez bisk.
<i>Holubář Gotthard,</i>	kapit. Strahowský.	Pobožnost křjžowé cesty. Recen.
<i>Hora Antonjn,</i>	kaplan w Teyně.	Wěděla-li starobylost o Kristu.
<i>Horčice Josef,</i>	kanow. w St. Boles.	Historia vitae Sanctorum. Rec.
<i>Hrabat Bedřich,</i>	theologick. adjunkt.	Aud. c. k. rodu Rak. wstaw. duch.
"	"	Sady o smjřených manželstwjch.
<i>Jabulka Frant.</i>	lokal. w Konoged.	Pokáranj.
<i>Jirsjk Jan Val.</i>	farář w Minicjch.	Hlas woľagjčho. Rec.
"	"	Rukowěť cjrkw. pobožnosti. "
"	"	Wyswětlenj kat. cjrkl. obyčejů. "
"	"	9denj pobož. sw. Řítoněny. "
"	"	Populárnj dogmatika p: D. S. J.
<i>Jáchim</i>	ze I. wowa.	Ucta sw. Jana Nep.
<i>Kadljk Hugo,</i>	podpřew. Teplský.	Žiwot swatého Otty.
<i>Keil Antonjn,</i>	adm. na Koaqowé H.	Ondřege, a Prody psanj na Husa.
"	"	Papež, a geho práwa.
<i>Král Josef, †</i>	farář w Branné.	Řeč pohřebnj.
<i>Krbec Jan,</i>	rektor u sw. Gřj.	Wjstah z poslednjho pořizenj.
<i>Kust Josef,</i>	kap. w Nowé Wsi.	O poslušnosti.
<i>Lukeš František,</i>	kap. w Jaroméři.	Křest Swatý.
"	"	O swátosti biřmowanj.
"	"	Žiwot Martina Luthera,
"	"	Přjběh z duchownj spráwy.
"	"	Krátké poučenj o přjsaze.
"	"	Oldřich Zwingli.
"	"	Jan Kalwin.
"	"	Počátek řehole Františkánů.
<i>Millauer Maxim.</i>	prof. pastoralky.	O smjřených manželstwjch. "
<i>Němeček Jakub,</i>	wych. hr. Černjnů.	Obcowanj Swatých.
<i>Palme Josef,</i>	far. w Krásné Ijpe.	O hubbě kostelnj.
<i>Pešina Wáclaw,</i>	redaktor Časopisu.	Žiwot blahosl. Marie Klotildy.
"	"	Hwězda nowá na obzoru D. S. J.
"	"	Druhý zakladatel Děd. Sw. Jan.
"	"	Perly poswátné.
"	"	Mnoho oznám. Čas. a Děd. se týk.

Picek Wáclaw,	kan. práv. auřad.	Nesmrtelnost duše.
Procházka Wogt,	čest. kan. f. u. s. Wog.	Visitačnj kázanj.
Reis Jan,	kaplan w Kopydlně.	Wyswět. §. 72. měst. zák. knihy.
Řehák Antonjn,	kap. w Daubrawici.	Carlo Odescaldi, násl. Karla V.
"	"	O vzniku cjrkwé katolické.
"	"	Odpolednj pobož. na něd. a swát.
Renner Jan Aloys,	kan. Senl. u. s. Wjta.	O fundačnjch mšjch.
Sláma František,	far. w Chrašticejch.	Das Christenjahr, v. Raab Recensj.
"	"	Stálá památka pro děti. "
"	"	Pane zůstaň s námi. "
"	"	Wyswětlenj katol. ceremon. "
"	"	Jahrbuch für Schullehrer. "
"	"	Kathal., d. Schul. d. Erzdiöz., "
"	"	Školka, od Swobody. "
"	"	Malý pjsař, od Swobody. "
Slawjček Antonjn,	kat. w Štrotě. domě.	Obráčenj na wjru katolickan.
Smetana Jos.	kapit. Tepl. prof.	Taženj křjžácké Bedřicha II.
Sommer J. W.	faktor tiskárny.	Překlady Žiwotop. fakult. theol.
Stárek Jan,	prof. morálky.	O potahu prawé pokory.
"	"	Tři cjrkw. zpěwy w oděw. staročes.
Sturm Josef,	adm. dek. Manet.	Báseň na Generálnej visitacij.
Wacek Frant.	wikář w Kopydlně.	Arnošt z Starých, l. arcib. Praž.
"	"	Generálnej visitacij.
Wišin Frant.	neomysta.	Překlad z Katoljka o smjš. manž.
Wetešyjk Frant.	děkan w Sobotce.	Historická oprawa.
Wobornjk Sever.	lok. w Křečowicjch.	O kázanjch odpol. w čas postnj.
Wotypka Josef,	lok. w Popowicjch.	O wykazowáčjch matričnjch.
Zahradnjk Wácl.	lok. w Sendražic.	Kázanj na slawnost P. Marie.
Zuman Woytěch,	wikář Chorušic.	Primičnj kázanj.
Negmenowanj		O užitku čtenj sw. Otců.
"	"	Zlonek z liturgie.

Počet spisowatelů 41.

Počet pagednánj 71.

Wáclaw Mich. Pešina,
kanow. kon. rada, redaktor.

František Čelakowský,
korektor styli.

Poznamenánj

wysoce ctěných Pánů, panů odběratelů
Časopisu pro katolické duchowenstwo,
w roce 1840.

I. W Arcibiskupstwj Pražském.

Geho Knjžecj Milost, Neydůstognějšj Pán, pan
**Aloys Josef, swobodny Pan Schrenk
z Notzingu, Knjže, arcibiskup Pražský,**
Primas králowstwj Českého, Papežský Legat,
nstawičný Kauceljř University Pražské a Ochránce
Studij, Doktor bohoslowj, Arcibiskupského Chrá-
mu Páně Olomúckého Kanownjk, Zakladatel
Dědictwj Swato- Janského, a t. d.

Wysose důstogný Pán, pan František Tippmann, biskup
Satalský, Suffragan, konsistornj Préses, Dom-Custos,
Děk. Staroholeslawský, Direkt. fakulty theol., Spolu-
zakladatel Dědictwj Swatojanského, a t. d.

Wysoce důstogná, wždy wěrná kapitola a konsistoř.
P. T. P. a p.

Fr. Pöllner, prob. u sw. Wjta, prw. préł. král. Česk. gym. dř.
Wácl. Wáclawjček, dkt. kap. děkan ; c. k. gub. rada, rekt. univ. emer.
Jos. Werner, préłát, arcijáhen, kons. rada, ryt. wjće řádů. A.D.S.J.
Josef Rauch, préłát, domscholastik, konsistornj rada . A.D.S.J.
Mik. Tomek, dkt., kanow. Dom-Cantor, kons. rada, exam. syn.
Jan Al. Renner, kanownjk senior, kons. rada, exam. synodalis.
Wácl. Pešina, kan. kons. rada, *redaktor Časopisu a Dědictwj S.J.*
Josef Lindauer, kanow., zástup. škol. doz., kons. rada A.D.S.J.
Michael Willer, kanownjk, konsistornj rada.

Petr Kregčj, kanownjk, kons. rada, exam. synodalis . A.D.S.J.
František Dittrich, kanownjk, konsistornj rada. . . A.D.S.J.

Josef Helfert, dkt., prof. cirkewnjho práwa, konsistornj rada.
Aloys Wydra, dkt. práw, zemský advokát, konsistornj rada.

Hron Wogtěch, arcibiskupský tagemnj a ceremonáf . A.D.S.J.

Kodauer Jan, tagemnj arcibiskupské konsistoře.

Břetschneider Karel, dkt. práw, konsist. kasjr.

Knjžek František, registrator.

Höniger Jarolim, protokolista radnjho stolu.

*) A. D. S. J. znamená : *Awđ Dědictwj Swato-Janského.*

Kalina Jan z Jétensteinu, expeditor, *kasjr Časopisu-u Dědictuj.*
Šmid Vincenc, protokollista exhi bitu.

Křištof Wogtěch, kněz cjrkwnej, zástupce protokollisty.

Stach Wáclaw, kněz cjr. zástupce kancellisty.

Arcibiskupský semenář.

P. T. P. a p.

Jan Büttner, probošt u Wš. Sw. kan. w St. Bol., rekt. Sem. A.D.S.J.
Wáclaw Sigmund, spiritual. . . . . A.D.S.J.

Antonja Rost, doktor filosofie, přéses.

Frant. Plaucer, dokt. bohosl., viceprés. a zast. profes. dogmat.

Bedřich Hrabal, kand. theologie, adjunkt při fakultě theologioké.

Seminářská knihovna. . . . . A.D.S.J.

Nowosvěcený knězi.

Cwik Jan. . . . . Hegner Josef.

Drescher Josef, ... Hobl Wáclaw. †.

Harauš František. . . . . Till František.

Trenkler František.

Absolwowaný pastoralista.

Prucha Karel.

Posluchači bohoslouj w IV. roce.

Altmann Antonjn. . . . . Podhayský Josef, Králohrad.

Rětcher Bernard. . . . . Pawla František.

Bien Jakub. . . . . Procházka Josef.

Grünwald Hynek. . . . . Schak Josef.

Hawelec Josef. . . . . Skampa Alois.

Kohaut Jan. . . . . Stržek Augustin.

Kratochwil Wáclaw. . . . . Tausenau Augustin.

Nigrija Chrisost. řádu sw. Frant. Zikmund Wáclaw.

Nowák Wáclaw. . . . . Zlonický Josef.

Zucker Antonjn.

W III. roce,

Černý Antonjn, Litoměř. . . . . Kollros Josef.

z Ehrenwaldu Antonjn. . . . . Kramer Josef.

Dlask Antonjn. . . . . Pařík Frant.; Litoměř.

Kellner Karel. . . . . Starosta Karel.

Widemann Josef, Králohrad.

W II. roce.

Echerer Wiljm. . . . . Malý Josef.

Hronek Wáclaw. . . . . Mudra František.

Kwět Ednard. . . . . Raymann Jan.

Kopš Josef. . . . . Rein Augustin.

Řezáč František.

Geho Excellencj, wysoce urozený Pán, pan Karel Chotek, hrabě z Chotkova a Wognjna, Rytjř c. k. rakauského zlatého rauna, Welkokřjznjk c. k. rakauského Leopoldowa řádu a c. ruského řádu Sw. Alexandra, a Rytjř král. sardinského řádu sw. Maurice; ejs. král. Tagná Rada a Komornjk, Neyvyššj Purkhrabj králowstwj Českého, a Président c. k. zemského řjzenj, a. t. d.

Po městech Pražských.

P. T. P. a p.

Jakub Beer, doktor bohosl. Generalwelmistr řádu Křižownjkůw.
Hier. Zeidler, dkt., Opat Strahow., prěl., c. k. almužnjk a cenzor.

Ant. Lagler, far. u s. Štěp. em. tag. gener. vik. far. Praž. A. D. S. J.
Bergner Karel, psalista u sw. Wjta.

Böhm Wácl., katecheta při Malostransk. Gymnasium. A. D. S. J.

Burianek František, arcibiskupský zpovědnjk u sw. Wjta.

Censura ejs. král. 4 wýtisky.

Cykhart Wáclaw, arcibiskupský zpovědnjk u sw. Wjta. A. D. S. J.

Čelakowský František, *korrektor Časopisu.*

Daubek Frant. reprezentant měšťanů na Nowém Městě, čjs. 247.

Duchownj u sw. Giřj.

Dufek Leander, Benediktin w Řmansjch.

Fanta Antonjn, kaplan u sw. Mikuláše.

Franz Wáclaw, farář u sw. Wjta na hradě Pražském.

Friček Nepomuk, Provincial řehole w. p. Františkánů.

Gedlička Emilian, kapitulár a kaplan na Strahowě.

Hanka Wácl. rytjř Wladim. řádu, bibliotekár nár. Mrs. A. D. S. J.

Häuser Josef, dokt. w libomudrcwtwj, emerit. farář Perucký.

Hawránek Fr., kněž ryt. řádu křiž., kapl. u sw. Petra A. D. S. J.

Hänsel Wiljm, kaplan u sw. Duchá. . . . . A. D. S. J.

*) *Redakcj žádá slušně pány odběratele, by sodě nezťžili, poštau gj k wědomosti dáti, kdoby z nich w tomto poznamenánj ze gména uwelen nebyl, a skrz koho Časopis dosawad obdržowali. Psanj si redakcj u pošty ráda wyplatj — Též spolu žádá, kdyby spoluaudstwj Swatojanské komu přisaditi se bylo zapomnělo, také gj toho wědomj dáti, by se buďaucně vyplnilo. Poslauenj w tom buďe redakcj jen welemité; tak gakž, kdyby mjsto objwánj nebylo práwě wysazené. Wúbec se žádá, by každj odběratel swé kněžkuctwj požádal, aby gméno geho u redakcj gisté a řádně udáno bylo. A gména mjst, gak se w češtině wolajj, nám udána buďtež.*

Holec Josef, podpřewor rytjřsk. řádu křžownjků.
Holubáf Gotthard, kapit. na Strah. a duch. spr. w Nebužicjch.
Hora Antonjn, kooperátor w Teyně.
Horák Antonjn, faráf u sw. Apollináře.
Hůrka Vincenc, kaplan u sw. Haštala.
Janský Wácl., mistr bedn., w čjs. 569 na Now. Městě A.D.S.J.
Jungmann Jos., dokt. přéf. na Akad. Gym. ryt. Leop. řádu A.D.S.J.
Kafka Frant., kanownjk na Wyšehradě, arcib. notáf A.D.S.J.
Kanka Jan Nep., doktor práw, emer. rektor University A.D.S.J.
Klenka Jan, kaplan u sw. Wogtěcha.
Klenz Ambrož, řádu sw. Augustina, novicmistr.
Kolenatý Jos. ryt. Malthes. řádu, far. u neybl. Marie de Victoria.
Koch Josef, kandidát doktorátu práw.
Košťalowský Jan, kapitulár a kazatel na Strahowě.
Kraus Eduard, kněz cjrkewnj.
Krbec Jan, rektor u sw. Giřj. . . . . A.D.S.J.
Kreilhuber Josef, kaplan u sw. Wogtěcha.
Křžownjků knihowna.
Kűffer z Asmanwille Wogtěch, kaplan u sw. Gindřicha A.D.S.J.
Lagler Jos. kandid. bohosl. faráf u sw. Duchá . . . A.D.S.J.
Landa Josef, kaplan u sw. Duchá.
Linda Wáclaw, faráf u sw. Wáclawa.
Lidmanský Wogtěch, kanownjk buděg., c. k. gub. rada A.D.S.J.
 z Lobkowiců knjže Ferdinand, wéwoda na Raudnici.
Lűftner František, kaplan na Smichowě. . . . . A.D.S.J.
Maxa Jan, rytjřsk. řádu křžow., kaplan u sw. Petra.
Merhaut Petr, staršj kaplan u sw. Hawla.
Millauer Max., c. k. rada, prof. dogm. em. rektor universj. †.
Mičan Antonjn, ryt. řádu křžownjků, kaplan.
Mráz Hyn., děk. u Wš. Sw., kan. w St. Bol. admin. u Woršulinek.
 Museum národnj.
Nádherný Kajetan, direktor listowny c. k. gubernium.
Náhlowský Frant. přeses we wendickém Seminári.
Nowotný Jan, faráf u Neyswětěgšj Trogice.
Oliwa Antonjn, faráf u sw. Haštala.
Palleta Josef, administrátor u Karmelitánek na Hradčanech.
 Poštau c. k. trj negmenowanj.
Procházka Wog., čest. kanownjk na Wyšeh., faráf u sw. Wogtěcha.
 Redakcj časopisu „Kwětů.“
 Redakcj Listů pro polnj hospodáře.
Řehoř František, kaplan u sw. Wjta.
Řiwnáf Ignác, kaplan u sw. Štěpána,
Schreiber Karel, faráf u sw. Mikuláše.
Seidl Wácl., nákladnj, domácj pán. na Mal. Str. čjs. 36. A.D.S.J.
Stelzjg Ignác, faráf u sw. Hawla.

Stieber Daniel, kapitulár prémonst. a far. na Strahowě. A.D.S.J.
Strobbach Pawel, c. k. gub. rada, řed. zem. stawitelstwja. A.D.S.J.
Swoboda Martin, magistratuálnj registrant.
Šediwý Šebastian, kaplan u sw. Apollináře.
Schauer Josef, rytjřského řádu křiřownjků, farář u sw. Petra.
Thun, hrabě Leo, ředitel ústawu na polepř. trestanců A.D.S.J.
Tillinger Gaudenz, p. quardian Frantiřkánů.
Tippmann Antonjn, koop. u Matky Bořj Sněžné.
Tischer Bedřich, kapl. u sw. Štěpána u admin. u sw. Ignáce. †
Třary Antonjn, rytjřského řádu křiřownjků, farář.
Uhl Jan Nep., Pater Provincial řádu Kapucijnů.
Wawřjk Jan, kaplan u Neyswětěgřj Třogice.
Weyrauch Erwin, kapitulár na Strahowě, Opatský tagemnjk.
Weywoda Frantiřek, farář we Wolřanech.
Wiesner Antonjn, kooperátor u sw. Wáclawa. . . . . A.D.S.J.
Wyřhradská wysoce důstogná kapitola. . . . . A.D.S.J.
Wobornjk Stanislav, podpřewor řádu kazatelřského.
Wodjlek Wáclaw, rytjřřk. řádu křiřow. tagemnjk.
Worřihňský klášť, wel. Matka, Marie Vinc. Mayerowá A.D.S.J.
Tamtěž Mater Angelina, tagemnice a prokurátorka. . . . . A.D.S.J.
Wořjřek Flavian, řehole milosrdňých bratřj. . . . . A.D.S.J.
Wřech 171.

W Arcidiécesj.

P. T. P. a p.

W Beraunském vikariátu.

Wácl. Motz, vikář, k. rada, arc. not., děk. w Bezdědicjch. A.D.S.J.
Boleřka Wáclaw, duchownj správce w Strařicjch.
Bělecký Kornel, předt. Piar. res. dir. h. školy w Ber. A.D.S.J.
Barka Antonjn, administrátor w Tetjně.
Čjzek Daniel, farář w Cerhowicjch. . . . . A.D.S.J.
Djk Josef, kaplan w Zdicjch. . . . . A.D.S.J.
Dmnych Josef, farář we Welří.
Řxner Frantiřek, kaplan w Cerhowicjch.
Gruber Jan, vikárnj tagemnjk, děkan w Meytě.
Hanusek Wáclaw, lokalista w Hudlicjch.
Jodl Erasm., kaplan w Žebráku.
Kaubek Wáclaw, kaplan w Berauně . . . . . A.D.S.J.
Kubiřta Ondřeg, arcibis. notář, děk. w Lochowicjch. . . . . A.D.S.J.
Labler Vincenc, děkan w Berauně.
Negedlý Wogtěch, děkan w Žebráku.
Obraz Kařpar, děkan w Hořowicjch.
Řib Josef, děkan u sw. Jana pod Skálau.
Schimandl Josef, exposita w Zbirowě . . . . . A.D.S.J.

Sydek Tomáš, exposita w Bnešicjch.
 Tureček Jan, farář w Praskolesjch.
 Wania Prokop, exposita w Lodžicjch.
 Wondřich František, administrator zám. kaplanstwj na Zbirowě.
 Worel Josef, exposita w Zdicjch.
 Wünsch Jan, kapl. w Bezdědicjch.

W Brandeyském vikariátu. A. D. S. J.

Josef Horčice, kand. theol., kanownjk w St. Boleslawi. A.D.S.J.
 Beer František, farář w Přerowě.
 Demuth Wáclaw, kaplan w Staré Boleslawi.
 Čermák František, farář w Klomjně.
 Hlawáček Josef, vikárny tagemnj, farář we Winoři. . A.D.S.J.
 Hora František, farář w Hlawnokostelnjm. . . . . A.D.S.J.
 Macán František, děkan w Čelakowicjch.
 Melcher František, kaplan w Brandeyse.
 Pipota Antonjn, kaplan we Winoři.
 Schmidl Mikuláš, admin. děkanstwj w Staré Boleslawi. A.D.S.J.
 Steiger Josef, děkan w Benátkách.
 Wild Hynek, kaplan w Benátkách.
 Vikariátnj knihowna.

W Budinském vikariátu. A. D. S. J.

Petr Geřábek, vikář, konsistornj rada, děkan we Wepřku.
 Artner Dom., kapit. na Strah., em. přew. admin. w Radonicjch.
 Brožowský Petr, farář w Chřjnjě.
 Czagl Antonjn, farář w Lužci.
 Družecký Martin, vikárny tagemnj, děkan w Zlonicjch. A.D.S.J.
 Fährndrich Tadiáš, farář we Wliňowši.
 Hochmann Josef, kaplan w Raudnici.
 Král Josef, kaplan we Wliňowši.
 Merklas Josef, arcibiskupský notář, farář w Hořjnjě.
 Müller František, faraj administrator w Liboteynici.
 Peer Josef, farář we Wraném.
 Peer Manswet, farář w Kmetnowsi.
 Petřjk Emerich, kapitulár Strahowský, inspektor na Pátku.
 Pták Josef, administrator w Panenské Teynici.
 Rennert Wáclaw, kaplan w Budini. . . . . A.D.S.J.
 Šimenec František, kaplan na Wraném. . . . . A.D.S.J.
 Slanina František, farář w Citowě.
 Srb Matěj, duchownj správce w Klobukách. . . . . A.D.S.J.
 Štěpnička Antonjn, kooperátor we Wepřku.
 Straka Wáclaw, farář w Charwatci.
 Walsa Wáclaw, farář w Černaušku.

Waněk Wáclaw, děkan we Welwatjsh.
Závěský Jan, kaplan w Charwatci. . . . . A.D.S.J.
Zykl Josef, exposita w Bechljně.
Vikariátnj knihowna.

W Bystřickém vikariátu.

Wawř. Schauf, vik.kons. r., arc.not.far. we Wrcholtowicjch. A.D.S.J.
Bastl Matěj, duchownj správce w Radošowicjch. . . A.D.S.J.
Beber Martin, kaplan we Wrcholtowicjch.
Brádek František, duchownj správce we Stěbuzowski.
Cjsař Josef, farář w Bystřici.
Časlawský Hynek, děkan w Benešowě.
Ehrenberger František, kooperátor w Poříčj.
Fürst Wáclaw, duchownj správce w Auběněcjh.
Gičinský Wáclaw, duchownj správce na Hrádku.
Hanikýř Josef, farář w Kondratci. *Spoluzakladatel* Dědictw S.J.
Hlawáč Jan, vikárnj tagemnj a farář w Postupicjch.
Klaber Wawřinec, farář w Kosmici.
Kolář Jakub, exposita Loretský, kaplan we Wlašjuě.
Konečný Josef, farář w Chotěšanech.
Krodl Leopold, duchownj správce w Třebešicjh.
Materna Jan, kooperátor w Štěpánowě. . . . . A.D.S.J.
Meder Augustin, farář we Wokrahlicjch . . . . . A.D.S.J.
Pohan Wácl., buděj. biskupský notář, farář w Poříčj. A.D.S.J.
Radlo František, kaplan w Postupicjch.
Řjdký Jan, farář w Teynici.
Sika Jan, kooperátor w Zdislawicjch.
Stibic Josef, farář w Šlapanowě.
Strnad Josef, zámecký kaplan w Gemaišti.
Tichý Josef, kooperátor w Benešowě.
Wánia František, kooperátor w Bystřici.
Weselý František, děkan w Nadčeradci.
Wiljmek Jan, farář w Štěpánowě.
Wilt Hynek, kaplan w Diwišowě.
Wlasák Antonjn, kaplan we Wlašjmě.
Wolf František, farář w Jankowě.
Wotýpka Josef, duchownj správce w Popowicjch.

W Chebském vikariátu.

Hofmann Jos., ryt. řádu křiž., kazatel we Františkowých láznjh.

W Českobrodském vikariátu.

Jan Morawec, arcib. vikář, kons. rada, děkan w Černém Kostelci.
Blažek Josef, kaplan w Břistw.
Hůbeš Tobiáš, farář w Lstiboři,

Jabulka František, duchownj správce w Konogedech.
Mazánek Josef, faráf we Witicjch.
Šederle Jan, administrátor w Pořičanech.
Wunderling Jan, děkan w Kauřjmě.
Vikariátnj knihowna.

W Falkenawském vikariátu.

Auer Jáchim, zámecký kaplan, kustos kabinetu w Kunžwartu.
Ortmann Antonjn, duchownj správce w Miltigowě.

W Heydském vikariátu.

Frey Pawel, kapit. Teplský, inspektor w Mariánských láznjch.

W Koljnském vikariátu. A. D. S. J.

Josef Balatý, čest. kan. w St. Bol., vikáf a děkan we Swogšicjch.
Ausobský Célest., kazatel řádu sw. Frant. w Zasmukách. A.D.S.J.
Breišl Josef, kaplan w Plaňanech. . . . . A.D.S.J.
Březina Josef, duchownj správce w Sánech.
Cwrček, duchownj správce we Weltrubech.
Hulek Karel, faráf w Dobřichowě.
Hušek Karel, faráf w Nowé Wsi.
Kodym Josef, kaplan w Swogšicjch. . . . . A.D.S.J.
Prokeš Antonjn, duchownnj správce we Wohari.
Strnad Petr, faráf w Starém Koljně.
Štika Antonjn, kaplan w Dobřichowě.
Wolf Wogtěch, faráf w Škramujku.
Vikariátnj knihowna.

W Mnichowickém vikariátu.

Wáclaw Schuster, vikáf, konsistornj rada, faráf w Česlicjch.
Banka František, faráf w Girčanech.
Bítcan Martin, faráf w Sázawě.
Blažek Josef, faráf w Skalici.
Bodušanský Josef, faráf w Janowicjch.
Girkowský Jan, duchownj správce w Jazłowicjch.
Hänsel Wiljm, kooperátor w Ondřegowě.
Horáček Wácl. arcib. not. far. w Ondřegowě. *Spoluzakladatel* D.S.J.
Kramerius Wogt., děk. w Mnichowicjch, vikar. knihownjk. A.D.S.J.
Ludwj Jan, duchownj správce we Wranowě.
Ringler Wáclaw, kooperátor w Gjlowém.
Wewerka Wáclaw, faráf w Ratagi.

W Ostrowském vikariátu.

Šipaunský Antonjn, faráf w Židlicjch. . . . . A.D.S.J.

W Plzeňském vikariátu.

Antonjn Popp, vikář, konsistornj rada, děkan we Weyprnicjch.
Diessl Jan, kaplan w Degšjně.
Dostal Filip, arcibiskupský notář, farář w Degšjně.
Hlawan Ant., arcib. komis. při filos. úst., arciděk. w Plzni. A.D.S.J.
Kubišta Petr, kaplan w Plzni.
Lang Jakub, farář w Kralowicjch.
Malý Wáclaw, kaplan we Weyprnicjch.
Piller František, kaplan w Plané. . . . . A.D.S.J.
Růžička Karel, direktor hlawnj školy w Plzni.
Smetana Josef, doktor libom. kapit. Teplský, prof. filos. w Plzni.
Schellinger Jan, staršj kaplan w Plzni. . . . . A.D.S.J.

W Pražském vikariátu A. D. S. J.

Frant. Lampa, vikář, konsistornj rada, farář w Liboci. A.D.S.J.
Fibiger Jan, farář w Zbraslawi.
Haas Pawel, farář w Hostiwicjch, vikariátnj tagemnj.
Hora Antonjn, kaplan w Liboci.
Kellner František, duchownj správce we Wraně.
Kinzl Josef, duchownj správce w Koloděgi.
Krch Antonjn, duchownj správce w Modřanech.
Medlin František, kaplan w Michli.
Modroch Jan, farář w Auněticjch. . . . . A.D.S.J.
Motl Šimon, duchownj správce w Sliwenci. . . . . A.D.S.J.
Richter Ondřeg, ryt. řádu křižownjků, farář w Hlaupětně A.D.S.J.

W Pjbramském vikariátu.

Frant. Kostka, dkt. boh., vik. a kons. rada, děk. w Pjbrami. A.D.S.J.
Černý Kašpar, měšťan w Pjbrami.
Bartuněk František, kaplan na Swatém Poli.
Cjsař Karel, farář we Wosowě. . . . . A.D.S.J.
Draský Tomáš, arcib. notář, duchow. správce w Hluboši.
Exner Filip, farář w sw. Kiliann.
Frank František, zámecký kaplan w Makowě.
Jiraušek František, kaplan w Mnišku.
Krch Jan, farář na Sw. Poli.
Leubner Josef, farář we Wšeradicjch.
Ondrák Prokop, katecheta hlawnj školy w Pjbrami. . . . . A.D.S.J.
Opatrný František, kaplan w Sliwicjch.
Pachmann Petr, farář w Sliwicjch.
Prusjk Blažeg, kaplan w Dobřjši.
Royt František, farář w Dolnohbitech.

Stach Antonjn, farář w Slapech,
Šomek Emanuel, Maltezkého řádu, farnj administrátor w Přibně.

W Rakownickém vikariátu.

Jan Swoboda, arcib. vikář, konsist. rada, farář w Kozlancech.
Aksamit Karel, zámecký kaplan w Křiwoklatech.
Čechura Karel, kaplan w Nowých Strašicjch.
Hněwkowský Wogtěch, kaplan w Čisté.
Hornof Wogtěch, farnj administrátor we Wolešně.
Jahnel Josef, zámecký kaplan w Njžbornu. . . . . A.D.S.J.
Kanský Wáclaw, farář we Welkém Augездě.
Kepler František, farnj administrator w Kannoně.
Kosler Tomáš, farář we Zběčně.
Mačan Jakub, farář w Slabcjch.
Michálek Antonjn, vikárnj tagemnj, farář w Mutěgowicjch.
Nedwěd Wáclaw, duchownj správce w Nezabudicjch.
Ništera František, kaplan w Kozlancech.
Nowotný Wáclaw, duchownj správce w Renčowě.
Špalek Wáclaw, duchownj správce w Městečkū.
Wohanka Wáclaw, kaplan w Mutěgowicjch.
Wotěra Josef, farář w Petrowicjch.
Záruba Wáclaw, kaplan w Rakownjku.

W Rokicanském vikariátu.

Jan Jaeger, arcib. vikář, konsist. rada a děkan w Radnicjch.
Alizar František, farář w Libljně.
Bolzer František, farář w Mirešowě.
Dwořák Josef, farnj administrátor w Zwjkowě. . . . . A.D.S.J.
Jezbera Josef, farář w Sřahlowě.
Kosinka Josef, kaplan w Čiškowě.
Lemoch Josef, farář w Mešně.
Liška Jakub, kooperator we Woseku.
Liška Tomáš, farář w Prusjně.
Mattaušek František, kaplan w Spálené Pořiči.
Miška Wogtěch, zámecký kaplan w Libljně.
Pillman Filip, kaplan w Chwalenici. . . . . A.D.S.J.
Pištěk František, děkan w Plzenci.
Poláček Šebastian, farář w Čiškowě.
Suchý Frant., vikárnj tagemnj a děk. w Rokycanech. A.D.S.J.
Wild František, kaplan w Mirešowě.

W Slánském vikariátu. A. D. S. J.

Jan Bezděka, čest. kan., vikář, kons. r., děk. w Lidicjch. A.D.S.J.
Baroch František, duchownj správce w Hobšowicjch.

Březina Josef, farář w Hofelci.
 Engelthaler Karel, farář w Hostauní. † . . . . . A.D.S.J.
 Fischer Mikuláš, farář w Pozdně.
 Gaube Bruno, tagemnjk vikariátu, farář we Swárowč.
 Hampeys František, kaplan w Měci. . . . . A.D.S.J.
 Hubený Jan, duchownj správce w Tachlowicjch.
 Jirsjk Jan, kand. theol. farář w Minicjch. *Spoluzakladatel* D.S.J.
 Jungmann Jan, rytjř řádu křiž., farnj administrátor w Turska.
 Krčjk Josef, kaplan w Minicjch.,
 Kubišta Josef, farář w Družci.
 Lička Kašpar, farář w Kladně.
 Lička Wogtčch, farář w Pcheřách.
 Mlčan Filip, duchownj správce w Libšicjch.
 Přibjk Vincenc, děkan na Smečně.
 Sigmund Benedikt, kandidát theologie, děkan w Slaném.
 Sitte Wogtčch, duchownj správce w Tuchoměřicjch.
 Slunečko Wáclaw, rytjř řádu křiž., arcib. notář, farář w Aunošti.
 Štulc Wáclaw, kaplan w Kwilicjch. . . . . A.D.S.J.
 Šwestka František, farář we Měci. . . . . A.D.S.J.
 Zahradnický Augustin, quardián františkánských bratřj w Hágku.
 Žitek Wáclaw, duchownj správce w Srbei. . . . . A.D.S.J.

W Taužetjnském vikariátu.

Gily Bruno, Jakub, bibliotekař w přém. kanonii Teplenské.
 Hüfner František, farář w Křečowě.
 Karljk Hugo, prof. cjr. hist. a cjr. práwa w kanonii Teplenské.
 Kunesch Wogtčch, kapitulár w kanonii Teplenské.
 Reil Albert, provisor a kantor w kanonii Teplenské.
 Sturm Josef, administrátor děkanstwj Manetinského.

We Wotickém vikariátu. A. D. S. J.

Kristian Friček, arcib. vikář, kons. rada a farář w Dublowicjch.
 Chwosta Jan, arcib. notář, farář w Krásné Hoře.
 Čtrnáctý Jan, děkan w Neweklowě.
 Gerson Jos., ryt.zRagersdorfu, v.tag., arc.not., děk. w Selci. A.D.S.J.
 Herrmann Řehoř, farář w Bělici.
 Hulička Wogtčch, farář w Nechwalicjch.
 Kacerowský Antonjn, arcibiskupský notář, farář w Podčepicjch.
 Kareš Wáclaw, farář w Arnoštowicjch.
 Keil Antonja, administrátor w Kosowé Hoře. . . . . A.D.S.J.
 Kratochvíle Karel, duchownj správce w Kamejku.
 Louk František, arcibiskupský notář, farář w Maršowicjch.
 Píllor Ondřej, farář w Werměřicjch.
 Procházka Desiderius, osobnj děkan w Prčicjch.

Richter Josef, děkan w Sedlčanech.
Roštlapil Josef, farář we Woticjch.
Stulfa Antonju, farář w Janowicjch.
Třebický Roger Karel, quardian weleb. Františk. w Woticjch.
Urban Emanuel, exposita w Jesenicjch.
Urban Matěj, kaplan w Maršowicjch.
Wiljmek František, kaplan w Netwočicjch.
Witták Tomáš, farář na Chlumě . . . . . A.D.S.J.
Wobörnjk Sewerin, duch. správce w Křečowicjch. *) . A.D.S.J.

W Praze 171.
We vikariátech 257.

Wesměs 428.

---

*) Kde by gaké pochybenj se nalezlo, žádá redakcj o geho oznámenj, by w přjštjm poznamenánj tomu se wyhowělo. Oblibiž také sobě každý nowj pan odběratel w psanj na poště newyplacném spolu i swůg vikariát nám oznámiti, a stacj, gak se w čimne pjše, uwesti.

II. Litoměřické biskupstwj.

Neydüstogněgsj Pán, pan Augustin Bartoloměj Hille, Biskup, člen mnohá učených a dobročinných ústawů, Aud Dědictwj Swato-Janského, a t. d.

P. T. P. a p.

Wáclaw Kára, kapit. děkan, kons. préses, stud. direkt. A.D.S.J.
Josef Nežásek, kanownjk, konsistornej rada, exam. synodalis.
Ignác Jakš, kanownjk, kons. rada, redaktor spisu pėdagogickėho.
Josef Pfeiffer, vicerektor sem., censor českých knih. A.D.S.J.
Reymann Jan, konsistornej protokollista a registrator.

Biskupskj semenář.

Pasluchači bohoslowj w IV. roce.

Dlaske Antonjn.
Kendjk Josef.

Maucha Josef.
Zdobinskj Josef.

W III. roce.

Čermák František.
Cihlár Antonjn.

Kosina Josef.
Kunz Antonjn.

Zumann Antonjn.

Na wenku w diėcesj.

P. T. P. a p.

W Austeckém vikariátu.

Hanasek Jan, faráf w Prachowě.
Růžicka Josef, kaplan we Wetli.

W Boleslawském vikariátu.

Cebuskj Filip, faráf w Luštėnicich. . . . . A.D.S.J.
Geřábek Jan, faráf w Bezně.
Jindra Jáchim, kaplan w Hradišti. . . . . A.D.S.J.
Linka Jan, děkan w Čerwené Daubrawici.
Prochazka Vincenc, exposita w Bukowanech.
Řehák Antonjn, kaplan w Čerwené Daubrawici. . . . . A.D.S.J.
Winařickj Karel, faráf w Kowani. . . . . A.D.S.J.
Zumann Wáclaw, kaplan w Mladé Boleslawi.
Vikariátnej knihowna.

W Doxském (Hirschberg) vikariátu.

Čerwinka Josef, farář w Mšeně.
Kotátko Wáclaw, koop. w Mšeně.
Nečásek Josef, kaplan na Skalště.
Procházka Giřj, farář na Skalště.

W Libereckém vikariátu.

Požant Jan, vikář, kons. rada, b. not. osob. děk. a farář w Laukowě.
Fiala František, farář w Jenčowicjch.
Hujer Ignác, farář w Laukowci.
Scholz Jan, zámecký kaplan w Sichrowě.

W Libochowickém vikariátu.

Teynil Josef, vik. kons. rada, farář w Nebuželjch.
Čerwinka Vincenc, kaplan w Dlaškowicjch.
Dobicer Josef, kaplan na Sutomi.
Egert František, kaplan w Brozanech.
Kerka Karel, kaplan w Třebnici.
Zacke Wáclaw, farář w Žižkowicjch.

W Litoměřickém vikariátu.

Eisert Křištof, farnj administrator w Zahoranech.

W Mělnickém vikariátu.

Černý Josef, kaplan w Chorušicjch.
Hnogek Antonjn, děkan na Mělnjce.
Schittra Nathanael, podpřewor kapucjňů na Mělnjce.

W Nimburském vikariátu.

Řehoř Horecký, vik. emer. a děkan w Rožďalowicjch. A.D.S.J.
Beránek Wáclaw, farář we Wosenicjch. . . . . A.D.S.J.
Holub Jan, kaplan w Nimburku. . . . . A.D.S.J.
Kopecký Antonjn, farář w Kostomlatech. . . . . A.D.S.J.
Nowák Antonjn, kaplan w Libámi. . . . . A.D.S.J.
Rámeš Josef, kaplan w Křinči.
Renner Antonjn, kooperátor w Nimburku,
Renner Josef, farář we Měli. . . . . A.D.S.J.
Stěhule Josef, duchownj správce w Laučenj. . . . . A.D.S.J.
Šoregs Frant., kaplan w Rožďalowicjch. *Spoluzakladatel* D.S.J.

W Semilském vikariátu.

Josef Kramář, vikář, škeldozor, kons. rada, farář we Wysokém.
Krupař Josef, farář w Šumberce.

Damaschek Josef, kaplan w Semilech. . . . . A.D.S.J.
Horna Antonjn, kaplan w Ruppertsdorfě.
Kauble Josef, residenciální kaplan w Laukowě. . . . . A.D.S.J.
Kawaljr Wácl., kaplan we Wysokém.
Šaurek Jáchim, děkan pro osobu swau w Držkowě.
Strnad Josef, farář w Boskowě.

W Turnowském vikariátu.

Frant. Nigrin, vik. kons. rada, děkan w Hradišti.
Horák Wáclaw, kaplan w Turnowě.
Korjnek Jan, kaplan we Wšeně . . . . . A.D.S.J.
Marek Antonjn, kandidát bohoslowj, děkan w Libuni. A.D.S.J.
Pacelt František, kaplan w Teyně.
Pohořelý Josef, kaplan w Turnowě.
Preissler Michael, duchownj správce w Tatobitech.
Šaurek Josef, děkan w Turnowě.
Šolc Jan, duchownj správce we Wiskfi. . . . . A.D.S.J.
Wetešnjak František, děkan w Sobotce. . . . . A.D.S.J.

Wesměs 72.

III. Královéhradecké Biskupstwj.

Geho Excellencj, Neydůstognějšj Pán, pan Karel Hanl, Biskup, c. k. tagná rada, emerit. c. k. guberniální rada, aud Dědictwj Šwato-Janského, pak wjce učených a dobročinných Společnostj.

P. T. P. a p.

Josef Müller, kapitolnj děkan, kons. přeses, studij direktor.
František Pelikán, kanownjk, konsistornj rada . . . . . A.D.S.J.
Stárek Jan, doktor, professor morálky . . . . . A.D.S.J.

Biskupský Semenář.

Křikawa Jan, doktor bohoslowj a libomudrcwtj, Spiritual.
Semenárnj knihowna.

Posluchači bohoslowj we IV. roce.

Brichta Alois. . . . . Nowak Peregrin.
Göldner Wáclaw. . . . . Podhagský Josef.

W diécesj.

P. T. P. a p.

W Bydžowském vikariátu.

Čančara František, kaplan w Lužci.
Haas Josef, kaplan w Žehuni.
Petzold Josef, kaplan w Nowém Bydžowě.
Šafránek Josef, kaplan w Nowém Bydžowě.

W Gičjnském vikariátu.

Auer Filip, duchownj správce w Anbisłowicjch. . . . . A.D.S.J.
Daubrawa Josef, kaplan w Radjmi.
Hrdina Jan, farář a biskupský notář w Nowé Pacce.
Kazda Jan, katecheta hlawnj školy w Gičjně.
Kuhn Jan, direktor hlawnj školy w Gičjně.
Maryška Josef, kaplan w Gičjně. . . . . A.D.S.J.
Müller Antonjn, farář w Železnici.
Nowotný Jan, kaplan w Pecce.
Petera František, farář w Bělohradě.
Suchý František, kaplan w Gičjně. . . . . A.D.S.J.
Sydon Josef, kand. theol., katecheta na Gymn. w Gičjně.

W Jaroměřském vikariátu.

Chmeljk Jan, děkan w Jaroměři.
Lukeš František, kaplan w Jaroměři.

W Králo-Hradeckém vikariátu.

Trnka František, kněz cirkewnj w Praskuče.

W Kopidlenském vikariátu.

Frant. Wacek, c. dw. kapl. vik. kons. rad., děk. w Kopidlně. A.D.S.J.
Bezdiček Jan, kooperátor we Wrszczjch.
Bičičtč Antonjn, kaplan we Weliši.
Jahoda Jan, farář w Sámšíně.
Makeš Jan, farář we Wostružně.
Meergans Josef, kněz cirkewnj we Weliši. . . . .
Müller Jan, farář we Slatinách.
Prokeš Martin, duchownj správce we Wohnišanech.
Reiss Jan, kandidát theologie, kaplan w Kopidlně. . . . . A.D.S.J.
Školnjk František, kaplan w Kopidlně . . . . . A.D.S.J.
Waněk František, lokálaj administrátor w Hradisku. . . . . A.D.S.J.

W Kosteleckém vikariátu.

Čížinský Josef, kaplan w Tyništi. . . . . A.D.S.J.
Dusjlek Pawel, kaplan w Gelenjm.
Vikariátnj knihowna.

W Kutnohorském vikariátu.

Bęran Josef, kooperátor w Nebowidech.
Branžowský Wáclaw, zámecký kaplan w Zehušicjch.
Cibulka Josef, farář w Čerwených Janowicjch.
Kaun Josef, biskupský notář, farář na Kanku.
Peřina Josef, farář w Kutné Hoře.
Sowák Wáclaw, kaplan w Čerwených Janowicjch.
Škoda Josef, nedělnj kazatel u sw. Barbory na Horách Kutných.
Wambera Jan, kaplan w Chotusicjch.
Zednjak J., kupec w Časlawi.

W Landskronském vikariátu.

Hágek Antonjn, duchownj správce we Welké Řetowě.
Pyrkl Wáclaw, kaplan w české Třeboni.

W Lipnickém vikariátu.

Jawůrek František, pens. kněz cjrkewnj.
Pacák Josef, kaplan w Ledči. . . . . A.D.S.J.
Gitko Antonjn, zámecký kaplan we Wětrajm Jenikowě.
Vikariátnj knihowna.

W Náchodském vikariátu.

Hromádka František, duchownj správce w Rtjně.
Ludwjak Josef, duchownj správce w Studnici. . . . A.D.S.J.
Žoček Wiljm, farář w Machowě.
Vikariátnj knihowna.

W Německo-Brodském vikariátu.

Gjlek Jan, kaplan w Kruzburku. . . . . A.D.S.J.
Krans Josef, farář w Wognoměstci.
Nožička Josef, kaplan w Přimyslawi.
Plessel Josef, farář w Borowi. . . . . A.D.S.J.
Seifert Karel, kooperátor w Panenském Dole.
Sluga Mat., em. bisk. vik., kons. rada, děkan w Polni. A.D.S.J.
Windiš Jan, farář w Selenci.

W Pardubickém vikariátu.

Jan Řepka, bisk. vikář, konsistornej rada, děkan we Wosicjch.

Beck Michal, kaplan w Sezemicjch.
Müller Josef, kaplan we Wosticjch.
Vikariátnj knihowna.

W Petrowickém vikariátu.

Alois Hanl, biskup. notář, emerit. vikář, děkan w Hořicjch.
Kašpar Matěj, kaplan w Hořicjch.
Pelikán Wáclaw, duchownj správce w Chotěšicjch . A.D.S.J.
Sehnal Josef, kaplan w Miletině.
Vikariátnj knihowna.

W Poděbradském vikariátu.

Tadiáš Weselý, vikář, konsist. rada, děkan w Poděbradech.
Gežek Josef, kaplan w Poděbradech.
Moric František, farář w Libicí. . . . . A.D.S.J.
Richter František, kooperator w Libicí.
Vikariátnj knihowna.

W Poličském vikariátu.

Hradecký Karel, vikárnj tagemnj, farář w Schranicjch.
Kyselka Wáclaw, farnj administrátor w Bystrawí.
Lenoch Antonjn, farář w Krásné.
Šarfenberger Karel, duchownj správce w Kurowě.

W Sautickém vikariátu.

Hadrawa Karel, koop. w Kácowě.
Rüssler Ant., přém. kapit., bisk. not., člen hosp. spol. w Željwě.
Zelenka Florian, přém. kapit. a swátečnj kazatel w Željwě.

W Třebechowickém vikariátu.

Hawelka Jan, duchownj správce w Dobřanech. . . . A.D.S.J.
Kraus Josef, duchow. správce w Bohuslawicjch . . . A.D.S.J.
Kašpar Jan, kněz cirkewnj w Třebechowicjch. . . . A.D.S.J.
Pecháček František, kaplan w Jesenicjch.
Rogek Jan, kaplan w Nowém městě. .. Spoluzakladatel D.S.J.

We Wrchlabském vikariátu. A. D. S. J.

Padauer Jan, kaplan we Witkowicjch.
Weyda František, farář w Kalné.

We Wysoko-Meytském vikariátu.

Chalaupka Josef, farnj administrátor w Chodowicjch.
Hawel Josef, děkan we Wysokém Meytě.

W Żlebském vikariátu.

Brem Jan, farář we Wikánči.
Djtě Karel, kooperator we Wiljowě.
Nowotný Josef, kaplan w Golčowě Jenikowě.
Wlach Ignac, kaplan w Golčowě Jenikowě.

Wesměs 102*)

IV. Buděgowické biskupstwj.

Geho Excellencj, Neydústogněgsj Pán, pan Arnošt
Konstantin Růžicka, Biskup, geho c. k. Mage-
státnosti skutečnj tagná rada, a t. d.

P. T. P. a p.

Gilj Filek, kap. děk. kons. rada, bisk. notář, Gymnas. vicedirektor.
Wáclaw Angelis, kanownjk, konsist. rada, biskupský notář.
Chum Wogtěch, vikarista při biskupském kostele.
Šawel Jan,
Kregěj Antonjn, } kaplani při biskupském kostele.

Biskupský Semenář.

Jan Körner, doktor, profes. bibl. stud., rektor bisk. semenáře.
Emannel Dawjdek, doktor, professor dogmatických studij.
Michael Schönbeck, doktor, professor pastorálnjch studij.
Wogt. Mokřý, doktor, prof. cjr. práwa a cjr. historie.A.D.S.J.
Knihowna semenárská.
Knihowna české školy.

Poslauchači bohoslowj we IV. roce.

Blaška Josef.	Kronberger Antonjn.
Bezpalec Hynek.	Paustka Jan.
Čjžek Jan.	Plewka Jan.
Gregora Antonjn.	Waňauš Josef.
Haas František.	Witek František. A.D.S.J.
Jenne Antonjn.	Wotawa Josef. . A,D.S.J.

*) Z této Diócesj všech panů odděratelů ze gmena se dozvě-
šti, nechce se nám, při všem usilování, pošťestiti. Redakej.

W III. roce.

Chrastanský Jan.
Habersberger Karel.
Král Jan.

Lobertschiner František.
Matschl Jan.
Růžek Leopold.

W II. roce.

Barta Tomáš.

Čermák František.

Corc Jan.

W diécesj.

P. T. P. a p.

W Bechynském vikariátu.

Felix František, kaplan w Bechyni. . . . . A.D.S.J.
Hřdina Pius, kapitulár Strahowský, kaplan w Milewsku.
Pešta Adrian, kapitulár Strahowský, kaplan w Sepekowě.
Sedláček Jakub, kaplan w Bernardicjch. . . . . A.D.S.J.
Sláma František, člen národnjho museum, děkan w Bechyni A.D.S.J.

W Blatenském vikariátu.

Čížek František, kaplan w Bělicjch. . . . . A.D.S.J.
Gedlička Augustin, farář w Záboři. . . . . A.D.S.J.
Hawljček Antonjn, kand. bohosl., far. w Kasegowicjch A.D.S.J.
Jana Mat., řeli. sw. Augustina, kooperátor we Luářjch. A D.S.J.
Klauček Martin, kaplan w Kadowě. . . . . A.D.S.J.
Mareš Jakub, farář w Chanowicjch. . . . . A.D.S.J.
Mašek Ondřeg, kaplan w Záboři. . . . . A.D.S.J.
Mayer Jan, Maltes, kaplan w Radomyšli. . . . . A.D.S.J.
Pokorny Jan, zámecký kaplan w Březnici.
Zahořjk Ondřeg, kaplan w Kasegowicjch. . . . . A.D.S.J.

W Cheynowském vikariátu.

Blažek Jakub, cjrkewnj kněz w Polnánj.
Farář František, kaplan w Cheynowě.
Khek Mikuláš, kaplan w Hrobech. . . . . A D.S.J.
Tesař Matěj, kaplan w Černowicjch.

W Desenickém vikariátu.

Formánek Josef, kaplan w Teynici. . . . . A.D.S.J.
Slawjček František, farář we Skušowě. . . . . A.D.S.J.
Tonner Alois, absol. theolog.
Wacek František, farář w Teynici. Aud. Narod. mus. A D.S.J.
Negenmenowanj dwa, knihkupectwjn w Klatowech.

W Domažlickém vikariátu. (Tust.)

Faster Jakub, duchownj správce w Klenči.
Schneider Gabriel, kooperator w Mrdakowě.
Sládeček Wáclaw, duchownj správce w Tannabergu.
Wondrausšek Josef, kaplan w Klenči. . . . . A.D.S.J.

W Gindřicho-Hradeckém vikariátu.

Wogt.Juhn, inf. prob., arcikněz, vik. kons. rad. děk. w Gindř. Hradci.
Emmer Matěj, kooperátor w Gindřichowě Hradci.
Janko Ondřej, duchownj správce w Blážegowě.
Kučera Wogtěch, kaplan w Starém Městě.
Mikš Josef, kaplan w Bystřici.
Nowáček Jan, kaplan w Kumžaku. . . . . *Spoluzakladatel D.S.J.*
Plottner Wogtěch, farář w Adamowě.
Řečičký Aloys, kaplan w Gindřichowě Hradci.
Ulrich Vincenc, duchownj správce w Člunku.
Zátka Josef, kaplan w Střemilowě.
Zátka Martin, kaplan w Střemilowě.

W Gistebnickém vikariátu.

z Nadherných Ján, pán na Chotowině a Gistemnici. . . . . A.D.S.J.
Rokos Josef, kaplan w Malšiejch. . . . . A.D.S.J.

W Hlubockém vikariátu. A. D. S. J.

Matěj Drexler, vikář, školdozor., konsist. rada, farář w Hošjně.
Cjsař Karel, kaplan w Puřkharci.
Fučjk Matěj, farář na Hluboké. . . . . A.D.S.J.
Linhart Josef, farář na Horách Rudolfowých.
Maraška František, kaplan na Dobré Wodě.
Peyša Norbert, kaplan na Hošjně.
Schön František, kaplan na Bjlé Hůrce.
Schuster Jakub, exposita w Nákři.
Woyta František, kaplan na Hluboké.

W Horažďowickém vikariátu.

Max Giržek, vikář, kons. rada, farář w Malém Boru. . . . . A.D.S.J.
Čudek Matěj, duchownj administr. w Střelohostiejch. . . . . A.D.S.J.
Dlask Wáclaw, Maltes, kaplan w Horažďowiejch. . . . . A.D.S.J.
Galla Jan, Maltes, direkt. hl. školy w Strakoniejch. . . . . A.D.S.J.
Ladmann Wáclaw, kaplan w Nezamyslijch. . . . . A.D.S.J.
Lauscha Fr., resid. kaplan u sw. Anny w Krasilowě. . . . . A.D.S.J.
Mrkwicka Antonjn, Maltes, děkan w Horažďowiejch. . . . . A.D.S.J.
Picha Wáclaw, Maltes, farář w Podsrpech. . . . . A.D.S.J.
Pusch František, farář w Nezamyslijch. . . . . A.D.S.J.
Rathhauský Jan, farář w Krasilowě. . . . . A.D.S.J.

Ruda Josef, kaplan w Malém Boru. . . . . A.D.S.J.
Schmidinger Josef, zám. kaplan w Mučicjch. *Spoluzakladatel* D.S.J.
Weselský Wáclaw, kaplan w Bukownjku. . . . . A.D.S.J.

W Hostaunském vikariátu.

Wawák František, duchownj správce we Weyrowě.

W Kamenickém vikariátu. A. D. S. J.

Wogt.Maršálek,bisk.vik.,škol.doz.,kons.r.,děk.w Kamenici.A.D.S.J.
Brunner Augustin, kaplan w Řečici Kardašowě.
Edelmann František, duchownj správce w Temnici.
Haljk Karel, emerit.vik.Cheynow. far. w Kardašowě Řečici.A.D.S.J.
Lender Josef, kněz cirkewnj na odpočinutj w Kamenici.
Mazanec Jan, kaplan w Žirownici.
Swoboda Josef, kaplan w Kamenici.
Witurka Josef, kněz cirkewnj, w Kardašowě Řečici.
Vikariátnej knihowna.

W Kaplickém vikariátu.

Kamarýt František, kaplan w Kaplici. . . . . A.D.S.J.

W Kašparohorském vikariátu (Bergreichenstein).

Pawlowic Wáclaw, kooperator w Eisentrasu.
Tonner František, duchownj správce w Horských Hutěch. A.D.S.J.
Trachta František, farář w Hartmanicjch. . . . . A.D.S.J.

W Krumlovenském vikariátu.

Karel Zahnbauer, inf. arcijáhen, vik., kons. r. w Krumlowě.A.D.S.J.
Matěgowský Antonjn, farář w Kremži.
Pöschl Matěg, kaplan w Krumlowě.
Sedlák Jan, kaplan w Krumlowě.
Sládek Bartoloměj, farář w Goldenkroně.
Weiss Jan, zámecký kaplan w Krumlowě.
Jakeš Wogtěch, farář w Perlowě.

W Lukawickém Vikariátu.

August Tiebl, arcikněz, vikář, kons. rada, děkan w Březkowicjch.
Klein František, farář we Šwihowě.
Machnjk Wáclaw, kaplan w Předslawě.
Němeček Kašpar, farář w Chudenici.

W Mirowském vikariátu.

Josef Neuhauser, vikář, konsist. rada, farář w Čimelicjch. . . . .
Březina Wáclaw, kaplan w Mirowicjch.
Kypťa Antonjn, kaplan w Chrašticjch . . . . . A.D.S.J.
Štěpan Jan, vikariátnej tagemnj, a farář w Pohorj.
Wrána Šim., bisk. notář, farář w Mirowicjch. *Spoluzakladatel* D.S.J.

W Nepomuckém vikariátu.

Josef Zeman, vikář, škol doz., kons. rada, děkan w Nepomuce.
Babor František, farář w Zinkowě. . . . . A.D.S.J.

Elhenický Josef, kaplan w Planici.
 Hurský František, kaplan w Blowici. . . . . A.D.S.J.
 Kraml Augustin, kaplan w Kydlinech.
 Král Josef, kaplan w Bowlici. . . . . A.D.S.J.
 Laad Antonjn, kaplan w Mysliwě . . . . . A.D.S.J.

W Nowo-Hradeckém vikariátu (Gratzen).

Wáclaw Blažek, vikař, škol dozor., kons. rada, farář we Welešjně.
 Fucker František, kaplan w Daudlebjch.
 Hanša Matěg, kaplan na Dobré Wodě.
 Holba Michael, kaplan w Střžowě.
 Kratochwjle Jan, vikárnj tagemnj, farář w Kameném Augezdě.
 Procházka Leopold, duchownj správce w Lodenicjch.
 Schiel Antonjn, kaplan w Žumberce.
 Trumpf František, kaplan we Swjnech Trhowých.

W Pacowském vikariátu.

Gregora Hynek, kaplan w Nowé Wsi.
 Langweil Jan, duchownj správce w Hartlkowě.
 Pachta Bartoloměg, kaplan w Hořepnjku.
 Weselý Frant., farář w Hořepnjku.

W Pelhřjmovském vikariátu.

Bjly Tomáš, kaplan w Dolnj Cerekwi.
 Graff Antonjn, farář w Dolnj Cerekwi. . . . . A.D.S.J.
 Podlaha Tomáš, kaplan w Hornj Cerekwi. . . . . A.D.S.J.
 Stěch Martin, kaplan w Bezegowě.
 Wlasák Josef, kaplan w Rinarci.

W Pjseckém vikariátu.

Josef, Swobodnj Pán z Šrenků na Notzingu, cjs. král. Gubernidnj rada a kragiskj hejtmán.
 Matěg Tockstein, vikař, kons. rada, farář w Ginjně. . . . . A.D.S.J.
 Koblyska Ferdinand, kaplan w Ginjně. . . . . A.D.S.J.
 Kubjček Jan, kaplan w Sedlici.
 Pazaurek František, kaplan w Pjsku.
 Prantel František, kaplan w Pjsku.
 Tinger Matěg, kooperator w Pjsku . . . . . A.D.S.J.
 Wolf Josef, knjzecj špitálský kaplan w Čjžowě.

W Prachatickém vikariátu.

Akcent Augustin, farář w Strunkowicjch.
 Kladrubský Josef, kaplan w Prachaticjch. . . . . A.D.S.J.
 Rosswald Matěg, farář w Lažicí. . . . . A.D.S.J.

W Soběslawském vikariátu.

Figar Antonjn, kaplan w Kaladěgi.
 Hazuka Wáclaw, kaplan w Soběslawi.
 Moráwek Daniel, děkan w Teyně nad Wltawau.

Špaček Jan, farář w Šebetíně.
 Tuma Martin, kaplan w Teyně.
 Wobiš Josef, vikariátnj tagemnj, farář w Hamru.
 Wackář Josef, kaplan w Soběslawi.

W Sušickém vikariátu (Schüttenhofen).

Adam Fialka, vikář, kons. rada, bisk. notář, děkan w Sušicjch.
 Diwiš Josef, kaplan w Petrowicjch.
 Kubašta Jakub, kaplan w Buděticjch. . . . . A.D.S.J.
 Lów Antonjn, farář w Kolinci.
 Tonner Ondřej, vik. tagemnj, far. we Welharticjch. A.D.S.J.
 Vikariátnj knihowna.

W Třeboňském vikariátu (Wittingau).

Charwát Matěj, kaplan w Třeboni.
 Kwěton František, kaplan w Stráži.
 Maljk František, farář w Gilowicjch. . . . . A.D.S.J.
 Matiášek Wáclaw, kaplan w Třeboni.
 Mácha Wáclaw, kaplan w Protiwjně.
 Sádlo Jan, děkan w Třeboni.
 Šweiner Giřj, zámecký kaplan na Chlumě.
 Vikariátnj knihowna.

We Wodňanském vikariátu.

Bezpalec Jan, kaplan we Wodňanech.
 Macha Jan, kaplan w Baborowě.

We Woljnském vikariátu. A. D. S. J.

Fr. Rathauský, vik. školdoz. kons. rada, far. w Česticjch. A.D.S.J.
 Babka Matěj, kaplan u sw. Mařj. . . . . A.D.S.J.
 Benda Krištof, Pán na Elžowicjch . . . . . A.D.S.J.
 Johánek Frant., vik. tagemnj, farář we Wacowě. . . . . A.D.S.J.
 Mařjk Tomáš, kaplan we Woljůě. . . . . A.D.S.J.
 Oswald Wáclaw, farář w Malenicjch . . . . . A.D.S.J.
 Pfeiffer Rudolf, kněz cjr. a wychow. w Klšowicjch. . . . . A.D.S.J.
 Rosswald Tomáš, kaplan w Česticjch. . . . . A.D.S.J.
 Škopek Jan, kaplan we Wacowě . . . . . A.D.S.J.
 Staně František, farář w Čkyni. . . . . A.D.S.J.
 Šwehla František, kaplan w Bohumělicjch. . . . . A.D.S.J.
 Wirth Dominik, w Bohumělicjch. . . . . A.D.S.J.

Wesměs 107.

W Pražské Arcidiécesj	428
W Litoměřické diécesj	71
W Králo-Hradecké diécesj	102
W Buděgowické diécesj	197

Wesměs w ČECHÁCH 798

Na Morawě. *)

I. *W Arcibiskupstwj Holomückém.*

Geho Knjzecz Milost, Neydüstogněgšj Arcibiskup Pán, pan Maximilián, Swobodný Pán ze Some-
rau-Beckh, wéwoda, knjže a hrabě královské
české kaple w Praze, a t. d., tři wýtisky.

P. T. P. a p.

W Holomauci.

Jan Mácha, dkt. bohoslowj, prof. bibl. studij, emer. rekt. univ.
Antonjn Fiala, arcibiskupský ceremonáť.

Arcibiskupský semenář.

Berlica Viktorin, alumn.
Štěpánek Antonjn, alumn.

W Bzeneckém dekanátě.

Kadlec Jakub, kooperator, w Polešowicjch. . . . . A.D.S.J.
Špinka Karel, duchownj správce w Žeranownici.

W Cholinském dekanátě.

Antonjn Huhn, kragký děkan, kons. rada, děkan w Choljuč.
Borowička František, kooperator w Náměsti.

W Českém dekanátě.

Jan Hodina, kragký děkan, konsistornej rada, farář w Čechách.
Feigerle Melichar, duchownj správce w Čechowicjch.
Wymazal Karel, kooperator w Klenowici.

W Dubském dekanátě.

Bečak Florian, kooperator w Dubu.

---

*) I důstogné welebných pánů odběratelů na *Morawě* žádáme, gak se mjsto gegich obýwánj a gich *dekanát* po *morawsku* pjje; pak wíecky proměny w hodnostech neb štacjch, i aumrtj kteréhož z pánů odběratelů aneb spoluauďů; pak, kďeby w přjtomněm poznamenánj pochybeno bylo, redakcj poštau bez franko laskawě oznámíti.

W Holešowickém dekanátě.

Jahn Ignač, starší kaplan w Holešowě.

W Hradištském dekanátě.

Friedel Jan, kooperator w Bilowci.

W Kiowském dekanátě.

Josef Dědek, kragký děkan, konsistornj rada, farář w Kiowě.

W Klobauckém dekanátě.

Daubrawa Jan, administrator w Brumowě.

W Kroměžjřském dekanátě.

Peruška Tomáš, kaplan w Kroměžjři.

W Lipnickém dekanátě.

Lerch František Wend., kooperator w Oseku.

W Mezeříckém dekanátě.

Fiker František, kooperator w Rožně.

Springer Ferdinand, farnj administrator w Rožně.

W Misteckém dekanátě.

František Grill, kragký děkan, konsist. rada, farář w Misteku,
Sklenowský Jan, kooperator we Friedlandu.

W Mohelnickém dekanátě.

Gironč Josef, farář w Morawičanech.

Hausmann Jan, farář w Bausawě.

Ptáček Josef, kooperator we Wranowé Lhotě.

W Napagedlském dekanátě.

Hluštk František, farář w Pohořelých.

W Nowo - Městském dekanátě.

Kašparu Antonjn, kooperator we Warkersdorfu.

W Opatowickém dekanátě.

Jan Tutta, kragký děkan, konsist. rada, farář w Opatowicjch.

Drexler Peregin, kooperator w Gewicku.

Feigerle Josef, farář we Skřipowě.

Kačer Josef, kooperator w Opatowicjch.

Pawljik Josef, kooperator w Jaroměřicjch.

Swozil Antonjn, duchownj správce w Berotjně.
Rozšlapil Antonjn, mjstnj kooperator w Subiřowě.
Negmenowaný, knihařem Feitzingrem.

W Opawském Dekanátě.

Klose Petr, pat. quard. Minor. kons. rada, far. u s. Duchu w Opawě.
Pět negmenowaných Traslenským kněžikupectwjm.

W Přeborském dekanátě (Freyberg).

Peřina Jan, kooperator w Přeboru.

W Šumberském dekanátě.

Wodička František, kooperator we Wiesenbergu.

We Wšetinském dekanátě.

Fridrich Jan, duchownj správce w Zděchowě.

W Záhřebském dekanátě (Hohenstadt).

Slunečko Blažeg, farář w Lesnici.

W Zdaunském dekanátě.

Frant. Palka, kragký děkan, kons. rada, farář w Litěncicjch.
Borek Basil, duchownj správce w Hošticjch.
Wyskočil Martin, farář w Zdaunku.

Wesměs 51.

II. W Brněnském biskupstwju.

Geho Excellencj, Neydůstogněgšj Pán, pan František Gindl, Biskup, Geho c. k. Majestátnosti skutečnj tagná rada, a t. d.

W Brně.

P. T. P. a p.

Kammel Bedřich, kněz řádu Minoritů.
Keil Antonjn, kooperator u sw. Jakuba.
Kinský Dom., c. k. gub. transl. gednatel prov. Piar. řádu, A.D.S.J.
Knihowna libomudrců.
Letfuss Matauš, konsistornj expeditor. †
Škorpjk František, kooperator u sw. Magdaleny w Brně.
Stára Frant., řádu sw. Augustina kaplan na Starém Brně.

Biskupský semenář.

František Dohnal, vicerektor biskupského semenáře.
Frant. Sušil, kand., theol. prof. biblických studij. Spoluzaklad. D.S.J.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Merta Gustav.
Nowotný Antonjn.
Posmann František.

Schimbera Tomáš.
Schulla Wáclaw.
Talský František.

W III. roce.

Beneš Antonjn.
Fritsch Jan.
Geissler Bedřich
Hudec Wawřinec.

Lysek Jaroljm.
Schrotz Alois.
Szlotta Giřj.
Zelinka Leopold.

W II. roce.

Bjly Jan.

Walič Ignac.

W d i é c e s j .

P. T. P. a p.

W Brněnském dekanátě.

Kiowský Emanuel, kooperator w Kumrowicjch.
Polnický Josef, farář w Střelcicjch.
Rozmanit Jan, farář w Traubsku.
Těšk Josef, kooperator w Bysterci.
Zrzawý Tomáš, kaplan w Zabrdowicjch. † . . . . A.D.S.J.

W Bystřickém dekanátě.

František Radda, kragický děkan, konsist. rada, farář we Zwoli.
Kopecký Matěg, farář w Rosochách.
Lawička Matěg, farář w Imrawowě.
Pospjšil Josef, kooperator we Zwole.
Swoboda, farář w Bystřici.
Uhljk Dominik, kaplan w Bystřici.

W Bučowickém dekanátě.

Neckář Wáclaw, kaplan w Bučowicjch.

W Dačickém dekanátě.

Antonjn Sagasser, kragický děkan, kons. rada, farář w Dačicjch.
Filippi Josef, kaplan w Dačicjch.
Gullin Josef, kaplan w Sickragowě.
Munzar Jan, farář w Wolfiřowě.
Skalaudy Anastáz, řádu wel. Frant. konwent. vikář w Dačicjch.
Smutný Jan, kaplan w Kostelnj Wydřj.

W Frainském dekanátě.

Frant. Křiwánek, kr. děk. a škold. kons. rada, farář w Hostině.

W Gamnickém dekanátě.

Karásek Wogtěch, kooperátor we Welkém.
Nedoma Jan, kaplan w Náměstí.
Šafranek Karel, kooperator w Althartě.

W Garoměřickém dekanátě.

Gedlička František, farář w Martinkowě.
Kropil František, kaplan w Jaroměřicjch.
Prchal Benedikt, farář w Hornjm Augezdě.
Schnaubelt Vincenc, kooperator w Hornjm Angezdě.
Skorpjk František, kooperator w Jaroměřicjch.
Wašjček Antonjn, kooperator w Starči.

W Gedownickém dekanátě.

Wácl. Střjž, děkan a školnj dozorce, kons. rada, farář w Křtinách.
Bystřický Vincenc, duchownj správce w Petrowicjch.
Gedlička Matěj, kooperator w Daubrawici.
Holášek Jos., far. w Blánsku, čl. pfát. kost. hudby w Praze. A.D.S.J.
Jahn František, duchownj správce w Ochoze.

W Gežowickém dekanátě (Jaispitz).

Leop. Wodička, krag. děkan, kons. rada, far. w Hor. Konicjch.
Stehljk Antonjn, farář w Bljzkowicjch.
Stuchlý Eduard, kooperator w Hornjch Konicjch.

W Gjhlawském dekanátě.

Frant. Kincel, krag. děk. kons. rada, farář w Lukách. A.D.S.J.
Italy Josef, kooperator w Brtnici. . . . . A.D.S.J.
Lokwenc Antonjn, kooperator w Třešti. . . . . A.D.S.J.
Marek Wawřinec, duchownj správce w Střjžowě . . . A.D.S.J.
Paleček Jan, farář w Třešti . . . . . A.D.S.J.
Špaček Adam, kooperator w Batelowě . . . . . A.D.S.J.

W Hosterlickém dekanátě.

Tinger Ignac, krag. děkan, školdozor. kons. rada, far. w Stignici.

W Hustopečském dekanátě.

Fináček Alois, duchownj správce w Popowicjch. . . A.D.S.J.

W Kaunickém dekanátě.

Hitschmann Antonjn, kooperator w Kaunicjch.

W Kuřjmském dekanátě.

Dědek Karel, kooperator w Kuřjmě.
Hřebačka Josef, kooperator w Německých Kinicjch. . A.D.S.J.
Pauchlý Maximilian, duchownj správce w Drasowě.
Swjtil Josef, kooperator w Tišnowě.

W Letowickém dekanátě.

Bittner Emanuel, kooperator w Letowicjch.
Halla Antonjn, kooperator w Kunstatě.
Polanský František, duchownj správce na Černé Hoře.
Růžička Adam, kooperator w Olešnici.

W Lomnickém dekanátě.

Essenther Jan, kooperator w Nedwědicjch.
Héger Augustin, kooperator w Danbrawnjku.

W Meřinském dekanátě.

Gráf Vincenc, farář w Chlumě.
Zdárský Wáclaw, kooperator w Lukách.

W Mezeřickém dekanátě.

Frant. Heller, krag. děk. a škold., kons. rada, far. we Welké Mezeřiči.
Hawljček Jan, kooperator we Welké Mezeřiči.
Swoboda, Antonjn, kooperator w Borjch.

W Modřickém dekanátě.

Vikt. Šlossar, opat řádu sw. Bened. a prel. w Raghradě. A.D.S.J.
Dudjk Beda, klerik sw. Benedikta w Raghradě.
Halla Antonjn, kooperator w Tuřanech.
Kankowsky Jakub, kooperator w Ljšni.
Rieb Method, benediktin w Raghradě.
Tiray Benno, klerik sw. Benedikta w Rayhradě.

W Náměstském dekanátě.

Frant. Holub, krag. děk. a škold., kons. rada, far. w Náměsti. A.D.S.J.
Král Antonjn, farář w Mohelně.
Nowotný Josef, kooperator w Mohelně.
Walenta Jan, duchownj správce w Konešjně.

W Nowo-Městském dekanátě.

Mišák Jan, farář we Žďárském Klášteře . . . . . A.D.S.J.

W Podiwjnském dekanátě.

Schuster František, duchowni správce w Rakwiczjch.
Karel Bayer, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Oslowanech.

W Rosickém dekanátě.

Schnaubelt Vincenc, kooperator w Popowiczjch.
Wořšek Maurus, emerit. přewor Ragh., farář w Ostrowačiczjch.

W Slawkowském dekanátě.

Kljma Antonjn, kooperator w Posořiczjch.
Špaček Bernard, farář w Šeraticjch. . . . . A.D.S.J.

W Teleckém dekanátě.

Filip Dwořáček, arcikněz Gjhlaw. krag., děk., kons. r., far. w Urbanowě.
Tomáš Steyskal, emer. kr. děk., kons. rada, far. w Telči. A.D.S.J.
Jurovský František, duchownj správce w Palupjně.
Naske Wáclaw, kaplan w Studené.
Nebuda Dominik, kooperator w Myslowě. . . . . A.D.S.J.

Pecl Josef, kaplan w Telči.

Peyřoch Fr., vych. hrab. Lichtenst. Podstadsk., kat. a kapl. w Telči.

Roháček Josef, duchownj správce w Popeljně.

Wondra Josef, farnj administrator w Telči. . . . . A.D.S.J.

W Třebickém dekanátě.

Frant. Keller, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Jaroměřicjch.

Janaušek Jan, kooperator w Třebiči. . . . . A.D.S.J.

W Wančickém dekanátě.

Mellišek Jan, farář w Hornjch Dubňanech.

Procházka Tomáš, kooperator we Wančicjch. . . . . A.D.S.J.

W Wolframickém dekanátě.

Juranek Tomáš, kooperator w Wolframicjch.

W Wiřkowském dekanátě.

Kowář Josef, duchownj správce w Topolanech.

W Znogmském dekanátě.

Negmenowaných pět kněhkupectwjm w Znogmě.

W Želetawském dekanátě.

Ferdinand Seka, opat a prélat w Nowé Řjři.

Gruss Jan, kaplan w Pawlowě . . . . . A.D.S.J.

W Židlochowickém dekanátě.

Kropil Josef, farář w Blučině. . . . . A.D.S.J.

Pospjšil Josef, kooperator w Blučině.

Weselý Josef, kooperator w Židlochowicjch.

Společnj dekanátnj knihowna.

Wesměs 128.

W Holomúckě arcidiécesj . . . 51

W Brněnské diécesj . . . 128

Wesměs na Morawě 179.

W H a l i č i.

Geho Excellencj, Neydüstognějšj Pán, pan František de Paula Pištěk, Arcibiskup we Lwowě, cjs. král. tagná rada, a t. d.

Ondřeg Ostrawský, kapitolnj děkan we Lwowě.

Adam hrabě Rościszewský z Rosciszewa.

Anerhahn František, katecheta při k. gymnasium we Lwowě.

Wesměs 4.

W U h ř j ch.

W Bystřickém biskupstuj.

Neydüstognějšj Pán, pan Josef Bělanský, Biskup, a t. d.

P. T. P. a p.

Tomáš Cherven, biskup. Canonicus a latere, direktor kanceláře.

Blásky Samuel, čest. kanownjk, arcijáhen, farář we Welké Slatině.

Budický Jan, kooperator we Vihnowě.

Fodor Michal, čest. kanownjk, arcijáhen, farář w Dubowě. 2 wýt.

Kocsowský František, P. rektor nábož. škol a farář w Březně.

Laczko Štěpán, farář w Podkonicjch.

Lesiess Ondřeg, kooperator w Panském Audolj.

Messzig Ondřeg, farář w Mezi Brody.

Mozor Josef, theol. a fil. dokt., kons. asses., far. w Predajně.

Rák Matěg, farář w Jelfalwówě.

Rayss Jan, Nep., farář w Trubjně.

Škoda Jan, farář w Močiczkowě.

Scheihl Valentin, emerit. kons. tagemnj, farář w Hajnikowě.

Strba Jan, probošt z Grahj, kons. rada, farář w Dettowě.

Vadányi Jos., dokt. theol. a fil., vicearcijáhen, farář w Valaszce.

Varga Tomáš, farář w Benyussowě.

W dalsjch Uhřjch.

- Negmenowaných čtyř knihkupectwjm Hartlebenským w Peště.
- Negmenowaný knihkupectwjm Kilianu a Webra.
- Negmenowaný w Budini.
- Negmenowaný w Rosenawě.
- Negmenowaný w Sileinu.

Wesměs 26.

W R a k a u s j c h.

We Wjdni.

- Fiedler Karel, kněz cirkewnj, vychowatel.
- Gabriel Jos. kand theol. dokt. w ústawu sw. Augustina .A.D.S.J.
- Hrdina Wáclaw, kandidát doktorátu bohoslowj w témž ústawu.
- Knihowna Geho Excellencj hraběte z Kolowratu.
- Knihowna gehu Oswjcenosti knjžete z Metrnichu.
- Knihowna Geho Excellencj p. hraběte Mitrowského z Nemyšle.
- Kozelka Wáclaw, dokt. rytjřs. řádu křjžow. prof. bibl. studij.
- Negmenowaný Geroldským knihkupectwjm.
- Negmenowaných 18 knihkupectwjm Mösle a Braumüller. *)
- Němeček Jakub, kněz cirkewnj, vychowatel hrabat z Černjnu.

Negmenowaný knihkupectwjm w Linci.

Walenta Jan, farář w Reisenbergu, w Dol. Rakausjch. A.D.S.J.

Wesměs 29.

W Solnohradě.

**Geho Knjžecj Oswjcenost, Neydústogněgšj Pán,
pan Bedřich Knjže ze Šwarcenberku, Arcibiskup
Solnohradský, Wévoda na Krumlowě a Primas
Swatě Řjmské Řjše a t. d.**

Josef Čeněk z Wartenberku, doktor, kapit. děkan, kons. préses.
Jan Nep. Fabian, doktor bohosl. prof. bibl. studij. . A.D.S.J.

Wesměs 3.

---

*) Žádne knihkupectwj neobgednává Časopis pro swé čtenj, nýbrž pro, gmenem, stawem a obýwanjím mjstem, sobě powědomé odběratele. — Těchto gmenem se od nich dozvěděti, stogj redakcj každokráte mnoho zbytečného dopisowanj, zbytečných auctrat, a zbytečného zdržowanj. — Aby gednau w tom spomožjno bylo, žádá redakcj pány odběratele, aby swých posluhujecjch knihkupectwj sami k tomu donutily, by nám. gich každokráte zegměna uwedli.

W Drážďanech.

Jan, wévoda Saský, Kráľovská Výsost. . . . A.D.S.J.
Hraběta Jan, k. dworský kaplan, direkt. katol. gymn. A.D.S.J.
Štěpaneck Jan, král. dworský kaplan.

We Wratislawi.

Purkyně Josef, doktor lékařstw, professor fisologie. . . A.D.S.J.
Negmenowaný we Fridecku, knihařem Zawackým.

W cizjch zemjch 5.

Saučet wšech odběratelů.

W Čechách	798
Na Morawě a Slezku	179
W Haliři	4
W Uhřjch	26
W Rakansku	29
W Cjsarstw po různu	3
W cizjch zemjch	5

Wšech odběratelů wesměs 1044.

Pohodlj prostředkem c. k. pošty.

Kdoby Časopis po wygitj rád brzy obdržel, předplatiž se buď u redakce, buď u swého nejbližjho c. k. poštownjho auřadu 3 zl. na stž., a docházeti geg bude Časopis dennj poštau, bez daljho pjplatku; kteraužto cestu, Časopisu horliwé milowným, wele radjme.

Redaktor: Wácl. Mich. Pešina, kan. na hradě Pražs. a kons. rada.

W Dráždanech.

Jan, wévoda Saský, Královská Výsost. . . . . A.D.S.J.
Hraběta Jan, k. dworský kaplan, direkt. katol. gymn. . . . . A.D.S.J.
Štěpanek Jan, král. dworský kaplan.

We Wratislawi.

Purkyně Josef, doktor lékařstw, professor fisologie. . . . . A.D.S.J.
Negmenowaný we Fridecku, knihařem Zawackým.

W cizjch zemjch 5.

Saučet wšech odběratelů.

W Čechách	798
Na Morawě a Slezku	179
W Haliři	4
W Uhřjch	26
W Rakansku	29
W Cjsarstw po různu	3
W cizjch zemjch	5

Wšech odběratelů wesměs 1044.

Pohodlj prostředkem c. k. pošty.

Kdoby Časopis po wygitj rád brzy obdržel, předplatiž se buď u redakcj, buď u swého reybližjho c. k. poštownjho auřadu 3 zl. na stř., a docházeti geg bude Časopis dennj poštau, bez daljho pjplatku; kteraužto cestu, Časopisu horliwé milowným, wele radjme.

Redaktor: Wácl. Mich. Pešina, kan. na hradě Pražs. a kons. rada.